

Ендрю Мейн

МІЖ
ФАЗАМИ
МІСЯЦЯ

Бестселер The Wall Street Journal

ПОЛИЦЯ
БЕСТСЕЛЕР

Andrew Mayne

Looking Glass

Thomas & Mercer / Seattle / 2018

Ендрю Мейн

Між фазами Місяця

*Переклав з англійської
Максим Ларченко*

книголав / Київ / 2020

УДК 821.111(73)'06-312.4
М45

Літературно-художнє видання

Серія «Полиця бестселер» заснована 2017 року

Ендрю Мейн

М45 Між фазами Місяця / пер. з англ. Максима Ларченка. — Київ : Книголав, 2020. — 256 с. — (Серія «Полиця бестселер»).

ISBN 978-617-7820-01-6

Здолавши жажливого серійного вбивцю, що маскував свої злочини під напади тварин, науковець Тео Крей понад усе хоче повернутися до звичайного життя. Однак пережите так просто не відпускає: до Тео масово звертаються родичі інших зниклих безвісти у надії пролити світло на долю своїх близьких. Серед них і батько давно зниклого хлопчика, який прагне відшукати вбивцю свого сина. Єдині зачіпки, що можуть вивести на монстра, — це дитячі малюнки й міська легенда про людину на прізвисько Іграшковий Майстер. Беручись допомогти зневіреному чоловікові, Тео навіть не підозрює, що за моторошні відкриття на нього чекають і наскільки важливо встигнути знайти злочинця до наступного нового місяця...

УДК 821.111(73)'06-312.4

Перекладач *Максим Ларченко*

Літературний редактор *Олександр Стукало*

Верстальниця *Ольга Фесенко*

Дизайнерка обкладинки *Олена Лисенко*

Випускові редакторки *Олена Ломакіна, Жанна Капшуку*

Відповідальна за випуск *Ірина Краснокутська*

Підписано до друку 08.01.2020. Формат 60х90/16. Ум. друк. арк. 16.

Наклад 2000 пр. Зам. № C00009.

ТОВ «КНИГОЛАВ». 04080, м. Київ, вул. Кирилівська, 23.

Свідоцтво ДК № 5188 від 25.08.2016.

knigolove.com.ua · facebook.com/knygolove · instagram.com/knygolove

sayhello@knigolove.com.ua

Надруковано у ТОВ «КОНВІ ПРИНТ». Свідоцтво ДК № 6115 від 29.03.2018 р.

03680, м. Київ, вул. Антона Цедіка, 12; тел.: +38 044 332-84-73 · mail@konviprint.co.ua

Усі права застережено. Жодна частина цього видання не може бути відтворена у будь-якій формі й будь-якими засобами без попереднього письмового дозволу власника авторських прав.

All rights reserved.

Text copyright © 2018 by Andrew Mayne

© Максим Ларченко, переклад з англійської, 2019

ISBN 978-617-7820-01-6

© ТОВ «КНИГОЛАВ», 2019

Між фазами Місяця

Ця книга — художня вигадка.

Імена, персонажі, місця, події у ній або є плодом творчої уяви автора, або постають як вигадані.

Будь-який збіг із реальними людьми, живими чи померлими, або ж реальними подіями випадковий.

Пролог

БЕЗХАТЬКО

Тіко біг провулком, стусаючи здутого м'яча, і сміявся. Мау-Мау, руде цуценя з пожованим вушком, забрело за м'ячем у калюжу, розбризкуючи своїми непропорційно великими лапами брудну воду.

Він обожнював Мау-Мау. Не те щоб це був його пес — скоріше, просто сільський: швендяв вулицями, винюхуючи якісь недоїдки, а коли не знаходив — ганявся за щурами. Втім, для Тіко це був найкращий друг.

Тіко, як і цуценя, був безпритульним: мати викинула трирічне маля з дому, коли зрозуміла, що його біла шкіра й червонуваті очі лишаться такими на все життя.

Вона молилась за сина і навіть найняла жінку з сусіднього села, яку вважали доброю знахаркою, аби та спробувала вигнати зло. Але нічого не допомогло.

Коли люди почали цькувати матір Тіко за те, що народила відьомське дитя, вона стала частіше його збуватися. Давала з собою їсти, потім кудись надовго випроваджувала й зовсім не переймалася поверненням.

Коли малому виповнилось чотири, він почув, як мати пояснює іншій жінці, що насправді лиш доглядає за нещасним сином подруги й він їй не рідний.

Тіко був певен, що це брехня, та матір не винуватив. Він розумів, що не такий, як усі, і для неї це геть не легко.

Завагітнівши вдруге, мати вийшла на поріг і на очах у всіх сусідів вигнала хлопця з дому. Вона відреклася від нього й розповіла всім, що це не її син.

Відтоді до хати його більше не пускали. Якщо він приходив уночі й плакав на порозі від голоду, мати могла щось винести, та коли з нею був чоловік — лаялась і гнала, вдаючи, ніби не впізнає.

Тіко навчився виживати, тримаючись подалі від людей, і второпав, що часом йому таки готові допомагати — але потай.

Одна стара бездітна пані пригощала половиною квасоляного коржика або ж давала трохи джолофу*, коли, бува, у подруг лишалось зайве. Пан Інару, власник автомайстерні та гаража, повного іржавих автозапчастин, дозволяв там ночувати їй, прослизавши поміж ґрат, ховатися від інших дітей, що переслідували Тіко.

А ганялися за ним часто. Коли ж ловили — лупцювали, тягали за волосся й називали відьомським дітям.

Тим хлопцеві й подобався Мау-Мау, що не відчував ненависті й не просто собі мирився з його існуванням: цуценья облизувало обличчя й тулилося під боком холодними дощовими ночами.

Тіко присів на коліна, попестив песика і взяв у руки футбольного м'яча, міркуючи, чи зможе пан Інару його залатати, щоби повітря трималося всередині. Звісно ж, хлопець розумів: м'яч у нього відберуть за першої-ліпшої нагоди.

Дивлячись на м'яч, він помітив у калюжі відображення. Йому усміхався чоловік — дуже, дуже високий чоловік.

Тіко підвів очі на цього добродія. Незнайомець був одягнений у чорні штани й білу сорочку — так у селі вдягалися, коли йшли на роботу чи коли слід було мати поважний вигляд.

— Ти Тіко? — спитав чоловік. Голос у нього був такий гучний і лагідний, що Тіко на будь-що ним промовлене відповів би згодою. Втім, він лиш кивнув, неспроможний на слова від хвилювання.

Велика долоня вхопила Тіко за підборіддя й покрутила голову з боку в бік. У погляді не було відразі: незнайомець дивився на нього так, як сам Тіко дивився на Мау-Мау.

— Який хороший хлопчик. Хочеш покататися у моїй вантажівці?

Сам Тіко ніколи не їздив у вантажівці, але часом такі машини кудись везли через їхнє село озброєних чоловіків, а коли мчали назад, чоловіки вже просто лежали з заплющеними очима або ж волали від болю, схопившись за закривавлені животи чи кінцівки.

* Страва з рису, популярна серед жителів багатьох держав Західної Африки. — Тут і далі примітки перекладача.

Тіко кивнув. Кататись на вантажівках весело. Тим паче, з цим паном.

Чоловік узяв Тіко за руку й повів до зеленої машини, припаркованої в кінці провулка.

Коли Тіко озирнувся на Мау-Мау, цуценя сиділо коло калюжі, схиливши голову набік, і намагалося второпати, що відбувається, хоч і було ще для цього надто мале.

Тіко помахав на прощання. Він був готовий заприсягтися, що з-за рогу на мить визирнуло материне лице — визирнуло і зразу зникло.

Чоловік відчинив дверцята, і Тіко заліз на сидіння. Від думки про те, як заздритимуть інші діти, коли побачать його в цій машині, на обличчі засяяла усмішка.

Та чоловік не поїхав селом. Він повіз Тіко зовсім в іншому напрямку, вузькою дорогою, обіч якої стояло лиш декілька хат, — усе глибше в джунглі, якнайдалі від решти поселень.

Спостерігаючи, як віддаляється в запорошеному дзеркалі селище, краєм ока хлопець помітив дещо іще: добродієва усмішка зникла.

Поруч сидів геть інший чоловік, не той, чие відображення він побачив у калюжі.

Тіко ніколи б не сів у машину до цього чоловіка.

Цим чоловіком його лякали інші — чоловіком, який забирає відьомських дітей. Забирає назавжди.

Розділ 1

ДОДАТКОВЕ ЖИТТЯ

Я граю у відеогру, де людину справді можуть убити. Грою, що правда, це не називають, але «Віртуальний тактичний театр воєнних дій» — саме гра. Це низка кімнат, на стіни яких проєктують відео, створюючи віртуальний простір, ідентичний певному реальному місцю на планеті.

Наразі віртуальний театр воєнних дій — квартира в Уї, північному передмісті Парижа. Її орендар, ІТ-спеціаліст Французького банку Йосеф Амір, поїхав у місто на день народження до сестри. Доки його нема, там двоє наших. Один якісною камерою сканує інтер'єр — і пікселі на стінах складаються в таке чітке зображення, що його важко відрізнити від реальності. Другий — ми звемо його Розмитим, бо камера вловлює лиш траєкторію руху, — маленьким приладом, схожим на ліхтарик, збирає волосся з ванної кімнати, волокна з меблів, і пил із підодшов та килимка на порозі.

Що кілька хвилин він виймає картридж і передає третьому агенту, який шмигає між квартирою та припаркованою на вулиці вантажівкою FedEx. Обладнання вартістю у двадцять мільйонів доларів, яким пишалася б лабораторія будь-якого університету, в режимі реального часу надсилає нам із цієї вантажівки дані, розшифровуючи ДНК, шукаючи збіги й намагаючись вибудувати модель кожного, з ким контактував Йосеф. Даних достобіса. На щастя, є програма, що допомагає їх відсортовувати, наближаючи нас до мети: дізнатися, чи вибух-не протягом доби на футбольному стадіоні бомба.

Ім'я Йосефа впливло в перехопленій телефонній розмові відомих агентів ІДІЛ — еменського і французького. Раніше його просто викликали б на допит і пройшлися по знайомих, та останнім часом із цим складно. Терористи почали використовувати у своїх переговорах імена невинних цивільних, на допити стали викликати значно більше людей, ніж розказують у новинах, їхні життя перекинулися з ніг на голову — а справжні поганці лишаються на свободі.

— Докторе Крей? Докторе Сандерс? — озивається Емілі Біркетт. Це наша держпредставниця з управління розвідки міністерства оборони. Біркетт під сорок, її каштанове волосся зібране у хвіст, колись вона була офіцеркою військово-повітряних сил, та згодом подалася до найстрашнішої державної спецслужби.

Ми з Керрі Сандерс цивільні. Сандерс — антропологиня приблизно мого віку. Їй трохи за тридцять, і свого часу, перш ніж улаштуватися в OpenSkyAI, вона допомагала компанії

Facebook моделювати соціальні графи — досліджувала, кого ви знаєте і що ці люди для вас означають.

На вигляд OpenSkyAI — звичайнісінька технологічна компанія з офісом у затишному бізнес-парку, поруч із фірмами, які працюють на ринку відеоігор чи охорони здоров'я. Насправді це приватний підрядник управління розвідки, що допомагає сортувати величезні обсяги інформації та вирішувати, кого слід додати до чорного списку, аби перевірити, чи відомо щось цій людині й чи не збирається вона вчинити злочин, який загрожуватиме національній безпеці.

Сандерс дивиться на мереживо облич, вирізаних із фото, знайдених у Йосефовій квартирі.

— Система розпізнавання тут збігів не виявить.

— Тео? — знову гукає до мене Біркетт, цього разу дещо нетерплячіше. — Йосеф повертається. Можна вже збирати команду?

Я блукаю квартирою (точніше, її віртуальною версією), дивлюсь на відчинені шафи, намагаюся зауважити те, що сховалось від ока, і все міркую, як я, на біса, опинився в такій ситуації.

— Гадаю, він чистий, — каже Сандерс.

Я готовий з нею погодитися. Мене нудить від самої думки про те, що Йосеф буде змушений пережити допит, який напевно змінить його життя, бо один вилупок із Ємену знайшов його ім'я в гуглі. Але я розумію, що не слід заздалегідь давати відбій тільки тому, що мене від чогось нудить.

Повертаюся на кухню. Холодильник Йосефа обліплений знімками. На більшості він із дівчиною чи з друзями, усміхається в об'єктив, регоче за столом, заставленим різними напоями. Власне, нічого особливого — типовий паризький міленіал.

Його діяльність в інтернеті ми вже перевірили. Крізь нашу систему пройшли всі дописи, всі лайки, всі, хто поставив лайк.

Нас ніщо не насторожило. Хоча без збігів теж не обійшлося. Ми всі живемо за крок чи два від когось моторошного. У Йосефа в Катарі є дядько, який ходить до тієї ж мечеті, що й один з активних членів ІДІЛ. Але в нашому взаємопов'язаному світі це ні на що натякає.

Проблема з цифровими відбитками в тому, що терористи неабияк порозумнішали. Їм відомо, як відділити одне життя

від іншого. Ми можемо відслідкувати Йосефа, та якщо в нього є альтер-его і він достатньо розумний, аби не поєднувати дві свої половинки, упіймати його майже неможливо. Гарна новина: більшість завжди десь спотикається. Погана новина: ті, що не спотикаються, надто розумні, аби наші системи могли їх знайти. Ми змайстрували мишоловку, що плодить розумних мишей.

— Крей, — озивається Біркетт. — Я відкликаю команду.

— Ні, — відповідаю я дещо наполегливіше, ніж хотів.

— Що в тебе? — питає вона.

— Зачекай...

— Інтуїція?

— Я науковець. Я привчив себе не довіряти інтуїції. Дай мені ще кілька хвилин.

— У нас уже є все, що треба, — каже Сандерс. — Можемо відпустити команду й нишпорити тут, скільки влізе.

— Ні, не можемо... — я сто разів намагався їм пояснити. Симуляція, хай навіть на основі реальних даних, однаково лишається симуляцією. Я знаю, що на полиці стоїть банка з арахісовим маслом, та не знаю, чи справді там масло, доки хтось не перевірить. Там може бути й вибухівка C-4. Я певен, що це не так, — лише припускаю.

Зовні — а використовується вона лише зовні — ця так звана неінвазивна судово-медична експертиза корисна, та вона ніколи не замінить якісного дослідження в лабораторії.

— Якщо дуже треба, я можу зупинити його на виході з метро. Але ти маєш сказати про це зараз, — підганяє мене Біркетт.

Я стаю навколішки, аби роздивитися знімки на холодильнику. Більшість — роздруківки.

Сандерс стоїть у мене за спиною.

— Фото вже в нас. Ми прогнали кожне обличчя через розпізнавач. Жодних зв'язків.

Я простягаю руку, аби взяти один зі знімків, забувши, що це лиш симуляція.

— Ось ця. Скажіть Розмитому, що треба глянути ближче.

Йосеф посміхається в камеру поряд із гарненькою зеленою дівчиною близькосхідної зовнішності. На вигляд їй заведве двадцять. Неймовірно приваблива.

— Хто це? — питаю я.

— У нашій базі її немає. Можемо розширити пошук і, коли пощастить, отримаємо ім'я. Фільтр її не виявив.

Розмитий перевертає світлину. Ззаду — березнева дата і назва «Найособливіші події».

— Беріть його! — вигукую я до Біркетт.

Вона звертається до когось через гарнітуру:

— Перехоплюємо, зараз же.

— Хто вона? — питає Сандерс.

— І гадки, трясця, не маю. Річ у самій фотографії. Вона зроблена на одноразову плівкову камеру. Такими користуються на весіллях, а тоді надсилають і отримують поштою друковані знімки разом із цифровими копіями.

— На Йосефовому графі весілля нема, — відповідає Сандерс.

Я підводжусь і повертаюся до неї з Біркетт.

— У тім-то й проблема. Зазвичай надсилають цифрові копії. Цей знімок Йосеф точно не роздруковував із цифрової копії. Він обрав лиш друковане фото, аби точно не лишити електронного сліду.

Я телефоную до оператора, що контролює візуалізації:

— Виведіть квартиру Мосіна Касіра.

Нас миттєво віртуально телепортують до єменської квартири, яку команда обшукала чотирма днями раніше. Над столом висить кількадесят світлин.

— Її немає на жодній, — каже Сандерс. — Інакше комп'ютер би це помітив.

Я вказую на знімок Мосіна разом зі старшою жінкою, у якої такі ж зелені очі, як у нього.

— Хто це?

Сандерс перевіряє у своєму планшеті.

— Тітка, троюрідна. У нас є зворотний бік фото?

Я хитаю головою.

— Ні. Проте воно такого ж розміру й зроблене таким самим об'єктивом, що й фото з холодильника.

— Мосінова кузина одружилася в березні. Тут вказано, що Йосеф тоді був у Бахрейні. Може, насправді він був у Ємені.

— Зрозуміло, — каже Біркетт. — Гарна робота, Крей. Йосеф уже в нашому фургоні. Скоро все дізнаємося. Попросимо знімки у виробника фотокамери. Хтозна, що там ще можна знайти.

Вона аж сяє. Якщо з Йосефом усе вигорить, це допоможе виправдати витрати перед начальством.

— На майбутнє слід збирати звороти усіх знайдених фотографій, — каже Сандерс і робить собі про це позначку.

Я хочу пояснити, що не в цьому річ, та знаю: марно. Всі вітають одне одного з успіхом, хоча насправді ми лише встановили зв'язки.

Я виходжу з кабінету, опиняюся під техаським сонцем, що відбивається від блискучого асфальту парковки, й намагаюся переконати себе, що ми зробили добре діло. Втім, усі ці інструменти можуть нести більше шкоди, ніж користі — тому вони принаймні мають потрапити в руки кращих людей, які займаються чимось розумнішим.

Дорогою до своєї квартири я намагаюся збагнути, як мене сюди привела низка мертвих тіл.

Розділ 2

КОВБОЇ ТА ІНДІАНЦІ

Рік тому я був професором в університеті й спеціалізувався на обчислювальній біології. Намагався будувати прогностичні моделі навколишнього світу. Мене цікавила така робота з далекосяжними результатами — від даних про поширення інфекційних хвороб до розуміння, чому саме вимерли неандертальці. А потім на моєму життєвому шляху стрівся серійний убивця на ім'я Джо Вік, і все змінилося.

Він убив одну з моїх колишніх студенток, і на мить у цьому запідозрили мене, позаяк жертва проводила дослідження у тій самій частині Монтани, де був і я. Місцевим правоохоронцям це видалось аж надто підозрілим збігом.

Знявши з мене обвинувачення, у поліції вирішили, що Джуніпер Парсонс померла внаслідок нападу ведмеда. Позбуваючись жертви, Вік скористався цим трюком уже не вперше.

Намагаючись зрозуміти, що ж трапилося з Джуніпер, я відшукав іще більше жертв і ще більше правоохоронців, які не бачили далі свого носа. Врешті-решт, віднайшовши достатньо тіл, я зміг вийти й на Джо.

Його несамолюбний кінець відібрав життя його сім'ї та семи офіцерів поліції. Я сам опинився за крок від смерті.

Хтось вважає мене героєм, адже я вийшов на «убивцю-грізлі» й допоміг його прикінчити. Ставлення правоохоронців не таке однозначне. Скажу лише, що перед сном я можу уявити тисячу різних сценаріїв — і в багатьох із них невинні чоловіки та жінки лишаються живі.

Але особисто мене найбільше непокоїть відсутність провini: у віддушiні, де мало би критися це почуття, — порожнеча. Здається, у мені ще багато таких порожніх віддушiн.

Тиждень тому приїздила Джилліан — жінка, яка врятувала мені життя і, власне, прикінчила Джо. Ми хотіли перевірити, чи не зародилося між нами щось більше. Проблема ось у чім: я впевнений, що маю в серці місце з табличкою «Джилліан», але не знаю, чи воно для неї — і чи взагалі для когось.

Я не звинувачую Джо, адже таким пришепелуватим був завжди до нього. Він лиш допоміг це виявити. Я навіть не певен, чи звинувачую Джо так, як зазвичай звинувачують іншу людину.

Після наших поневірянь, нескінченних допитів і пояснень досі скептично налаштованим правоохоронцям про власні методи, завдяки яким вдалося знайти тіла, я просеквенував його ДНК, шукаючи відповідей на свої запитання.

Одну знайшов: ген, споріднений із АРОЕ-е4, так званим геном ризику. У Джо була варіація, якої я раніше не бачив. Грубо кажучи (боронь боже написати таке в науковій статті чи сказати в присутності колег), Джо мав схильність до ризику і водночас до obsesивно-компульсивної поведінки, завдяки якій, скажімо, професійний гравець у гольф перевершує інших, а нейрохірург стає видатним. Від екстремальних ризиків Джо відчував захват, який грoсмейстер отримує від блискучого гамбіту. Розрахунок, а за ним — ейфорія.

Якби вам або мені зійшло з рук якесь правопорушення, ми б відчували (чи мали б відчувати) докори сумління. Джо нато-

мість відчув би піднесення й шукав би нових пригод. Він кайфував, не лише вчиняючи зло, а й тікаючи від розплати.

Схема його вбивств нагадувала поведінку великої білої акули. Заглянувши в його ДНК, я усвідомив, що такий взаємозв'язок не випадковий. Алгоритм хижака, яким керується біла акула, може спонукати програмну систему до захоплення мережі, а вбивцю — до пошуку певних жертв.

Коли Біркетт мене вербувала, я мав пообіцяти, що зможу вистежувати інших убивць на кшталт Джо. Виконав я свою обіцянку лише наполовину. Попри те що війна з терором лишається актуальною і попри рішуче бажання зупиняти людей, які скеровують у натовп заміновані вантажівки чи переконують підлітків із синдромом Дауна надягати пояс смертника, — у наших методах я певен не завжди.

Лиш одне моє слово — і Йосефа Аміра хапають посеред вулиці, пакують у фургон і, скоріше за все, везуть у якесь таємне місце, де французька розвідка, американці й, можливо, якийсь слідчий із третьої країни змусять його виблювати власні кишки.

Мені не кажуть, що і як саме з ним роблять, проте я точно знаю: останнім часом у дослідженнях психотропних препаратів та системи мовлення — велика чорна діра. Зменшення кількості наукових робіт із квантових обчислень свідчить про те, що Агентство нацбезпеки, ЦРУ, Національне управління військово-космічної розвідки та їхні приватні підрядники масово взялися рекрутувати науковців, залучаючи всіх, у кого достатньо досвіду, до роботи над суперпередовою дешифрувальною машиною. Прогалина у виданнях про психотропні препарати й систему мовлення підказує, що у колах розвідки дуже успішно виробляють так звані сироватки правди та інші препарати, здатні будь-кого змусити до співпраці.

Людям типу мене і компаніям на кшталт OpenSkyAI чи «Віртуального тактичного театру воєнних дій» приписують значно більше, ніж ми заслуговуємо. Я не знаю, чому наші результати вважають добрими, — бо мої методи чудові чи бо методи попередників були жахливі.

Вібрає телефон. Я ставлю пиво на кухонний стіл, біля порожніх коробок із Panda Express, і перевіряю, чи не відповіла Джилліан на моє повідомлення.

Біркетт: «Перемога в сім очок».

Це шифр: Йосеф вивів їх на сімох інших змовників. Офіційно мені про таке знати не можна. Я цивільний підрядник із середнім рівнем службового доступу, але Біркетт подобається мене тішити – чи принаймні робити те, що, на її думку, мене потішить.

Вона надсилає мені ще одне повідомлення: «Зустріч з босом о дев'ятій».

Наш бос Брюс Кавано (як не дивно, не керівник OpenSkyAI, а працівник РУМО*, уповноважений контролювати наш бюджет) мене лякає. Йому трохи за п'ятдесят, і він справжній геній. Із тих добродіїв, що на День подяки годують бездомних у церкві чи допомагають незнайомцям замінити колесо посеред дороги.

Лякає мене влада, яку він має. Кілька тижнів пропрацювавши на OpenSkyAI, під час першого візиту до нього, я висловив стурбованість із приводу наших методів профілювання.

Коли він запитав, що саме я б хотів змінити, мені подумалося про Джо Віка. Я згадав про пошук певних генетичних факторів ризику в потенційних новобранців-терористів.

– Дев'ятисот тисяч доларів вистачить?

– Для чого?

– Щоб створити необхідну технологію. Якщо не вистачить, на більшу суму доведеться просити дозволу. Поки я можу дати зелене світло на побудову лабораторії. За п'ять місяців нам знадобиться польовий комплект.

Після одного мого побіжного зауваження Кавано був готовий виділити майже мільйон доларів, аби я розробив для них пристрій, здатний визначати ДНК-маркери, які могли б корелювати з поведінкою терористів.

Могли б. Причиновість – не кореляція, хоч вони часто й живуть по сусідству. Мене жахала вже сама думка про те, що можна вкласти сумнівний псевдонауковий пристрій до рук шпигуна з ЦРУ чи РУМО, аби тому було чим підкріпити власну інтуїцію. Я уявляв, як зібрані з «супутніх жертв» ДНК стають доказами: мовляв, можливо, вбили тих, кого і слід було.

* Розвідувальне управління міністерства оборони США.

Чергове потенційне виправдання для держави, щоб применшити значущість смертності мирних жителів у війні з тероризмом.

Кавано ні про що таке не думав. Йому просто хотілося ловити поганців.

Справжня небезпека не в тому, що статті з «Атлантик» чи редакторські колонки з «Нью-Йорк Таймс» переконують, ніби хороші хлопці стають поганцями. Справжня небезпека в тому, що хороші хлопці сліпо чинитимуть зло, бо не вважатимуть свої вчинки поганими. Саме тому готові віддати останню сорочку бідному та голодному йдуть протестувати проти генетично модифікованих продуктів (хоча такі продукти здатні врятувати від сліпоты чи голоду мільйони дітей), а поборники демократії на Близькому Сході замість шкіл чи лікарень будують військові бази.

Тому хлопці на кшталт Брюса Кавано й пропонують таке, як я, необмежені бюджети на пристрої та програми, що можуть забрати ще більше життів через неправильний розподіл часу й коштів, — адже справжні відповіді значно менш привабливі і з набагато меншою ймовірністю приваблять сенатора.

Відтоді я взяв собі за правило не роззявляти рота поруч із Кавано. На жаль, завдяки зусиллям Біркетт він вважає мене якимось аналітичним генієм. І доки академічний світ уникає мене через історію з Джо Віком, у військово-розвідувальних колах, судячи з усього, мене мають за Темного лицаря*, такого собі вченого-месника.

Джилліан каже, що я беру це надто близько до серця; втім, багато про що їй просто не можна знати. Наприклад, про те, що ракетний удар із дрона в Ємені, про який сьогодні ввечері пишуть у всіх новинах, трапився, бо кількома годинами раніше з мого рота вилетіло кілька слів.

Або про те, що одна з жертв, чие фото пхають у всі арабські ЗМІ, — зеленоока жінка, яку я бачив на холодильнику Йосефа.

Випадкова жертва.

* Одне з прізвиськ Бетмена.

Розділ 3

«ПРЕДОКС»

Коли я заходжу до зали засідань, Кавано широко мені усміхається. Під час візитів до OpenSkyAI він засідає тут. Біркетт сидить навпроти, поруч із Тревором Парком, генеральним директором і засновником компанії.

Перш ніж почати продавати державі технології, Парк працював із відеоіграми та візуалізацією. Ходять чутки, що «Віртуальний тактичний театр воєнних дій» було створено після скарг працівників розвідки на необхідність збирати дані в полі. Їм хотілося чогось «безпілотнішого». За безпілотними операціями командир спостерігає з-за плеча оператора дрона дистанційного керування, сидючи посеред Невади в кімнаті з кондиціонером, і не гасає там, де уряд планує наробити шкоди.

Я далеко не експерт із розвідки, та науковець у мені підказує, що до бажаної інформації слід підбиратись якнайближче, бо найважливішими стануть питання, про які ти міг просто не здогадуватись.

Ми змогли перевернути весільне фото, і це зіграло ключову роль — хай там що буде далі. Втім, зовсім нещодавно РУМО взагалі не дало б доступу до «театру» такому низькорівневому аналітику, як я. Цю честь берегли лише для верхівки.

Політика змінилася після першого ж мого знайомства з системою. Я вказав буквально на сорок місць, звідки їхній експерт не зібрав корисних зразків, а також на те, що пристрій для формування зображень пропускав деталі: наприклад, не перевіряв, чи відповідають книжки на полицях своїм обкладинкам.

«Віртуальний тактичний театр воєнних дій» мав сучасне програмне забезпечення, здатне збирати дані про книжки з полиці потенційного терориста й повідомляти, чи не мають вони радикального змісту й чи не знаходили таких у інших підозрюваних. Однак чи вирізали з них сторінки, аби сховати одноразовий телефон, про який нам нічого не відомо, — воно не сповіщало.

Усім тут, здається, досить весело. Біркетт дивиться на Кавано, чекаючи, що ж він скаже.

Він підсовує мені конверт із написом «Таємно».

— Французи з Генерального директорату внутрішньої безпеки надіслали. Гадаю, тобі варто знати, що ти зробив.

Я обережно витягаю фотографії, очікуючи побачити наслідки удару в Ємені, але бачу заповнений футбольний стадіон. Сотню людей обведено колом.

— Це радіус вибуху бомби, яку ми знайшли в Ніцці. Її було вшити в куртку колеги Йосефа Аміра. Він мав квитки на цю гру, ось у цей сектор. Фото зроблене минулого вечора, після рейду на його квартиру.

Я роздивляюсь обличчя колег і раптом уявляю альтернативний перебіг подій: читаю про трагедію, на кілька секунд відчуваю щось типу провини й переходжу до іншої статті, від якої стане краще... Модель поведінки, про яку я дізнався від Керрі Сандерс.

Кладу фото назад.

— А що з Єменом?

— Перепрошую? — каже Кавано.

Я помічаю, як напружується Парк. Йому не подобається, коли я лізу сперечатися, втім, він чудово розуміє: мені достатньо одного слова, щоб отримати власну лабораторію й бюджет.

— У новинах повідомляли про єменський удар. Загинуло кілька ватажків ІДІЛ, члени їхніх сімей та прислуга.

— Там більше року триває громадянська війна. Таке трапляється постійно. Не впевнений, що розумію, до чого ти ведеш.

— Стріляли не їхні військові чи повстанці. Було залучено французів чи американців.

Кавано повертається до Парка й Сандерс.

— Можете лишити нас із доктором Креєм на хвилинку самих?

Вони ніяково виходять із кімнати. Парк кидає на мене розлючений погляд: через мене його щойно випхали з власної зали засідань.

Кавано чекає, доки зачиняться двері.

— Докторе Крей, я навіть не здогадуюсь, як працює ваш мозок, але біда в тім, що, дивлячись на світ із вежі зі слолової кістки, неможливо зрозуміти, як усе влаштовано внизу.

Я б із ним погодився, та не хочу втручатися.

— Чи пов'язаний цей удар із нашим учорашнім відкриттям? Не знаю. Зате знаю, що правила гри відрізняються від тих, до яких ви звикли. Якщо вони спробують перемістити конфлікт на нашу територію, ми не можемо просто перебити нещасних виродків, яких надсилатимуть робити брудну роботу. Ми маємо знайти керівників та ідеологів. Знайти, а не вистежувати тижнями чи місяцями. Реакція має бути миттєвою.

— То в таких ми і влучили? А як щодо жінки?

— Жінки?

— Тієї, яку показують по всіх арабських новинах. Жінки, світлина якої я знайшов на холодильнику Йосефа.

Кавано киває.

— Тієї? Цивільної? Я молюся за неї. Я молюся за всіх дітей, які постраждали від наших бомб. Хотілося б, аби все було інакше.

Він вказує пальцем на фотографію натовпу на стадіоні.

— Сто людей вижило. Півдесятка померло. Самі порахуйте.

Бог свідок, я старався. Як порівняти те, що знаєш, із тим, що тобі невідомо? Ніяк. Усе зводиться до статистики, якій вирішувеш вірити.

— Докторе Крей, я був би радий відшукати альтернативу. Я запропонував вам бюджет. І навіть передав вашу ідею про ген тероризму куди слід. У нашій мерилендській лабораторії над цим уже працюють.

— Ген тероризму? — зриваюсь я. — Це ще що за маячня?

— Ви про це якось згадували. Генетичні фактори ризику, які призводять до радикалізації. Самі ви не захотіли цим займатися, тож знайшлася команда людей, готових попрацювати над профілем та польовим набором.

Я напружуюсь, але голос тримаю під контролем.

— Дурниці. Ми навіть не знаємо, чи є там якийсь взаємозв'язок. А якби й був, невідомо, активний той ген чи ні. Є мільйони інших чинників. Не можна криміналізувати цілу групу людей, просто відштовхуючись від їхнього генотипу.

— За більшість смертей, пов'язаних із тероризмом, відповідають прихильники релігії, яку сповідує п'ята частина населення планети. Це просто збіг?

— А чиказькі вбивства — причина подвоєння кількості вбивств у США за останній рік. Як гадаєте, проблема в їхній місцевій піці чи в тім, що там просто хріново жити?

Кавано не втримується й сміється.

— Ох цей ваш мозок. Я певен, ви просто вигадали порівняння — і ось тобі маєш. Нам треба більше такого. Я тут, щоб привітати вас, адже ви врятували сотню життів. Маєте кращий спосіб порятунку — давайте втілимо його в реальність. Нещодавно ви згадували про нову версію штучного інтелекту, який використовували, щоби зловити вбивцю-ґризлі. Як там вона зветься? «Предокс»? Хотілося б із нею попрацювати. Є прогрес?

— Ні. Я зіштовхнувся з технічними проблемами і, прийшовши до вас, припинив розробку.

— Дуже шкода, — відповідає він. — Якби для полювання на терористів ви могли робити те, що й для моделювання поведінки серійних убивць, наш світ став би значно ліпшим.

Я б теж цього хотів, але все частіше опиняюся в такій непроглядній темряві, що навіть власного морального компаса не бачу, а про його стрілку годі й казати. Одна справа — упіймати терориста, перш ніж він підірве натовп мирних жителів. Інша — знати, що твоїм успіхом виправдають напад на людину, яка може бути безневинною. Ось чому я боюсь уявляти, що такі добродії, як Кавано, зробили б з інструментом, здатним викривати потенційних поганців.

— Просто подумайте про мою пропозицію, — каже Кавано. — Чи принаймні про те, щоб повернутися до викладання.

— В університеті?

— Ні. Я про тренування військових та агентів розвідки. Можливо, вдасться комусь передати дешифру вашого розуму.

— Я подумаю.

Він і гадки не має, як спокусливо для мене звучить можливість отримати власну лабораторію чи знову взятися викладати.

А може, й має. Чим би мені довелося пожертвувати? Про що я мав би собі брехати?

Розділ 4

ФАН-КЛУБ

Варто впіймати одного з найпродуктивніших серійних убивць усіх часів, як у житті починаються несподівані повороти. Спочатку правоохоронці, які навіть не вірили в існування убивці, несподівано створюють абсолютно нову легенду про те, як вистежували його та ледве не впіймали. Гаразд, нехай розповідають ЗМІ, що їхні оперативники працювали й були за крок від арешту.

А я з крикуна у пустелі перетворився на квазізнаменитість і отримую більше запитів, ніж фізично міг би розглянути.

Моя пошта завалена теоріями змови й повідомленнями про зниклих безвісти від їхніх сімей. Раз на кілька тижнів якийсь пришелепок обов'язково пише, що це він — справжній убивця-гризлі, й обіцяє скоро до мене навідатися.

Я пересилаю такі листи до ФБР і всюди, куди їду, пред'являю свій дозвіл на приховане носіння зброї.

Серед шуму чується безліч відчайдушних голосів — це люди, які втратили близьких і не мають до кого звернутися. Матері зниклих дітей, чоловіки дружин, які так і не повернулися додому, і всі, хто пережив інші втрати, які тільки можна собі уявити.

Раніше я відповідав майже на кожен лист, ділився посиленнями на національну організацію зниклих безвісти та відповідні правоохоронні канали.

Але одного дня покинув це діло. Намагаючись відповісти всім, я гаяв цілі години, і на решту справ часу майже не лишалось.

Проблема в тім, що кожен вважає свій випадок особливим. Немов шанувальники, які переслідують знаменитостей, намагаючись узяти автограф, вони переконані, що їхня ситуація унікальна. Вони уявляють, що кумиру зустріч видасться такою ж особливою, як їм самим.

Будь-якої миті в США набереться дев'яносто тисяч зниклих безвісти — і це лише зареєстровані випадки. Після «убивств гризлі» ми виявили категорію, якою раніше нехтували: зниклі

особи, про яких ніхто не заявляє. Тому справжня кількість жертв Джо Віка може перевищувати сотню.

Кожен, хто до мене звертався, вважав свою справу особливою: їм було важко зрозуміти, що насправді йдеться лише про один випадок із дев'яноста тисяч. Просто статистика, якщо перефразувати іншого серійного вбивцю — Йосипа Сталіна.

Сьогодні, під'їжджаючи додому й помічаючи на своєму ганку людину з конвертом, я заздалегідь знаю її історію.

Якщо походить туди-сюди, нервово покурюючи сигарету, я б запідозрив прибічника теорії змови. Певно, приїхав розповісти, що насправді Джо Вік — проєкт ЦРУ, а Земля пласка.

Для таких у мене є готова відповідь: скільки доказів потрібно, аби переконати вас у протилежному?

Конспірологи, екстремісти й ті, хто сумнівається у висадці людей на Місяць, відповідають просто: аніскільки.

Якщо жодні докази не здатні переконати вас у помилковості власної картини світу — ви полишили царство здорового глузду і ввійшли на територію релігії. Ось чому я сміюся щоразу, як чую про взаємозв'язок віри та науки. Засновок науки — логіка і здоровий глузд можуть пояснити нам справжню природу реальності. Засновок релігії — якщо логіка й здоровий глузд не підтримують наперед визначеної картини реальності, вони помиляються.

Наступного разу, опинившись в епіцентрі політичної дискусії, зупиніться й спитайте себе, скільки доказів здатні змінити вашу думку. Якщо відповідь — «аніскільки», то, скоріше за все, ви втрапили в релігійний диспут, чергову суперечку двох фанатиків.

Я казав, що вже не користуюся фейсбуком?

Від соцмереж я відмовився давно — відколи помітив, як колеги-науковці зраджують поняттям емпіризму заради емоційних дискусій, полемік та відверто незграбних логічних перегонів, аби лишень підтримати ідеї, до яких дійшли емоціями, а не інтелектом.

І якщо соцмережі я можу вимкнути, змусивши психонутих конспіраторів нападати на когось іншого, то з людьми,

які втратили коханих, мати справу найскладніше. Їхнє горе справжнє. Їхня реальність значно конкретніша за мою.

Я одразу ж можу передбачити, що станеться, коли я вийду з машини. Афроамериканець середнього віку в блакитному светрі та блейзері дістане з папки й покаже мені фото. Там буде його дружина, його донька, його син. Зниклі безвісти. Поліція безсила. Він знайшов мене в інтернеті. Я єдиний, до кого можна звернутися.

Я знову заводжу машину й виїжджаю з паркомісця. Якщо я ніколи не побачу фото, не буде й зв'язку. Я не матиму обличчя. Можна почекати, доки він піде геть, а як залишиться, викликати копів.

Маю на це дозвіл.

Я прямую до чорного входу свого житлового комплексу й переконую себе, що, попри чоловіка, який стоїть на ґанку, можна з чистим сумлінням десь випити пива й з'їсти стейк.

Я зробив більше, ніж можна було вимагати.

Є стільки всього, чим Тео Крей міг би зайнятися.

Але хто ж тоді, на біса, Тео? Що від нього залишилось? Чи справді йому на все начхати?

Коли я лежав зіщулюючись у машині швидкої, чекаючи, доки Джо Вік дістанеться нас із Джилліан, на вулиці детектив Ґленн намагався нас прикривати.

Звичайно, я знайшов у собі мужність. Як і Джилліан... о, так, особливо Джилліан. Але у Ґленна вона була від самого початку. Він помер. Ми вижили.

Чи відвернувся б Ґленн від цього чоловіка на порозі? Від цього згорьованого чоловіка?

Трясця.

Я розвертаю автівку і знову прямую до свого паркомісця. Роблю глибокий вдих і намагаюся зрозуміти, як терпляче вислухати цього чоловіка, дати якусь розраду і, можливо, допомогти усвідомити те, що він і так розуміє: людина з конверта мертва. Самі вони ніколи не повертаються. А якщо людину викрали кілька тижнів чи місяців тому, вбивцю він не знайде.

Звідки я це знаю? Бо якби випадок був не безнадійний, він би не стояв у мене на порозі. Легких справ, де вбивцею

виявляється різнороб із кримінальним минулим, я не отримую. Мені дістаються такі, в яких узагалі немає доказів. Жодних зачіпок. Навіть тіла немає. Лиш порожнє місце там, де колись була людина.

І ці місця я не в силах заповнити. Як не в силах заповнити віддушини для людей, що мали б бути мені близькими.

— Докторе Крей? — питає чоловік, дивлячись, як я підіймаюся тротуаром.

— Маю годину. Не більше.

Тієї ж миті він дістає знімок із конверта.

Лайно. От і почалося. У хлопчика зелені очі. Як у тієї дівчини з Ємену. Це збіг. Мені показували тисячі світлин зі зниклими безвісти. У багатьох із них зелені очі.

Але саме сьогодні я мав побачити це фото.

Внутрішній голос підказує, що цього разу я витрачу значно більше, ніж годину.

Розділ 5

БУХГАЛТЕР

— Докторе Крей, дякую, що погодилися приділити час. Я ваш великий шанувальник.

Не впевнений, що у месників мають бути шанувальники, але комплімент приймаю.

— Випиймо пива, поки ви мені розповідатимете про...

— Крістофера. Мого сина звуть Крістофер. А я Вільям. Вільям Бостром.

Тепер, коли я бачу обличчя і знаю ім'я, Крістофер стає людиною, а не просто конвертом, який можна проігнорувати.

Я запрошую Вільяма зайти і пропоную сісти за кухонним столом. Він кладе конверта й роздивляється квартиру. Диван, телевізор і більш нічого.

— Нещодавно в'їхали? — питає він.

— Десь півроку тому.

— Самі живете?
— Ви ж розумієте, що чути таке питання від вас, незнайомця, трохи моторошно.

Бостром підсміюється.

— Так. Гадаю, ви маєте рацію. Я можу виявитись якимось пришепелком. Упевнений, вам часто такі трапляються.

— Звичайно.

Я дістаю з холодильника два пива й відкриваю їх.

— Тримайте.

— Дякую.

Бостром ледь відсorbує зі своєї пляшки, і я розумію, що він непитуший. Можливо, навіть колишній алкоголік.

Я підсовую пиво до себе.

— Є дієтична кола. Хочете?

— Так. Дякую. І ще раз дякую за допомогу.

Побачимо, чи дякуватиме він, коли я скажу, що нічим не можу зарадити, і попрошу піти.

Я приношу йому напій і знову сідаю поруч.

— Перш ніж почнемо, вам слід зрозуміти: почули ви про мене лише тому, що я помітив незвичайну рослинність у районах Монтани, де нещодавно було знайдено закопані тіла.

— Так. Екотони, правильно? Території, де росли різні рослини й один вид намагався витіснити інший? А ще тому, що Джо Вік ховав своїх жертв у найнижчих точках поруч із місцями злочинів, щоб ерозія не викривала трупи.

Вільям підготувався добре. Мені досі дивно було чути, як люди звично промовляють ім'я Джо Віка — немов говорять про Чарльза Менсона чи Теда Банді.

— Фактично. Тепер моєю системою користується ФБР. Місцеві правоохоронні органи також почали задіювати її в розслідуваннях.

— Упевнений, не одній сім'ї це принесе омріяний спокій.

І горе. У багатьох із них лишається надія, що одного дня кохані повернуться додому. Це якраз найтяжче. Вони хочуть почути від мене, ніби надія досі є. А я її не маю.

— Кріс був хорошою дитиною. Справді хорошим хлопцем. Розумію, всі так кажуть. Але він добре вчився. Тримався пода-лі від неприємностей. Коли я повертався додому, там завжди

було прибрано. Отакою дитиною він був. Коли ми приїжджали в магазин іграшок, він віддавав назбирані гроші на благодійність Армії Спасіння. Отакий от хлопець.

Як по живому, Вільяме. Я сподівався на наркомана, що втік із дому. Та ніякого наркомана на фото не бачу. На вигляд Крісові років дев'ять. Круглі щічки. Безглузда посмішка. Такий серйозний.

— Що сталося?

— Кріс не повернувся додому.

— Скільки часу минуло між цим знімком та його зникненням?

— Десь місяць.

— А що поліціянти?

Вільям знижує плечима.

— Робили своє. Опитали сусідів. Розвісили оголошення. Фото навіть у новинах показали. На цьому все. Я телефонував детективам, та на мої дзвінки вони відповідали все рідше. Оголошення заклеїли, а в новинах почали показувати інші випадки. Чергову білу дівчинку з Колорадо чи ще когось.

Він затинається, усвідомивши, що сказав.

Я киваю. Для кожного з нас білі й чорні злочини — речі різні. Причин багато. Одні, звичайно ж, засновані на упередженнях, інші — на сприйнятті своїх і чужих соціальних груп. Білі ігноруватимуть повідомлення про вбивства чорних у бідних районах міста, та якщо злочинець застрелить у церкві дев'ятьох чорних християн — гніватимуться, як і решта населення. Бо зможуть ототожнити себе з жертвами.

— Були якісь зачіпки?

Вільям хитає головою.

— Нічогоісінько. Принаймні поліція мені ні про що не повідомляла.

— І де це трапилось?

Настає помітна пауза.

— У Віллоубруку. Біля Лос-Анджелеса.

— Південь Лос-Анджелеса?

Він киває.

Я дещо пригадую про цей район, більш відомий як Південний централ. Біля Комптона. Територія банд — принаймні якщо вірити фільмам, які я бачив. Та на цьому підозри не збу-

дуеш. Хоч я й помічаю його вагання. Це район із надзвичайно високим рівнем убивств.

— Кріс був хорошим хлопчиком, — каже він, остерігаючись моїх упереджених висновків.

— Я вам вірю. То його викрали? Просто так?

— Ага. Ані записки про викуп. Ані погроз. Він просто зник.

Сама згадка про можливий викуп породжує підозри. Я чув, що кожного дня викрадають сотні людей, пов'язаних із наркотиками. Членів їхніх родин тримають у заручниках, бо одна сторона вимагає чогось від іншої. Родини не поспішають звертатися до поліції й розповідати, що їхнього сина викрали, бо батько вчасно не повернув борг за кокаїн.

— Боюсь, я мало що можу зробити. Я навіть не знаю цієї місцевості. Якби ж я міг допомогти. Ви ще живете з матір'ю хлопчика?

— Вона померла. І ні, її сім'я не викрадала Кріса, — додає він, припускаючи, що я міркую про проблеми з опікою.

— А вам це відомо, бо..?

— Бо Кріс мертвий.

— Чому ви такий упевнений?

Розмова повертає кудись не туди.

— Бо Кріса немає вже дев'ять років. Я знаю, що додому він не повернеться.

— Дев'ять років?

Слід не просто охолонув. Він зник цілком і повністю.

— Я знайомий зі статистикою, докторе Крей. Я бухгалтер. Рахувати вмію. Кріс не втік і не зник безвісти. Хтось його викрав і вбив. І бозна-що ще..

Він кидає погляд на другу пляшку пива, яка стоїть переді мною. Я вагаюся: підсунути до нього — чи піти вилити в раковину?

— Отже, минуло майже десять років. Чого ви хочете від мене?

— Хочу знайти вбивцю. Знайти людину, що забрала мого хлопчика.

— Та людина могла давно померти.

— Або ж це хтось із сусідів. Хтось, із ким я бачуся кожного дня. Він може бути прямо у нас під носом. Як Лонні Франклін.

Лонні Франклін, знаний як Безжальний Сплюх, — серійний убивця з Південного централу Лос-Анджелеса, був активним протягом цілих трьох десятиліть. Його жертви, здебільшого наркозалежні повії, були невидимками. Їхні вбивства списували на наркотики, а провину цинічно звальювали на самих загиблих. На десятки змучених життям жінок просто не звертали уваги, і все це під носом у поліції та сусідів Франкліна.

— У вас є підозрювані?

— Ні. Я обійшов усіх, стукав у кожні двері. Я бачив підозрілі речі, докторе Крей, та ані натяку на те, що сталося з моїм хлопчиком, не отримав. Показати пальцем не було на кого. Я говорив з учителями. З кожним дорослим, що міг би контактувати з моїм сином. Нікого.

Я роблю ковток і обдумую відповідь.

— Не думаю, що можу чимось зарадити, — я вирішую не повторювати, що набір даних занадто малий. — У регіоні зникали інші діти?

— Було декілька випадків. У поліції кажуть, що для схеми цього замало. Звісно, сім'ям жертв Франкліна казали те саме. Мовляв, немає причин вважати, ніби на волі розгулює активний серійний убивця, — він випереджально підводить руку. — Я не кажу, що з Крісом сталося те ж саме. Але якби хтось зробив таке з дитиною, хіба б він зупинився? Хіба був би цьому край?

— Гадаю, в поліції підняли імена відомих їм педофілів, — кажу я.

— Я в ті двері теж стукав, — він відхиляється, хитає головою. — Купа збоченців. Але я жодного не запідозрив би у викраденні Кріса.

— Містере Бостром, у мене нема знарядь чи ресурсів, щоб зайнятися вашою справою.

— А в Монтані були? Ви заздалегідь знали, що вам там знадобиться?

— У мене була ДНК. Я біолог. Були кров та волосся. Те, з чим можна працювати.

— Але ви ще й математик, — каже він. — Спеціалізуєтесь на інформації. Умієте бачити в даних те, чого не бачать інші.

— Я не екстрасенс. Я лиш умію ставити запитання.

Бостром підводиться.

— Я безмежно вдячний вам за те, що вислухали мене. Повірте, будь ласка, якщо раптом у вас виникнуть запитання, до яких не додумалися інші.

Ми чекаємо на вулиці, доки приїде убер і відвезе його в аеропорт. Він розповідає про улюблені фільми Кріса. Розказує про те, як колись Кріс намагався приготувати йому пиріг на день народження у мікрохвильовці. З великою гордістю говорить про проекти, над якими працював Кріс, і про його мрію стати астронавтом.

Малий хотів бути вченим. Хотів щось винаходити. Хотів допомагати людям.

Коли машина з Бостромом розчиняється в темряві, мене жахає думка, що людина, яка загасила цей яскравий маленький вогник, досі може бути на свободі.

Статистично Кріс не єдиний і не останній. Статистично в мене більше шансів знайти у Чикаго живого Аль Капоне, аніж упіймати вбивцю Кріса.

Розділ 6

ТЕОРІЯ ЧИСЕЛ

Керрі перехиляється через край кабінки й спостерігає за мною. Вона вже зрозуміла, що іноді мені треба кілька секунд, аби повернутися з внутрішнього світу в довкілля.

— Над чим працюєш?

— Нічого особливого, проходжуся по цифрах. Щось сталося?

— Просто хотіла попередити. Парк точить на тебе зуба. Нещодавно щебетав про те, як погано ти взаємодієш із клієнтами.

— З клієнтами? У нас тут не рекламна агенція. Ми квазілегальна консалтингова група, якій люди, що шукають причини натиснути на гачок, дали забагато повноважень. Я більш ніж

певен: Кавано не залишить про нас поганий відгук на Yelp*. Якщо це те, що так турбує Парка.

Вона падає на незайнятий стілець і підкочується до мене.

— Він переймається, що ти погодишся на пропозицію Кавано. Парк у курсі, що в РУМО знають: усю роботу робиш у нас ти.

— Твої графи дуже стали в пригоді.

— Та то маячня, — стогне Керрі. — Я їх вигадала, аби втекти з Кремнієвої долини й не гарувати по вісімдесят годин на тиждень. А твій «Предокс» вразив усіх без винятку. Потенційний квиток на мільйон.

— Квиток куди?

Вона здивовано зиркає на мене.

— Ти й справді дивак.

— Бо не хочу вішати людям локшину на вуха, як Парк? Досить уже того, що я працюю на фабриці.

— Може, якби ти цією фабрикою володів, усе було б інакше. Біркетт підтримала б тебе обома руками. Як і я.

— Що ти таке говориш? Попросити Кавано виділити мені трохи антитерористичних грошей, аби ми переїхали в інший офіс і переймалися, що робимо добрі справи, насправді ризикуючи життями безневинних людей?

— І мали кращі паркомісця, — додає вона.

— Це не про мене Парку слід турбуватися. Ти навіть не خواهеш ножа.

— А навіщо, коли вся увага зосереджена на тобі?

Вона підморгує й повертається до своєї кабінки.

Звучить спокусливо, та я поки не готовий викинути морального компаса, хай навіть і перестав його розуміти.

За кілька хвилин надходить повідомлення від Парка. Він просить зайти.

— Як справи? — питаю я з порогу.

— Зачини двері й сідай.

Одразу видно важливий кабінет у підрядній розвідувальній організації: найбільший і взагалі без вікон.

* Веб-сайт для пошуку послуг із можливістю додавати й переглядати їхні рейтинги і відгуки про них.

У Парка на стінах висять десятки роздруківок зі всілякою статистичною фігнею. Їхня мета — вразити урядових цабе, що приходять сюди поцікавитися, куди йдуть їхні гроші. Чого вони не знають, так це того, що коли Парк вважає, ніби ніхто не дивиться, він вмикає консоль і грає в Overwatch.

Бос відкидається назад і потирає очі.

— Що мені з тобою робити?

— Може, виділити кабінет, де я також спокійно зможу грати в ігри?

У відповідь — різкий погляд. Я точно натиснув не на ту кнопку.

Він тицяє на мене пальцем.

— У цьому й проблема. Ось чому зараз тебе не візьмуть у жоден університет.

— Якщо чесно, мені й раніше відмовляли. Не візьмуть мене тому, що хом'ячкам, звиклим до безпечного простору кампусів, трохи незручно з професорами, яких виправдали за викрадення трупа та звинуватили у холоднокривному вбивстві людини.

Я казав, що справа з Джо Віком закінчилася вкрай непросто? Стріляла у Віка Джилліан, та я прийняв удар на себе. Можливо, цим я й позбавив «червону» Америку героїні-мисниці, але zarazом уберег її від стількох проблем, що навіть уявити важко.

Становище Парка вкрай дивне. Він розуміє, що мене РУМО цінує більше за нього. Без талановитих гравців його проєкт — просто відеогра. Біркетт порекомендувала найняти мене, і він неохоче погодився. А тепер, якщо хоче працювати далі, мусить терпіти.

Цікаво спостерігати, як він зганяє на мені свою злість. Варіантів для маневру в нього небагато. Розумно було б спитати мене, як перестати поводитись мов гівнюк і замінити це щось кориснішим. Але такого від нього не дочекаєшся, позаяк він помилково вважає себе розумнішим.

Він не усвідомлює, що талант — річ проста. Або він у тебе є, або ні. Якщо є, то не так уже й важливо, який у тебе IQ — 130 чи 170. Головне вміти користуватися тим, що маєш.

Річард Фейнман, мій особистий герой і один із найвидатніших фізиків в історії, під час служби в армії склав IQ-тест на 128. У Mensa* його б точно не взяли. А парубок із найвищим показником рівня інтелекту працює собі тим часом викидайлом у нічному клубі, у вільний час читаючи фентезі. І скажіть мені тепер, що той тип розумніший за людину, яка виправляла наукові роботи Стівена Гокінга.

— Не подобається з нами працювати — можеш звільнитися, коли тільки забажаєш, — каже Парк.

— Якщо я зараз прийму цю пропозицію, скільки часу мине, перш ніж ти напишеш? Я встигну дійти до виходу? До своєї автівки?

Не люблю мірятися членами, та моє терпіння на межі.

— Ти не розумієш, яка в мене тут влада, — їдко відповідає він. Я зиркаю на його монітор із відеогрою.

— Яка? Керуєш загоном геймерів?

— Може, Кавано тебе й любить, але ти зовсім не тямиш, як у них усе влаштовано. Один прокол — і ти гівно. Зіпсуєш їм імідж — буде ще гірше. А якщо зіпсуєш імідж мені — ти, чорт забирай, навіть не уявляєш, що на тебе чекає. Мені все про тебе відомо. Я наймав тебе не тому, що Біркетт хоче тебе трахнути. Я до тебе придивлявся. У фіаско того серійного вбивці дещо не тримається купи. Дещо, пов'язане з близькими тобі людьми.

Це він про Джилліан. Знає, що вона натиснула гачок? А що він іще знає?

Можу лиш уявити, що за інформація є у нього в терміналі. Насправді я вибив собі особливі привілеї так, що він сам цього не усвідомив, — але ніколи не цікавився, що ж він про мене знає.

Що мені відомо напевно, так це те, що залякувати мене — одне, а згадувати Джилліан — геть інше. Я завдячую цій жінці більше ніж життям.

Підібравши мене з тротуару обіч своєї закускочної, коли повія-амфетамінниця зі своїм хлопцем нам'яли мені боки, вона стала в моєму житті сліпучо-яскравим маяком, хай навіть подеколи я й не знав, що з цим світлом робити.

* Організація, що об'єднує людей із високим коефіцієнтом інтелекту.

Я підводжуся. Очі Парка розширюються. Дістаю з кишені робочий телефон – шифрований, дорожчий за моє авто, – і кидаю у величезний телевізор на стіні. Плазмовий екран розбивається, з нього летять іскри.

Потім схиляюся над столом, упершись кулаками, і заглядаю йому в вічі.

– Знаєш, що сталося з останнім типом, який погрожував близькій мені людині? Я вколов йому в шию смертельну ін'єкцію.

Цієї миті я розумію дві речі. Про першу я здогадувався й раніше: я вже не той, ким був, коли увійшов до лісу, переслідуючи Джо Віка. Друга – я щойно змусив Парка накласти в штани.

– Одне моє слово – і тебе посадять! – лементує Парк, поки я прямую до дверей.

– Одне моє слово – і Кавано внесе заставу, а тебе тут до завтра вже не буде.

Погроза порожня – але це те, чого він боїться найбільше. Окрім, хіба що, того, що я явлюся до нього посеред ночі.

На півдорозі додому мені на особистий телефон дзвонить Біркетт.

– Що за хрін? ти сказав Парку? Він на телефоні з Кавано, вищити, що тебе слід узяти під варту.

– Він погрожував.

– Чим? Що звільнить тебе?

– Ні. Казав, що має якусь інформацію про близьку мені людину.

Тривала пауза.

– От лайно. Це не діло. Я розберуся. Може, тобі поки варто триматися подалі від офісу?

– Думаєш? – відповідаю я саркастично. – Я взагалі не планував повертатися. Та й Парк, певно, викличе поліцію.

Біркетт сміється.

– Не зробить він цього. Його крихітний проєкт досі існує лише тому, що я змогла залучити тебе... для РУМО. Кавано не єдиний, кого цікавить те, що в тебе в рукаві.

– Там порожньо.

– Їм цього казати не варто. Це маячня. Так чи інакше, просто поїдь з міста, доки я все не владнаю.

- Саме над цим розмірковую.
- Вже вирішив куди?
- Так, туди, де зможу відволіктися. У Комптон.
- Здуріти можна.

Я не сміюся у відповідь.

- Блін... Ти й справді бахнутий.

А ще — вкрай розгніваний. Я зрозумів, що всі ті порожні віддушини насправді не такі вже й порожні. Вони сповнені люті. Я маю скеровувати її на щось корисніше за ідіотів на кшталт Парка. Я маю упіймати вбивцю.

Після справи з убивцею-ґризлі я усвідомив, що Джо Вік — не єдиний власник проблемного гена, що змушує людей ризикувати. Моя власна ДНК розповіла те, що я й так знав: у цьому світі я не менший чужинець, аніж він. У дрібницях ми, певна річ, відрізняємося, та все ж я далекий від більшості людей на цій планеті. Як і Джо Вік, я жадаю полювання.

Розділ 7

СУСІДСЬКА ВАРТА

Вільям Бостром вітає мене з порога широкою усмішкою. Його будинок стоїть у робочому кварталі Віллоубрука. Не всі машини на під'їзних доріжках нові, проте подвір'я акуратно прибрані. В цілому — повна протилежність популярним уявленням про Південний централ Лос-Анджелеса. Ясне діло, за півмилі від нас — уже території банд, та це не урбаністична антиутопія зі згорілими автівками та постійною стріляниною.

- Скажу зразу: я не хочу дарувати вам марних надій.
- Зрозуміло.

Він веде мене до кухонного столу, де по-бухгалтерському акуратними рядками розкладені стоси папок.

— Я зібрав усі звіти про зниклих безвісти, які тільки зміг знайти. А ось тут папки з усіма зареєстрованими в нас сексуальними злочинцями.

Він вказує на мапу, вкриту червоними хрестиками.

— Тут позначено дорогу додому, всі можливі місця, куди він міг податися. Хрестиками я позначив усіх злочинців.

— Чимало хрестиків, — відповідаю я, сідаючи.

— Більшість із них просто підбирали повій. Але треба ж було мені з чогось починати.

Я дивлюся на всі ці документи.

— Зазвичай я віддаю перевагу роботі з електронними даними. Їх легше сортувати. Я знаю, де є цілодобовий сканер.

— Це питання я вже вирішив. Створив власну базу даних.

Він вказує на ноутбук у дальньому кутку столу.

— Почав за кілька тижнів після зникнення Крістофера. Можу надіслати вам файли на електронну пошту.

— Якщо ваша ласка.

Я знімаю рюкзак і дістаю свій ноутбук.

— Перш за все нам слід переглянути всі звіти про зниклих безвісти і пошукати можливі аномалії.

— Наприклад?

— Можливо, діти в цьому регіоні зникають частіше, ніж в іншому місті зі схожою структурою населення? Наприклад, в Атланті?

— Ви маєте на увазі місто, де живуть чорні?

— Приблизно. Про жертви серед білих повідомляють частіше й опрацьовують такі справи інакше. Чи принаймні мені так здається.

— А ще чорні в таких випадках не заявляють у поліцію, — він замислюється. — То як ми шукатимемо аномалії?

— У мене є для цього програма.

— МААТ? Та штука, якою ви користувалися, щоб упіймати Джо Віка?

— Скоріше, МААТ 2.0. Вона розроблена для пошуку моделей поведінки хижаків. Я називаю її «Предокс».

Якщо не рахувати Джилліан, Вільям — перший, кому я розповів про «Предокс». Побачивши надмірний ентузіазм Кавано до напівготових інструментів, які військові можуть використовувати для досягнення власної мети, я вирішив зайвий раз йому про «Предокс» не згадувати.

Чесно кажучи, коли Вільям прийшов до мене з цією справою, десь на задвірках свідомості промайнула думка, що настав час випробувати програму.

— Я читав статтю, яку ви написали про МААТ, але поясніть, будь ласка, принцип роботи простому бухгалтеру, — каже Вільям.

— Знаєте, як комп'ютеру вдалося виграти в шахи у Гаррі Каспарова?

— Голими цифрами?

— Не зовсім. Можливих п'ятиходових шахових комбінацій стільки ж, скільки частинок у космосі. Тому, хоч у декількох партіях комп'ютер і здатен виграти, гросмейстери все одно можуть дати йому гідну відсіч. Deep Blue, комп'ютер, що переміг Каспарова, вмів розвивати стратегії. Він вираховував не всі можливі ходи, а лише ті, які могли б призвести до його поразки. Якби того дня за дошкою сидів гросмейстер, на перемогу над яким Deep Blue не програмували, результат міг би бути протилежним.

— Отже, у людства досі є шанс, — відповідає Вільямс.

— Нема. Ані найменшого. Комп'ютери перевершують нас у шахах, го й сотнях інших речей. Зрівнявшись із нами, вони не зупиняються, а продовжують розвиватися. Єдине, що нам лишається, — зрозуміти, як із ними співпрацювати, і вкласти в них якнайбільше людського, щоб вони лишались нашими друзями. Я навчив «Предокс» мислити по-науковому. Коли я вводжу набір даних, він використовує їхні фрагменти й будує гіпотези, засновані на кореляції: всі руди — ірландці. Створивши гіпотезу, він перевіряє її, використовуючи інші набори даних. Підтвердившись, гіпотеза стає теорією, яка існує, аж доки він не натрапляє на руду ліванку і мусить цю теорію модифікувати.

— Щось на кшталт Баєсової статистики? — питає Вільям, який цілими днями має справу з цифрами.

— Дуже схоже. «Предокс» набагато краще розуміється на даних. Він отримує фото й розпізнає, що на ньому, скоріше за все, зображена жінка. Робить певні висновки — навіть неочевидні. З високою ймовірністю може припустити, хто зробив фото — друг чи незнайомец, якому ви дали камеру. Друзі стають ближче. За кутом огляду може визначити зріст фотографа. Мовчу вже про міміку.

— Не думали продати цю технологію? — питає Вільям.

— Схожі інструменти вже існують.

Я не згадую, що отримував пропозиції чи що саме їх я й боюся найбільше.

— «Предокс» ідеальний, лише коли працює за призначенням.

— Коли шукає поганців.

— Ні. Коли допомагає мені думати.

— «Предокс» — це ви.

Вільям захоплює мене зненацька. Я ніколи про це не замислювався. Намагаючись створити універсальний дослідницький інструмент, я запрограмував комп'ютер на свій шлях до вирішення проблем.

— Докторе Крей, щось не так?

— Називайте мене Тео, до речі. Просто Тео. І ні. Все гаразд.

Я замовк, бо усвідомив, що «Предокс» може не тільки мислити, як я. У певному сенсі йому можуть заважати мої ж упередження. Можуть існувати кращі шляхи до вирішення проблеми, про які я не здогадувався. Слід було це враховувати.

Наступні кілька годин ми вводили дані зі статистичної бази міністерства юстиції й відкритої бази ФБР по вбивствах і злочинах сексуального характеру, налаштовуючи «Предокс» на пошук зв'язків та аномалій. Зі статистичного шуму не виділялося нічого надзвичайного.

Цього я й боявся. В Монтані живе значно менше людей, і серійний убивця стає білою вороною, якщо знати, де шукати.

Населення Лос-Анджелеса перевищує населення Монтани у двадцять разів. Отже, там можна сховати двадцять Джо Віків або ж сотню трохи менш плідних серійних убивць.

Якщо викрадач Крістофера не вирізнявся активністю, з моєю системою вистежити його майже неможливо.

Протягом кількох наступних годин я намагався промацати дані й витягти максимум зі звітів про зниклих безвісти. Я навіть продивлявся знімки, шукаючи те, що не вдається знайти «Предоксу».

Зрештою, це мій найбільший страх науковця: порожнеча. Жодних, навіть найслабших висновків для калібрування. Просто порожній набір даних.

Я витріщаюся поперед себе, в очах пливе. Вільям кладе руку мені на плече.

— Нічого. Перепочиньмо, і я покажу вам, як Кріс того ранку пішов до школи. Якщо нічого не зауважите, відвезу вас назад в аеропорт.

Цей чоловік давно змирився зі своєю втратою. І лиш бажає переконатися, що має повне право нарешті лишити все в минулому.

Я можу зробити ще дещо. Варіант небезпечний, проте наразі я перебуваю в стані «начхати».

Готовий записатися, Парк іще не відсторонив мене. Отже, я можу покопирсатися в записах і надіслати запит до управління поліції Лос-Анджелеса та ФБР з приводу всього, що в них є по Крістоферу та інших викраденнях. Це поза правилами і, скоріше за все, нелегально, але хрін з ним.

Я вхожу до системи запитів на отримання даних і додаю новий запит.

Завтра дізнаюся, пройшов він чи мене запроторять у в'язницю.

Розділ 8

ВІДМИЧКА

— Зазвичай Кріс сам прокидався й перед школою готував сніданок, — розповідає Вільям, доки ми стоїмо на його під'їзній доріжці. Холодний лос-анджелеський ранок, діти проїздять повз нас на велосипедах, прямуючи до школи.

— Він ходив пішки чи їздив? — питаю я.

— Їздив. Переважно.

Вільям відмикає двері гаража й підіймає їх, аби показати, що всередині.

Стіни заставлені металевими шафами. Він помічає, як я на них дивлюся.

— Бухгалтерія.

— Ви не тримаєте документи в спеціалізованих закладах?

— Більшість — тримаю. Але до документів деяких клієнтів мені потрібен безпосередній доступ.

Він підходить до велосипеда, спертого на купу коробок із файлами.

Це велосипед BMX із наліпками «Трансформерів».

— Знайшли на місці, де його викрали, — зітхає він. — Просто посеред вулиці.

Я фотографую велосипед на телефон. У ньому немає нічого незвичайного, але дуже часто саме серед пересічного й ховається те, що не очікуєш там знайти.

— І ніхто нічого не бачив? — питаю я, доки Вільям замикає двері гаража.

— Принаймні за словами поліції. І тих, із ким я говорив особисто. У нас є шанси отримати ті файли?

— Я надіслав запит. Після обіду матимемо відповідь.

Ми починаємо спускатися тротуаром, прямуючи до Крісової школи з украй пересічною назвою «Початкова школа на 134-й вулиці».

Автомобілів більшає, люди прямують до Лос-Анджелеса на роботу. Сусіди Вільяма — здебільшого чорношкірі або латиноамериканці, хоча я помічаю і кількох літніх білих.

— У Кріса були друзі, з якими він разом ходив до школи?

— Щоб якісь постійні — ні. У такому віці діти раз у раз змінюють компанії. До того ж Кріс був, якщо можна так сказати, одинаком. Сьогодні легше бути чорним ботаном... гадаю, легше, ніж раніше.

Я був самотником, іще коли був живий батько, а отримавши додаткову причину ховатися у власній голові, перетворився на цілковитого інтроверта.

Прямуючи тротуаром, я заглядаю у відчинені вікна й зауважую будинки з потовщеними ґратами та камерами спостереження.

Ми дістаємося великої відкритої ділянки землі — зеленої зони для підключених до електростанції опор ліній електропередавання, що звиваються через увесь Лос-Анджелес. Вільям вказує на кущик бур'яну біля тротуару.

— Ось тут і знайшли його велосипед.

Машин їздить чимало, а от будинків поблизу майже немає. Легко уявити, що пообідні водії не звернуть уваги на машину, яка пригальмувала поговорити з малим хлоп'ям на велосипеді.

— Кріс міг говорити з незнайомцями? — питаю я.

— Він був обачним хлопчиком. Але дуже товариським. Говорити міг із ким завгодно, але ніколи б не сів у машину до чужого.

Отже, Кріса могли схопити на вулиці й закинути в авто прямо з велосипеда. Але тут, посеред білого дня, це привернуло б увагу. Одна справа — не надати значення дитині, що розмовляє з водієм, зовсім інша — не розповісти поліції, що ти бачив, як маленького хлопчика затягують у машину.

Того дня або ж викрадачам Кріса дуже пощастило, або ж вони скористалися фургонем, за яким можна було сховатися від водіїв на дорозі.

Утім, фургон чи інший заздалегідь обміркований спосіб викрасти дитину передбачає наявність досвіду й підкріплює Вільямові побоювання, що це був не поодиноким випадок. Я цього не дізнаюся, доки не отримаю більше даних.

Нарешті ми дістаємося Крісової школи. Діти відпочивають на майданчику, намотують кола довкруг стадіону, штурхають червоного м'яча, сміються та верещать, розливаючись усіма тими дивовижними звуками, які ми, подорослішавши, забули.

Вільям спирається на огорожу. Я відчуваю, як боляче йому тут стояти. Лиш богу відомо, що в нього на душі.

Я роблю кілька знімків школи крізь огорожу, потім підходжу до клітки.

— Раніше тут лишали велосипеди, — каже Вільям. — Тепер дітям забороняють приїжджати на них до школи.

— Через Кріса?

— Ні. Через водіїв. До того ж дитячі велосипеди постійно крали.

Позаду лунає жіночий голос:

— Я можу чимось вам допомогти?

Я повертаюся й бачу міцну афроамериканку у формі управління поліції Лос-Анджелеса, яка прямує до огорожі, що відділяє нас від школи.

Вільям і досі стоїть до огорожі спиною. Я вирішую говорити правду. Принаймні частково.

— Я Тео Крей.

Дістаю з кишені й показую своє федеральне посвідчення. Його видають цивільним підрядникам, яким потрібен доступ до урядових установ.

— Я тут займаюся додатковим розслідуванням у справі викрадення Кріса Бострома.

Якусь мить вона роздивляється посвідчення.

— Перебувати на території школи можна лише з дозволу директора Еванса.

Я не звертаю уваги на її помилку, адже фактично перебуваю за межею школи. Який сенс вигравати битву, якщо через це можна програти війну?

— Без проблем. Ми саме збиралися йти.

Вона помічає обличчя Вільяма.

— А йому треба забиратися негайно ж, інакше я його заарештую.

Це для мене несподіванка. Щойно я зібрався питати, за що, як Вільям ухопив мене за рукав.

— Ходімо.

Поліціантка не відводить від нас очей, аж доки ми не дістанемось перехрестя, а тоді повертається до школи. Я зупиняюся біля світлофора.

— Що це в біса було?

Вільям уникає мого погляду.

— Після того, як Кріса забрали, я... я приходив сюди кілька разів і лаявся з його вчителями. За це дістав попередження.

Он як. Ясно. Це можна зрозуміти.

— Гарзд.

— Давайте просто повернемося, — каже він, явно пригломшений, і починає переходити вулицю.

— Стривайте. Хіба так не буде швидше? — я вказую на кінець кварталу.

— Буде. Але цією дорогою Кріс повертався додому. Я думаю, ви захочете ще раз усе оглянути.

— А звідки ви знаєте, що саме *цією*?

— Тут знайшли його велосипед.

Я помічаю, як у його очах щось пробуджується.

— Стривайте...

Вільям переводить погляд на коротший шлях.

— То він міг..?

Для нього це означає, що багаторічні розпитування й гупання у двері могли відбуватись не там, де слід.

— Не знаю. Але припустімо, що розташування велосипеда не свідчить про шлях, яким він їхав. Чому б нам не обрати коротший маршрут і все там не оглянути?

Він киває, і ми спускаємося кварталом до його помешкання.

Прямуючи можливим альтернативним шляхом Кріса, Вільям роздивляється кожен будинок із відродженою підозріливістю, а кожного перехожого — з ледь стримуваною злобою. Для нього кожен із цих людей — можливий свідок подій. А хтось, певно, навіть викрадач.

Я роблю знімки й по змозі зазираю в будинки. Заразом граюся у психологічну гру, якої навчився, вистежуючи Джо Віка, і яка відтоді допомагала мені працювати в OpenSkyAI. Називається «думай як хижак». Замість того щоб намагатися уявити думки Кріса (як, скоріше за все, робить Вільям), я уявляю, що я викрадач, і шукаю підхоже місце, аби непомітно викрасти дитину.

Якщо велосипед покинули не на фактичному місці викрадення, викрадач Кріса планував відвернути від чогось увагу. Від того, що може досі лежати на цьому шляху.

Розділ 9

ОЦІНКА ЗАГРОЗИ

На момент, коли ми повернулися до будинку Вільяма, я обміркував три можливі сценарії викрадення — кожен зі своїми змінними.

За першим сценарієм, Кріса викрала людина, яка просто скористалась нагодою, натрапивши на вразливого хлопчика, і буквально запхала його у свою машину там, де було знайдено велосипед.

За другим сценарієм, викрадач Кріса не жив поруч. Він стежив за хлопцем, і, скоріше за все, не один день. Чекав нагоди схопити малого, а тоді перемістив велосипед, щоби приховати місце стеження — раптом якийсь свідок опише машину.

За третім — викрадач Кріса жив по дорозі до школи — по тій, якою ми пройшли спершу, або по коротшій — і перетягнув велосипед, аби відвернути увагу від себе та свого будинку.

На основі того, що нам відомо, можна скласти десятки інших перестановок. Коли якийсь наше базове припущення виявиться хибним, перестановок стане нескінченно багато. Наразі ж маємо для опрацювання три теорії, і кожна — зі своїми недоліками.

Розслідувати перший сценарій без додаткової інформації майже неможливо. Другий цілком залежить від того, чи зможуть свідки подій десятирічної давності пригадати хоч щось із одного конкретного дня. Коли врахувати, що під час розслідування їх опитували, шансів на великий прорив відверто небагато.

Деталі поліційного рапорту на кшталт підозрілого зеленого фургона обіч супермаркету можуть стати у пригоді, але надій на це я не покладаю.

Останній і, певно, наймоторошніший сценарій — той, де викрадач жив дорогою до школи. Доки поліція стукала у двері й опитувала сусідів, Кріс міг бути живий і неушкоджений — за кілька кроків від порятунку.

— Про що думаєте? — питає мене Вільям, коли ми опиняємося на його порозі.

— Найкоротша дорога для Кріса — через алею. Якби я був дитиною, зрізав би саме так. Територія біля баптистської церкви не проглядається. На розі 117-ї вулиці немає будинків із вікнами на дорогу. На ці місця я б звернув увагу в першу чергу.

— Гадаю, зараз ми там уже нічого не знайдемо.

— Я зробив кілька знімків. Та минуло надто багато часу, аби на щось сподіватися. Якщо отримаю доступ до поліційних рапортів — пошукаю там можливі зв'язки.

Він киває.

— Ще можна пройтися по всіх, хто жив на вулицях між школою та вашим будинком.

— Реєстр домовласників?

— І дані з поліції. Треба лише скласти список адрес.

Завдяки державному рівню доступу в моєму розпорядженні страшенно багато особистих даних, але ті, які ми шукаємо, можна відносно недорого отримати від приватних організацій, які спеціалізуються на наданні інформації кредитним компаніям і роботодавцям. Державні реєстри зазвичай неточні — звісно, якщо справа не стосується грошей. Саме тому податківці чи кредитори можуть знайти вас швидше за поліцію.

Доки Вільям складає список будинків, які слід перевірити, я знаходжу на пошті відповідь на свій запит щодо поліційних рапортів.

Гарна новина: необхідний доступ мені дадуть. Погана: на збір інформації їм знадобиться від чотирьох до шести тижнів.

Вільям схиляється над кухонним столом і позначає на мапі всі ті будинки.

— Нестерпно думати, що він може жити десь тут...

— Так. У нас проблема. Мені дадуть доступ до рапортів, але чекати доведеться щонайменше місяць.

Я вже змирився з тим, що у справі десятирічної давнини один місяць нічого не змінить.

Він сідає і складає руки на грудях.

— Місяць?

Я вказую на його мапу.

— Зате ми можемо пройти по цих будинках, глянути, хто в них тоді жив. Може, вдасться на щось натрапити.

Він киває, безмовно приймаючи від долі чергове розчарування.

Я засовую руки в кишені, й пальці натрапляють на твердий пластик посвідчення. Вільям якусь мить усвідомлює ситуацію, а тоді повертається до записів і списку адрес.

— А пішло воно все! — вигукую. Я міг би поплатитися за це роботою — якби вже її не втратив. Міг би заgrimіти за гра-ти. Я дістаю посвідчення. — Сходжу в управління поліції Лос-Анджелеса і прогляну рапорти на місці.

— А вам так можна? — питає Вільям.

— Доки не зупинять.

Я можу вигадати якесь ідіотське виправдання. Ніби працюю над дослідницьким проектом РУМО чи щось типу того. Насправді вийти сухим із води вдасться, лише якщо ніхто не зчинить гвалт. А як комусь не вгоджу — матиму проблеми. Отже... краще Парку не знати, що я затіяв.

— У вас є сканер? — питаю.

— Для документів? У кабінеті стоїть портативний. Секунду.

Вільям прямує коридором і відмикає двері в самому кінці будинку. Працюючи у світі розвідки, я зустрічав людей, у чиїх будинках є безпечні кімнати. У бухгалтерії такі, мабуть, теж є. Мабуть, його клієнти хочуть бути певні, що ніхто зайвий не пхатиме носа до їхніх записів.

— Ось, — каже він, зачиняючи за собою двері. — Документи зберігаються в PDF на смарт-картку. Підійде?

Сканер розміром із дебелу хлібну паличку.

— Ідеально.

Я міг би скористатись телефоном, та зі спеціалізованим сканером усе набагато простіше. Більше того, в очах керівництва архіву я матиму значно надійніший вигляд. Це за умови, якщо мені взагалі вдасться зайти всередину.

Розділ 10

«ГЛУХАР»

Отже, найнудніше пограбування в історії почалося з того, що я показав жінці в приймальні архіву своє посвідчення. Мене провели крізь броньовані двері, видали заплутану мапу тунелів та складських приміщень під Лос-Анджелесом і без дрібки скептицизму пустили далі, зайвий раз навіть не глянувши у мій бік.

Є два пояснення. По-перше, посвідчення дало мені доступ лише до справ, які, згідно з законом про свободу інформації, може переглянути кожен. Досить зробити запит. Мені не

надали доступу до поточних справ, тож я не зможу дістати навіть талона за паркування, якщо справа ще розглядається в суді. Принаймні так було зазначено на флаєрі, який мені вручили разом із мапою.

Та коли я проходив повз двері з написом «Поточні справи», склалося враження, що від допитливих очей їх відгороджує радше етика, ніж справжні перешкоди.

Цікавила мене лише справа Крістофера Бострома, тож я знайшов кабінет, де зберігаються справи зниклих безвісти, а там — байдужого клерка, який, здавалося, спав і бачив не за горами жадану пенсію.

Він пробуркотів якісь загальні настанови і вказав на ряд, де стояла шафа з папкою справи Крістофера. Я перепитав, аби впевнитись, що нічого не пропустив, позаяк папка виявилася тоншою за стос документів, які мені знадобилися при купівлі квартири.

Роботу поліціантів важко було назвати недбалою. Первинний рапорт виявився стислим. Допити сусідів, учителів і людей, яких я зовсім не очікував там побачити, проте коли спробував поміркувати як коп, усе стало на свої місця: розмови з водіями автобусів, які їздили своїми маршрутами поруч із місцем зникнення Вільямового сина, поштарями і навіть бригадами комунальних працівників та електриків. Детектив Тед Корман на цьому не зупинився: він допитав навіть водіїв вантажівок FedEx та UPS — раптом вони щось зауважили.

Він мав ґрунтовне, практичне розуміння, кого слід опитувати. На жаль, ніхто нічого не бачив.

Судмедексперти були переконані: немає анічогісінько. Лише фотографія Крісового велосипеда. Я погортав справу, і склалося враження, ніби з того велосипеда навіть відбитків не зняли. Я не коп, та це здалося мені величезною помилкою.

Я розумію, чому їм могло здатися, ніби підозрюваний не торкався велосипеда. Вони припускали, що Кріс його кинув і заліз у машину. Але причин робити таке припущення просто не було. Я надсилаю Вільяму текстове повідомлення з проханням не торкатися велосипеда.

Маю надію, що велосипед потрапив у його гараж просто з поліційного авто, і він особливо його не чіпав. І хоча через дев'ять років зняти звичайний відбиток малоймовірно, якщо викрадач хоч десь торкнувся мастила, шанси ростуть. Міні-мально — але це вже щось.

Щоби зняти такий відбиток, скоріше за все, знадобиться доступ до справді хорошої державної лабораторії або ж контакт із ФБР. Ланцюжок виводить на ще одну дивину: у справі зафіксовано лише два дзвінки до ФБР.

Попри те що стандартне викрадення не підлягає юрисдикції ФБР, переважно між поліційним управлінням Лос-Анджелеса та місцевим відділенням ФБР ведуться постійні перемовини. Часто у схожих випадках на місці злочину діє агент під прикриттям, який контролює процедурні моменти.

У звіті Кормана згадується дзвінок від ФБР (вони самі з ним зв'язалися) і його дзвінок у відповідь, коли він повідомив, що поліції Лос-Анджелеса нічого не вдалося знайти.

Ще одна загадкова деталь звіту — переговори з двома установами. Одна — ФБР. Іншу не названо.

Перше-ліпше припущення — податкова, адже Вільям — бухгалтер. Шукали свідка, який би запевнив, що зникнення не викликане домашнім насильством?

Остання цікавинка: про зникнення Кріса заявили тільки об одинадцятій вечора. Вільям сказав, що Кріса викрали одразу після школи. Між часом, коли його востаннє бачив один з учителів, і Вільямовим дзвінком до служби порятунку — восьмигодинне вікно.

Транскрипт до болю нагадував серію детективу:

911: Дев'ять-один-один, чим я можу вам допомогти?

В. Бостром: Мій хлопчик сьогодні не повернувся додому.

911: Скільки вашому синові років?

В. Бостром: Вісім. Дев'ять. Йому дев'ять років.

911: Він не міг лишитися у друга чи у когось із родичів?

В. Бостром: Ні. Мами в нього більше немає. Коли я повернувся додому, його не було. А він мав бути вдома.

*911: Гаразд, сер, ми відправимо до вас патрульну машину.
Ваша адреса – 1473, Торнтон?*

В. Бостром: Так, мем.

*911: Гаразд. Будь ласка, чекайте на вулиці, щоб офіцер
вас помітив.*

В. Бостром: Дякую.

Поліційна машина прибула за вісім хвилин. Детектив Корман – майже через дві години.

Згідно з рапортом поліціанта, що прибув на виклик, вони обдзвонили батьків Крісових однокласників. На пошуки відправили кілька додаткових патрулів. Тієї ночі патрульний з ліхтариком знайшов велосипед.

Окрім того, що Вільям довго не повідомляв про зникнення сина, в його діях була ще одна підозріла деталь. Він розповів поліціанту, що телефонував якомусь Метісу й питав, чи тому часом нічого не відомо.

У своєму рапорті Корман цього не згадав, проте зробив усе інше, що від нього вимагалось: надіслав запит до системи сповіщення про зникнення дітей AMBER Alert, зв'язався з іншими відомствами та вніс Крістофера до відповідних баз даних. Більше в його рапорті я не знайшов нічого корисного.

У біології про силу спорідненості спільноти можна дізнатися за її реакцією на небезпеку. Зграї й стада збираються навколо молодняку. Помітивши косатку, навіть далекий родич китеняти кинеться його захищати. Є й ті, кому байдуже, – переважно не ссавці. Якщо хижак схопить дитинча, їхній внутрішній еволюційний лічильник повідомить: «Пощастило, що це не ти, життя триває». Судячи з реакції на викрадення Кріса (принаймні з боку головних зацікавлених осіб), виразного інстинкту зграї продемонстровано не було.

Але йдеться про людей – і багато правоохоронців, причетних до справи, були чорними, тож звичайним расизмом це не пояснити. Принаймні не все. Я точно чогось не помічаю.

Невже все скидалося на втечу? Крістоферові вдома було погано? Чи не мали копи щодо Вільяма підозр, які просто не змогли обґрунтувати і внести до рапорту?

Чому складається враження, ніби всім було начхати?

Розділ 11

ПІДОЗРЮВАНИЙ

Гадаю, я міг би створити програму, що вгадувала б рід занять за поставою та поглядом, пропонуючи не зовсім випадкові варіанти. Лікар зазвичай оглядає вас, мов фермер, що підбирає телицю. Вчений дивиться трохи повз вас, обмірковуючи ваші слова чи, скоріше, власні дорогоцінні думки. Копи дивляться прямо на вас. Коли зустрічаєшся з ними поглядом, вони не відводять очей. Вони дивляться владно, позаяк мають зброю та дозвіл від суспільства вас залякувати. Якщо поглядом посягнути на цю владу, досить буде одного повідомлення по рації, і ви вже матимете справу з цілою купою їхніх озброєних колег.

Коли я виходжу з архіву з оцифрованими файлами та новою дорогоцінних думок головою, у мене впинається владний погляд копа. Зовсім не дивно як для будівлі, де ними кишить, проте цей дивиться прямісінько на мене.

Середнього віку, лисий, з густими чорними вусами, помережаними сивиною, одягнений у чорну теніску поліційного управління Лос-Анджелеса. З одного боку на ремені значок, з іншого — пістолет. Цей чоловік — справжнісінька квінтесенція копа.

На мить я задумуюся, чи не за цими критеріями до академії приймають новобранців.

— Знайшли, що шукали, містере Крей?

Раніше під час таких зустрічей я поведився значно гірше. Та це було до лісу. Я не кажу, що став ідеальним співрозмовником, та все ж навчився не стояти роззявивши рота.

Відповідаю йому широкою усмішкою і простягаю руку.

— Вітаю.

Він інстинктивно її тисне. У його поведінці я помічаю незначну зміну. Очі досі зосереджені на мені, але тепер намагаються прочитати, а не диктують, як слід поводитись.

— Перепрошую, як, кажете, вас звуть? — я вдаю, ніби ми друзі. — Ми не зустрічалися в Сан-Дієго на антитерористичній конференції?

Так я сигналізую, що ми працюємо в одній сфері.

— Ви слухали мою лекцію? — тепер я даю зрозуміти, що я рівня йому — якщо не вищий за нього.

Він повертає собі самовладання.

— Ні, ми ніколи не зустрічалися. — маленька пауза. — І вам це відомо.

Мої навички соціалізації вичерпано, лишається останній варіант. Слід з'ясувати справжню мету цієї зустрічі. Доведеться бути доктором Тео Креєм.

— Що ж до вашого запитання — ні. Я не знайшов, що шукав. А що тут шукаєте ви?

Він трохи пом'якшує тон.

— Хотілося з вами поговорити. Мій кабінет через дорогу. Не проти прогулятися?

— Мені треба буде адвокат для цієї розмови?

— А ви без адвоката зазвичай узагалі з людьми не спілкуєтесь?

— Враховуючи те, що сталося минулого разу, коли офіцер поліції раптом запросив мене на розмову, — адвокат мені б не завадив.

— Розумію. Скажу прямо: проблем у вас немає. Я лиш хочу допомогти вам їх уникнути.

— Звучить лиховісно.

— Повірте, я не маю жодних лихих намірів.

Зі свого небагатого досвіду перебування під пильним оком правоохоронних органів я дізнався, що більшість копів — хороші люди, які займаються неймовірно складною роботою. Навіть ті козли, з якими мені доводилося мати справу, до кожного ставилися з підозрою. На жаль, саме в мені вони вбачали загрозу.

А ще завдяки детективу Ґленну, який пожертвував собою заради мене й Джилліан, я дізнався, що справді хороші копії працюють на двох рівнях.

Мов актор, що цитує Шекспіра в тисячний раз і, стоячи на сцені, думає, чим би поласувати на обід, або хірург, що може зашивати вас, ширяючи думками ген далеко, на зелених полях для гольфу, вмілий поліціант може ставити запитання, підштовхувати до розмови і при цьому майстерно вами маніпулювати. Він не обов'язково шукає крихітну зачіпку чи якусь невідповідність. Часто він просто хоче краще вас зрозуміти, з'ясувати, чи ви щось приховуєте, і дізнатись, як саме ви це робите.

Немов учені, вони збирають елементи даних. Запитують те, що їм заздалегідь відомо. Ставлять незручні запитання. Дають вам можливість підбрехнути, аби зрозуміти, як узагалі ви брешете.

Ось чому при розмові з поліціантом адвокати завжди радять мовчати. Якщо пощастить, це ваша перша й остання розмова з копом. Єдина розмова у форматі «хороший хлопець / поганий хлопець». А от копії займаються цим щодня. Вони мали справу з тисячами брехунів і чули тисячі вигадок. І ваша — не спрацює. Ніхто не скаже, що вашу маячню викрито: вам дадуть говорити далі. Ви збрешете знову й знов. І доки ви вважатимете себе найпереконливішим сучим сином на планеті, вони уважно все занотовуватимуть. Їм треба, щоб ви повірили, ніби вийшли сухими з води, або щоб запанікували, повністю себе викривши. Залежить від того, наскільки добре вас вдається читати.

Ідучи до його офісу, я раптом усвідомлюю те, що мало бути очевидним, тільки-но цей поліціант мене зупинив. Це детектив Корман. Той, хто написав рапорти.

Я здивований, адже жінка з архіву навряд чи стала б йому телефонувати й розказувати, що якийсь тип порпається у справі майже десятирічної давнини.

Корман знав про мій візит іще до того, як я сюди зайшов. Мабуть, навіть до того, як я *вирішив* сюди зайти. І це не дає мені спокою.

Розділ 12

СПІЛЬНИКИ

Корман ставить переді мною пляшку води, кидає на довгий стіл стос папок і сідає навпроти. За скляною стіною поліціянти у формі й цивільному займаються своїми справами, розмовляють по телефону, набирають щось на комп'ютерах, доки штатні працівники походжають від кабінки до кабінки, доставляючи повідомлення й ліниво заводячи пустопорожні балачки. Приберіть уніформу, і матимете звичайнісінький офіс із підвищеною концентрацією вусів і м'язистих рук.

— Випадок у Монтані. Я про нього читав. Схоже, справжнє пекло, — каже Корман.

— Так, — сухо відповідаю я.

— Що вам відомо про Вільяма Бострома? — питає він, готуючись розповісти те, чого я не знаю.

— Нещасний батько, вдівець і бухгалтер. Приємний чолов'яга.

— Так, Вільям такий. Більшість із них такі.

— Із них?

— Вільям не розповідав вам про свого найбільшого клієнта?

— Про роботу ми не говорили, — відповідаю я.

— Його найбільший клієнт — чоловік на ім'я Джастіс Метіс. Тримає десяток пралень по Лос-Анджелесу, три точки обміну чеків і кілька центрів продажу вживаних автомобілів.

— Схоже, успішний бізнесмен, — відповідаю я, не заводячи розмови про те, що один бухгалтер би з цим усім не дав ради.

— О, так. Але колись Джастіс був відомий під іншим ім'ям. Його називали Вбивчий Майстер. Він керував гілкою «Моторошних»*, що називалась «Дев'яносто дев'ять». Рівно стільки членів конкурентної банди вони нібито вбили, коли ватажків «Моторошних» і «Кривавих» запроторили до в'язниці й почалася боротьба за контроль над вулицями.

* Одна з найчисленніших вуличних банд Лос-Анджелеса (англ. Crips).

— Найсмішніше те, що хоч Джастіс і виріс неподалік, родом він зовсім не звідси. Його батько був юристом. Він навчався в Університеті Південної Каліфорнії, грав за університетську команду і був трохи розумнішим за більшість тих клоунів. Він умів поводитись по-вуличному, а думати як бізнесмен.

Замість давати гроші друзякам-головорізам, він підшукав трохи освіченішу компанію, хлопців без кримінального минулого, і вклав через них гроші у нерухомість і бізнес — абсолютно не привертаючи уваги.

— До чого ви хилите? — питаю я.

— Вільям — шахрай, який працює на іншого шахрая. На небезпечну людину, на вбивцю.

— То чому його не заарештують?

Тепер стає трохи зрозуміліше, навіщо Бострому замкнений кабінет і запечатані шафки. І все ж...

— Ну, це не мій відділ. Такі речі потребують часу.

Підозрюю, причиною нашої розмови стало те, що за Вільямом стежать і хтось накопав інформації про його білого немісцевого гостя.

— Усе це... неприємно, та насправді мені байдуже, чим він заробляє на життя і на кого працює. Я приїхав допомогти дізнатися, що сталося з його сином.

— Так.

Корман дістає зі стосу паперів конверт і підсовує до мене.

Востаннє, коли коп так робив, у конверті лежали знімки тіла.

— Хто жертва? — питаю я, не торкаючись конверта.

Корман киває, злегка всміхнувшись.

— Не вперше маєте справу з поліцією. Це дружина Вільяма. Він розповідав, як вона померла?

Чекає, доки я відповім або ж відкрию конверт.

Я намагаюся бути поміркованим, та з моєю допитливістю шансів, що конверт так і лишиться лежати на столі, просто немає. Я виймаю фотографію і одразу ж про це шкодую. Знімок молодої чорношкірої жінки, яка лежить на боці в калюжі крові, з кульовими отворами в голові й тулубі.

— Це сталося за рік до зникнення Крістофера. Знімок було зроблено в підсобці лінвудської клінінгової компанії, яка насправді слугувала бухгалтерією. Газети охрестили цей випадок пограбуванням конкурентної банди.

— А ви що думаєте? — питаю я, клонувши на приманку.

— Бухгалтерія точно належала Джастісу. Проте, за однією з наших теорій, саме він і замовив напад, унаслідок якого було вбито трьох людей.

— Але навіщо?

— Бо вони крали його гроші.

— Дружина Вільяма обкрадала найбільшого чоловікового клієнта?

— Бренд. Її звали Бренд. І — так. Ми підозрюємо, що Вільям також може бути до цього причетним.

Я намагаюсь обміркувати цю нищу теорію.

— Але ж ви кажете, Вільям досі на нього працює.

— Ага. І розуміє, що на цьому фото міг бути він. Він облажався й отримав по заслугі. Як він досі може працювати на Джастіса? Страх? Можливо. Може, в нього в голові не вміщалося, що саме його бос замовив убивство. Трясця, може, у Вільяма з Брендою були складні стосунки. Вони обоє тоді висіли на наркоті й трахалися наліво-направо. Може, він сам і натиснув на гачок.

Корман стежить за моєю реакцією.

У мене в голові не вкладається, що чоловік, якому я допомагав, — холоднокровний убивця. Корман розкрив мені чимало інформації, та нічого зі сказаного не пов'язано з метою мого візиту до Лос-Анджелеса.

— Хай там як, але хлопчик зник. Гадаєте, він також крав у Джастіса? — питаю я саркастично.

— Гадаю, у малого були відбиті на всю голову батьки, через яких він і зник.

Не знаю, що й робити з думкою про можливу причетність Вільяма до вбивства дружини. Сумніваюся, що він і далі працював би на Джастіса, якби вважав, що той убив його сина. У спокійному бухгалтері ховається чоловік, який ледве стримує гнів. Упевнений — якби хтось відібрав найважливіше в його житті, він би це просто так не лишив.

— У вас є діти? — питає Корман.

— Ні.

Досі ніяково говорити на цю тему.

— Ну, ви, певно, можете припустити, що якби хтось скривдив ваше дитя, заради помсти ви б зробили все. Є лише одне «але»: відчуття провини. Якби ви розуміли, що самі в усьому винні, ви б гаяли час, бігаючи за власним хвостом, а провина пожирала б вас ізсередини. Вільям шукає пояснення всюди, крім одного місця, де шукати не хоче: у власних діях.

— Ви хочете сказати, що до цього причетні банди? — питаю я.

Корман киває.

— Це найімовірніша теорія.

— У такому разі дайте мені відповідь на одне запитання...

— Слухаю вас.

— Що, на хрін, сталося з Крістофером? Просто приплівши до справи наркозлочинність чи банди, ви її не розплутаете. Факти лишаються фактами. Дитину викрали, і ми не знаємо хто.

Корман не реагує. Лиш підсовує стос папок сантиметрів із двадцять заввишки.

— Обирайте будь-яку.

Він висмикує випадкову папку і дістає поліційне фото молодика неприємної зовнішності з витатуйованою гранатою на обличчі.

— Як щодо Малого Дінала? На його рахунку принаймні три трупи, про які нам відомо. Крім того, він причетний щонайменше до десятка збройних нападів — звідси й аж до Лас-Вегаса.

Він дістає ще одну папку.

— Це Чімчі Парк. Милий хлопчина. Уб'є навіть вашу золоту рибку. А може, Джейсон Карвер? На одній вечірці він пристрелив двох десятиліток. Деякі з цих типів працюють на Джастіса. Інші — найманці. Убити Крістофера міг будь-хто з них.

— А тіло?

— Можливо, лежить на дні бочки з нафтою десь у Бейкерсфілді або попеліє у печі однієї з Джастісових автомайстерень. Є ймовірність, що від хлопчика не лишилося й атома. А може, Джастіс узагалі ні до чого. У нього чимало ворогів, які без вагань ударили б по найближчому оточенню. Я веду до того, що...

Я не даю йому договорити.

— Ви готові ховатися за тисячею відмазок, а насправді вам начхати. Все зрозуміло. Для вас справа закрита, дарма що не за документами. І нікого не покарано.

Я підсовую папки з потенційними підозрюваними до себе й роздивляюся обличчя.

— Ще одне запитання. Невже хоч хтось із цих джентльменів здається вам схожим на інтелектуального гіганта?

— Ясно, що ні. До чого ви хилите?

— Його велосипед знайшли далеко від дороги зі школи додому.

Корман знизує плечима.

— Перш ніж повідомили про його зникнення, минуло вісім годин. На той час малий міг бути вже в Анагаймі.

Я дістаю з кишені телефон і відкриваю фото Крістоферового велосипеда. Відколи я його вперше побачив, щось не давало мені спокою, та що саме — я зрозумів лише тепер.

— Погляньте.

Я підношу телефон до його обличчя.

— Велик. І що?

— Ви зняли відбитки?

— Зник не велосипед. Зникла дитина.

— Гарзд. Схоже на недбальство. Та справа ваша. Я просто вчений. Але погляньте ще раз.

Корман підводить на мене погляд.

— Що ще?

— Ви знайшли велосипед, але знаєте, чого не знайшли? Можливо, саме тому вам і слід було зняти відбитки.

— Ви випробовуєте моє терпіння.

— Велосипедний замок, — я вказую на свій телефон. — Немає велосипедного замка. Важко уявити, щоб дитина в Південному централі не мала на велосипеді замка.

Я збільшую зображення гачка під сидінням.

— Навіть подряпини від металевого ланцюга видно.

— Ну, я б не назвав це моментом прозріння. Ми ж не в кіно.

— Ні, це не прозріння. Це вказівка: ви, народ, абияк виконали свою роботу і викинули єдиний доказ, який мали під носом. Не знаю, чи здатен хоч хтось із підозрюваних, яких ви мені тут підсунули, розпланувати все наперед або приховати сліди, пере-

містивши велосипед. Можливо, я помиляюся. Та Крістофер — не свій батько і не Джастіс. Хлопець не заслуговував на таку долю.

— Гаразд, розумнику. Тобі явно подобається вказувати, як нам слід виконувати свою роботу. Я передбачав, що так воно й станеться.

Він кидає на стіл ще один стос папок.

— Чому б тобі не глянути сюди? Більше сотні зниклих дітей за останні десять років. Раджу повернутися з цими справами до Техасу і триматись якнайдалі від містера Бострома. Але обов'язково перекажи йому, що ми мали розмову.

Така відверта пропозиція свідчить про те, що вони пильно стежать за Джастісом та Вільямом і незабаром щось може виплисти на поверхню.

Я не сумніваюся в тому, що мені розповів детектив Корман. Але він бачить лише те, у що хоче вірити. А відбувається дещо значно більше. Але я поки не можу зрозуміти, що саме.

Маю для Вільяма кілька запитань, але спершу необхідно зібрати про нього трохи більше інформації.

Розділ 13

ПО ГРОШОВОМУ СЛІДУ

Хто ж такий Вільям Бостром насправді? Скорботний батько чи банкір Пабло Ескобар з Південного централу?

Корман лишив мені чимало поживи для міркувань і, на диво, той стос папок із даними про зниклих безвісти дітей. Я розцінюю це лише як спробу показати, що він страшенно завантажена людина, й заздалегідь заготовлене виправдання на випадок якоїсь знахідки. Втім, після того що він мені розповів про Вільяма, на знахідки я не сподіваюся.

Настав час самотужки зібрати інформацію про Бострома.

Я орендував авто й припаркувався оддалік від його будинку. Потім зателефонував йому й пояснив, що затримаюся ще на кілька годин.

Ставлячи експеримент, намагаєшся звести ефект спостерігача до мінімуму. Чи то підраховуючи популяцію вовків на Алясці, чи то перевіряючи, як фотон проходить крізь ґратки арсеніду галію, ви прагнутимете, аби суб'єкт поведився так, ніби вас немає поруч.

За двадцять хвилин Вільям виїжджає і прямує в протилежний бік.

Поки він їде до Комптона, я намагаюся триматися на відстані кварталу, аби лишатися непоміченим. Його перша зупинка — одна з пралень, про які згадував Корман.

Вільям проводить усередині близько п'ятнадцяти хвилин. Він нічого не заносить і не виносить.

За вісім хвилин ми зупиняємося біля іншої пральні. І знову він виходить за п'ятнадцять хвилин.

За дві години він відвідує ще десять пралень. Спостерігаючи, як Вільям блискавично відвідує всі ці заклади, я міркую, скільки з них працюють законно, а скільки, можливо, слугують прикриттям для відмивання грошей від торгівлі наркотиками. Дрібними купюрами й монетами, якими користуються у пральнях самообслуговування, навряд можна відмити двадцятки й сотні, за які купують наркотики.

Я припускаю, що він просто довільним чином перевіряє рахунки. Більшість пралень працюють лише з готівкою, тому нечесні працівники без проблем можуть красти з каси.

Підозрюю, що Вільяму та його роботодавцю Джастісу Метісу стачило розуму встановити у всіх закладах приховані камери, аби відстежувати дрібні прийомчики на кшталт скидання лічильників у машинах і обміну готівки на жетони з власних кишень.

Навідавшись до низки пралень, ми з Вільямом прямуємо до точки обміну чеків. Біля дверей вишикувалася черга, здебільшого з латиноамериканців. Усі вони хочуть обміняти чек на готівку або ж узяти позику до зарплати.

Цей сектор економіки завжди мене дивував. У ході регуляторної реформи уряд спробував закрити точки видачі мікропозик під захмарні відсотки. Я розумію бажання захистити маленьку людину, та все ж не певен, що їй на користь закриття

законних установ, яке розв'яже руки підпільним кредиторам. Втім, я біолог, а не економіст. Я лише знаю, що коли одна система йде на дно, на горизонті з'являється інша, жадібніша.

Так чи інакше, а точка обміну чеків, здавалося, переживає свої найкращі часи. Чистий діловий фасад, як у більшості банків. На прикриття для якогось підпільного бізнесу не схоже. Може, в цьому й суть, і саме тому я не коп.

Вільям сідає в авто, і за хвилину я отримую повідомлення:

«Ще на годину маю справи. На телефоні не буду».

Це вже цікаво. Якщо він, звісно, не зібрався до масажного салону.

Прямуючи за Вільямом на північ, я тримаюсь на безпечній відстані. Він заїжджає у глухий провулок і заходить крізь електронні ворота, за якими височіє двоповерховий будинок.

Попри сутінки, у будинку яскраво палахкотить світло, і мені видно, як повз горішне вікно пропливає літня чорношкіра жінка. На ній модна блуза та капрі — такі полюбляє носити моя мати.

Я вводжу в пошук адресу й шукаю, хто тут мешкає. За реєстром нерухомого майна, будинок належить лос-анджелеській юридичній фірмі Ocean Dream Holdings.

Світло телефона геть засліплює, і в темряві я не помічаю чоловіка зі зброєю, аж доки він не стукає у моє вікно й не просить вийти з машини, світлячи в очі ліхтарем.

Найперша думка — поїхати геть, та я зауважую, що попереду з телефоном біля вуха стоїть іще один тип.

Я відмовляюся виходити з машини, але скло опускаю. І тільки після цього бачу на чолов'язі, який стукав у вікно, форму охоронця.

— Я можу вам допомогти? — питаю, намагаючись поводитись якнайспокійніше.

— Дозвольте спитати: що ви тут робите? — ввічливо промовляє він, не відводячи ліхтаря.

Тим часом інший тип, у джинсах та мішкуватій футболці, підносить до мене телефон, робить знімок і йде геть.

Я ще раз оглядаю форму охоронця, аби переконатися, що він справді тут працює.

— Міркую про особисті справи. Якщо ви припините світити ліхтарем мені у вічі, я не викликатиму поліцію й не звинувачуватиму вас у нападі.

Трохи нахабно, але ж я у громадському місці.

— Ми отримали скаргу, що хтось заглядає у вікна.

— Ну так припиніть туди заглядати, — пережартовуючись із охоронцем, я не зводжу очей з іншого типа. Зараз точно щось буде. — Я б уже їхав.

Він просовує руку у вікно й хапає кермо.

— Не так швидко.

Трясця. Ситуація загострилася.

Інший шепоче йому на вухо щось дуже схоже на «не коп» — і до моєї голови вже приставлений пістолет.

— Вилазь!

Здається, йому легше було б пристрелити мене в машині. Отже, є крихітний шанс, що це непорозуміння. Я оптиміст.

Він відчиняє дверцята машини, а інший тип тим часом заводить руку за спину — імовірно, щоб ухопити зброю, якщо я раптом надумаю вирватися.

Охоронець розвертає мене й дістає з моєї кишені гаманець.

— Ану, гляньмо, хто цей виродок.

Не певен, добре це чи погано, та зараз він знайде федеральне посвідчення. У мене в сумці лежить пістолет, і, можливо, я навіть зміг би до нього дотягнутися. Та якщо чолов'яга за мою спину вирішить вистрілити, шансів у мене немає.

Я розвертаюся, і в обличчя знову вдарає світло ліхтаря.

— Ти що тут робиш, дятел?

— Руки перевір, — каже інший тип.

— Підтягни рукави, — кричить на мене охоронець.

Я намагаюся вдавати спокійного.

— Не певен, що ви маєте на це право... — кажу, підтягуючи манжети куртки.

Він оглядає руки під світлом ліхтаря.

— Нічого, — каже іншому.

Промінь світла повертається на моє обличчя.

— Ти федерал?

— Вас би це втішило чи засмутило?

— Ліцензії приватного детектива немає? — питає інший.

— Ні.
— Тоді, гадаю, слід добряче надерти йому дупу.
— Зупиніться! — кричить із протилежного боку вулиці Вільям. — Відпустіть його!
— Ви знаєте цю нахабну наволоч? — питає охоронець.
— Так. Він зі мною.
— Метіс у курсі?
Вільям підбігає до мене.
— Так. Так. Він хотів поговорити. Тео, я перепрошую. Я забув... що ми з вами домовлялися тут зустрітися.
Він розуміє, що я за ним стежив, та не хоче, щоб вони про це дізналися. Не знаю, кому так буде краще, — мені чи йому.
— Ходімо, — каже він. — Зайдемо, познайомитися з Джастісом Метісом.

Розділ 14

ВОРОГ НАРОДУ

Ворог народу номер один (за версією детектива Кормана) попиває мінералку «Смартвотер», сидючи по інший бік журнального столика, на якому лежить мистецький каталог робіт Джеймса Таррелла, а його юна донька на кухні разом із бабусею виконує домашнє завдання з європейської історії.

Цей чоловік атлетичної статури в обтислому чорному светрі цілком міг би бути заможним адвокатом чи успішним політиком-початківцем. Важко уявити, що ця людина, чиї формулювання думок чіткіші, ніж мої (за якими стоять роки освіти) — бандит із Південного централу, що проклав собі шлях до вершини безжальними убивствами.

Та я не сумніваюся в цьому ані на мить. Метіс — один із найрозумніших, найпильніших і найхаризматичніших людей, що я зустрічав у своєму житті. Кажуть, люди мліли, коли Білл Клінтон заходив до кімнати, а Бред Пітт усміхався. У Метіса саме такий шарм. І в Теда Банді.

У Джо Віка, коли вірити людям, — теж. Хоча мою з ним зустріч чарівною назвати було важко.

Я не кажу, що Метіс якось причетний до зникнення Кріса. Але, здається, це пояснює його сходження до влади, а також почуття детектива Кормана, який лютиться через те, що цей чоловік сидить собі в будинку за кілька мільйонів доларів, готуючи доньку до вступу в один із університетів Ліги плюща.

— Спершу, професоре Крей, попрошу вас викинути з голови те, що сталося на вулиці. У мене досі лишилися вороги з давніх бурхливих деньків.

Бурхливі деньки. Он як він це називає.

— Сподіваюсь, вони не схожі на мене.

— Ви б здивувалися. Деякі хлопці дивляться забагато «Синів анархії», і в голову їм лізе усяляка дурня.

Наскільки пам'ятаю, це серіал про банду білих байкерів. Невже ті двоє, так радісно мене вітаючи, думали, що я — теж байкер? Якщо так, то схоже, бурхливі деньки Метіса не такі вже й давні.

— По-друге, — продовжує він, — я б хотів подякувати вам за те, що допомагаєте Вільяму. Він мені мов брат, і втрата Крістофера... я ніби втратив власного сина.

Справді? Скільки зусиль Метіс вклав у його пошуки? І чи взагалі він щось зробив?

— Не знаю, скільки від мене буде користі. Але ситуація Вільяма... чи радше Крістофера — вкрай невтішна.

— Так, — співчутливо киває він. — Вільям каже, ви навідалися в управління поліції Лос-Анджелеса, проглянули рапорти стосовно зникнення Кріса. Вдалося щось знайти?

Цілу купу. Та, мабуть, не варто всім ділитися.

— Так. Склалося враження, що розслідування проводили лівою ногою.

Я повертаюся до Вільяма.

— Я навіть поговорив із детективом, який це розслідування проводив.

— З Корманом?

— Так. З ним.

— Він перестав відповідати на мої дзвінки багато років тому.

— Гадаю, він опустив руки...

Я раптом розумію, що не знаю, що ще додати.

— Він звинувачував мене? — питає Метіс. — Натякав, що з Крісом це сталося, бо його батько працював на гангстера?

В яблучко.

— Тільки іншими словами.

— Він поклав перед вами теку і сказав, що я комптонський Аль Капоне?

— Я б сказав, що радше Пабло Ескобар.

Метіс киває, потім повертається до Вільямса.

— Скільки разів нас перевіряли?

— Дев'ять, — відповідає він. — І жодного разу не висунули звинувачень.

— А скільки рейдів на нас було?

— П'ять.

— Хоч раз порушили справу?

— Так. Один раз.

Вираз обличчя Метіса раптом змінюється.

— Що?

— Порушення санітарних норм. Ваша кухня Стейсі клала сире м'ясо на прилавок. Прикрили.

Метіс підіймає руку, жартома заперечуючи почуте.

— Що ж, значить, я таки винен у тому, що взяв свою дурнува-ту кухню керувати бургерною, якій вона не дала ради.

Я усміхаюся. Чудова вистава. Він точно принагідно виконував її перед політиками, знаменитостями й багатими друзями в «Сохо-хаузі».

На цю оду про невинуватість я не куплюся, позаяк він уже встиг добряче продемонструвати свій інтелект. Ясна річ, що копам, які звикли хапати за зад бандюків без середньої освіти, упіймати такого Метіса буде вкрай тяжко.

Може, він зав'язав, а може, й ні, та я певен, що від більшості давніх справ він таки відійшов і тепер навіть кроку не робить без свого адвоката.

Коли той головоріз сфотографував мене і сказав охоронцю, що я не коп, мені все стало зрозуміло. Людина, якій стає розуму користуватися фотографіями з бази даних офіцерів поліції, завжди буде на кілька кроків попереду.

Та це мене ніяк не турбує. Єдине, що мене цікавить, чи причетний він до викрадення Кріса. Рештою нехай переймаються Корман і поліція Лос-Анджелеса.

— Я проводив кілька досліджень, — кажу Метісу, — і натрапив на статистику, за якою про більшість викрадень не повідомляють, тому що вони пов'язані з наркотиками. За версією Кормана, Крістофера міг викрасти один з ваших затятих ворогів. Можливо, щоб підібратися до Вільяма. А може, щоб вас налякати.

Метіс стихає голос.

— Я схожий на наляканого? Дозвольте у вас дещо запитати. Чому ви тут?

Він піднімає руку, перш ніж я встигаю відповісти.

— Я не про допомогу Вільяму. Я маю на увазі, чому ви зараз розмовляєте зі мною, а не лежите мертвий десь у Монтані?

Він явно встиг поговорити з Вільямом.

— Справжня причина? Бо той виродок забрав людину, яка мені небайдужа.

— Якийсь двометровий гігант із забитого села, що вбив сімох копів, збирався зашкодити близькій вам людині, от ви його й прикінчили. Як ви гадаєте, що зробив би я, той, кого кличуть гангстером, якби хтось спробував мене залякати чи зашкодити моїм близьким? Гадаєте, наступного дня про це не писали б газети?

— Я розумію, до чого ви хилите. Якщо, звісно, це не ваших рук справа.

— Моїх? — він недовіжливо дивиться на Вільяма. — Навіщо це мені?

— Чому Крісова мама зараз не з нами?

Я помічаю, як напружуються м'язи на шиї Метіса. Вільям робить глибокий вдих.

Метіс пильно дивиться мені в очі, але нічого не каже.

— Метіс тут ні до чого, — виправдовується Вільям. — Абсолютно ні до чого. Чому ви взагалі про це згадали? Ви не маєте права так казати.

— Це підло, друже. Справді підло, — відповідає нарешті Метіс.

Може, я вже на півдорозі до печі в автомайстерні, та щоб підтвердити свою теорію, маю отримати ще одну реакцію.

— Про що писали в газетах наступного дня після того, як її і ще двох людей було вбито? Кому зі своїх ворогів ви завдали удару?

Довга, незручна мовчанка. Нарешті він відповідає:

— Ми помстилися.

Лайно. Він убив її, і Вільяму це відомо. Краєм ока я помічаю болісний погляд.

Я роблю глибокий вдих.

— Скажу прямо. Я не коп. Я науковець. Я шукаю моделі. Вільям з'явився на моєму порозі, бо хотів, аби я дізнався, що сталося з його сином. Це єдине, до чого мені є діло. Я хочу знати, хто забрав малого. Хочу знати, чи ця людина досі на волі.

Метіс намагається прочитати емоції на моєму обличчі, його погляд напружується. Він киває, потім простягає мені свою руку.

— І я також хочу, щоб ви його знайшли.

Розділ 15

БАТЬКО

Вільям сидить навпроти за столиком у барі, де я точно єдиний білий відвідувач. Утім, здається, всім начхати.

— Нам із Брендю тоді геть дах зривало. Я вживав. Вона вживала. Це диво, що Кріс виріс таким хорошим хлопчиком. Дитина сама себе виховала. А тоді...

Я підіймаю руку.

— Без образ, але я не мушу й не хочу знати, що сталося з вашою дружиною, якщо це не пов'язано зі зникненням Кріса.

На його обличчі читається образа. Він хоче у чомусь мені зізнатися. Хоче, щоб я спробував зрозуміти. Є лиш одна проблема: я не повірю в жодну з версій, де він виглядатиме безневинним ангелом.

— Я лиш хотів сказати, що Метіс...

Я перебиваю його.

— Метіс — соціопат особливого типу.

— Ви його не знаєте. Він чудова людина. Фінансував громадські центри. Останню сорочку віддасть, як треба буде.

— Хіба якщо ви самі її в нього заберете. Слухайте, можете переконувати себе у чому завгодно, та насправді ви чудово розумієте, який він. У цю мить він батько року, а за хвилину зробить когось сиротою.

— Ви не розумієте, як це — зростати на вулиці.

— Не розумію. І він теж ні. Метіс із багатой сім'ї. Тут він опинився, бо знав, що може відкрито коїти все, про що мріяв. І це сходитиме з рук.

Вільям хитає головою.

— Ви судите...

— Нікого я не суджу. Хіба я сказав неправду? Метіс не схожий ні на вас, ні на мене. Це особливий вид соціопата. Такі стають чудовими політиками. Він змушує повірити, ніби любить вас, доки ви не стаєте йому на заваді. А тоді намахує й запевняє, ніби ви самі у всьому винні.

— Вам це відомо з власного досвіду?

— За минулий рік я витратив чимало часу, намагаючись зрозуміти, як мислять такі люди. Є навіть гени, які корелюють із харизмою. Деякі з них компенсують відсутність емпатії. Змушують відчувати, ніби піклуються про вас більше, ніж будь-хто інший, а насправді ви для них — порожнє місце.

— То для вас це все — просто гени?

— Ні. Не завжди. Гадаю, іноді можна самому навчитися.

Наприклад, переконати себе, що працювати на вбивцю своєї дружини — нормально.

Вільям ледь помітно киває.

— Та ви не думаєте, що він якось пов'язаний з викраденням Кріса?

— Не думаю. Принаймні не безпосередньо.

— Тобто?

— Джо Вік обирав жертв. Багато з них були самотніми наркозалежними дівчатами.

— Як Лонні Франклін? Безжальний Сплюх?

— Так. Легка здобич.

Вільям схрещує руки на грудях, захищаючись.

— То мій син був легкою здобиччю?

Не знаю, як це ще донести.

— Батько Крістофера працював на відомого наркобарона, який, за чутками, заради помсти вбив Крістоферову матір. В очах поліції ви, народ, маєте вкрай заплямовану репутацію. Шукаючи Крістофера, копи ледь мізинцем поворухнули, позаяк були впевнені, що він попеліє десь на дні однієї з Метісових печей. Вони розуміли, що ніколи не зможуть цього довести, тож подальшими пошуками не переймалися.

— Ви безсердечний сучий син. Метіс принаймні не змушує людей почуватися лайном.

— Це щоб ножа можна було встромити непомітно. Я чесний. Я ніколи не бачив вашого малого, та з ваших розповідей він мені сподобався. Я втратив людину, що виявилася ближчою, ніж здавалося. Я шукав Віка не тому, що він загрожував дорогій мені людині. Я зробив це, бо він забрав у мене того, з ким я так і не став близьким. Я знаю, що таке провина. Мені знайомий біль. Але в моєму розпорядженні єдині ліки — невідступна чесність.

Вільям починає говорити, та я спиняю його помахом руки.

— Я можу брехати, вдаючи, ніби ваше минуле не має значення. Але це не так. Ми обидва розуміємо, що ваша дружина гралася з вогнем. Я ні в якому разі нікого не засуджую. Не мені пробачати вас чи змушувати відчувати провину. Єдиний монстр, яким я переймаюся, — той, що забрав Крістофера. І не через те, що він зробив, а через те, що може робити зараз.

— Гадаєте, він досі цим займається?

Я киваю.

— А навіщо йому зупинятися? Він зрозумів, як можна уникати уваги копів. З цього я й почну. Корман чомусь віддав мені стос папок зі справами зниклих дітей. Гадаю, йому щось відомо. А ще, підозрюю, він вірить, ніби викрадач досі на волі, бо знайшов сліпу зону Кормана й інших копів.

— Сім'ї типу нашої.

— Так. Невидимки.

Вільям робить великий ковток пива, не зводячи з мене очей.

— Досі засуджуєте мене.

— Я допоможу дізнатися, що сталося з вашим сином. Яке вам діло, що я собі думаю?

Вільям хитає головою.

— Я лиш хочу сказати, що Метіс розумний. Дуже розумний. Він міг би нам допомогти. Варто лиш попросити.

— Я особисто планую триматись від нього якнайдалі.

— То ви гадаєте, що змогли обійти увесь його шарм?

— Ні. Не зміг. У тім-то й проблема. Інтуїція каже, що він має мені подобатись. Раціональна частина мозку підказує, що варто звернути увагу на очевидне. Ваш бос — шахрай і...

— Я шахрай, — додає він.

— Але не дітовбивця, — я цокаюся з ним своїм пивом. — Доп'є-мо й одразу до справи. Ми його знайдемо.

Розділ 16

ЗОВНІШНІ ЗВ'ЯЗКИ

Справи Кормана — не просто випадково відібрані звіти про зниклих дітей. Це тяжкі випадки, де майже немає доказів, позаяк діти походили з неблагополучних сімей. Часом, коли поліція поверталася по додаткову інформацію, сім'ї похапцем покидали свої домівки.

Принаймні половина справ стосувалася родин нелегалів. Аж моторошно стає від думки, про скількох викрадених дітей не заявляють, позаяк їхні рідні бояться розмовляти з владою. Навіть уявити не можу, який це кошмар — не йти в поліцію, бо тобі надто боязко.

Я вводжу дані до «Предоксу» й отримую фіолетову смугу, що розтягнулася на мапі міста, вказуючи на зони, де може працювати хижак. Таку ж мапу я б отримав, якби завантажив записи місць, звідки найчастіше дзвонять у Мексику й країни Центральної та Південної Америки.

Вирішую почати з точки, що розташована найближче до місця зникнення Крістофера, і просуватися назовні.

Рік тому бабуся Раяна Перкінза заявила до поліції про його зникнення. Хлопчик вийшов зі школи після занять у групі продовженого дня, але додому так і не повернувся.

У поліційному рапорті згадувалося, що його батько на волі й має певні проблеми з опікою. У пізнішому рапорті Кормана вказано, що на час викрадення батько перебував у окружній в'язниці в Гендерсоні, штат Невада. Отже, в цій справі все не так просто.

Коли я заходжу до громадського центру, мене вітає приємна літня жіночка. Вона розкладає на столи розмальовки, чекаючи дітей.

— Вітаю, молодий чоловіче. Чим я можу вам допомогти?

— Добридень. Мене звуть Тео Крей. Я розслідую кілька випадків зникнення дітей.

Її обличчя враз робиться сумним.

— Мати рідна. Ви про Петроя?

— Петроя?

Я звіряюся зі своїми записами.

— Хто такий Летрой?

— Він зник три тижні тому. Я дзвонила додому, та ніхто не відповів. Коли звернулася до поліції, мені повідомили, що його матір заарештували. Але бабуся гадки не мала, куди подівся Летрой. Гадала, що його могли забрати соціальні служби.

Господи боже. Що за безлад.

— Взагалі-то я тут з приводу Раяна Перкінза.

— Раяна Перкінза?

Я показую знімок хлопчика. Його було зроблено з відстані, тому очі у Раяна червоні, а риси обличчя роздивитися важко.

— А, цей. Хіба він не поїхав зі своїм батьком?

— Схоже, що ні.

— Господи...

Вона кладе руку на серце.

— Стільки дітей приїздить і виїздить із району. Дуже складно за всіма прослідкувати.

Серйозно? Двоє зниклих безвісти в одній групі продовженого дня для неблагополучних сімей? Гадаю, своє дитя я б скоріше відправив на вулицю.

Тримай себе в руках, Тео. Це місце тому й існує, бо дітей з неблагополучних сімей життя кидає то туди, то сюди.

І жіночка робить усе, що в її силах, забезпечуючи їх стабільним прихистком.

— Можете щось розповісти про цих двох хлопців? Вони були знайомі?

— О, ні. Летрой Едмундс пробув у нас не більше тижня. Талановите хлоп'я. Чудово малює. І страшенно ввічливий.

Вона підходить до шафки й відмикає її.

— Він лишив її в нас. Дивно. Це була його улюблена. Просив потримати її в себе. Здається, мати звикла продавати його речі.

Передає мені фігурку Залізної людини. Досить затерту. Я роблю декілька знімків і повертаю іграшку.

— Чи пам'ятаєте ви про Летроя ще щось? Його забирав хтось, окрім матері чи бабусі?

— Ні. Це відкрита програма, тож у нас немає такого контролю над дітьми, як у школах.

— А як щодо Раяна Перкінза?

— Не думаю. Я намагаюся стежити за малечею.

— Не сумніваюся. Дітям пощастило, що за ними наглядає така людина, як ви.

Я роздивляюсь яскраву кольорову кімнату, і очі спиняються на чорній стіні з малюнками. Підходжу ближче.

Здебільшого це невміло зображені супергерої. Багацько зелених Халків. Гігантські роботи і любовно намальовані коти та собаки. На деяких малюнках бачу ідеалізовані версії сімей, де всі тримаються за руки.

Один малюнок особливо вирізняється на тлі решти. Це чорна фігура з мішком з іграшками. Нагадує химерного Санта-Клауса. Нахилиюся, щоб краще роздивитися.

— О, то ви знайомі з роботами Летроя? — питає жіночка.

— Перепрошую?

— Це малюнок Летроя. Невеличка міська легенда, так би мовити.

— І що ж це за легенда?

— Про Іграшкового Майстра, який нібито їздить на великому «Кадилаку» й роздає хорошим хлопчикам та дівчаткам іграшки.

— Звучить мило.

— Так, справді. Але другий малюнок я лишити не дозволила.

— Чому?

— Він здався мені... неприємним. На ньому зображено, що Іграшковий Майстер робить із поганими хлопчиками та дівчатками.

Не знаю, скільки часу я простояв нерухомо. Очуняв лиш від її слів:

— З вами все добре?

Розділ 17

СИГНАЛ

Заступниця директора Гарвінської початкової школи веде мене коридором і киває на двері бібліотеки.

— У нас дуже гарна репетиторська програма. Навідуються діти з Каліфорнійського університету і допомагають місцевим школярам із домашніми завданнями.

— Це просто чудово, — відповідаю я, зиркаючи на бібліотеку і вдаючи цікавість. Діти сидять за столами, а вчитель зачитує їм уривок із книги.

Міс Доусон — приємна жінка, яка пишається своєю школою та її впливом на учнів із непростим минулим.

— Кажете, ваша донька навчається в четвертому класі? Міняти школу посеред року може бути складно, але ми часто маємо справу з подібними випадками. Вона швидко знайде нових друзів.

— Сподіваюсь. У Грейсі є певні вади. Та на поведінку вони не впливають.

Доусон киває, розуміючи, що я маю на увазі. Мовляв, у моєї уявної доньки труднощі з навчанням.

— Давайте я покажу вам наші перехідні програми. Ми допомагаємо дітям якнайшвидше звикнути до загального навчального плану.

Ми прямуємо черговим коридором, минаючи все нові й нові класи. Я зазираю у віконця, шукаючи малюнки, схожі на той, що побачив у групі продовженого дня.

Переважно вони так чи інакше пов'язані зі школою. Ніде більш не видно неформального мистецтва. Я сподівався, що школа, зосереджена на роботі з дітьми іммігрантів першого покоління й вадах проблемних учнів, може виявитися осередком нових зображень Іграшкового Майстра.

Шанси невисокі. Але мені не йде з голови, що Летрой, дитина, яка навіть не потрапила до списку Кормана, створював такі моторошні малюнки.

Якщо дітей викрадав не цілковитий незнайомиць, це міг бути той, хто їх знав або ж взаємодіяв з ними перед викраденням. Вибір жертв підказує, що він дещо знав про їхні сімейні справи. Один зі способів про таке дізнатися — запитати особисто. Другий — дістатися до документів. Отже, він міг працювати в одній зі шкіл чи громадських служб, що піклуються про дітей.

Роздуми параноїка. Втім, Тед Банді працював на кризовій гарячій лінії з колишнім офіцером поліції, який описав його як добру і чуйну людину. За один вечір ця добра і чуйна людина напала на п'ятьох різних жінок, убивши двох із них.

У цьому шкільному окрузі вистачає монстрів, котрі полюють на школярів. Найстрашніше, що деякі вчителі, які розбещували учнів, мають багаторічну історію скарг. До одного з найбільш кричущих випадків причетний учитель, чиїми учнями були переважно діти нелегальних іммігрантів, надто налякані, щоби кудись звертатися.

Окрім великої кількості дітей, що потенційно перебувають у зоні ризику, в Гарвіні є школа, куди ходив Летрой. Я хочу дізнатися, чи відомо про Іграшкового Майстра його однокласникам.

— А це наш клас успішних учнів, — каже Доусон. — Здається, місіс Вальдез повела їх на ігровий майданчик.

У глибині кімнати — стіна, вкрита малюнками. Надто далеко, щоб їх роздивитися.

— Можна глянути?

— О, звичайно.

Доусон притримує для мене двері. Я помічаю в її погляді нотку підозріливості.

— То як, ви кажете, називається ваша компанія, містере Ґрей?

— Я не казав. Працюю вдома. Я програмний аналітик.

Я не міг зайти до дирекції і просто сказати, що я небайдужий громадянин, охочий пошукати в школі докази існування Фредді Крюгера з четвертого класу.

— Зрозуміло. А чим займається місіс Ґрей?

— Вона офіціантка, — відповідаю я, прямуючи повз крихітні столики та стільці до малюнків у глибині класу.

Така ж підбірка тварин, родин і всякої всячини, баченої по телевізору. Доки я уважно вивчаю малюнки, Доусон намагається мене розкусити. Здається, вона раптом почала перейматися, чи справді я той, за кого себе видаю.

— Я маю зробити один дзвінок. Нам краще повернутися в кабінет.

— Звичайно.

Я не рухаюся. Намагаюся проаналізувати дитячі малюнки. Вони трохи абстрактні.

З самого краю помічаю худорлявого чоловіка в чорному з мішком іграшок і вказую їй на нього.

— Ви знаєте, що це?

Знизу підпис — «Ріко». Не Летрой.

Вона нахиляється, щоби краще роздивитися.

— Чорний Санта-Клаус?

— Один із доньчиних друзів згадував якось про Іграшкового Майстра. Чули про такого?

— Ні. Гадаю, нам краще піти.

— Звичайно. Зараз відпишу її мамі й запитаю.

Я дістаю телефон і роблю знімок.

— Містере Ґрей, я не можу дозволити вам тут фотографувати.

— Вибачте.

Я опускаю руку з телефоном і помічаю на столі розгорнутий журнал.

— Давайте повернемося.

Вона підходить до дверей, а я прямую до столу.

— Містере Ґрей?

— Мені треба виплюнути жуйку.

Стоячи спиною до неї, я фотографую імена всіх учнів.

— Ну, все. Я викликаю охорону.

Вона миттю дістає з пояса рацію і підносить до рота.

— Чудово, — я не зводжу з неї очей. — Запитайте, що сталося з Летроєм.

Вона застигає.

— Що, вибачте?

— Летрой Едмундс. Зник безвісти місяць тому, — я вказую на малюнок на стіні. — Він також малював Іграшкового Майстра.

— Я гадки не маю, про що ви говорите. Краще вам піти, доки я не викликала поліцію.

Покірно підіймаю руки.

— Я прийшов допомогти.

— Вас хтось про це просив?

— Батько іншої зниклої дитини.

Вона міркує, як сприйняти почуте. З одного боку, я поведився, ніби підозрілий придурок. З іншого — говорю про зниклих дітей та батьків, які намагаються дізнатись, що сталося.

Зрештою вона каже:

— Якщо у вас є запитання, слід звернутися з ними до нашого директора. А зараз прошу вас залишити територію школи.

Повернення до машини досить напружене, позаяк учителька не відступає ні на крок, намагаючись зрозуміти, хто я — злочинець чи просто черговий божевільний, якому вона дозволила побродити школою.

Вагоме запитання. Навіть я не впевнений, чи маю на нього відповідь.

Розділ 18

КОНТАКТНА ОСОБА

Вирішувати, як далеко я готовий зайти у пошуках цього Іграшкового Майстра, означає вирішувати, скільки заборон я готовий порушити. Наразі в мене лиш два малюнки. Один від зниклого хлопця, інший — від дитини, яка, імовірно, не зникла.

Вільяму я про це ще не казав: спершу хочу впевнитися, що не заведу його й без того змучений мозок у черговий глухий кут.

Знайти художника, який намалював другий малюнок, четвертокласника Ріко Колдвелла, може виявитися складніше, ніж отримати доступ до поліційних рапортів.

Я не можу зателефонувати міс Доусон у школу й попросити адресу Ріко. Стояти на виході й кричати «Ріко», доки діти розходяться по автобусах — також не найкраща ідея.

Як варіант, можна використати фішингову програму. Вдати, що я з окружного ІТ-відділу, зателефонувати комусь із персоналу школи і змусити натиснути куди слід. Катастрофічно успішна кримінальна тактика. Проблема в тому, що це федеральний злочин. Краще пошукати підхід, який не запроторить мене за ґрати.

Є ще один варіант. Сам по собі він ризиковий, але за кілька годин дасть відповіді. Хоч і не без певної загрози здоров'ю.

Одна з додаткових переваг консультування в спецслужбах — доступ до всіляких цікавих семінарів. Я відвідував семінар про соціальну інженерію, позаяк відповідних вроджених навичок у мене просто не було. Окрім способів переконування, якими підлі люди можуть змусити вас завантажити вірусне програмне забезпечення чи домогтися розмови з головою компанії, я дізнався про неймовірно простий спосіб отримувати доступ до захищених споруд.

Припаркувавшись віддалік, я прогулююся за будівлею Об'єднаного шкільного округу Лос-Анджелеса, доки не знаходжу зону на межі парковки, що має найвищий рівень уразливості. Сюди працівники бігають перекурити.

Я помічаю двох жінок і чоловіка в елегантних ділових костюмах. Усі троє димлять під деревом, на достатній відстані від будівлі, дотримуючись каліфорнійських законів.

Почепивши на пояс «випадково» повернуте тильним боком посвідчення, я підходжу, дістаю щойно придбану пачку «Кемелу», дружньо киваю й підкурюю сигарету.

— Дивіться, новенький, — каже чоловік. Він латиноамериканець, десь мого зросту, з пишним чубом і бадьорим виразом обличчя.

— Знайшов-таки місце, де тусуються поганці.

— Я Коррін, — каже чорношкіра жінка ліворуч, ввічливо киваючи. — Це Джекі та Рауль, — вона вказує на іншу чорношкіру жінку. — А ти хто, блін, такий? — питає вона, усміхнувшись.

— Джефф. Приїхав із офісу губернатора на зустріч. Сиджу вже дві години й досі не розумію, в чому її суть.

— Сакраменто? — питає Джекі.

— І Лос-Анджелес. Катаюся.

— Важливіше інше, — каже Коррін. — Холостяк? Натурал? Ми тут страждаємо від дефіциту Y-хромосоми.

— Розлучений. Саме звикаю до нового життя.

Жінки презириються, посміхаються й одночасно кажуть:

— Полін.

— О, друже, — зітхає Рауль. — Ти й гадки не маєш, на що підписався.

Ти теж.

Наступні десять хвилин я балакаю з новими друзями. Трохи паскудне відчуття. Коли настає час викидати недопалки й повертатися до будівлі, заводжу розмову з Коррін, а Рауль проводить своїм бейджем по сенсору, впускаючи нас.

— Пам'ятаєш, куди йти? — питає Рауль дорогою до ліфтів.

— У конференц-залу, де постійно куняють.

— Другий поверх. Кабінет доведеться шукати самотужки, — каже він, коли ми заходимо в ліфт.

Я виходжу на наступному поверсі, й Коррін показує на мене пальцем.

— Як закінчиш, заглянь на четвертий. Ми хочемо де з ким тебе познайомити.

Рауль закочує очі, і двері зачиняються.

Ось і все. Я в приміщенні адміністрації шкільного округу, на носі перспективне побачення — а я ж просто просигналізував компанії людей, змушених відокремлюватися через свою погану звичку, що я — один з них. Найважче було не кашляти, доки вдавав курця.

Хоч у будівлі повно архівної документації, доступ до комп'ютера з файлами мені не потрібен. Що мені потрібно, так це вільний телефон.

Я прямую коридором, зазираючи у віконця кімнат, доки не знаходжу маленьку і вільну. Падаю в крісло, розгортаю папери з папки, яку приніс із собою, і вдаю, ніби це моє робоче місце.

Задоволений непомітністю, піднімаю слухавку й телефоную до Гарвінської початкової школи, сподіваючись, що відповідь не міс Доусон.

— Гарвінська початкова школа, з ким вас зв'язати?

— Вітаю, це Шоволтер із об'єднаного архіву. Ми тут намагаємося обробити форму з контактами батьків одного з ваших учнів, але не можемо розібрати дані. Хотів поцікавитись, чи не міг би хтось уточнити цю інформацію.

— Я можу. Як його звуть?

— Ріко Колдвелл.

— Гаразд. Телефонем я інформації не надам, але можу допомогти розібрати записи.

Я так і думав.

— На жаль, зображення надто неякісне. Можу назвати свій код, якщо хочете перевірити.

— Це допоможе — та лише якщо ваш номер 818-434.

Я перевіряю номер на телефоні.

— Так. Мій код 3874. Якщо візьме хтось інший, просто спитайте Шоволтера.

— Одну секунду.

Минає дванадцять.

— Шоволтер, — відповідаю я.

— Ви мене вибачте. Іноді нас перевіряють, аби впевнитися, що ми не розповсюджуємо інформацію про учнів. Здається, по Ріко до нас уже телефонували. Все добре?

— Здається, так. Ви знаєте, хто саме телефонував?

— Три дні тому дзвонили з офісу його педіатра, але свого номеру не залишили.

Одначе цікаво. Хто б це міг шукати інформацію про Ріко.

— Записуєте? — питає вона і диктує домашню адресу хлопця, ім'я його матері та решту інформації з контактної форми.

Я дякую і якнайшвидше полишаю будівлю. Навідавшись на четвертий поверх до Коррін і компанії, я б значно полегшив

собі доступ у майбутньому — проте не слід забувати й про ризик: вони геть випадково могли згадати про хлопця з офісу губернатора людині, яка краще на цьому знається.

Шанси, що хтось узагалі зверне увагу, — майже нульові. Але не нульові. А головне — я маю переконатися, що Ріко ніщо не загрожує.

Розділ 19

ЗОВНІШНІ ЗВ'ЯЗКИ

Ріко мешкає в житловому комплексі «Лінкольн Гарденс» — одній з жовтих облущених двоповерхівок, які оточують радше брунатний, аніж зелений парк.

Чорні дітлахи ганяють баскетбольного м'яча, латиноамериканські підлітки на витопаному полі бігають за футбольним, а в моїй голові міцнішають стереотипи.

Матері стоять на вулиці, обмінюючись плітками, а чоловіки, спершись на автівки, спілкуються сумішшю іспанської та англійської.

Квартира Ріко розташована в кінці комплексу. Доки я туди прямую, на мене ніхто особливо не звертає уваги.

Я чую, як із відчинених дверей на другому поверсі лунає телевізор. Піднявшись сходами, зустрічаю на порозі маленьку дівчинку років двох чи трьох, що грається зі зламаною лялькою та кришкою від каструлі.

У квартирі двоє підлітків, обом не більше тринадцяти. Вони розляглися на дивані й дивляться фільм, де вулицями ганяють автомобілі.

Я стукаю у відчинені двері.

— Є хто вдома?

На мить хлопці зиркають на мене, а тоді повертаються до телевізора.

— Мати вдома? — питаю я.

Один вигукує у відповідь:

— *¡Vete, gringo tonto!**

Я кричу:

— *Bájate del sofá, cucaracha perezosa***.

Тепер він мене почув. Та у відповідь лиш показує середнього пальця.

Я знову стукаю в двері, сподіваючись привернути увагу когось із дорослих.

Розсердившись, бо не чує ревіння машин, малий гівнюк кричить у бік іншої кімнати:

— *¡Abuela! ¡Hay un maricón en la puerta!****

До дверей, шкутильгаючи, підходить стара жінка у халаті, метра півтора на зріст.

— *¿Qué?***** — питає, підіймаючи очі.

Я показую своє посвідчення, сподіваючись, що це змусить хоч трохи мені довіряти.

— *¿Dónde está Rico?******

Жінка гукає у глиб будинку:

— Ріко! Ріко!

У кімнаті з'являється маленький хлопчик і скептично мене оглядає. На ньому самі шорти. Як на свій вік, він надто худорлявий.

— Ріко?— питаю я.

Хлопчик киває.

— *Hablas Inglés?******

— Так?

Він підозріло мене оглядає і підходить ближче, досі під захистом бабусі. Я стаю на коліно, щоб мати зоровий контакт, і отримую дружню усмішку від маленької дівчинки, що гралася у мене в ногах.

Дістаю з кишені роздруківку з його малюнком і розгортаю.

* Вали, тупий грінго! (ісп.)

** Устань з дивана, лінивий тарган! (ісп.)

*** Бабусю! Тут якийсь педик приперся! (ісп.)

**** Що таке? (ісп.)

***** А де Ріко? (ісп.)

***** Англійською говориш? (ісп.)

— Це ти намалював?

Він якусь мить дивиться, міркуючи, чи не матиме через мене проблем.

— Усе гаразд. Я просто хочу дізнатися більше.

Двом підліткам з дивана раптом стає цікаво, і вони купчують-ся за Ріко на порозі.

— Так, — каже він.

— Ти знаєш, хто це?

Він киває.

— Як його звуть?

Раптом у хлопчика в очах прошмигує страх. Не через малюнок. Не через моє запитання. Через мене самого.

Він пробігає повз підлітків і зникає. Ті починають реготати.

— *Hombre de juguete** тебе дістане!— ламаною англійською кричить один із них.

Я підводжуся.

— Знаєш, хто це?

— *Si***, — каже інший.— Іграшковий Майстер. Про нього всі знають.

— Ти його бачив?

— *Si*, — відповідає він, помічаючи погляд іншого хлопця.

— Де?

— Ґузман-парк. Він постійно там.

— Білий?

— Ні, — хитає головою.— *El negro****.

— Знаєш, коли я можу його там знайти?

— Та хоч зараз.

У його відповіді відчувається щирість, позаяк він навіть не радиться з товаришем. Я розумію, що він каже правду. А от щодо решти — не певен.

Я б хотів отримати від Ріко більше відповідей, та розумію, що малий не в настрої розмовляти. Коли я згадав про Іграшкового Майстра, він побілів мов стіна. Старшим усе це як жарт, але обидва були більш ніж певні, де його можна знайти.

— Дякую.

* Іграшковий чоловік (*icn.*).

** Так (*icn.*).

*** Негр (*icn.*).

Я обдаровую їхню збентежену бабусю усмішкою. Коли спускаюся сходами, дівчинка махає на прощання.

Прямуючи вулицею, відчуваю на собі погляди підлітків. Вони спостерігають із горішнього балкона.

Щось відбувається, але я не зовсім розумію, що саме.

До Гузман-парку дві хвилини їзди. Він розташований між Лінкольн-Гарденс, школою Ріко й місцем, де хлопець, скоріше за все, проходив щодня, коли не їхав автобусом.

Я паркуюсь і заходжу в парк, намагаючись поводитись так, ніби просто вийшов на прогулянку. На баскетбольному майданчику грають дітлахи, а на бетонній лавці сидить і тереветить компанія дівчаток-підлітків. Зауважую принаймні дві сім'ї, що прогулюються з колясками й тримають за руки малечу.

Стоїть приємний вечір, і всі навколо, здається, гарно проводять час. Гурт молодиків тримається осторонь, покурюючи траву, ще двоє стоять на розі, явно займаючись незаконною комерційною оборудкою, до якої всім байдуже.

Я не бачу ані білого «Кадилака», ані чорного чоловіка в темному вбранні з мішком іграшок. Не те щоб я надто на це розраховував.

Обходжу парк, звертаю на стежку, що веде вглиб, і дістаюся кола з лавок у центрі. Сідаю там і намагаюся вистежити щонебудь підозріле.

Коли я раптом чую за спиною кроки, з'являється погане передчуття. Повертаюся і бачу, як широкими кроками до мене по траві мчить детектив Корман.

Розділ 20

НЕПОВ'ЯЗАНІСТЬ

— Чув, ви плануєте перевезти сюди родину, — каже він саркастично, сідаючи поруч.

— Я перевіз би, але у вашого міста погана репутація. Діти зникають.

— На жаль, коли люди врешті знаходять зниклу дитину, нас не завжди про це повідомляють.

— То проблема в цьому?— питаю я.— Чи в тому, що коли хтось зникає, вам про це не кажуть?

— Ми не можемо допомогти, якщо нас не попросять.

— А як щодо Летроя Едмундса?

— Це хто?

— Жіночка з групи продовженого дня сказала, що він зник безвісти.

— Якби ми мали писати рапорт по кожній дитині, яка повертається з батьками до Хуареса чи переїздить до Невади, нікому не повідомивши, я б уже міг побудувати на кордоні стіну з паперів.

— А Раян Перкінз? Його батьки теж на півдорозі до Мексики? Корман знижує плечима.

— Навряд чи. Може, Атланта. Може, Г'юстон. Хтозна. За цим важко слідкувати. Людям подавай поліційну державу без поліції. То що привело вас сюди? Шукаєте, куди відвести свою дитину?

— Я проглянув справи, які ви дали.

— Я сподівався, ви зробите це в літаку, повертаючись до Техасу.

— Я віддаю перевагу роботі в полі. Так чи інакше, а в мене є теорія. Хоча, підозрюю, я не перший на неї вийшов.

— І що ж це за теорія? — питає Корман.

— Про активного серійного убивцю в районі Лос-Анджелеса.

— Приголомшливо, — сухо відповідає він.

— Якщо конкретніше, це вбивця, що полює на дітей із групи ризику. Він переміщується, хоч і недалеко. Можливо, переїздить на кілька кілометрів кожні кілька років, аби зламати локалізовану модель. Може, дещо змінює демографічні показники своїх жертв, але не занадто. Схоже, зосереджується на маленьких хлопчиках.

Корман складає руки й хитає головою.

— Інтригуєте. Ви до всього цього дійшли, прочитавши справи?

— Ну, глянувши поверхово, ви там нічого такого не знайдете. Та можу уявити, як, маючи таку інформацію, детектив

поліції Лос-Анджелеса опускає руки. Звичайно, проблема в тому, що навіть він не хоче бачити очевидного. Можливо, він поспіхом зробить висновки з декількох справ, здасть їх в архів і через кілька років пошкодує.

— Ну, цей ваш детектив — точно не я, — каже Корман. — Справами я поділився, бо в деяких може щось критися. Але запевняю, у більшості вкрай нудне або ж трагічне пояснення. І жодних таємниць.

— Може, й так. Та всі їх може пов'язувати дещо спільне.

Я даю йому роздруківки малюнків Раяна Перкінза та Ріко.

— Ось це робота нашого зниклого малюка. А це намалював однокласник Летроя.

Корман бере малюнки, якусь мить їх роздивляється, а тоді пирхає.

— Іграшковий Майстер.

— Чули про нього?

— Так. Це комптонський Фредді Крюгер. Чи як там зараз кажуть мої сини? Слендермен.

Він повертає мені малюнки.

— Чув я ці історії. То ви через них тут? Ганяєтеся за міською легендою? Що, настав час викликати з пенсії «Руйнівників міфів»?

Я кладу малюнки назад у кишеню.

— Розумію. Звучить нерозумно. Та ось у чому справа: я пошукав в інтернеті інформацію про цього Іграшкового Майстра. У мене є кілька доволі корисних інструментів, що дають змогу проводити глибокий пошук у соціальних мережах і не тільки.

— І що знайшли?

— По суті, нічого. Лиш кілька згадок.

Він махає рукою в бік парку.

— І все ж ви тут, вистежуєте вигаданого персонажа.

— Власне, може, й марно. Проте в ході дослідження виявилось дещо цікаве. Про Іграшкового Майстра згадують лише в цьому районі. Всі справи, які ви мені дали, — в діапазоні поширення мему. Як на мене, дивно. Якщо це лиш вигадка, то, гадаю, ми мали б чути про неї і в місцях, де діти не зникають безвісти.

— Ви запитували Бострома, чи бачив його син Іграшкового Майстра? — питає Корман.

— Ще ні. Хотів дізнатися, чи справді це лиш районна легенда.
— Знайшли щось?
— Не знаю. Я вже казав: в інтернеті про це майже ні слова немає. Варто також пам'ятати, що це історія з початкової школи, а малюки цього віку не найактивніші користувачі твіттеру. Особливо з таких сімей.

Корман устає і дивиться на годинник.

— Що ж, щастя вам із цим. Є про що подумати дорогою додому.

— Шериф виганяє мене з міста? — відповідаю я, також підводячись.

— Не знаю, як там шериф, та запевняю — якщо я дізнаюся, що ви знову навідувались до школи, за когось себе видаючи, — зможете безпосередньо поспілкуватися з деякими підозрюваними в окружній в'язниці Лос-Анджелеса.

— Вас не хвилює зв'язок із Іграшковим Майстром?

— Двоє дітей, із яких, можливо, лиш один справді зник безвісти, малюють бабая? Ні. Не хвилює. Це може бути цілковита випадковість.

— Чули колись про Джона Бутковича? Його батьки викликали поліцію більше сотні разів і просили прослідкувати за чоловіком, що нібито вбив їхнього сина.

— Дайте вгадаю. Той чоловік таки справді його вбив.

— Правильно. Його і ще принаймні тридцятьох чи сорок інших, про яких нам відомо. Сам Джон Вейн Гейсі втратив їм лік. Він стогне.

— Ну, обіцяю вам — раптом хтось звернеться з приводу клоуна-вбивці, що розгулює на волі, я поставлюся до цього з усією серйозністю.

— Та невже?

Дістаю малюнки, підіймаю їх.

— А що, як до вас звертаються ці діти?

— Гарного вечора, докторе Крей. Приємної подорожі додому. Я повідомлю, якщо Іграшковий Майстер раптом передаватиме привіт.

Я дивлюся повз нього. Фари автомобіля підсвічують те, чого я раніше не бачив. Я надто переймався, вдивляючись у парк, і не помічав очевидного.

- З вами все гаразд?
- Я вказую йому за плече.
- А виявляється, ті малі гівнюки сказали правду.

Розділ 21

ПІДПИС

Я притискаюся обличчям до металевих ґрат, що блокують чорний вхід майстерні з ремонту кондиціонерів. Таке враження, що клієнтів тут не було з часів останнього льодовикового періоду. Уздовж стіни тягнеться графіті-колаж від тисячі різних співавторів. До художньої цінності елемента в самому центрі автори поставилися з особливою повагою. Це фігура чоловіка в темному костюмі, з червоними очима та зловісною посмішкою там, де мало б бути обличчя. Під ногами в нього відрубані кінцівки дітей, розкидані поміж закривавлених ляльок і фігурок супергероїв.

Він виглядає так, ніби ось-ось ступить зі стіни в реальність. Над його головою напис: «Іграшковий Майстер стежить за тобою!»

Цей страхітний кошмар для художника, безперечно, щось означає. Я роблю кілька знімків, доки Корман знічев'я все роздивляється.

— По-вашому, це робота дев'ятирічного хлопчачка?

— Гадаю, це намалювали років десять тому. Вам не спадало на думку, що саме через цей невеликий страхітливий малюнок діти й почали белькотіти нісенітниці?

— Можливо.

Я дістаю телефон і набираю Вільяма.

— Вітаю, Тео. Як ваші справи?

— Запитання на п'ять секунд, — я намагаюся звучати безтурботно. — Кріс коли-небудь згадував про одну міську легенду, про так званого Іграшкового Майстра?

— Здається, ні. А що?

Я відчуваю, як потенційна зачіпка буквально витікає крізь пальці.

— Не зважайте. Просто цікавлюся.

— Вибачте. Я ніколи не бачив цього фільму. Тому не можу точно сказати.

— Фільму?

— Здається, про Іграшкового Майстра зняли фільм? Чи серіал?

— Чому ви так вирішили?

— Не пам'ятаю, щоби Кріс щось казав про міську легенду. Але якось згадував, що бачив Іграшкового Майстра. Я подумав, може, його тітка в кінотеатр водила.

Бачив Іграшкового Майстра...

— А що він розповідав про той фільм?

— Здається, це, типу, чорний Санта-Клаус. Він їздив на білому «Кадилаку» й роздавав хорошим дітям подарунки. Ви ж знаєте, як діти, бува, захоплюються фільмами і починають вважати їх правдою.

Господи. Глибоко вдихаю, аби зібратися з думками. Навіть не знаю, з чого почати. Як розповісти, що Іграшковий Майстер — це не фільм, а справжня людина, яка могла говорити з його сином? І вбити його.

— Поговорімо пізніше. Я маю дещо перевірити.

Корман притулився до огорожі й спостерігає за зміною. Він бачить реакцію на своєму обличчі.

— Що, Кріс Бостром теж чув про Іграшкового Майстра?

Я киваю.

— Розповідав батькові, що бачив його.

— А от батько мені про це не розповідав, — трохи ображено відповідає Корман.

— Батько думав, що це фільм.

Корман хитає головою і дивиться на землю.

— Не знаєте, чому Вільям так довго чекав, перш ніж повідомити мене про зникнення сина?

— Ви самі назвали чимало причин.

— Коли я з ним зустрівся, його очі були налиті кров'ю і він явно з чогось злавив. Хтозна, чи знав він узагалі, чим займається син, з ким він знайомий і кого бачив.

Я показую три пальці.

— Троє малих. Три зустрічі з Іграшковим Майстром.

— Упевнений, усі вони знають і про Магнето. Тут навіть взаємозв'язку немає. Це місцева байка, яку розповідають наркодилери, виховуючи своїх малих братиків та сестричок, — Корман відмахується. — Знайдете — повідомте. Я бував на кожній стежині, у кожному провулку. Ніде за рогом не чатує Іграшковий Майстер.

Коли він іде, я сідаю на лавку, обличчям до мурала, і дивлюся крізь камеру телефона, збільшивши зображення.

Кров промальована дуже детально, як і очі, що дивляться на тебе зі стіни. Підлітки роблять такі графіті не тому, що це весело. Так вони намагаються впоратися з думками, що не дають спокою.

Не схоже, що цей художник звідкись почув про Іграшкового Майстра. Відчуваю: він його зустрічав. І графіті — майже терапія.

Я придивляюся до нижнього правого кутка зображення й помічаю підпис: *D. Rez*.

Готовий запрягтися — йому є що розповісти. Можливо, про те, як десять років тому вони з друзями вигадали цю шалену міську легенду. А може, про те, що мені підказує інтуїція.

Моя інтуїція... я не здатен її ігнорувати. Я маю спростувати або підтвердити свої передчуття.

Телефоную Корману на мобільний, хоча звідси бачу, як він сідає в авто.

— Так?

— Можете дати мені номер людини з відділу вуличних банд? Того, хто працює з графіті?

Стогін.

— Якщо це допоможе вас спекатися. Вам варто поговорити з Маркусом Гренье. Просто зателефонуйте в управління поліції Лос-Анджелеса.

— Дякую.

— Зробіть ласку — не кажіть, що це я порадив до нього звернутися.

За десять хвилин на мій дзвінок відповідає вкрай лаконічний чоловік:

— Гренье слухає.

- Мені сказали, до вас можна звернутися з приводу графіті.
- Зверніться до очищувальників. Вони допоможуть прибрати.
- Ні, я намагаюся дізнатися, чий там підпис.
- Якщо ви з якоїсь мистецької галереї, я заціджу вам у пикю прямісінько крізь трубку. Не варто заохочувати цих малих гімнників.
- А якщо навпаки — я хочу надерти йому зад за те, що розмальовує моє мистецтво?
- У такому разі ви геть не в собі, та мені імпонує ваш хід думок. Якийсь вилупок малює на вашій будівлі?
- Типу того.
- Ну, я можу назвати вам його ім'я, якщо хочете поговорити з юристом і засудити хлопця. Хе-хе. Або зв'язати з прокуратурою — якщо на нього заведуть справу. Як він підписується?
- D — крапка — R-e-z.
- Секунду.
- Я чую, як він клацає по клавіатурі на іншому боці слухавки.
- Почати з хорошої чи з поганої новини? Точніше, новини лише хороші. Артїс Айзекс наразі перебуває в окружній в'язниці. Очікує суду за збройне пограбування. Отепер мені добре. Щасливий кінець.
- Можна дізнатися номер справи?
- Що? Ви ще не задоволені? Це його третій злочин. Гадаю, тепер він сяде надовго. Гаразд, добивайте. Маєте ручку?

Розділ 22

БЕСІДА

Наступного дня я сиджу на крихітному пригвинченому до підлоги металевому стільчику, спроектованому для мінімального комфорту. Поруч, по інший бік скла, сидить білий хлопець із нецензурним татуюванням на шиї, яке, гадаю, значно зменшить його шанси влаштуватися потім на роботу в державну

установу. Прикриваючи рукою слухавку, він кричить на свою дівчину з приводу якихось сімейних проблем — так, щоб не розгнівати охоронців. Виглядає він доволі стильно.

Я й гадки не маю, чого чекати від Артїса. Його реперська футболка не вселяє надії. Доступ до його малолітніх справ заблоковано, але судячи з того, що свій перший дорослий злочин він скоїв у шістнадцять, картотека забита під зав'язку.

Артїс був прийомною дитиною, чия мати жила від в'язниці до в'язниці й стрибала від сутенера до сутенера. Він ніколи не знав нормального життя. Перший термін в окружній тюрмі відсидів за спробу збуту. Цього ж разу сидить, бо намагався пограбувати таксиста, викликавши його з краденого телефона.

Мене трохи заспокоює, що за документами він ніколи й нікому не завдавав шкоди. Втім, це лиш означає, що йому не висували таких звинувачень. Неприємна й жорстока правда про рецидивістів: звинувачують їх менш ніж у десяти відсотках скоєних злочинів. Я завжди думаю про це, читаючи заголовки блогів на кшталт «Цей нещасний хлопець лише...» З іншого боку, наша система правосуддя ґрунтується на тому, що ми можемо довести, а не на тому, що підозрюємо. І я не знаю, чи існує краща альтернатива. Хіба що нам захочеться стати поліційною державою.

Я попросив Артїса про зустріч, назвавшись репортером, і поклав на його в'язничний рахунок п'ятдесят баксів, аби він мав змогу купити чипсів чи ще чогось такого, що ми зовні приймаємо як належне.

Коли його заводять, я зразу ловлю погляд срібно-сірих очей, що стежать за мною з іншого боку кімнати. Він злегка задирає голову і широко всміхається.

Охоронець вказує на місце навпроти мене. Артїс падає на стілець і підіймає слухавку.

— Мій новий улюбленець! Дуже дякую за внесок у реабілітаційний фонд Артїса.

— Радий допомогти, — відповідаю я. — Мені вираховують це з податків разом із трьома годинами у приймальні?

— Вибачай. Наступного разу накажу своїм, аби впустили тебе швидше.

Не знаю, чого саме я очікував, але точно не цього безтурботного парубка.

— Дякую.

Скільки мають тривати такі теревені? Я на них не розуміюся. Тим паче — коли спілкуюся з людьми, які незабаром дізнаються, чи доведеться їм провести кілька наступних різдвяних вечорів за ґратами.

— То ти приїхав дізнатися мою точку зору?

Він гадає, що я тут через той випадок із таксі.

— Ні.

Він уже був готовий бубоніти заготовку про алібі й, почувши, що мене це не цікавить, змінився на лиці.

— Стривай, хіба ти не репортер, що хотів почути мою версію подій?

— Я збрехав.

— То якого хріна ти сюди припхався? Якщо ти з прокуратури, я не говоритиму.

— Я не юрист.

Я дістаю з папки фотографію його графіті.

— Хотів спитати про ось це.

Він зиркає на знімок, потім переводить погляд на мене.

— Не знаю, хто такий D. Rez. Очевидно, дуже талановитий хлопець. Якщо цікавить виставка його робіт, можу спробувати тебе з ним зв'язати.

— Готовий покласти п'ятдесят баксів на його тюремний рахунок, якщо він зможе відповісти на кілька запитань.

Артис обдумує почуте.

— А знаєш, може, у нього таки знайдеться час. Хвилинку.

Підводиться й одразу ж сідає назад.

— Чим можу допомогти?

Артис любить блазнювати. Певно, довелося навчитись, постійно міняючи домівки, а пізніше — виправні установи.

— Містере D. Rez, я хочу поговорити про Іграшкового Майстра.

Його обличчя раптом кам'яніє. Незмінна усмішка згасає. На мить переді мною з'являється налякане хлопчєня.

— Уявлення не маю, про що ти.

Я вказую на слова «Іграшковий Майстер» над його графіті.

— Ось тут написано. Якщо не помиляюся, фарба та сама, яку ви використали для решти малюнка.

Він намагається розкусити, чого ж я приїхав.

— Розкажіть мені історію цього графіті.

— Та що я знаю? Просто собі дитячі вигадки. І все.

Відповідає, мов робот.

— Ви його колись зустрічали?

На відповідь у нього йде надто багато часу. Я одразу все розумію.

— Зустрічав? Та він же несправжній. Типу Фредді Крюгера. Як його можна зустріти? Хіба актора, що його грає, чи щось типу того.

— Чули про вбивцю з Монтани? Про можливого нового рекордсмена?

Він повільно киває.

— Здається, бачив щось таке по телевізору. Дебелий стрьомний селюк.

— Так, це він. Я його зустрічав.

— І як пройшла зустріч?

— Він мене ледве не вбив. Не люблю про це згадувати.

— І тобі повірили?

Ось воно... тепер я розумію, чому він опирається.

— Зрештою — так. Спершу ніхто взагалі не вірив у його існування. Мені довелося викопувати тіла. Купу тіл.

Перед очима досі постають бліді обличчя молодих дівчат, знайдених напіврозкладеними в неглибоких могилах.

— Я розумію, як це, коли тобі ніхто не вірить.

Він хитає головою.

— Не знаю, про що ти. Мене пошматували якісь малі бандюки. Трясця. Цього я не очікував.

— Ти сам це пам'ятаєш? Чи тобі так сказали психотерапевти?

— Терапевти. Та пішли вони. Лізуть у голову й кажуть, що було, а що ні. Ні хріна вони не знають.

Я знов піднімаю фотографію його графіті.

— Хто він? Що він із тобою зробив?

— Він сраний привид.

— Що це означає?

Артис задумливо дивиться поперед себе. Я його не кваплю. Він явно глибоко сховав ці спогади.

Переводить погляд на світлину і говорить ледь чутним голосом:

— Мені казали, я все вигдавав. Називали брехуном. А я був просто дитиною. Я б не зміг вигадати щось настільки шибонуте.

— *Наскільки шибонуте?*

Розділ 23

БІЛИЙ АВТОМОБІЛЬ

Обхопивши голову і втупившись у поверхню столу, Артис пригадує свою зустріч з Іграшковим Майстром. Я мовчу і просто даю йому вибалакатися. Здається, він уперше з дитинства розповідає цю історію. Деяких деталей уже не пригадати, однак з роками можна глибше осмислити все, що насправді сталося.

Перше, що я розумію, — дати вкрай нечіткі. Тож я не дізнаюся, коли він зустрівся з Іграшковим Майстром. Втім, нескладні обрахунки швидко показують, що сталося це приблизно за півроку чи рік після зникнення Крістофера Бострома.

Болісна міміка показує, що спогади зовсім не поблякли.

— Ще до зустрічі я чув, як діти постійно про нього говорили. Мовляв, це такий тип, що катається на великому білому «Каділаку», опускає вікно й питає, чи добре ти поводи́вся. Якщо ти відповідав «так», він давав тобі п'ять баксів, іграшку чи ще щось і просив нікому не розповідати. Щоб інші діти не заздрили. Але, звісно, діти є діти, всі тільки про це й говорили. Шепотіли на вухо: «А ти чув про Іграшкового Майстра?». Питали, чи ти колись його зустрічав. Дехто навіть брехав — не хотів вирізнитися.

У мене в житті ні хріна не було. Можеш уявити, як я мріяв, щоб до мене підїхав Іграшковий Майстер. Клянусь, я навіть кілька разів стояв на узбіччі й видивлявся білі машини.

А тоді спускаюся я собі якось по Сто двадцятій, а до мене підкочує цей великий білий «Кадилак». «Агов, ти! — гукають звідти. Глибокий голос. До всирачки глибокий голос. — Ти гарно поводився?»

«Гарно, блін!» — кажу я йому — і він махає мені п'ятидоларовою купюрою. Я підходжу до вікна, а він раптом хапає мене за руку — несильно, але міцно — і підтягує до себе. Дивиться мені у вічі й перепитує, чи точно я гарно поводився.

Я кажу: «Так, сер». Він питає, як мене звуть, де живу, а тоді дає п'ять доларів, каже тримати язика за зубами і їде геть.

У мене в житті п'яти доларів не було. Це як у лотерею виграти. Я одразу ж побіг у магазин із цукерками по десять центів і купив кожної по одній.

Пам'ятаю, як сиджу на лаві, їм усі ті цукерки й думаю, що це найкращий день у моєму житті. Я був тупим малим гівнюком. Він купив мене за п'ять баксів.

День за днем я не полишав надії знову його зустріти. Нарешті він знову під'їхав у своєму «Кадилаку» і спитав, чи гарно я поводився. Я відповів: «Так, сер». А він тоді раптом і каже: «Я чув, ти розповів кільком дітям про те, що я дав тобі п'ять доларів».

Я спершу закричав, що все неправда й діти брешуть, а тоді признався, що правда, і пообіцяв більше нікому не розповідати.

Тут він почав від'їжджати, і я почувався так, ніби повз вікно пролетів Санта-Клаус. А тоді раптом загорілись його стоп-сигнали — ніби Санта-Клаус передумав.

Відчиняються пасажирські дверцята, і я знову чую його голос: «Хочеш поїхати до Країни іграшок?»

Я, блін, знати не знав, що воно таке, але розумів, що хочу до всирачки. От і сказав: «Так, будь ласка, містере Іграшковий Майстер». А він тоді відповів, що я маю лягти на підлогу його машини, бо в Країну іграшок мене доведеться везти крадькома, адже дітям туди не можна. Чуваче, мені було дев'ять. Усе це лайно здавалось логічним. Про те, що так я не запам'ятаю, куди ми, блін, їдемо, я навіть не думав. Минуло кілька хвилин. А може, й годин. Я був такий радий, що не слідкував за часом. І от він каже, що можна вилазити. Ми в Країні іграшок.

Я відчиняю дверцята і, ясний перець, опиняюся в сраній Країні іграшок. Зараз я розумію, що то був гараж, але тоді мене могли хоч на Північний полюс завезти. Стіни заставлені фігурками супергероїв, усілякими іграми, цілий, на хрін, іграшковий магазин. Плюс кульки і музика.

Він провів мене до ще однієї кімнати, де по величезному телевізору йшли мультки. На іншому можна було грати в відеоігри. Він дозволив грати скільки захочеться.

Пам'ятаю, він пригостив мене якимось соком, і мені стало трохи не по собі. Та я подумав, що, певно, так і слід почуватися в Країні іграшок.

Артис переводить подих.

— Коротше, граю я в ті ігри, а він собі робить усіляке. Хапає мене, ніби це така гра. Я сміявся й веселився. Не розумів, що відбувається.

На його обличчі з'являється гримаса болю.

— Я був малим пацаном. Ніхто ніколи про мене не дбав.

Мені зводить шлунок.

— Вибач, чуваче. Вибач, що змусив згадати.

Він кидає на мене дивний погляд.

— От же ж гівно. І це ще навіть не найгірше. Трясця, та таке зі мною й вихователі в малолітці робили. Коротше, отак усе й почалося. Після того, як він посмикав мене за дрючка і всяке таке, він знову завів мене в машину, поклав на підлогу і відвіз туди, звідки підібрав.

Потім, коротше, ще один пацан якось розповідав, що Іграшковий Майстер хапав його за цюцюрку. Деякі діти відтоді називали його гомиком, тож я тримав рота на замку.

Через кілька днів Іграшковий Майстер знову мене підібрав. Спитав, чи нікому я не розповідав. Я відповів, що нікому. Цього разу він мені повірив. Сказав, що знову відвезе до Країни іграшок, і змусив лягти на підлогу «Кадилака», як минулого разу.

Удома він запропонував того червоного пуншу, та я згадав, що коли випив його минулого разу, дупля не відстрілював, граючи в «Супер Маріо Карт», тому вдав, що випив, а насправді вилив усе на підлогу.

Сиджу в кріслі, граюся, коли він заходить і каже, що хоче відвести мене до особливої кімнати, куди пускають лише хлопчиків.

Пам'ятаю, я спитав, що там. Він відповів, що там сюрприз лише для мене. Звичайно, я пішов із ним. Ми вийшли на задне подвір'я, де стояв той гараж. Зайшли всередину, а там темно хоч в око стрель. Я злякався, але містер Іграшковий Майстер мене заспокоїв і дуже гучно увімкнув якусь музику. Я відчував, як він совається навколо мене. Ми стояли на якомусь матраці, і щораз, як він рухався, той трохи ковзав.

Вмикається світло, і... щоб я здох.

Артис заплющує очі.

Містер Іграшковий Майстер стоїть переді мною в чому мати народила. Спершу я помічаю на його тілі всі ті рубці. Хрінъ несусвітня. А тоді помічаю ніж. А тоді — його гримасу. Найстрашніше, що я бачив у своєму житті. Він завжди так усміхався, такий щасливий був чувак. Але в ту мить ним ніби демон оволодів.

Я навіть не помітив першого порізу.

Артис робить рукою жест, ніби вдаряючи себе в груди.

— На мені тоді була якась мішкувата хрінъ, чиясь зі старших, тож ніж увійшов не дуже глибоко. Та все ж увійшов. Я кинувся до сраних дверей. Іграшковий Майстер, певно, думав, що замкнув їх, а може, був надто п'яний, аби швидко рухатись. Не знаю.

Артис на якусь мить замовкає, його дихання пришвидшується, очі вдивляються в далечінь. Раптом він усміхається.

— Чуваче, я вилетів із тих дверей і помчав подвір'ям, мов дракий кіт. Територія була огорожена, та я добре лазив. Пам'ятаю звук, із яким він ударився лобом об ту огорожу, мов носоріг. Бамсь!

Він волав: «Повернися! Це лише гра!». Хріна. Собачого. Шукай дурніших. Я біг не зупиняючись, аж доки дістався автобусної зупинки і якась мексиканка почала верещати, щойно мене побачила.

Наступне, що пам'ятаю, — я в лікарні, і копи розпитують, що сталося. Я розповів, що був у Країні іграшок і в містера Іграш-

кового Майстра вселилась потвора. Ясна річ, вони вирішили, що в мене дах поїхав.

Через декілька днів мене повезли в машині без розпізнавальних знаків і попросили показати, в якому будинку все це сталося. Та я не знав. Коли я біг — я просто біг. І не озирався.

Вихователі вирішили, що я брешу і насправді то була якась типу посвята в банду. Ні. Є, звісно, геть шизануті жорстокі покидьки, але банди малолітніх, що займалася б таким лайном, тоді не існувало. Та вони вірили в те, у що хотіли вірити. Зрештою, у це повірив і я.

Я заговорюю вперше за кілька хвилин.

— Вибач, що тобі довелося знову все це пережити. І тоді ти намалював графіті?

— Гадаю, так я намагався попередити дітей. Та насправді я мало що з того пам'ятаю. Почасти щось пригадую, навіть через стільки років... типу запаху в тому гаражі. Там ніби лайно якесь здохло. А ще там уздовж стін стояли банки з лайном. Ну, точно не з арахісовим маслом, — він робить довгий видих. — От тобі й маєш. Артис проти Іграшкового Майстра.

— Господи.

Це все, що я можу сказати.

— Не жалій мене. Пожалій усіх тих малих братків, які не хотіли махлювати в «Маріо Карт».

— То ти так і не знайшов того будинку?

Він хитає головою.

— Уже старшим я їздив окрогу й намагався його знайти. З пістолетом на колінах видивлявся білий «Кадилак». Але так і не знайшов. Не знаю, скільки я пробіг того вечора. Далеко б не пробіг. Я добряче стікав кров'ю. Втім, виявилось, що я пробіг достатньо, аби копи не змогли його знайти.

— Ти щось пригадуєш? Будинки? Якись орієнтири?

— Ніби й так. Але все воно перемішалося.

— А якби можна було відтворити твій маршрут?

— Тобто?

— Навряд чи там багато будинків із гаражем та огорожею.

— Якщо в тебе є фотографії, я б на них поглянув.

Якусь мить я міркую.

— Можливо, у нас є дещо краще.

Розділ 24

СИМУЛЯЦІЯ

За годину їзди на північ від Барстоу, що у Каліфорнії, є місто, де почуваєшся, ніби в Афганістані. Попри ринки, мечеті й навіть футбольний стадіон, його можна сплутати з тисячею близько-східних пустельних поселень.

Це поселення поблизу Форт-Ірвіна було побудоване для тренувань американських солдатів перед відправкою за кордон. Схожі навчальні полігони існують і на інших базах — приміром, стодвадцятигектарове місто у Вірджинії, призначене для відпрацьовування антитерористичних тактик і навіть частково облаштоване метрополітеном.

Відколи почалася війна з терором, ми витратили мільярди доларів, будуючи симуляції точок, куди, можливо, доведеться посилати війська. Деякі з цих симуляцій віртуальні.

Улаштувавшись в OpenSkyAI, я отримав доступ до інструменту оцінювання міських загроз — такого собі Google Earth із майбутнього. Десь на північному сході країни стоїть серверна ферма з високоякісними зображеннями кожного квадратного метра Америки (та інших країн). До них додаються детальні описи. З них можна створити тривимірну модель будь-чого, на що вам би хотілося подивитися.

Я можу завантажити програму на телефон. Доки Артис пригадує деталі, я вводжу скрипт, який шукає збіги. Нам відомо, на якій зупинці його знайшли. Наступний крок — визначити будинок.

Я знаходжу шістьох імовірних претендентів і створюю тривимірну модель. Перспектива спостерігача настільки точна, що навіть враховує його тогочасний зріст.

Я притискаю телефон до скла і прокручую йому локації. На перші чотири він особливо не реагує. А от на п'ятій зіниці розширюються, і я розумію, що ми натрапили на слід.

— Ось той сраний будинок! — вигукує він, отримавши у відповідь суворий погляд охоронця, який уже приготувався закінчувати нашу зустріч. Артис стихає голос.

— Чорт. Якби я не сидів тут...

Мабуть, добре, що він таки сидить. Хтозна, що б він зробив із людиною, яка б йому відчинила. Хоча хтозна, що на його місці зробив би я.

— Артисе, — кажу я, щоб привернути його увагу. — Може, це й не той будинок.

Він зиркає на мене.

— Не будь як вони. Не будь як вони.

— Я просто кажу, що з часом усе могло змінитися. Може, Іграшковий Майстер давно звідти виїхав.

А ще існує ймовірність, що Артис усе вигадав. Її також не можна виключати.

Він не злиться — просто киває.

— І що тепер? Зателефонуєш копам? Тобі вони повірять.

— Ти переоцінюєш їхню довіру до мене. Я не можу просто подзвонити 911 і повідомити місцезнаходження комптонського Фредді Крюгера на основі свідчень в'язня з окружної тюрми.

Він виснажено зітхає.

— Із Безжальним Сплюхом, який порішав усіх повій, те саме було. Якась навіть показала копам, де це відбувалося.

— Вона помилилася на один будинок, — уточнюю я.

— Ніби це щось міняє. То що ти робитимеш? Напишеш гнівний твіт? Розкажеш усім своїм білим ліберальним друзякам, як допоміг бідному чорному хлопчику?

— Збираюсь постукати в ті двері.

Артис витріщається на мене своїми проникливими сірими очима.

— У тебе що, блін, геть дах поїхав?

— Я не дев'ятирічний хлопчик. Якщо він запросить мене увійти, я відмовлюся. Але готовий закластися, що його там давно вже немає.

— Чому це?

— Бо ти втік. Розумний би якийсь час не з'являвся вдома, а тоді за кілька місяців переїхав.

— Куди?

— Гадаю, недалеко. В межах району.

— І як нам його знайти?

— Реєстр домовласників. Комунальні рахунки. Якщо це був його будинок, він мав лишити сліди.

— Так...

Артіс замислюється.

— Ще така штука. Коли я був малим, я не міг цього описати, та зараз починаю розуміти.

— Що?

— Він смішно говорив. Типу як білий, але наче й ні. Ніби не з цих країв.

— Нью-Йорк?

Він хитає головою.

— Я тоді ще не розрізняв акцентів. Була лиш вулична говірка і та, якою розмовляють по телевізору. Я вивчив обидві. Одну — щоб спілкуватися з друзями. Іншу — щоб спілкуватися з дорослими, які могли ускладнити життя.

Він знову змовкає.

— Чуваче, не думаю, що тобі слід їхати туди самому. Почекай, доки я вийду, і навідаємось разом.

— І коли це має статися?

— Може, й скоро — якщо скажеш, що я допоміг упіймати Іграшкового Майстра. Ніхто ж не постраждав. Сталося звичайне непорозуміння.

Навряд чи я на це куплюся, та й узагалі — не мені вирішувати.

— Мушу здобути якийсь вагомий доказ. Інакше це нічого не означатиме.

— Ну, що ж. Треба буде — покажемо ось це.

Артіс задирає футболку й показує велетенський рубець від стегна до самого плеча.

— Чорт забирай.

— І не кажи.

— Як, на біса, тобі вдалося втекти?

— Страх, чуваче. Страх. Він твій найкращий друг, — на якусь мить Артіс змовкає. — Але тобі це відомо. Правда ж?

— Свій я покажу іншим разом.

Артіс хитає головою і потай зиркає навколо.

— Тут такого краще не казати.

— Ой, вибач.

— Тримай мене в курсі подій. Якщо від тебе не буде звістки, я вважатиму, що Іграшковий Майстер тебе таки дістав. Як би там не було, не пий червоного пуншу.

Артис повернувся до свого жартівливого «я». Певно, це йде на користь його здоровому глузду.

— Тобі ніколи не перемогти Боузера в «Маріо Карт».

— Матиму на увазі.

— Я серйозно. Пильнуй. Не думай, що лиш тому, що ти пережив одного монстра, тобі вдасться пережити наступного. Я живий, бо невпинно від нього тікав. А не біг йому назустріч.

Коли він виходить із кімнати для побачень, я обмірковую його пораду. За декілька днів Іграшковий Майстер перетворився з математичної аномалії на цілком реальну ймовірність.

Артис може водити мене за носа, як ті хлопаки в будинку Ріко. Він може бути вправним брехуном, який уміє говорити те, що ти хочеш почути. Хоча, гадаю, йому самому користь буде, лише якщо все сказане — правда.

Знайшовши Іграшкового Майстра, я можу допомогти Артисові вийти. Не знаю, скільки користі це принесе суспільству, але маю відчуття, що якби його життя з самого початку не повнилося лайном, він би тут не сидів.

Розділ 25

АКТ

Будинок за адресою 17658, Вімблдон змінив чотирьох власників. З 1986 до 2005 року ним володіли Кевін і Труді Гаррісони. З 2005 по 2011-й, у часи Іграшкового Майстра, власником був Джеффері Вашингтон. Наразі будинок належить компанії «Нью Касл проперті менеджмент».

Після відкриття імені домовласника мені пасувало б відчувати радість перемоги. Проте, досліджуючи архіви нерухомоті Південного централу, я встиг помітити, що ім'я в акті не завжди відповідає справжньому імені людини, яка придбала

будинок. Багато будинків належать фіктивним компаніям і людям — чи то зовсім вигаданим, чи тим, які навіть не здогадуються, що їхнє ім'я фігурує в документах.

Джеффері Вашингтон заплатив за будинок готівкою. Спроби бодай щось про нього нарити виявилися марними. Підозрюю, його взагалі не існує.

Мені не вдалося знайти жодної пізнішої згадки про купівлю Джеффері Вашингтоном іншого будинку в цьому районі. Може, він переїхав далі, але скоріше за все, просто вигадав ім'я.

Але не все так погано. Можна ще перелопатити цілу купу паперів — від комунальних платіжок до телефонних квитанцій. Я, правда, поки не маю такої можливості, та коли вдасться знайти вагомий доказ зв'язку Артиса й Крістофера з тим будинком — зможу переконати навіть такого циніка, як детектив Корман. Однак марними надіями я себе не тішу.

Безпрограшний варіант — поспілкуватися з сусідами. У Іграшкового Майстра є двоє сусідів, які могли б щось бачити, але, звичайно, в Південному централі є висока ймовірність, що ніхто мені нічого не розповість.

Закінчивши з пошуком даних, я телефоную Вільяму. Не хотілося б, аби він почав удиратися до будинків чи навіть гірше — сказав Метісу, що у нас з'явився підозрюваний. Тому я лиш повідомляю, що знайшов кілька зачіпок і незабаром зможу розповісти більше. Маю надію, вже зовсім скоро.

— А що з тим Іграшковим Майстром? — питає він.

Дещо все-таки можна розповісти.

— Це дитяча міська легенда. Він впливає кожні кілька років.

— То він якось пов'язаний з Крістофером?

— Можливо. Гадаю, це може бути реальна людина.

Не хочеться казати Вільяму, що цей тип — педофіл і убивця. Але він і сам уже заповнив пробіли.

— То, по-вашому, він міг спілкуватися з Крісом?

— Імовірно. Іноді такі типи обробляють дітей поволі. Спостерігають, хто з малих довіряє їм найбільше.

Він лиш зітхає, а тоді, після тривалої мовчанки, каже:

— Я сподівався, це просто випадковий мужик. Ну, знаєте, проїздив повз і помітив Кріса.

— Розумію. Може, так і було. Це лише байка.

Доки я не дізнаюся про болісну оповідку Артїса більше, ділитися нею не варто.

На прощання не зовсім щиро обіцяю тримати його в курсі. Сидячи за квартал від будинку, де могли вбити його сина.

Я катався туди-сюди й спостерігав, аж доки не увімкнулися поодинокі вуличні ліхтарі, заливши околиці жовтавим сяйвом.

Я помітив, що на решті подвір'їв є світлочутливі ліхтарі, а у дворі будинку номер 17658 — немає. Як не брати до уваги тьмяного світла, що летить крізь завіси брунатного одноповерхового особняка, двір ховається в цілковитій темряві.

Та це не єдина його особливість. Найвища огорожа з бачених мною в окрузі сягає майже двох метрів. У номера 17658 — два з половиною, тож переходим нічого не видно. З вулиці можна помітити хіба ряди дерев, що ростуть на задньому подвір'ї.

Цей будинок у серці передмістя — на диво ізольований і відлюдний. По обидва його боки до сусідів тягнеться три метри паркана.

На супутниковій карті видно, що будинок розташований на продовгуватій ділянці й тягнеться аж до під'їзної доріжки. Один гараж — той, який, певно, описував Артїс, — стоїть у глибині двору. На іншому, внутрішньому, висить замок, і не схоже, щоб його часто відмикали.

Найбільша таємниця для мене — особа власника. Будинок було продано в 2011-му майже на двадцять відсотків дешевше за середню ціну в районі. Це означає, що угода була приватною. Можливо, власник поспішав або покупець близько знайомий із продавцем. Може, це навіть одна й та ж особа.

Волосся стає дибки від думки, що Джеффері Л. Вашингтон досі може бути власником будинку. Можливо, він зараз навіть у середині.

Перш ніж вийти з машини, я обмірковую варіанти, яких не так уже й багато. Перший — поїхати в аеропорт і зателефонувати Корману, повідомивши все, що мені відомо.

Та якщо Іграшковий Майстер не відчинить голий, скривавлений і з ножом у руці, Корман лиш прискіпливіше перевірить документи.

Справді розумний Іграшковий Майстер знищив би все, що пов'язувало його з убивствами. Після втечі Артиса це було б мудро.

Звичайно, ми говоримо про серійного вбивцю. У нього може бути своє уявлення про *мудрість*.

Я вирішую зібратися з духом і постукати у двері. Ховаю пістолет у кобурі в задню кишеню джинсів і обсмикую куртку. Навіть після сутички з Джо Віком мене не тягне до зброї, але завдяки тому, що в OpenSkyAI вигідно тлумачать безпекові угоди нашого міністерства оборони, я маю дозвіл носити пістолет у будь-якій точці США. Хоч місцевий суд може з цим і не погодитись.

Питання в тому, чи хотів би я скористатися зброєю. Ще точніше — чи мені доведеться.

Я ще раз оглядаю подвір'я, а тоді підходжу до дверей будинку 17658 і стукаю.

Зсередини чути телевізор і собачий гавкіт.

Що ж, принаймні вдома хтось є...

Розділ 26

НИШПОРКА

Двері прочиняються, на поріг вичимчиковує маленька сіра хутряна кулька і зупиняється біля моїх п'ят, гавкотом попереджаючи про необхідність терміново покинути територію.

— Едді! — кричить ізсередини старечий голос. — Не чіпай його.

Пес стрімголов мчить назад, задоволений, що виконав свій собачий обов'язок. Двері відчиняються ширше, і мене вже роздивляється літня чорна жінка у великих окулярах.

— Слухаю вас? — каже вона.

Я мигцем зазираю вглиб — аби пересвідчитися, що, крім Едді, там немає голого серійного вбивці, готового на мене накинутися.

— Вітаю, я Тео Крей.

Я показую своє посвідчення, яке вона тягне, аби краще роздивитися.

— Не дуже гарна фотографія, містере Крей, — каже, повернувши його.

— Я не фотогенічний.

— Заходьте, заходьте, — кличе вона, притримуючи для мене двері. — Хочете чаю?

— Гм, не відмовлюся.

Я ступаю всередину, підозріливо позираючи за двері — чи не чигає на мене якась небезпека?

Схоже, меблі в будинку не міняли з часів президенства Клінтона. Стіни вітальні вкриті дерев'яними панелями. Широкий диван стоїть перед телевізором із великим екраном, що, певно, лишився з епохи Іграшкового Майстра.

Коли вона зачиняє двері, я помічаю три рядки засувів і одну замкову щілину. Це одразу ж мене насторожує. Такий замок використовують, щоб тримати когось усередині.

Я спостерігаю, як жінка прямує на кухню й наливає дві чашки чаю. Підлога в кімнаті подерта, а килим поплямований.

— Я саме збиралася піти посидіти на веранді, — каже вона, минаючи мене з двома чашками.

Я йду за нею на невеличкий бетонований майданчик із краєвидом захищеного бур'янами подвір'я. Жінка сідає і жестом вказує на іржавий стілець навпроти.

— Ви чоловік, якого обіцяла прислати церква? — питає нарешті.

— Ем, ні... міс..?

— Місіс Грін, — каже вона, взагалі не переймаючись тим, що у неї вдома сидить абсолютний незнайомиць.

Едді обнюхує мою ногу й вибігає у двір, аби проінспектувати шматок сухої трави та на щось погарчати. Я нервово озираюся, боячись, щоб містер Грін не накинув на шию дріт.

— Містер Грін удома, мем?

— Містер Грін тепер в обіймах Господа. Царство йому небесне.

— Мої співчуття. Ви жили тут удвох?

— О, ні. Ми з містером Гріном жили в Лінвуді. Сюди я переїхала невдовзі після його смерті.

Здається, її геть не цікавить причина мого візиту, та все ж треба перейти до запитань.

— Я держслужбовець. Проводжу перевірку осіб, які подавали резюме на роботу. Чи не могли б ви мені розповісти про чоловіка, який жив тут до вас?

Едді знаходить нову мішень і вовтузиться в грязюці, а тоді хапає свою жертву й несе жінці до ніг. Вона нахиляється і чеше йому за вушком. Здається, на відповідь у неї йде ціла вічність.

— Я не була знайома з цим паном. Спілкувалася лише з ріелтором. А щойно ми купили будинок, він виїхав.

— Розумію. Він залишив якісь речі?

— Лише телевізор.

— А сусіди нічого про нього не розповідали? Може, чули щось цікаве?

— Точно не пригадую. По-моєму, казали, що він рідко бував удома, і всі здивувалися, коли я вїхала.

Цікаво. Це може означати, що Іграшковий Майстер використовував будинок лише для своїх брудних справ — ну, якщо це взагалі був його будинок. Можливо, він лиш привозив сюди своїх жертв.

Едді підстрибує і вилітає назад на подвір'я, переслідуючи щось надзвичайно важливе.

— Поліція сюди часом не навідувалась?

— Чого б це?

— Запитати про попереднього пожитця.

Я досі не знаю його імені. Хіба, може, його й справді звуть Джеффері Л. Вашингтон.

— Ні, не пригадую такого. У цього чоловіка якісь проблеми?

— Мені майже не дають інформації, тож я не знаю. Ви не помітили у будинку нічого дивного? Може, бачили щось незвичне?

Вона дивиться на мене скося.

— У вас дуже своєрідні запитання, містере Крей.

Едді повертається до її ніг із палицею в пащі.

— Вибачте, місіс Грін. Ці своєрідні запитання мене змушують ставити.

Вона відмахується.

— А, байдуже. Люди в новинах постійно щось таке виробляють. Хоч не починайте про нашого президента.

— Не хвилюйтесь, не буду.

Я дивлюся на сарай у глибині подвір'я.

— А що ви там тримаєте?

— Старий мотлох. Здебільшого, речі містера Ґріна.

Хотілося б глянути, але важко придумати привід, який не звучатиме дико.

— А чим займався містер Ґрін?

— Двадцять років прослужив у морській піхоті. Потім працював на пошті. Гарна людина. Гарний годувальник.

— Маєте дітей?

Вона хитає головою.

— Ні. Тільки ми з містером Ґріном, — вона пестить Едді. — І Едді.

Я нахиляюся, щоб краще роздивитися заслинений предмет, і раптом пригадую сенсаційне спостереження, яким зі мною поділився один палеонтолог: у книжках описано значно більше видів динозаврів, ніж їх було насправді.

Проблема кориниться в тому, що ми колись вважали всіх динозаврів гігантськими рептиліями. У ящірок доволі лінійний цикл життя. Дитинча крокодила виглядає майже так само, як доросла особина.

Знайшовши два абсолютно різні набори кісток, які вважають рештками рептилій, палеонтологи роблять висновок, що це кістки двох абсолютно різних динозаврів, хоча насправді вид був той самий, але одні кістки належали дорослій особині, а інші — дитинчаті.

Моя спеціальність — обчислювальна біологія, та я надто добре знайомий з людською анатомією. Я чудово розумію, що кістка, яку гризе Едді, не лежала на кухонному столі й не залетіла випадково на подвір'я з дороги.

Вона схожа на ребро дитини.

Я дістаю з кишені пальчатку й тягнуся до кістки. Едді гарчить, та зрештою ховається за місіс Ґрін.

Підношу темно-коричневий черепок до тьмяного ліхтаря на ґанку, аби краще роздивитися, і відчуваю, як холоне кров у венах.

— Я вже не раз сповіщала відповідні служби, — каже місіс Грін. — Пояснювала, що після дощу на моєму подвір'ї щораз випливають кістки.

Я вдивляюся в тіні її подвір'я і помічаю, що з землі стирчать нерівні уламки.

Усюди.

Розділ 27

НЕБАЙДУЖИЙ ГРОМАДЯНИН

Займаючись пошуками Джо Віка — чоловіка, чие ім'я дізнався лиш за годину до того, як він ледве мене не вбив, — я зрозумів, що життя аж ніяк не схоже на кіно. Поліційні розслідування можуть тривати страшенно довго. Щоб із кимось поговорити, часом доводиться чекати багато годин чи навіть днів. І навіть якщо у вас на руках усі шматочки головоломки, навіть якщо ви виклали їх напоказ, можуть минути місяці, перш ніж хтось це помітить.

Щоб дістатися до Віка, довелося порушити кілька законів і вчиняти таке, чим я не пишаюся. Був момент, коли прокурори в Монтані, розчаровані, бо їхній підозрюваний мертвий і судити немає кого, на повному серйозі планували порушити проти мене справу, заявивши, ніби я заважав неіснуючому розслідуванню, і зробити цапом-відбувайлом. На щастя, завдяки тиску від сімей знайдених жертв (родичі дякували мені по всіх телеканалах, позаяк я приніс їм довгоочікуваний спокій) і допомозі губернатора мене не вдалося очорнити. Та, попри це, поганий післясмак лишився. Я розлютив кілька державних установ і здобув ворогів серед чималої компанії друзів Джо Віка. Деякі навіть працювали в правоохоронних органах — але не могли розпізнати в чоловікові за своїм обіднім столом жорстокого серійного вбивцю.

Я міркую над цим, набираючи номер детектива Кормана. Він ставився до мене як до надокучливого гівнюка, та все ж

не як до особистого ворога. Трясця, та він сам дав мені всі ті папки зі справами, аби я пошукав там щось нове.

Я попросив місіс Грін завести Едді в будинок, аби він не чіпав доказів. Хтозна, скільки людських кісток він уже встиг погризти.

У слухавці я чую голосову пошту Кормана.

— Це Корман. Ви знаєте, що робити.

Я кілька разів поспіль прокручував цю розмову в голові. Та до такого виявився не готовий.

Набираю ще раз. І знову голосова пошта.

Боюся, він міг вимкнути телефон на ніч. Телефоную 911.

— Дев'ять-один-один, чим можу допомогти? — питає жінка.

— Вітаю, я зараз за адресою Вімблдон, 17658. Тут із землі стирчать кістки. Чи не могли б ви надіслати патрульну машину?

— Вімблдон сімнадцять-шістсот-п'ятдесят-вісім?

Я чую, як вона набирає.

— Правильно.

— Гаразд. Здається, вам слід звернутися до служби контролю за тваринами. Можу переадресувати ваш дзвінок.

— Стривайте... Що?

— Якщо у вас проблема з твариною, необхідно зателефонувати до служби контролю за тваринами, — повторює вона.

— Хіба я щось казав про тварину?

— Ми зареєстрували вісім дзвінків з приводу надокучливої тварини за адресою Вімблдон, 17658. Тварина перетягувала кістки у двір.

Я дивлюся на Едді, який уперся носом у скло. Місіс Грін поглядає на мене з розумінням.

Я зриваюся.

— То вам байдуже, що це людські рештки? Вас цілком влаштовує, що просто зараз переді мною кістки, яких вистачить на три чи чотири повноцінні тіла?

Вона змінює тон, та не так, як я сподівався.

— Сер, ми вже надсилали туди патрульних. Попрошу вас не розмовляти зі мною таким тоном. Чи, може, ви достатньо кваліфіковані для проведення судово-медичної експертизи?

Я більше не маю сили стримуватися.

— Як гадаєте, сраного ступеня доктора біологічних наук із Массачусетського технологічного інституту вистачить? А як щодо робіт, надрукованих у триклятому журналі «Витоки людства»? — я свічу ліхтарем на маленьку щелепну кістку, що стирчить із землі. — Якщо у вас нема власного визначення людини й ніде, на хрін, не загубилось плем'я неандертальських дітей, то я зараз дивлюся саме на людські рештки! Правда, може, поліція Лос-Анджелеса хоче приїхати й переконати мене у протилежному!

Місіс Грін киває головою і показує великого пальця.

Детектив Корман не надто зрадіє, коли ця бесіда спливе у пресі. Я поводжуся мов справжній придурок, та диспетчерка вкрай некомпетентна.

— Сер, ми надсилаємо до вас патрульне авто. А доти я прошу вас заспокоїтися.

Я ледве стримуюсь, щоб не швиргоннути телефон на сусідське подвір'я.

Я досі стою на подвір'ї й фотографую кістки, коли на будинку і кронах з'являється синьо-червона заграва.

Обережно намагаюся ні на що не наступити, нічого не зламати. Та треба зробити якомога більше знімків, перш ніж до роботи візьмуться криміналісти.

Мене манить гараж, але я не наслідуюся увійти, доки поліція ретельно його не обстежить.

Досить лишити свою ДНК десь на підлозі, як адвокати Іграшкового Майстра заверещать від радості.

Я вже пройшов крізь пекло з адвокатами, що представляли Джо Віка. У нього було повно активів і людей, які до останнього захищали його майно й репутацію. Знайомий прокурор розповів, що на Джо та його друзях могла бути зав'язана місцева торгівля метамфетаміном. Це мене майже не здивувало. У тій справі все було чудернацьке.

Доки я, присівши, оглядаю край тазової кістки, що стирчить із землі, за спиною прочиняються скляні відсувні двері. Здається, рясні дощі за останні тижні розмили подвір'я, яке, певно, не поливали, відколи в Каліфорнії почали економити воду під

час засухи. Цікаво, скільки часу мине, перш ніж почнуть спливати на поверхню інші таємниці.

— Це ви дзвонили? — питає молодий поліціант.

Білий, коротке біляве волосся. Йому більше пасувала б форма бойскаута. Як на копа, він аж надто охлялий. Здається, навіть Едді не здався б йому без добрячого бою.

— Так, офіцере, — відповідаю я, підводячись.

Він наводить потужний промінь свого ліхтаря на кістку, яку я оглядав, і якийсь час на неї дивиться.

— Гм. Схоже, свиняча. Ми постійно отримуємо такі дзвінки.

Тільки. Не. Це.

Йому не видно, як я заплющив очі й рахую до десяти.

— Офіцере, з усією повагою... — на біса. — По-вашому, це схоже на видовжену клубову кістку чотириноного?

Я вказую на округлий предмет у бур'янах. Світло перепливає туди і вихоплює маленьке блискуче блідо-жовте склепіння черепа, на якому видніється одна очниця.

— Трясця твоєї матері, — бурмотить він і поволі ступає вперед.

Я обережно хапаю його за плече, аби він не наступив на докази.

— Офіцере, гляньте під ноги.

Він помічає ребро, що стирчить із грязюки.

— Чорт забирай...

— Саме так.

Він робить широкий крок назад і вмикає рацію.

— Це 4421. Якнайскоріше надішліть сюди убивчий відділ та судмедексперта.

— Вас зрозуміла, — відповідає диспетчерка.

За мить у його рації чути чоловічий голос.

— Лонг-Біч, сподіваюся, це не чергова свиня на подвір'ї закопана.

Офіцер Расселл (так написано на бейджі) повертається до мене і хитає головою.

— Ви таке колись бачили?

Доки ми чекаємо підкріплення, саме час розповісти йому одну збіса цікаву історію.

Розділ 28

АНОНІМ

Хто такий Іграшковий Майстер? Через три дні після того, як я витягнув із пащі Едді його моторошну закуску, я сиджу за круглим столом у штаб-квартирі поліційного управління Лос-Анджелеса, доки головна слідча Шеріл Чен чемно вводить мене у курс справи. Їй допомагає Крейг Сібел, агент ФБР із лос-анджелеського офісу. Кормана немає, бо знахідки у Вімблдоні розглядають як нову справу.

На стіну в глибині кімнати, як я розумію, буде проектуватися страхітливе слайд-шоу з того, що вони встигли знайти.

Чен натискає кнопку пульта — і з'являється перший знімок. Подвір'я місіс Ґрін розділене на секції, мов місце археологічних розкопок. Судмедексперти у білих костюмах стоять навколішки на металевих платформах, обережно дістаючи рештки.

— Поки що ми знайшли сімнадцять тіл. Багато решток змішалось до купи, тож знадобиться аналіз ДНК, аби підтвердити точну кількість жертв та ідентифікувати їх.

— Підозрюваний ховав їх під тридцятисантиметровим шаром ґрунту, який потім накривав дерном. Проблема, як ви самі вказали, полягала в тому, що місіс Ґрін кілька років не поливала двір, а схил, на якому стоїть будинок, поступово руйнувала ерозія, спричинена сезонними дощами і висиханням трави. Зрештою проявився горішній шар ґрунту, який руйнувався, коли пес відкопував розкладені тіла.

— Скільки років було дітям? — питаю я.

— На думку нашого медичного експерта, від восьми до тринадцяти. У молодших складно встановити стать, та, здається, всі вони хлопчики.

— Коли будуть результати ДНК-тесту?

— Наші лабораторії зможуть відповісти на окремі запитання вже через декілька днів, але на глибший аналіз піде два тижні.

— У мене є доступ до сертифікованої лабораторії, де можна отримати набагато більше — і набагато швидше.

Упіймати Джо Віка допомогла лабораторія, що спеціалізувалася на судмедекспертизі для ЦРУ, а саме – на ідентифікації терористів. До того, як вони вибухали, і після.

– Нас влаштовує власна лабораторія, – каже вона.

– Якщо знадобиться сторонній звіт, вони будуть раді допомогти.

– Дякую. Ми дамо вам знати, – відповідає Чен. Інакше кажучи – «забудь».

Для поліції Лос-Анджелеса це вкрай делікатна справа. У них не тільки повне подвір'я тіл, про які старенька намагалася повідомити вісім разів. Те, що приїхали вони, лише отримавши дзвінок від білого, все ще більше ускладнює. Втім, найпроблематичніше ось що: доки на подвір'ї не знайшлося сімнадцятеро мертвих дітей, ані поліція Лос-Анджелеса, ані ФБР не починали офіційного розслідування.

Перед цією зустріччю я навідався до будинку. Нарахував дванадцять нових знімальних фургонів. Я навіть не здогадався, що в місті існує стільки телеканалів.

Усі запитують одне й те саме. Хто жив у будинку? Сусіди суперечать одне одному. Маємо три різні описи чорного чоловіка, якого бачили на районі, а також одного білого, який з'являвся рідше, та все ж не раз.

Чен показує наступні кілька слайдів.

– Ми знайшли в стінах отвори – можливо, від ланцюгів. А ще замки з внутрішнього боку дверей. Наші судмедексперти виявили у будинку кров, та все ж, здається, убивства здійснювалися не там.

– У сараї? – питаю я.

– Так. Підлога й стіни пофарбовані, але під фарбою знайшли бризки. Поки що ми встигли перевірити кілька квадратів. Швидко збирати кров і часточки тканин у таких умовах неможливо.

Вона перемикає на знімок необробленого бетону.

– Метровий фундамент. Ми знайшли щілину, де збиралася кров. Можливо, вдасться відстежити час убивств і зіставити зі знайденими рештками.

Кров затікала у щілину й збільшувала осадовий шар із кожним новим убивством. Окрім її додаткових зразків, можна буде отримати ще одну часову лінію.

— А стеля?

Чен перемикає на наступний слайд. Дах сараю — це колаж бризок, що нагадують вибух флуоресцентних фарб.

— Цього він навіть не намагався приховати.

— Він поспішав, — відповідаю я.

Іграшковий Майстер доклав мінімум зусиль, аби наступні домовласники нічого не питали, але справжніх детективів таким уже не надурити.

Це збиває мене з пантелику. Чому він повівся так недбало? Для деяких своїх убивств Лонні Франклін використовував трейлер і став менш обачним, лиш усвідомивши, що копам нахати на його жертв.

Іграшковий Майстер обирав жертв значно обережніше. Те, що він лишив аж стільки доказів, свідчить, що він раптом збайдужів або ж не бачив приводів для хвилювання.

Ми й гадки не маємо, хто він такий, хоч у його вітальні стоять копи. Можливо, цей чоловік не такий уже й простий.

— Наразі це все, що в нас є. Небагато. Нам відомо лиш те, що йому не вдалося приховати.

— Що з Артісом? — питаю я.

— Він повністю відкритий до співпраці. Ми працюємо над фотороботом за його спогадами й намагаємося знайти інших дітей, які тоді могли бачити підозрюваного. Побачимо, що скаже громадськість. Підозрюю, рано чи пізно станеться черговий прорив.

Я в цьому не впевнений. Навіть сусіди Лонні Франкліна говорили про нього неохоче. Найкращі друзі підозрювали, що щось відбувається, але тримали рота на замку.

Часто люди в цьому районі не знають, сталося випадкове вбивство чи жертву замовили. Поговоривши з копом, можна потрапити до списку, куди краще не потрапляти.

З часів Безжального Сплюха багато чого змінилося, проте відносини між населенням і поліцією навряд чи були колись гіршими, ніж нині.

— Що він за тип? — питаю я агента Сібела. — Ви вже маєте профіль?

Він хитає головою.

— Ті, хто вбивають у себе вдома, зазвичай не переймаються і не переписують будинок на чуже ім'я. Таким займаються

радше наймані вбивці. Та під цей профіль він також не підходить. Поки у нас жодної зачіпки, — він знижує плечима. — Нічогісінько.

— А як саме було вбито дітей? — питаю я їх обох.

Відповідає Чен:

— Поки маємо лиш попередні звіти. Одним словом: моторошно. Цих дітей порвали на шматки. Втім, на момент смерті немає жодних доказів сексуального насильства. Можливо, воно сталося до, але точно не після і не під час убивства.

— Артис казав, що той тип його розбещував.

— Так. Але, можливо, для підозрюваного це дві окремі дії. Він міг їх розбещувати, а тоді вбивати з відчуття провини чи страху.

Сібел дивиться так, ніби хоче щось сказати, тож я його підштовхую:

— Щось припускаєте?

— Поки нічого конкретного. За словами Артиса, ані він, ані інші діти не пригадують насилля. Якщо не рахувати миті, коли той хотів його вбити. Таким чином, підозрюю, це були дві окремі дії... — каже він нерішуче.

— І тут ми розходимось, — каже Чен. — Гадаю, він спершу готував хлопчиків, тоді розбещував, а потім убивав, щоби приховати злочин. А Сібел та його колеги вважають, що головною метою було саме вбивство.

— Розбещував хлопчиків, не застосовуючи насилля, а тоді раптом убивав? — питаю я її.

— Саме так.

Не впевнений, що це збігається з описами Артиса, але тримаю рот на замку. Експерти тут вони.

Чен вимикає слайд-шоу.

— Ми вдячні вам за допомогу в розслідуванні.

Вона промовляє це так, ніби під час розслідування я зателефонував на гарячу лінію. Та я не зважаю.

— Дайте знати, якщо я ще чимось зможу бути корисний.

— Звичайно, — каже Чен. — Якщо ж у вас є якісь потенційні зачіпки чи ідеї, звертайтеся безпосередньо до мене.

Звертатись до неї. Зрозуміло. Трохи егоїстично, та це мене не стосується.

— Я повідомлю, якщо мої комп'ютерні моделі щось віднайдуть. Звичайно, мені б не завадило більше даних.

— На жаль, я можу ділитися з громадськістю лиш обмеженою кількістю інформації.

Що ж. Я — громадськість. Технічно так воно і є — але для залучених позаштатних експертів робляться винятки. Вона чітко дала зрозуміти, в якій ролі бажає мене бачити.

Краще б мені заспокоїтись.

— Детективко Чен, вам відомо, як я вийшов на тіла у Вімблдоні?

— Певно, Артис сказав вам, де шукати. Або ж один із його друзів.

Вона дуже поверхово проглянула нотатки, якими я поділився.

— Не зовсім. Зі мною зв'язався батько хлопчика, щодо якого поліції досі не вдалося знайти жодної зачіпки, — я розводжу пальці на кілька міліметрів: — Коли я приїхав сюди, тека зі справою була ось такою. Я не мав із чого починати. Але, доклавши зусиль, мені вдалося знайти той будинок.

— Ви маєте на увазі історію про Іграшкового Майстра? — питає Сібел.

— Так. Чутки.

— Містере Крей, — втручається Чен. — Ми дуже вдячні за вашу допомогу. Запевняю, ваші заслуги ні в якому разі не лишаться непоміченими. Але поки що ми намагаємося дізнатися, чи вбивця досі на вулицях. Давайте трохи зачекаємо з церемонією нагородження?

— Чорт забирай, — кажу я. — Я не це маю на увазі.

— А що ж тоді?

— У мене є інструменти. Ресурси. Я можу допомогти.

— А у нас — ціла лабораторія.

— Вона застаріла років на двадцять. Спитайте, чи здатен хоч хтось із її працівників провести аналіз метилювання ДНК чи створити мапу біомів.

— У судмедекспертизі ми найкращі, — запевняє вона.

— Я вам вірю. Та я говорю про інструменти, які стануть доступними для вас лише через кількадесят років. Я ж можу дати до них доступ прямо зараз.

Насправді ж я пропоную їм доступ до себе.

— Ми обмірковуємо вашу пропозицію, — каже вона, ввічливо натякаючи, аби я йшов до біса.

Я стримуюся, щоб не хитати головою.

— Ви зняли відбитки з велосипеда Крістофера Бострома?

Вона гортає свої записи.

— Не думаю. Та минуло вже десять років.

— І я запевняю, що на ньому відтоді ніхто не їздив. Знімете?

— Гарзд, — відповідає вона, ніби робить мені послугу.

Сібел зиркає на неї, а тоді вирішує говорити.

— Про це не повідомляли в новинах, та ми знайшли в сараї відбитки. Дуже багато відбитків.

Я вперше про це чую.

— І?

— Жодних збігів. Ми перевірили кожну базу даних. І вони не часткові. Повноцінні відбитки.

— То на нього не заведено жодної справи?

— На ті руки — ні. Комунальні платіжки. Телефонні дзвінки. Все веде в нікуди. Підставні імена, підставні компанії. Порожні банківські рахунки.

— Як у наш час комусь вдалося таке повернути?

Він хитає головою.

— Зазвичай зрештою вдається вийти на якусь юридичну фірму — але не тут. Зараз нам відомо навіть менше, ніж спочатку.

— Не зовсім, — відповідаю я.

— Що ви маєте на увазі? — питає Чен.

— Скільком людям таке вдалося б? Звучить як непогана зачіпка. Та не мені вам про це говорити. У вас усе під контролем.

Я розумію, що поводжуся, мов зарозумілий придурок. Але, здається, я, чорт забирай, заслужив таке право.

Хай працюють далі. Я не збираюся сидіти осторонь. Я знаю: він десь там і він набагато, набагато розумніший, аніж усім нам здається.

Як Джо Вік, він зміг лишатись невидимим, хоча вбивав у всіх під носом.

Але тепер, коли почали з'являтися тіла, його маскуванню дає слабину.

Розділ 29

ПОГЛЯД З ВИСОТИ

Я лежу на ліжку у своєму готельному номері поруч із лос-анджелеським аеропортом і розмовляю з Джилліан. На екрані мого ноутбука її обличчя, підсвічене вогнями Лос-Анджелеса за вікном.

Я дивлюся на неї й заспокоююся. Не лише тому, що її русяве волосся та зовнішність містечкової красуні сповнюють моє серце теплом. А ще й тому, що ми пережили наймоторошніші події, які лиш можна уявити, й між нами утворився зв'язок, який годі збагнути іншим парам. Хоча технічно ми не пара. Ми досі намагаємося зрозуміти, хто ми одне одному.

Останню годину я намагався пояснити все, що зі мною сталося, позаяк відчуваю провину, адже кілька днів не виходив на зв'язок.

— То що думаєш? — питаю.

— Ти зрозумілий гівнюк, — відповідає вона.

Цю жінку не можна не любити. На слова вона не скупиться.

— Звісно, якщо не рахувати тієї частини, де...

— Що ти хочеш почути? Ти страшенно пихатий. Тобі треба повернутися в Остін і дати справжнім поліціјантам виконувати свою роботу. Складається враження, що зараз саме це ти й хочеш від мене почути.

— Ні... Ні... Тобто... Що? Я пихатий?

— Так. Жодних сумнівів. Але більшість твоїх дупоголових учених друзів такі ж самі.

— Справедливо. Проте люди часто схильні переоцінювати свої знання, не маючи при цьому ніякого досвіду, — відповідаю я.

— Ти розповідаєш їм, як слід брати відбитки чи допитувати підозрюваного?

Я не згадую про велосипед, бо й так розумію, до чого вона хилить.

— Ні. Я просто...

— Переймаєшся, щоб не з'явився новий Джо Вік? Не варто. Він такий один. От про цього хлопця ти взагалі нічого не знаєш.

— Як і поліція. Це мене й хвилює.

— Чого ти боїшся?

— Вони викопують тіла, проведуть аналізи й лишать справу незакритою, аж доки не станеться щось іще.

— Замість того, щоб...

— Діяти.

— Шукати в лісах Монтани мертвих автостопників?

— Типу того. Слухай, я не сумніваюся в їхній компетентності.

— Доволі сумнівний комплімент від шановного доктора Тео Крея.

— Ти розумієш, що я маю на увазі.

Іноді вона буває надто проникливою і знає, на які важелі натискати.

— І що ж?

— Цей Іграшковий Майстер безкарно вбивав не менше десяти років. А вони навіть не здогадувалися про його існування. Чи про те, що його жертви взагалі були жертвами. Ми знайшли будинок. Мало того, що його там немає, так іще й відбитки пальців заводять у глухий кут. Якщо це взагалі його відбитки.

— І ти не віриш, що вони здатні його впіймати?

— Гадаю, — пояснюю я, — що якби його можна було впіймати, вони б прямо зараз ішли по сліду. Та насправді у них немає жодної зачіпки. Навіть фальшивої. Звичайно, це зміниться, скоро почнуть телефонувати люди, що не мають справжніх зачіпок, і пускатимуть поліцію хибним слідом... Єдине, що вони поки зробили, — не розповіли громадськості про зв'язок убивств із легендою про Іграшкового Майстра. Не знаю, чи це справді гарна ідея. Втім, так їм вдасться розмежовувати тих, хто несе повну маячню, і тих, кому насправді щось відомо.

— А що, як з'являться нові свідки? — питає вона.

— За останні роки їх було багато. І ось іще одна проблема: остання жертва зникла кілька тижнів тому, та поліція навіть не може пов'язати цю дитину зі справою. Здається, вони хочуть вірити, що свого часу вбивця розійшовся не на жарт, а тоді помер чи потрапив до в'язниці деінде.

— То ти вважаєш, що він досі поблизу?

Я злегка знизую плечима.

— Залежить від розміру території, яку ти маєш на увазі. Я порівняв мапи можливих випадків із іншими даними і виявив дещо цікаве.

— Ну, звичайно, — відповідає вона.

— Зараз по дупці заробиш.

— Не дражнися. «Що ж виявив неймовірний доктор Крей?» — питає захоплено студентка в обтислому светрі й короткій міні-спідниці, — вона помічає мою розгубленість і починає сміятися. — Як ти взагалі міг учити студентів?

— По-перше, вони так не вдягалися. Вони більше скидалися на бездомних. По-друге, не зважай. Можна, я все ж поясню, що ж незвичайного знайшов?

— Так, сер.

— Коли хижак надто активно полює і з'являється ризик, що тварини в окрузі можуть зрозуміти його методи — наприклад, коли вовк полює на стадо оленів — в ідеалі він знаходить запасне стадо... якщо є така можливість. Якщо стадо починає захищатися, хижак рушає далі, але потім повертається й перевіряє ситуацію. Якщо настрій стада нормалізується або воно навіть не розуміє, як слід реагувати, — вертається і знову полює — часом іще самовпевненіше, позаяк здобич не здогадується про його існування.

— То Іграшковий Майстер звалив, але постійно спостерігав за районом?

— Саме так. Лос-Анджелес — місто, надто багате на потенційних жертв, тому без прямої необхідності покидати його немає сенсу. Хоча, підозрюю, у нього був і варіант «Б» — альтернатива, пов'язана або з роботою, або з соціальними звичками, або з тим, що просто треба було колись щось вибрати. Можливо, там і виникне сильніший сигнал, який мені вдасться знайти. Я маю на увазі, що його легше буде знайти, позаяк він не там, де так легко вдавалося маскувати свої дії.

— І що, поліція не вкурила, що ти намагався пояснити? — питає вона саркастично. — Тео, я не розумію нічого з того, що ти сказав. А я була поруч, коли ми шукали тіла й намагалися зупинити Джо Віка.

— Копи не тупі. Гленн був розумним. Набагато розумнішим, аніж показував.

— Так, але навіть він тебе не розумів. І, можливо, це коштувало йому життя. Багатьох життів.

Якусь мить ми мовчимо, думаючи про Гленна.

Вона заговорює першою.

— То ти просиш у мене дозволу розпочати пошуки цього вбивці? Тобі не до мене. Хай це егоїстично, але я не хочу, аби ти знову опинився в небезпеці. Та я тебе знаю. Знаю, що ти це так просто не лишиш. Особливо якщо страждають діти. Але... — вона робить паузу. — Відчуваю, ти ще щось намагаєшся з'ясувати. Тобі ще щось не дає повернутись додому.

Я глибоко зітхаю.

— Справи в OpenSky дещо ускладнилися. Там були б справді вигідні перспективи, якби я не налажав. Не знаю, чи насправді хочу цього. Та це пішло б на користь...

Ось воно, це слово.

— Нам.

Нещодавно вона провела зі мною тиждень, і ми примудрилися зробити все, крім головного. Ми не поговорили про стосунки. Гадаю, обое були надто налякані почути, що для іншого це досі лиш короточасна інтрижка. Нам не хотілося передчасно все це закінчувати й страждати потім від надміру почуттів.

— Нам, Тео? — повторює вона.

Я відчуваю, як пашіє моє обличчя.

— Я лиш намагався сказати...

Я замовкаю, намагаючись змінити тему.

— Мені подобається, як звучить слово «ми», — каже вона, і моє серце починає калатати, ніби у п'ятнадцять.

— Мені теж. Просто... трясця. Якщо я подамся за цим виродком, доведеться порушити кілька правил. Більше, ніж я вже встиг порушити.

— Щось гірше за проникнення на територію школи чи прокрадання до окружного шкільного офісу?

— Нікуди я не прокрадався і не проникав. Але — так. Доведеться виходити за межі. Як...

— Минулого разу.

— Так. І якщо мене піймають, маленьку затишну версію нас, яку я б хотів бачити у майбутньому, буде вкрай складно зберегти.

Я спостерігаю, як вона закушує губу, обдумуючи почуте.

— Тео, ми – це я і ти. І ти... ну, я досі намагаюся тебе зрозуміти. І, може, повністю це мені так ніколи і не вдасться. Іноді ти здаєшся надзвичайно заглибленим у власні думки. Часом здається, що я розмовляю з калькулятором, і я запевняю себе, що мені потрібен хтось чуйніший. А тоді роблю крок назад і бачу повну картину. Бачу чоловіка, який ризикував життям, аби дізнатися, що сталося з тими, до кого нікому не було діла. І усвідомлюю, що твоя відстороненість пов'язана не з тим, що ти надто далеко. Ти просто на тисячу метрів вище, намагаєшся побачити згори найдрібніші деталі й знайти те, що слід виправити. Мені боляче, коли ти не дивишся на мене чи коли мені так здається. Але мені подобається, що ти досі намагаєшся скласти все до купи – і покращити. Я б ніколи цим не пожертвувала. Навіть заради того, аби твої очі дивилися лиш на мене.

— То що скажеш?

— Упіймай цього покидька. Тримайся від нього якнайдалі, але впіймай. Дій, як дієш зараз. А якщо потрапиш у неприємності, я буду поруч – із рушницею або з адвокатом.

Обожнюю цю жінку.

Розділ 30

ЧАСТОЧКИ

Я сиджу у своєму номері й напинаю найщиріший вираз обличчя, так ніби його можна передати телефоном. Потім набираю номер офісу судмедексперта і прошу зв'язати мене з Санджеєм Шивпурі, який відповідає за докази з вімблдонського будинку.

— Шивпурі слухає, — каже привітний голос.

— Привіт, Санджею, це Тео Крей. Як справи?

Я намагаюся говорити привітно й дружньо.

— Справи чудово. Ви мене здивували. Саме читав ваші нотатки. Дуже корисна інформація. Маю зізнатись — я вже встиг стати вашим фанатом. Прочитав ваше дослідження екстракції ДНК з фолікулів за допомогою мийних засобів. Дуже сильна робота.

— Це заслуга Ґуана з командою. Я лише допомагав у лабораторії, — відповідаю, намагаючись здаватися скромним.

— Дуже цікаво написано. Чи можна очікувати нових досліджень?

— Узагалі-то нещодавно я вивчав використання наночастинок заліза для фіксації фрагментарної ДНК перед очищенням. Мені вдалося здобути набагато довші ланцюги. Крім того, техніку можна використовувати й на кальцинованих зразках.

Ніколи не завадить бовкнути щось захопливе людині, від якої вам потрібна послуга.

— Дуже цікаво... і коли виходить ця робота?

— Поки невідомо. Я ще зайнятий процесом.

— А на якому об'єкті? — питає він.

— За своїм кухонним столом.

Я не мав власної лабораторії, відколи покинув університет заради полювання на серійного вбивцю.

— За кухонним столом? Схочете попрацювати разом — у мене є доступ до лабораторій Каліфорнійського університету. Може, я стану вам у пригоді.

Ну, взагалі-то, фанате...

— Може, випробуємо кілька нових підходів на доказах із вімблдонського будинку?

Тільки ти і я. Даватимемо одне одному п'ять, як найкращі друзі.

— Ні, — категорично відрізає він.

— Як ні? Це ж просто порівняльний аналіз. Навіть не лабораторка під запис.

— Вибачте, докторе Крей, але менш ніж годину тому до моєї лабораторії навідувалась детективка Чен і повідомила, що не просто відірве мені яйця, а ще й звільнить, якщо я вимовлю у вашій присутності слово «ДНК». Усі три пункти погрози мені важливі. Я вас поважаю, тому слово «ДНК» усе ж вимовив. Зрозумійте, серцем я з вами. Іншими органами теж.

Отже, все пішло не так, як я сподівався. Здається, детективка Чен сповнена рішучості перешкодити сумнозвісному доктору Крею далі копірситися у справі.

Мабуть, боїться повтору Монтани. Я не побіг до газетярів і робив усе як просили, та все ж моя участь стала загальновідомою й неабияк ускладнила життя судмедекспертів. Їм довелося чітко відмежовувати свої дослідження від моїх.

— Я вас чудово розумію. Найменше мені хочеться втручатися. Але гіпотетично, скажімо, якби у вас були секвенції генів жертв і, ну, не знаю, якби ви екстрагували ДНК зі зразка сперми підозрюваного й ця інформація зрештою опинилась у файлі, який було надіслано на електронну адресу, що мені не належить...

— Це запитання, докторе Крей? Ось відповідь на ваше дуже непряме й гіпотетичне запитання: детективка Чен знає про таку штуку, як електронна пошта, й дуже детально пояснила, чого мені не слід робити і як саме відокремлюватиме найцінніші частини мого тіла, якщо я не послухаюся.

— Це означає «ні»?

— Однозначно.

— Гаразд. У такому разі — остання гіпотеза. Припустімо, ви отримали інформацію з найсучаснішого науково-дослідного інституту, розташованого на одній остінській кухні, з описом кількох корисних методів, про існування яких поки невідомо навіть лабораторіям ФБР.

— Я вважав би своїм обов'язком детальніше дослідити ці методи, — відповідає він. — Але результати лишив би собі.

Тьху.

— Ну, це краще, ніж нічого.

— Це все, що я можу. Хотілося б, аби все було інакше, але гляньте на ситуацію з точки зору детективки Чен. Якщо ми впіймаємо цього чоловіка, з доказами не має бути ніякої плутанини... Особливо через таку... таку неоднозначну постать, як ви.

— Я ціную це, — нерішуче відповідаю я.

— Між нами кажучи, детективка Чен — чудова людина, коли не враховувати її грізної категоричності в робочих моментах. Одна з найкращих. Її не просто так призначили на цю

справу. Власне, вона одна з небагатьох детективів, які справді розуміють, що ми пишемо у своїх звітах. Вона ніколи не програвала справу, надавши обвинувачу неякісні дані експертиз.

І саме тому їй так не хочеться, аби божевільний доктор Крей копірився в її доказах. Я розумію, та все ж це мене пригнічує.

Прощаюся з Санджеєм і кладу слухавку. Час навідатись до Вільяма й поділитися новинами.

— Але ж ви знаєтесь на цьому найкраще на світі, — каже він.

Ми стоїмо у нього на кухні й бідаємося.

— Взагалі-то ні. Я не судмедексперт. Я нічого не знаю про більшість їхніх технік. Моя спеціалізація — дивитись туди, де інші недогледіли, і знаходити щось цікаве.

— Минулого разу вам вдалося зібрати всі необхідні докази, бо ви опинились на місці злочину раніше за них, — відповідає Вільям.

— Так. Якщо я візьму щось із подвір'я місіс Грін, це вважатимуть втручанням у розслідування. Детективка Чен одразу спитала мене, чи не брав я зразків. Навіть пригрозила обшукати мій готельний номер і запропонувала амністію, якщо я зізнаюся.

— Та зразків ви не брали?

— Не брав. Може, й варто було б ризикнути. Не знаю.

Вільям викидає наші порожні пляшки у смітник і виймає з кошика мішок.

— Якщо ви не проти, я трохи приберу.

Я ходжу слідом, доки він збирає сміття.

— Не знаю, чи там можна знайти щось корисне. Втім, я був би радий попрацювати з ДНК. І якщо раптом виявиться, що Іграшковий Майстер лишив свою ДНК — наприклад, порізався, і кров потрапила на одяг дитини — цієї інформації мені вистачить, аби створити тривимірну модель його зовнішності.

— Таке можливо? — питає він, спорожняючи сміттевий кошик із ванної кімнати.

— Типу того. Проблема з судмедекспертами в тому, що більшість їхньої роботи спрямована на те, що приймуть у суді. Їм не хочеться демонструвати процедуру з п'ятдесятьма відсотками хибно-позитивних показників.

Я притримую йому двері.

— А кому ж захочеться?

— Але демонструвати можна й не в залі суду. Якщо взяти сотню випадкових людей на вулиці, і п'ятдесят один виявиться причетним, сорок дев'ять можна виключити й зосередитися на решті, використовуючи точніший, але й складніший інструмент.

— Ви дуже розумна людина. Шкода, що у нас немає ДНК чи того, що вам могло б знадобитися. Чи є можливість навідатися до її подвір'я, коли вони там закінчать?

Я хитаю головою, виходячи за Вільямом на вулицю.

— Вони працюватимуть іще кілька тижнів. А потім двір опечатають. Я вчиню кримінальний злочин.

— Допоможете?

Він вказує на сміттебак обіч будинку.

Я підіймаю кришку, щоб він закинув усередину пакет.

— Дуже шкода, що я не прихопив із собою кілька сувенірів. А, ну, так, востаннє, прихопивши дещо з вантажівки коронера (а конкретніше — мазки з тіла мертвої дівчини), я опинився в лікарні зі зламанною щелепою.

— Ви, бачу, впертий.

— Буває.

Я закриваю кришку.

— Закрийте щільніше. Не хочу, аби хтось заліз усередину і влаштував там безлад.

Я знову підіймаю кришку і якусь мить дивлюся на неї, обмірковуючи почуте.

— Тео?

— Так? — відповідаю машинально. — Слухайте, ви часом не знаєте, де дістати окуляри нічного бачення?

— Навіщо? Задумали нічне полювання?

— Майже вгадали. А «Макдональдс» знадобиться для приманки.

Розділ 31

НАБІГ

Машини новинарів та поліційні фургони зникли, але патрульне авто досі стоїть перед будинком у Вімблдоні. Поліціант охороняє місце злочину до повернення криміналістів.

Увесь периметр подвір'я оточений жовтою стрічкою та загорожами. На пустирі через дорогу ще більше загорож, за якими вдень табориться преса.

Вільям минає патрульну машину, об'їжджаючи чергове позначене коло довкруг кварталу, доки я дивлюся на мапу, сидячи на пасажирському сидінні його «Шеві Малібю».

— Проїхати ще раз? — питає він.

— Не треба. Він, певно, звик до роззяв, які намагаються глянути на будинок, та не варто привертати до себе зайву увагу. Пригальмуйте трохи.

Коли Вільям звертає за ріг, я опускаю вікно і жбурляю картоплю фрі на сусіднє подвір'я.

— Ріжете по живому. Вона так апетитно пахнула.

— У тому й суть, — відповідаю я. — Запах олії, в якій її смажать, активує рецептори пошуку їжі з високим вмістом жиру. Ми запрограмовані на звикання. Додайте до кетчупу сіль та фруктозу й отримаєте ідеальну їжу — якщо ви печерна людина епохи неоліту й поживні речовини отримуєте, з'їдаючи жовчні міхури та кишківники тварин.

— Мабуть, ваша дівчина обожнює балачки в ліжку, — хитає Вільям головою.

— Після півночі мені заборонено використовувати слова з більш ніж двома складами, — жартую я. — Припаркуйтеся тут.

Вільям зупиняє авто на розі, в кінці вулиці, де починається проїзд, що веде за будинок. Жовта стрічка й загорожі блокують задню частину подвір'я. Певно, щоб журналісти не пхали свої камери через паркан.

— А тепер що? — питає Вільям.

— Ви лишаєтесь на місці. Один з нас повинен мати змогу внести заставу за іншого.

Я перелажу на заднє сидіння й надіваю окуляри нічного бачення.

— Когось сьогодні пристрелять, — бурчить він.

— Я вас за язик не тягнув.

Він вимикає двигун.

— Краще заведіться й покладіть телефон у чохол на лобовому склі. Будете схожі на таксиста, який чекає клієнта.

Його ледь чути, та, здається, він бурмоче собі під носа щось про білих і їхню одержимість таксі. Я помітив, що неймовірно багато ускладнень, із якими стикаються люди під час соціальних взаємодій, можна вирішити, просто викликавши таксі.

Я притискаюся до сидіння, опускаю голову й визирую на вулицю. Водіям випадкових автомобілів не видно дивака, який розглядає шматок землі крізь окуляри нічного бачення.

— Як гадаєте, довго нам чекати? — питає він радше з цікавості, ніж від нетерплячки.

— Здається, просто зараз на картоплю витріщається пара блискучих очей.

Я помічаю, як ці очі визирують із куща на протилежному боці вулиці, де я викинув приманку. Я знав, що один тут точно буде — скоріше за все, в найбезпечнішому місці, звідки можна стежити за околицею й принагідно без проблем утекти.

— Ось і він...

Притиснувшись до землі, єнот переповзає вулицю, немов солдат, що намагається уникнути кулі снайпера. Доповзає до картоплі, нюхає й озирається, аби впевнитися, що за ним не стежать. А тоді починає наминати.

Трохи посмакувавши, хапає значно більше, аніж здатен з'їсти, і повзе травою у напрямку, зворотному тому, звідки прийшов. Я розумію, що це самиця.

— У нас тут мамця-єнотиха. Здається, вона несе малятam повечеряти.

Вона чує голос, очі зиркають у мій бік.

— Помітила, — шепочу.

Я не рухаюсь, чекаю, доки вона заспокоїться й вирішить, що загрози нема. За хвилину вона рушає далі, просто на нас.

— Іде сюди, — впівголоса кажу я.

— Ви боїтеся? Мені завести машину? — жартує Вільям.

Я прикушую щоку, аби не засміятися. Дивна річ гумор. Стоїмо метрів за тридцять від бійні, де, найімовірніше, син Вільяма зустрів свій моторошний кінець, і жартуємо про єнота.

Повз нас проїздить машина, і я переводжу погляд. На якусь мить мене засліплюють фари.

— Трясця. Втекла.

З появою автівки єнотиха зникла.

— Спробуймо знову? Підкинемо ще картоплі? Чи, може, купити малим «Хеппі Міл»?

З останніми словами його голос м'якшає. Певно, через болісний спалах спогаду.

— Ні. Двічі вона не бігатиме. Різниця між твариною — наприклад, єнотом — та рибою полягає в тому, що за кілька хвилин риба повернеться до того ж гачка. І повертатиметься знову, доки її не впіймають. Єнот обережніший.

— Та ви ходячий канал «Дискавері».

— Чесно кажучи, мені пропонували там вести телепередачу на тему біології та серійних убивць, — відповідаю я.

— І що?

— Я ввічливо порадив їм забиратися під три чорти.

— Пропонували більше грошей?

— Ні...

Я помічаю дещо на краю тротуару.

— Почекайте тут, — кажу, вискакуючи з автомобіля.

Я зауважив невеличку прогалину між бордюром і дорогою, щось типу дощоприймача. Для Лос-Анджелеса це рідкість.

Присідаю і свічу ліхтарем. На мене витріщаються три пари яскравих очей і шипить мамця-єнотиха.

Сімейство сидить на купі сухої трави та гілок і на чомусь схожому на стегонову кістку.

Не хочеться виселяти спрацьовану матір-одиначку, та цього вимагають обставини. Я дістаю з кишені водяний пістолет, лишаю їй місце для втечі і бризкаю в морду.

Вона вискакує зі свого кубла, малеча біжить слідом. Усі перетинають вулицю, прямуючи до чергового безпечного сховку.

Коли я знову оглядаю водостік, на мене зиркає пара оченят. Я повертаюся й бачу, як мати визирає з нової місцини, порахувавши і зрозумівши, що когось бракує.

На її щастя, я прихопив пару зварювальних рукавиць. Нахиляюся, хапаю малого й відношу до матері. Єнотеня мчить у кущі, й щаслива родина гуртом утікає.

Родичів того, що лишилося в сухому дощоприймачі, щасливими, мабуть, не назвеш.

Вільям підігнав машину, аби прикрити мене від поліціанта. Я збираю вміст кубла у великі білі відра з-під фарби, які саме для цього й прихопив.

Доводиться тягнути руку до самого низу, аби зібрати якнайбільше. Навіть маленька четверта дистальна фаланга, кінчик мізинця, може містити ДНК жертви. А коли ще й ніготь на місці, можна дізнатися щось про вбивцю — якщо його цим нігтем подрпали.

Я особливо не роздивляюся, що кладу у відра. Надто зосереджений на тому, щоб поліціант не підійшов і не почав розпитувати.

Як мені відомо, технічно я закон не порушую. Але коли виявиться, що я забрав у них важливі докази, мої дії можуть інтерпретувати інакше.

Самі, чорт забирай, винні, що я не вірю їхньому підходу. Огорожі можуть щось значити для людей, та для моїх приятелів-єнотів і песика місіс Грін це лиш ілюзорні конструкції.

Те, що Іграшковий Майстер убивав жертв на своєму подвір'ї, не означає, що всі вони залишилися у його межах.

Безпринципний посмітюх, який мусить годувати молодняк усім, що тільки зможе знайти, не має почуттів до кісток та гнилої плоті людської дитини.

Розділ 32

ПОМИЛКА ВИБІРКИ

Вільям запропонував провести аналізи в нього, та мене не полишала думка про податківців чи службовців Управління боротьби з наркотиками, які можуть увірватися в будинок. Не хотілося б, аби під час рейду вони зустріли мене зі збільшувальним склом в одній руці й дитячим черепом в іншій.

Тому я вирішив орендувати апартаменти в LAX Marriott. Готельний номер — не ідеальне місце для судово-медичної експертизи, та в мене вже був досвід облаштування собі чистого приміщення в полі, і я сподівався, що зможу витягти те, що треба, не зіпсувавши зразки.

На випадок, якщо покоївка вирішить проігнорувати табличку «Не турбувати», поруч зі своїми зразками я повісив у номері ще одну: «Реквізит: не чіпати».

У місті, де вигадали CSI та NCIS* і зробили гнилу плоть убитих жертв буденним матеріалом лабораторій, таке виправдання буде цілком прийнятним.

Спершу я мав висипати вміст відер на клейонку, яку натягнув над столом, і розкласти його в підписані подвійні поліетиленові пакети.

Якщо знайдуться інші кістки, крім тієї стегнової, яку я встиг помітити, хотілося б, аби медичний експерт розумів, звідки що взялося, коли я віддам йому матеріал (звісно, анонімно).

По черзі дістаючи знахідки з відра, я споліскував їх у раковині очищеною водою і просіював бруд і землю, шукаючи нігті та крихітні вушні кісточки.

Зрозумівши, що процес украй тривалий та стомливий, Вільям поїхав додому. Коли я пояснював, як вивести розташування стічних труб із карти ґрунтів, він іще вдавав зацікавленість. Втратив я його, щойно завівся про віднаходження старих струмків і озер у кардинально зміненому ландшафті.

* Сучасні американські телесеріали, присвячені розслідуванням злочинів.

До третьої години ночі я ідентифікував усі окремі кістки з дощоприймача. Їх виявилось одинадцять. Майже всі – пальці.

Здається, матері-енотисі вдалося вкрасти дитячу руку або ж, можливо, кілька різних пальців.

Була там іще стегнова кістка, а також кілька фрагментів голіньки й ліктьової кістки, хоча щодо останніх я не зовсім певен.

Сфотографувавши все на цифровий фотоапарат, за яким теоретично на мене не вийдуть, я почав екстракцію.

За допомогою дрібного ювелірного свердла і спеціального полімерного ущільнювача, аби не допустити забруднення киснем, узяв по три зразки кожного фрагмента, лишивши достатньо матеріалу, аби медичний експерт міг отримати його з іншої частини кістки.

Глибоко в душі хотілося розіграти Санджея – додати зразки ДНК із секвенції неандертальця в желатин і замінити ним десь кістковий мозок.

Розум підказував, що це найгірша ідея з усіх можливих. Я вирішив, що на сьогодні досить.

Я поклав свої контрольні зразки в холодильник з льодом, а решту спакував у термопакет. Затим зателефонував до кур'єрської служби, що спеціалізується на доставці цінних паперів, криміналістичної інформації, яку використовують розвідувальні органи, та накопичувачів із надто важливими даними, аби надсилати їх через інтернет чи звичайними службами на кшталт FedEx або UPS.

У вестибюлі мене зустрів чоловік середнього віку в костюмі зі шкіряною сумкою на плечі, і я передав йому пакунок.

За сім годин зразки опиняться в лабораторії у Вірджинії, і до кінця дня я отримаю результати. На щастя, я кілька разів став у пригоді власнику лабораторії, тож платити не доведеться. Аналізи там коштують стільки, що за ці гроші можна клонувати динозавра. Якщо поліція Лос-Анджелеса виступить із обвинуваченням, я попрошу рахунок і розмахуватиму ним у судді перед носом.

Результати аналізу ДНК не скажуть мені майже нічого такого, про що не дізналися б поліціанти. Втім, у нас є кілька особливих тестів, що показують активні гени, а також виявляють метилювання й певні інші способи вираження ДНК. Усе, щоб

отримати точніші дані про зовнішність жертв. Власне, це й була одна з головних причин існування лабораторії.

Старі добрі ланцюги ДНК можуть щось сказати про зовнішність, але є ще півдесятка факторів, які впливають на вираження генів. Коротше кажучи, більшість коду — це внутрішні дорожні інструкції, але деякі елементи ведуть і на поверхню.

Я вирішую трохи подрімати, доки мозок не встиг вигадати чергову неймовірну ідею, через яку мене запроторять до федеральної в'язниці й заборонять на гарматний постріл наблизитися до мікроскопа.

Я так стомився, що, поринаючи в сон, навіть не помічаю запаху смерті.

Розділ 33

СИГНАЛ ТРИВОГИ

До того, як відкрили ДНК — молекулу, що слугує основним носієм генетичної інформації й самого життя, — спадковість була для біологів найбільшою таємницею. Від Дарвінових зябликів до Менделєвих горошин ми припускали, що передачу батьківських рис дітям контролює якась невидима сила. Придивляючись, не бачили ніякої містичної сили, що диктувала свої умови, й дедалі більше усвідомлювали, що спадковість математична і часто дуже передбачувана.

Коли Вотсону та Кріку вдалося отримати з рентгенівської кристалографії досить багато корисної інформації й побачити зображення самої ДНК, у нас нарешті з'явився відсутній елемент. Втім, він сам по собі виявився таємницею. Ми сподівалися знайти прості фрагменти коду, які б визначали розум чи зріст, а натомість відкрили гени, які іноді з цими факторами пов'язані, а іноді, чорт би їх узяв, ні.

Виявилося, що ДНК — це не кулінарна книга, яку можна зрозуміти не напружуючись. Її величезні масиви скоріше

нагадували неймовірно стислі інструкції чи комп'ютерний спагеті-код, сплетені разом на вимогу еволюції.

Нам вдалося знайти пояснення життя, яке не вимагало б дотику творця. Але, прибравши того, хто забезпечує порядок, втрачаєш і сам порядок.

Проглядаючи діаграми й результати аналізів першої послідовності ДНК, які мені надіслали поштою з лабораторії, я бачу лиш безладне, безсистемне зібрання інструкцій, із яких складається людське життя. Не всім здається, що ця майже випадкова схема є доказом дива, — втім, за такою логікою я б сказав, що кожна народжена жива істота — диво, а якщо всі ми — дива, значить, дивом не є ніхто з нас, інакше б це слово знецінилося. Життя або працює, або ні.

Це життя несвоєчасно обірвалося. Не через дефект його ДНК — а я вже знаю, що це був хлопчик, — а через ваду ДНК іншої людини або ж оточення.

Довжина теломер у ланцюгах ДНК показує, що жертві А було від семи до дванадцяти років. За умови відповідного внутрішньоутробного живлення — необов'язкового з огляду на те, яких саме дітей обирав Іграшковий Майстер, — він був приблизно середнього зросту. У нього є ген, який найчастіше асоціюється з довголіттям і облісінням у чоловіків. У мене цей ген також є. Волосся на місці, лишилося з'ясувати, як довго я проживу.

Що ж до етнічного походження — в нього є мутації різних груп. Домінує африканець, але трапляються й гени з Близького Сходу, Ірландії та Центральної Італії. Порівняно з предками, які були чистокровними африканцями, його шкіра була значно світлішою. Він має блакитну версію гена HERC2 та зелену — гена EYCL1, отже, очі в нього зелені.

Незвично, як на людину африканського походження, але з північноєвропейським корінням — не така вже й рідкість... Раптом на задвірках мого мозку щось починає привертати увагу.

Я відкриваю профіль жертви Б і проглядаю ДНК. Дуже схоже етнічне коріння, але в цьому випадку — ліванські та скандинавські гени. Що найцікавіше — у нього також блакитний HERC2 та зелений EYCL1.

Генетично ці дві жертви пов'язані мало. Шанси на те, що в них виявиться однаковий ген кольору очей...

Я відкриваю на комп'ютері фото Крістофера Бострома. Зелені очі! А що в Артиса? Його очі були сірими, ледь не срібними. Це винятково рідкісний ген. Точніше, комбінація генів, що включає ген OCA2, який ми досі не до кінця дослідили. Чергова деталь генетики, що не дає науковцям спокою. Одні гени, які відповідають за колір очей, працюють за чіткими правилами, інші контролюються факторами, яких ми ще не розуміємо.

Принаймні у трьох жертв Іграшкового Майстра були зелені чи сірі очі. А як щодо жертви В?

Генів, що відповідали б за зелені очі, немає. Натомість є дивна версія гену OCA2. Може, в кольорі його очей теж було щось незвичне?

Надто багато збігів, щоб їх ігнорувати. Я телефоную Санджею — в лабораторію поліції Лос-Анджелеса.

— Санджей, — відповідає він.

— Це Тео. Швиденьке запитання: ви отримали назад свої послідовності ДНК?

— Я думав, ми це вже обговорили.

— Я їх у вас не прошу. Мені лиш треба дещо перевірити. Чи, точніше, треба, щоб ви дещо для мене глянули...

— Гаразд. Та це має бути односторонньо. Добре?

Якийсь час чути лиш клацання його клавіатури.

— Що вас цікавить? Я відкрив перший файл.

— Перевірте HERC2 та зелений EYCL1. Знаєте, де їх шукати?

— Знайду. Так... зелені очі? Здається, зелені очі були у Крістофера Бострома, правда?

— Так. Були.

— Гм. Як і в жертви з цього першого файлу. Гадаєте, збіг?

— Саме це я й намагаюсь дізнатися. Гляньте наступну послідовність.

— Так. Гм... HERC2 та зелений EYCL1. Дивно...

Я відчуваю приплив адреналіну. Або він відкрив ті самі два зразки, що й я, або в чотирьох жертв були зелені очі.

— Гаразд. Тепер відкрийте наступну.

— Секунду. Поки що мені надіслали лиш вісім. Що ж, відкрив. Гм, ні. Коричневий HERC2.

— Добре. Можливо, це для нього не залізне правило, та гляньте решту.

— Гаразд, дивлюся четверту. Зелених очей немає. Перевіряю п'яту та шосту.

Минає хвилина.

— Більше збігів немає. Але все ж цікаво. Двоє зеленооких дітей.

— І Артис. У нього сірі очі.

— У нашого чолові'яги свій смак. Сумнівів нема. Проблема в тому, що таких дітей тут небагато.

Слова Санджея наштовхують мене на думку.

— Секунду.

Я дещо перевіряю на комп'ютері, упевнюючись, що нічого не переплутав.

— У решти також є рідкісні варіації OCA2?

— Дайте глянути... хвилинку. Гм... так і є. Це справді... дуже дивно. У решти шести зразків схожі мутації. У всіх.

— Це тому що зелені очі — для нього не головне, — відповідаю я. Тепер у центрі уваги інший шматок головоломки.

— Стривайте, OCA2... за що він відповідає?

— Багато за що. Та версія, на яку ви дивитесь, свідчить про одну дуже чітку і, певно, візуально найпомітнішу мутацію з усіх можливих: альбінізм.

Чути, як на іншому кінці лінії йому перехоплює подих.

— Нічого собі, — каже Санджей. — Я маю зателефонувати Чен. Як вам це вдалося?

— Вибачте, не можу сказати.

Я кладу слухавку, аби він повідомив своєму керівництву про великий прорив і можливість визначити, які зі справ зниклих дітей можуть бути пов'язані з Іграшковим Майстром.

Якщо наш убивця продовжив свою справу деінде, це допоможе його знайти.

«Предокс» уже визначив, що хижак може діяти в Г'юстоні, Атланті, Денвері та Чикаго. Я програмую його на пошук за ключовими словами по альбінізму й кількох інших хворобах, які викликали б різку відмінність у зовнішності, — на кшталт рудого волосся в афроамериканця.

За годину, коли я продивляюся результати, у двері стукають.

— Не турбувати. Будь ласка! — виukuю я через плече. Я ще не спакував зібрані зразки. Їх слід якнайскоріше анонімно передати до лабораторії поліції Лос-Анджелеса.

Вдруге стукають значно гучніше.

— Заждіть.

Я підводжуся й босий, у самих джинсах та футболці, прямую до дверей.

На порозі переді мною стоїть детективка Чен та два поліціанти у формі. Вигляд у них не дуже щасливий.

Вона тицяє мені в обличчя аркуш паперу.

— У мене ордер на обшук цього приміщення, а також на ваш арешт, якщо буде знайдено доказ несанкціонованого втручання в розслідування.

Я мигцем озираюся на свою міні-лабораторію й рештки мертвих дітей, поки складені рядочками в пластикових пакетах.

Трясця.

Розділ 34

СЛІДСТВО

Я сиджу за столом у кімнаті для допитів. Це не кімната для переговорів, позаяк столик надто маленький, а кільце, вкручене в стіну біля мене, вочевидь призначене для наручників.

Добре, хоч зараз мої руки вільні. Коли я востаннє був у кайданках, то опинився в машині, збитій з дороги людиною, яка жадала моєї смерті, й потім витратив кілька годин на лекцію про тонке мистецтво звільнення від наручників від хлопця з Остіна, який знімає на цю тему відео для YouTube. Крім того, вечорами я брав уроки самооборони у колишнього чемпіона зі змішаних бойових мистецтв, який вирішив вивчати медицину, й за це допоміг йому підготуватися до іспитів. Сподіваюся, ці знання залишаться теоретичними.

Чен та детектив поруч із нею, Рауль Авіла, сидять обабіч мене, і їхні наміри однозначні — принаймні якщо зважувати на серйозність, із якою вони їх виявляють. Та їхньої справжньої мотивації я поки не розумів.

Натомість розумію, що означає можливість так швидко отримати ордер на обшук. Вони на телефонному зв'язку з прокурором і дружнім суддею.

Ще я знаю, що коли востаннє опинявся в подібній ситуації, то не втримав рота на замку. І мене ледь не звинуватили у вбивстві.

Хоча сили світла та добра на моєму боці, наразі Чен цього не помічає. Вона хоче знати, звідки в мене зразки ДНК.

Я взяв їх із вулиці й маю наготові пояснення, але мовчу. Відколи вона тицьнула мені в обличчя тим ордером, я не сказав ані слова, окрім: «Телефонний дзвінок».

— Докторе Крей, коли ви зібрали ці зразки? До того, як зателефонували на 911, чи після?

— Телефонний дзвінок.

— Якщо ми все прояснимо зараз, можливо, телефонний дзвінок вам і не знадобиться. Просто дайте відповідь на моє питання.

— Телефонний дзвінок, — повторюю я, цього разу дивлячись в об'єктив камери, що стежить за мною з кутка.

— Раніше ви охоче з нами співпрацювали. На жаль, ви проігнорували надані чіткі інструкції.

Я лиш витріщаюся кудись поміж детективів.

— Ви з ним поговоріть, — каже вона Авілі.

— Докторе Крей, нам украй важливо мати чіткий ланцюг доказів. Таке втручання може зруйнувати все наше розслідування, — каже Авіла.

— Телефонний дзвінок.

Хотілося б сказати, що мої зразки до їхнього ланцюга доказів ніяк не причетні і, власне, доказами їх ніхто не називав — та, відкривши рота, я ступлю на небезпечну доріжку.

Чен уривається терпець.

— Уже за годину ми можемо вивести вас крізь ті двері. Або ж офіційно висунути звинувачення, і перш ніж завтра з вами

зустрінетесь адвокат, ваше ім'я фігуруватиме в газетах поруч зі словами «приховування доказів».

Я нічого не кажу, втім, починаю мимоволі усміхатися. Ми обоє розуміємо, що такі заголовки — останнє, що їй зараз треба. Вони лиш допоможуть адвокату позбутися всіх судових доказів.

Гадаю, вона вловила причину моєї реакції і змінює підхід.

— Ми ще багато чого можемо на вас повісити. Викрадення тканин тіла. Порушення санітарних норм. Вторгнення на приватну територію. Злочинів декілька. На кону реальний термін. Не штрафи, — вона повертається до Авіли. — Чи не так?

— Легко. Та можемо вам і допомогти, якщо отримаємо хоч якісь пояснення. Що скажете?

— Телефонний дзвінок.

Чен червоніє.

— Знаєте, замість того, щоб витратити свій час тут, із вами, ми могли б вистежувати підозрюваного.

Я не витримую й бурмочу:

— Ну-ну...

Авіла кидає на мене роздратований погляд.

— Та пішов він на хрін.

— Гарзд, докторе Крей, нехай буде по-вашому. Ми вас арештуємо. Доведеться провести нічку за ґратами з найдобірнішими персонажами. А завтра, якщо пощастить, вам висунуть звинувачення. Вдасться знайти адвоката, якому ви довірятимете більше, ніж нашому державному захисникові, — зможете вийти за день-два. Ми тим часом дозволимо пресі вигадати все, що їм заманеться, про речі, знайдені у вашому готельному номері. І загалом про всю цю ситуацію.

— Може, для арешту використаємо ширший термін на кшталт зберігання контрабанди? — питає Авіла у Чен, намагаючись мене залякати.

Я тримаюсь якомога стоїчніше. Не розуміють вони, що єдина репутація, до якої мені було діло, давним-давно заплямована.

Чен стукає в двері, до кімнати заходить поліціант і надіває на мене кайданки.

Коли мене ведуть коридором, Чен гукає вслід:

— Не намагайтеся зі мною зв'язатися. Я з вами закінчила.

Далі — година принизливих процедур. Мене «приймають». Переважно я сиджу на пластиковому стільці в компанії злочинців і негідників, очікуючи, доки назвуть моє ім'я. Затим мене проводять через різні кімнати, беруть відбитки, фотографують і піддають дуже ретельному, хоч і не зовсім медичному обшуку на предмет контрабанди.

Нарешті мене впускають до маленької кабінки з телефоном і дають дозвіл на один дзвінок.

Хоч у Монтані в мене і є адвокат, який допоміг розібратися з затяжними наслідками історії з Джо Віком, в Лос-Анджелесі від нього користі мало.

У мене є кращий варіант, ніж дзвінок адвокату. Я телефоную своєму другові Джуліану Стайну. Джуліан — венчурний капіталіст, затятий прихильник науки та іконоборець, який не боїться відстоювати непопулярні думки.

— Привіт, Тео! Як воно? Результати з лабораторії стали в пригоді?

— Можна і так сказати...

— Ой-йой. Що сталося? Цей теж за тебе взявся?

— Ні. Гірше. Копи взялися. Маєш гарного адвоката?

— Ти зараз у в'язниці?

— Так. Щойно оформився.

Він перемикається на гучномовець, і мені чути, як він клацає на телефоні.

— Поліційне управління Лос-Анджелеса?

— Воно.

— Котра там зараз година? Майже дев'ята?

— Було б чудово, якби завтра хтось зміг під'їхати, коли висуватимуть обвинувачення.

— Хрін там. Ти сьогодні спатимеш у власному ліжку.

— Воно в Остіні...

— Можу надіслати приватний літак.

— Мені просто потрібен адвокат.

— Секунду.

Знову клацання.

— Вона в дорозі.

— Уже?

- Так, сер. Мері Карлін. Чув про таку?
- Чув. Постійно світиться на CNN і FOX. Із тих, що люблять увагу?
- Так. Саме тому вона тобі й потрібна. Не через те, що вона може зробити в залі суду, а радше через те, що вони робитимуть, коли дізнаються про її приїзд.

Розділ 35

СПРАВЕДЛИВІСТЬ

За дві години я вже їду в червоній «Тесла Модел Ікс», що належить Мері Карлін. Вона різко маневрує в потоці машин, і я молюся, щоб інженери Ілона Маска справді виявились такими вправними, як про них розповідають.

Мініатюрна п'ятдесятирічна невгамовна жіночка з вогненно-рудим волоссям увірвалася до поліційного відділку разом із маршалом і звільнила мене. Я навіть черевикив зняти не встиг. Справжнісінький вихор, від якого я досі не можу відійти.

- Дякуйте судді Девенпорту. Це він наказав вас звільнити.
- Він був перед вами в боргу?
- Ха! — вона обганяє черговий «Пріус». — Це навряд. Він мене ненавидить. Я лиш сказала, що якщо ви ночуватимете у в'язниці, то, чекаючи на ваше звільнення, зберу прес-конференцію й розповім журналістам, як незадоволені своїм розслідуванням поліціянти арештували вас, бо шукали цапа-відбувайла на випадок лаж із затримками.
- Гм. Я про це так навіть не думав.
- Я теж не знаю, що в них у головах. Але погрози вистачило, аби їх мотивувати. То за що ж вас заарештували?
- Тобто, ви мене витягнули, навіть не знаючи, за що мене взяли?
- Я бачила ордер. Досить розпливчастий. Це може зіграти проти них. Самі собі по яйцях топчуться. Можете не розповідати, та я ваша адвокатка, тож мені страшенно цікаво.

— Я забрав кілька знахідок із забитого колектора біля вімблдонського будинку.

— На вулиці?

— Так.

— Чудово, чорт забирай. Забитому? Це порушення закону про охорону довкілля. Якщо район бідний, можна буде позиватися ще й за це. Продовжуйте...

— Ну, я знайшов декілька кісток, екстрагував ДНК та провів власний аналіз.

— Краса! — каже вона. Ми летимо смугою для пасажирського транспорту. — То ви їх узяли не з місця злочину?

— Ні. Поліція навіть не була в курсі, що вони там.

— А зараз копи знають, звідки вони у вас?

— Ні. Я тримав рот на замку. Детективка Чен переконана, що я викрав їх із вімблдонського будинку до чи після того, як викликав поліцію.

— А раніше вас питали про наявність якихось доказів?

Чен перепитувала, переймаючись, чи не почав я збирати сразки, як тоді в Монтані.

— Так. Неодноразово. Я відповідав, що нічого не маю. Це правда.

— Я подам запит на відео вашого допиту. Їй це страшенно не сподобається. Добре, що ви нічого не брали з підвір'я — навіть до того, як його оголосили місцем злочину. Так значно легше. Їй нізащо не вдасться це на вас почепити.

— Гадаєте, я мав їй сказати? Може, і проблем би тоді не було.

— Хрін там! Їхні дії неможливо передбачити. Ви молодець, що тримали рота на замку. То що там за сразки?

— Кістки.

— Жах. І їх забрали з готельного номера?

— Так.

— Вона повідомила, куди саме їх конфіскували?

— Гадаю, надіслали до лабораторії, де працюють над вімблдонською справою.

— Хо-хо! Оце вони обісрались, — вигукує Мері й натискає кнопку на моніторі авто.

— Що там? — питає молода жінка.

— Зв'яжи мене з Девенпортом.

— Секунду.

Перш ніж знову зосередитись на дорозі, Мері дивиться на мене.

— Це ваша приватна територія. З тим ордером вони не мають права ідентифікувати знайдене як докази чи навіть розглядати його в контексті вімблдонської справи.

— Але я хочу, аби вони додали їх до справи.

— Я теж — якщо не використовуватимуть їх проти вас.

— Що цього разу, Карлін? — озивається грубуватий голос літнього чоловіка.

— Здається, ваші лос-анджелеські детективи конфіскували майно з фіктивним ордером і вже відіслали його до вімблдонської лабораторії.

— То й що?

— То й що? Слухайте... якщо не хочете, аби важливі складові розслідування було втрачено, краще б вам зателефонувати судді Лау. Нехай його детективи виймуть усе зі сраки, в яку запхали. І якнайскоріше. Вони вже встигли пригрозити тюремним терміном моему клієнтові — який, до речі, свої ДНК-штуки знайшов у колекторі на території, що є суспільною власністю і ніяк не пов'язана з будинком. Я вже обговорюю з Клейнером позов проти незаконного арешту.

— Ні, не обговорюєте. Він сидить поруч зі мною.

— Нічого страшного, його номер у мене набирається одною кнопкою. Вони більше нічого не забирали? — повертається до мене.

— Комп'ютер і пістолет.

— Цирк. Чули? Якщо Лау справді поруч, порадьте йому виправити ситуацію.

— Іди на хрін, Карлін.

— Я б сходила — та де ж ти знайдеш у цьому місті підходящий хрін?

Вона натискає кнопку «Завершити дзвінок».

Я спантеличено на неї витріщаюся, не в змозі докумекати, що це було. Вона помічає мою реакцію.

— Чули вираз «не діставай пістолет, якщо не збираєшся стріляти»?

— Так...

— Вони добряче блефували. Чен зі своєю компанією вирішили вас залякати. Б'юся об заклад, вас наказав приперти до стінки прокурор Ґрасслі, який займається цією справою. Проблема в тому, що до вас ставились, як до підозрюваного, а не як до небайдужого громадянина. І це не просто зневажливо — ми ще й використовуємо це проти них.

— Це не вплине на хід справи?

— Не переймайтеся. Скоріше за все, сьогодні ж увечері поліція привезе вам речі.

— Я мав на увазі вімблдонську справу. Це на неї не вплине? Бо це головне.

— А, це. Точно. Я забула, що ви чесний-пречесний благодійник. Ні. Вони запхали свого носа у ваші справи, бо гадають, що натрапили на слід. Їм просто треба було заткнути вам рота.

— Стривайте... У них хтось є?

— Я вам цього не казала, але вони подали запит на екстрадицію з Бразилії. Здається, отримали збіг відбитків та крові з людиною, яка сидить у тамтешній в'язниці.

— Побий мене грім.

— Їм пощастило. Якийсь кілер на службі в банд. Бразильці затримали його кілька місяців тому.

— Стривайте, як кілька місяців? Щось не клеїться. Остання жертва з тих, про які нам відомо, зникла лише минулого місяця. Вона хитає головою.

— Я про це нічого не знаю. Та вони гадають, що знайшли убивцю.

— А я гадаю, що вони помиляються.

Мері під'їжджає до мого готелю й зупиняється на парковці.

— Не знаю, що вам з цього приводу сказати. Та будьте певні, вони вас слухати не захочуть. Нехай привезуть цього типа. Якщо якісь докази не триматимуться купи, сподіваюсь, усе якось розрулиться.

— Але можуть минути місяці...

— Звичайно. Ви зробили, що могли.

— Не певен. Справжній убивця досі на волі.

— Імовірно. Але коли Чен наступного разу постукає вам у двері, від неї можна буде очікувати чого завгодно. Навіть

пастки. Професійна порада: тримайтеся подалі. Я не можу так часто користуватися своїми фокусами.

Я відчиняю дверцята.

— Дякую. Ем... випишете мені рахунок, чи як?

— Цього разу я пригощаю, позаяк ви боретесь за гідну справу. Наступного — надішлю Джуліану жирнющий рахунок. Добраніч. Якщо до ранку вам не привезуть комп'ютер — дзвоніть. А, і я знайду спосіб передати, щоб залишили ті ДНК-штуки собі.

Вона від'їжджає, і я намагаюся зрозуміти, як діяти далі. Може, цей вихід на бразильця щось змінить, а може, й ні. Та чекати часу нема.

Перш ніж у мої двері постукали, «Предокс» дещо знайшов. Потенційну модель, про яку я раніше не знав. Якщо вона підтвердиться, часу в мене ще менше.

Розділ 36

НОВА РЕАЛЬНІСТЬ

Ноутбук мені повернули одразу. Я сиджу і вдивляюся у вир кольорових стрічок, намагаючись вирішити, про що спитати «Предокс». Пригадується один з дарів науки: відкривши нову істину, починаєш інакше дивитися на речі, й від цього міняється перспектива.

Завдяки новій математиці Ньютона вдалося виявити орбітальні цикли незнаних світів. Удосконалена теорія відносності Ейнштейна, що враховувала можливі викривлення простору, дозволила зрозуміти, чому ньютонівська математика не може точно передбачити орбіту Меркурія, розташованого так близько до Сонця.

Поглянувши на тривимірну карту крижаних тіл, які складають далеку хмару Оорта на зовнішніх просторах Сонячної системи, астрономи помітили дещо цікаве. Об'єкти збиралися з одного боку, немов вода в нахиленій посудині, й поводитися так, ніби щось їх туди притягувало.

Це призвело до теоретичного обґрунтування нової планети в нашій Сонячній системі. Вона б називалася планетою Ікс, якби астрономи не вирішили, що Плутон, дев'ята планета, насправді не відповідає вимогам до планет.

Кількість даних, що підтримують існування цієї все ще гіпотетичної дев'ятої планети, постійно зростає.

Астрономам, які зробили це спостереження і повністю прийняли його, належить іще одне відкриття. Протягом багатьох років учені зауважували, що Сонце майже на три градуси відхиляється від площини Сонячної системи.

Загальноприйнятого пояснення не було. Може, Сонячна система просто так влаштована — наче будинок на пологому схилі. Втім, астрономи дев'ятої планети усвідомили, що масивний об'єкт у глибині Сонячної системи помітно впливатиме на її центр. Немов довжелезний важіль, він призводитиме до невеликого нахилу внутрішніх планет. Здається, що нахилене сонце, тоді як насправді... Ну, принаймні у вчених була така теорія.

Прийнявши гіпотезу, що Іграшковий Майстер здебільшого обирає жертв через незвичайні риси, а не лише через доступність, я зміг інакше оцінити загальну проблему. Якщо це правда, то що ще — правда?

Якщо Іграшковий Майстер обирає жертв через своєрідну зовнішність, які ще фактори впливають на вибір?

Кожне вбивство має принаймні п'ять важливих складників: жертву, засіб смерті, місце, час і вбивцю. Розкривши один чи більше, можна знайти решту, як у рівнянні — за умови, що не всі вони випадкові.

Вибір жертв у Іграшкового Майстра значно менш випадковий, аніж я спочатку припускав. Метод (убивство ножом) міг би дещо розповісти, якби я мав більше даних судмедекспертизи. Та я не маю. Місце, принаймні щодо вімблдонських знахідок, здається, одне й те саме, та я не кажу, що цілком у цьому впевнений. Летроя майже точно було вбито деінде, адже відколи Іграшковий Майстер полишив свій дім у Вімблдоні, минули роки. І, хоч особа вбивці невідома, у трьох випадках ми маємо приблизний час злочину: Артис, який був на волосинку від смерті, а також зникнення Крістофера й Летроя.

Лишається запитання: дати їхньої смерті залежали від збігу обставин чи були зумисними? Збіг обставин — це якби Іграшковий Майстер мав певний графік роботи чи поїздок і в певний день просто нападав на жертву. Зумисність означала б, що він убивав у конкретний день з певної причини.

Крістофера були викрадено 22 березня 2009 року. Летрой зник приблизно 15 лютого цього року. Згідно з поліційними рапортами, Артісова зустріч з убивцею сталася 19 червня того ж року, коли зник Крістофер.

На перший погляд, жодна з цих дат не має якоїсь релігійної значущості. Якщо ж значущість особиста, її годі виявити, не поговоривши з Іграшковим Майстром.

Я запитую «Предокс», чи не припадає на ці дати повня. Відповідь негативна, отже, Іграшковий Майстер — не перевертень.

Запитую, чи немає якогось збігу інтервалів між убивствами, і «Предокс» видає триста п'ятдесят чотири години.

З першого погляду триста п'ятдесят чотири години — не надто сильний сигнал, та потім я пригадую, що цей результат найточніший, а не контекстуальний.

Триста п'ятдесят чотири поділити на двадцять чотири — маємо двадцять дев'ять із половиною днів. Довжину місячного циклу.

Отже, здогадка про повню була в правильному напрямку — лишалося тільки змінити фазу.

Я ще раз продивляюся дати, і в мозку з'являється приємне відчуття винагороди за правильний хід думок.

Їх убивали не за повного місяця. Їх убивали (чи майже вбивали, як Артіса) у безмісячні ночі.

Одразу й не зрозумієш, що це значить, крім можливості вештатися подвір'ям голяка й ховати тіла, не переймаючись, що сусід щось побачить. Однак знахідка веде мене до чергового несподіваного відкриття...

Статистика показує, що з близько тисячі дітей, які наразі вважаються зниклими безвісти в Каліфорнії, в середньому тридцять п'ять зникли за нового місяця.

Це дозволяє звузити пошук до дітей із зеленими очима чи іншою особливістю з мого ДНК-відкриття, викрадених у певні дати.

На жаль, мої дані можуть бути неповними. Іграшковий Майстер мав звичку обирати дітей, які не завжди потрапляли до списків зниклих безвісти.

Я запитую «Предокс» про зникнення, які відповідали б цим факторам, і відповідь мене жахає.

Вісімнадцять днів тому. Один місячний цикл після зникнення Летроя. За десять днів до того, як я взявся за цю справу.

Тринадцятирічного Вінсента Ламона оголосили зниклим у Снеллвіллі, штат Джорджія — за двадцять кілометрів від Атланти.

Альбінос.

Я проводжу пошук по Каліфорнії за останні десять років, використовуючи дані про фазу місяця й фізичні характеристики, яким віддає перевагу Іграшковий Майстер, і знаходжу щонайменше дванадцятьох досі не знайдених дітей.

У нього кілька місць для вбивств у Лос-Анджелесі.

Питання в тому, що мені робити: намагатися знайти ці місця й можливі додаткові зачіпки чи поїхати до Джорджії й пошукати його там...

Перший варіант безпечніший і може дати більше даних.

Другий може вивести на шлях, на якому я вже бував. Мене тоді ледве не вбили.

Перш ніж мій мозок устигає зробити вибір, пальці вже бронуєть квіток.

Доки детективка Чен розробляє свою кволу теорію, я йти-му за власним чуттям. Мені однаково, хто має рацію. Головне — упіймати його, перш ніж він уб'є знову.

Розділ 37

СТЕЖЕННЯ

Я обладнав собі штаб у номері готелю «Атланта Шератон», розташованого на північ від Університету штату Джорджія. У мене є фотографії всіх відомих жертв. До стіни прикріплені

мапи місць, де він з'являвся у Південному централі, а також різнокольорові нотатки з імовірними фактами і припущеннями.

А ще великий настінний календар із залишком днів до нового місяця. Менше двох тижнів.

Вагомої причини вважати, що Іграшковий Майстер знову нападе, в мене немає. Та якщо у вбивств є певний ритуальний сенс, це дуже ймовірно.

Він бачив новини. Знає, що, намагаючись його знайти, поліція перевертає старий будинок з ніг на голову. Якщо він забобонний – може вирішити вбивати далі задля самозахисту.

Або ж ні. Я гадки не маю, як влаштований його мозок.

Існує також імовірність, що будь-якої миті Чен і компанія оголосять про свій бразильський прорив. У такому разі Іграшковий Майстер (якщо бразильський підозрюваний насправді не той, ким вони його вважають) вирішить, що знову вдалося вислизнути й можна далі безкарно вбивати.

Я не можу цього допустити.

Цікаво, що я зараз саме в Атланті, де профілювання серійних убивць уперше пройшло справжню серйозну перевірку.

Між 1979 та 1981 роками вбивства двадцяти восьми дітей і дорослих об'єднали в одну справу, що отримала назву «Убивства дітей в Атланті», позаяк більшості жертв було таки менше вісімнадцяти років.

Знадобилося півдесятка тіл, перш ніж правоохоронці усвідомили: у місті орудує серійний убивця. Позаяк це були так звані «чорні» злочини, у поліції не квапилися робити такі самі висновки, як щодо білих жертв. Причин багато, переважно вони расові, а не расистські, але наслідки виявились однаково невтішними.

Щойно спільнота дізналася, що в місті орудує хижак, дитячі майданчики спорожніли, люди почали виходити на патрулювання й почали ширитися чутки.

Це був район, де ще десяток років тому відкрито діяв «Ку-клукс-клан». Його члени скоїли десятки вбивств. Деякі працювали в правоохоронних органах і обіймали державні посади.

Хтось запевняв, що все це в минулому, але повірити було важко: колишній агітатор «Ку-клукс-клану» в Західній Вірджинії Роберт Берд став у Вашингтоні сенатором від демократів.

Записи моторошних заяв місцевого лідера організації лише загострили проблему. Він схвалював убивства й довго підживлював теорії змови.

Проте коли фахівець із ФБР Рой Гейзелвуд вирішив проїхатися чорними кварталами з чорношкірими поліціантами за кермом, він помітив, як його біле обличчя змушує людей ховатися. Вулиці порожніли.

У створенні профілю вбивці стався великий прорив. Експерти припустили, що якби в цих краях з'явився білий, він повернув би до себе неабияку увагу. Особливо після того, як про вбивства написали в газетах.

Проаналізувавши місцевий світогляд і спекуляції в мас-медіа, Гейзелвуд із командою ФБР зробили висновок, що вбивав чорношкірий. Спираючись на попередній досвід роботи з серійними вбивцями, вони зробили декілька припущень. Убивця молодий. Шанує правопорядок. Імовірно, живе сам або з батьками.

Хоч такий профіль і звужував коло потенційних підозрюваних, у нього однаково вписувалися тисячі молодиків.

Слідчі складали типовий сценарій. Жертви були бідними, тому, скоріше за все, готові були піти з незнайомцем заради переконливої історії чи просто кількох баксів. Та щойно підключилася преса, вбивця почав позбавлятися тіл іншим способом.

Він більше не клав тіла в безлюдних місцях, а лишав там, де їх легше було знайти. Та якось судмедексперт мимохідь згадав у пресі, що вбивця міг почати скидати тіла у воду, аби позбутися доказів.

Ця помилка в мас-медіа пішла слідчим на користь. Профайлер ФБР Джон Дуглас припустив, що внаслідок такої заяви вбивця шукатиме мости та інші райони з виходом до річки Чаттахучі й там топитиме жертв.

Багато поліціантів і навіть курсантів почали патрулювати ледь не біля кожного тамтешнього мосту, видивляючись убивцю.

Через місяць спостережень за дванадцятьма мостами, не знайшовши жодного підозрюваного, слідчі вирішили прикрити операцію.

На свій жаль, Вейн Бертрам Вільямс вирішив скинути тіло з мосту Джеймс-Джексон-Парквей саме в останню ніч операції. Курсант поліцейної академії спостерігав за ним знизу.

Коли молодий курсант почув сплеск, він зв'язався по радіо з поліціантами, які патрулювали далі дорогою, і Вільямса затримали.

На пошуки тіла пішло кілька днів, та зрештою його знайшли за сто метрів від місця, де на берег винесло ще одну жертву.

Вільямса відпустили, але встановили за ним постійний нагляд. Доки він проводив імprovізовані прес-конференції у своєму дворі, принижуючи поліціантів і навіть вихваляючись тим, що не пройшов детектор брехні, слідчі методично будували проти нього справу.

Урешті-решт його засудили за вбивство двох чоловіків і причетність до смерті двадцяти дев'яти інших жертв.

Архіви ФБР, доступні на їхньому сайті, — це цікава можливість розібрати поступову розбудову справи. З самого початку важко зрозуміти, що має значення, а що ні.

У майбутньому профілювання стало потужним інструментом, але завдяки йому чимало розслідувань пішло хибним шляхом, позаяк надто самовпевнені профайлери довіряли власній інтуїції більше, ніж фактам.

Як сказав би мій герой Річард Фейнман, «байдуже, наскільки красива твоя теорія, не має значення, наскільки ти розумний, — якщо теорія не узгоджується з експериментом, вона неправильна».

Я не фахівець із людського мозку й тим паче — з процедур, за якими детективи ловлять злочинців. Я вчений — із гнучкими межами, та все ж учений. І я звик, що зразки переді мною розкривають усю правду. Звісно, може трапитися мураха, яка маскується під павука чи навіть під листок. Та мураха не намагається надурити мене особисто.

А от Іграшковий Майстер — розумний незалежний агент, здатний змінювати поведінку поза своїм генетичним кодом і непередбачувано пристосовуватися до середовища.

Профайлери в ФБР мають тисячі справ, на які можуть спиратися. Можуть, скажімо, пов'язати вид ножової рани і одержимість жіночим взуттям. Мое ж дослідження поки базувалося лиш на тому, що я можу вписати в кола Ейлера й додати до електронної таблиці.

Сумна правда про більшість розслідувань серійних убивств полягає в тому, що їх навіть не розпочинають, доки убивця не сягне піку, чи навіть гірше — після початку розслідування доводиться чекати на нові тіла.

Мені б цього дуже не хотілося.

Сидячи на краю ліжка, я обмірковую децицію фактів, які маю у своєму розпорядженні, та бажання упіймати Іграшкового Майстра, доки він уб'є знов. Доведеться виходити за межі логічної зони комфорту.

З Артісового опису зовнішності та згадки про немісцевий акцент починає вимальовуватися профіль цього чоловіка, але я не дуже ним задоволений. Його розум — для мене загадка.

Я живу у світі науки та передбачень, які можна перевірити. Він — у царині магії.

А правила магії передбачити годі.

Розділ 38

ВІРЯНИ

Я сиджу в глибині аудиторії і слухаю професорку Міріам, тендітну чорношкіру жінку з коротким сивим волоссям. Її потужний голос розливається залом, а студенти слухняно занотовують і час від часу питають щось дотичне до теми — поширення п'ятдесятництва.

Я з насолодою слухаю, як вона розповідає про свій польовий досвід відвідування церков у Фінляндії, Бразилії та інших місцях. Це науковиця мого типу — вона виходить за межі кампусу.

Після закінчення заняття її пронизливі очі помічають мене, і вона киває на стіл попереду.

— Тео? Спускайтеся сюди.

Я чекаю, доки викладачка відповідь на запитання поодиноких студентів, і зауважую, що вона запрошує їх у гості. Як я розумію, у себе на подвір'ї вона щотижня влаштовує пікнік, де відповідає на запитання й дає ще одну можливість взаємодії.

Коли ми лишаємось наодинці, вона запрошує мене до свого столу, і я сідаю навпроти.

— По-перше, я постійно повторюю, що нічого не тямлю в серійних убивцях, та ваш електронний лист був надзвичайно ввічливим.

— Дякую, професорко, — відповідаю. — Я про них теж знаю небагато.

— Кличте мене Міріам. Або ж Тітонька — якщо маєте прохідний бал із мого предмету, — каже вона, усміхнувшись, і я розумію, що такий привілей сам по собі слугує стимулом.

Я натрапив на неї, шукаючи фахівця з ритуалів та магії. Ця професорка написала доволі багато про американські традиційні вірування, її роботи регулярно цитують — отже, вони якісні.

— У мене виникло кілька запитань з приводу магії. Я проводжу дослідження щодо лос-анджелеського серійного вбивці.

— Дослідження? — питає вона скептично. — Як тоді, в Монтані?

— Маю надію, цього разу буде інакше.

— І ви прилетіли аж сюди, щоб зі мною поговорити? Гадаю, в Каліфорнії повно людей, які дали б вам значно кращі відповіді.

— Не зовсім. Я випадково тут опинився, тому й вирішив розпитати вас про ритуали.

— Як я писала у листі, час від часу мене просять проглянути справи, де поліція припускає можливу магічну чи ритуальну складову. Але проблема в тому, що нерідко ми бачимо зв'язок там, де його насправді немає. Звісно, деякі серійні вбивці люблять малювати пентаграми чи надсилати в редакцію листи, де називають себе демонами, — але частіше за все це просто хворі люди, які за всяку ціну намагаються виправдати свою поведінку.

Я киваю.

— Коли їх ловлять, вони вигадують власні історії з безліччю деталей, а не просто повідомляють, що мали стояк від маленької рудої дівчинки.

Вона сміється.

— Перепрошую, іноді я так привертаю увагу студентів.

— Мені здалося, вони й так не відводять від вас очей. Ви виняткова лекторка. Заздрю вам, — кажу я щиро.

— Розкрию секрет, — вона схиляється над столом. — Я люблю своїх студентів. Особливо складних. Мов рідних дітей. Навіть у такому віці вони шукають у нас батьківської поради. І я це приймаю. Коли люди запитують, чи є у мене діти, я відповідаю, що їх у мене тисячі. Отже, чому ви вирішили, що в цього вбивці якась незвичайна система вірувань?

— Є декілька схем. У всіх його жертв зелені очі або якісь інші незвичайні риси — скажімо, альбінізм.

— Цікаво. І як йому вдається їх відбирати? — питає Міріам.

— По-перше, всі вони бідні й походять із неблагополучних сімей. Можливо, він працює на посаді, яка дозволяє знайомитися з безліччю дітей, або має доступ до документів, які полегшують пошуки.

— На кшталт соціальних служб?

— Так. Оце мене й лякає найбільше. Він може мати доступ до небезпечно великої кількості інформації. Хоча, напевно, він таки не працює в конкретному окрузі, якщо полює в декількох штатах.

— А немає якоїсь компанії, яка обробляла б такі документи по всій країні?

Чудове запитання. «Предокс» вказав варіант консультанта з програмного забезпечення в державних установах.

— Можливо, підрядник, який працює в декількох штатах. А може, навіть субпідрядник, який виконує роботу для місцевої компанії. Це один із потенційних напрямів розслідування. Та зустрітися з вами я приїхав тому, що унікальних жертв таки дещо об'єднує: усі вбивства відбувалися за нового місяця.

Міріам напружується.

— У новинах про це не повідомляли.

— Не повідомляли. Я це зрозумів, почавши розглядати фактори, які міг би контролювати вбивця.

- А поліція в курсі?
- Я надіслав їм електронного листа...

На мій дзвінок Чен би навіть не відповіла. Щораз, як я намагаюся зв'язатися з кимось зі слідчих, мене переадресовують на голосову пошту.

Міріам постукує по столу золотавими нігтями.

- Це незвичайна. І взагалі-то міцно пов'язано з магією.
- Тому я й хотів поговорити з вами. Я читав про вуду.

Вона сміється.

— Вуду? Докторе Крей, говорити про «вуду» — це ніби називати юдаїзм язичництвом. Римляни теж називали християнство «тією новою єврейською штукою». Слово «вуду» стало настільки поширеним, що втратило своє значення.

— Тому я й приїхав. Я лиш нетямущий вчений у пошуках просвітлення.

— Я вам пробачаю. Вуду, про яке ви знаєте, — певно, варіація, в якій африканські раби змішали свій фольклор із католицизмом. Але лівова частка того, що ми звемо «вуду», — насправді системи вірувань африканців, які живуть не в Африці.

Системи вірувань без свого ключового священного тексту типу Корану чи Старого Заповіту переважно стають надзвичайно прагматичними й переймають абсолютно все, що їм пасує. Вуду в Новому Орлеані містить чимало елементів французького католицизму, а бразильські форми багато взяли з ту-більших вірувань.

Упевнена, вам відомо, що ледь не в кожній культурі зелені очі та альбінізм свідчать про надприродність. Зеленооких і альбіносів позначив бог. Проблема в тому, що в деяких культурах це погані прикмети, і їх носіїв зневажають. В Африці їх називають «дітьми-чаклунами». У глухих поселеннях щороку вбивають більше тисячі таких дітей. Утім, в Америці ще зовсім недавно достатньо було мати незвичайну родимку, аби тебе назвали відьмою.

- Чи може вбивця вважати цих дітей чаклунами?

Якийсь час Міріам обмірковує моє питання.

— Може. Але в громадах, де стаються такі ритуальні вбивства, їх майже завжди вчиняє зурочений знайомий. А ці діти, припускаю, раніше з убивцею не зустрічалися.

- Імовірно.
- У якому стані було знайдено тіла?
- Я бачив лише кістки та фрагменти зв'язок. Не знаю, що знайшли під землею. У поліції про це нічого не казали.
- А кістки, які ви знайшли, були з'єднані між собою?
- Ні. Майже всі були розділені й лежали окремо.
- Дуже цікаво... — каже вона. — Дуже цікаво.
- Що саме?
- Звучить так, ніби тіла порубали.
- Справді. В принципі, так їх легше позбутися.
- Але якщо маєш величезне подвір'я, де можна їх закопувати, — рубати необов'язково. Цих дітей могли розчленувати.
- Мені починає зводити живіт.
- Навіщо?
- Він не просто вбиває чаклунів. Він забирає певні частини тіла для магічних ритуалів.
- Мене ось-ось знудить.
- То це ритуал? Щось на кшталт культу?
- Ритуал, так. Культ? Навряд. І все значно гірше, ніж вам здається.
- Що, на біса, може бути гіршим за розрубування хлопчиків задля магічних залять?
- Від її відповіді я німію.
- Він їх іще й поїдає.
- Ми сидимо в тиші. Все сказане нею має сенс, та факти здавалися надто розрізненими й були надто закоріненими в людську поведінку, аби я міг дійти тих самих висновків.
- Сподіватимемося, що його впіймають. Хіба в Бразилії не заарештували підозрюваного?
- Я повільно хитаю головою.
- Так, там може бути якась зачіпка, але не думаю, що це він. Остання дитина зникла, коли той чоловік уже був за ґратами.
- У новинах я про це не чула.
- Бо про це не повідомляли. Вони гадають, що всі вбивства сталися в Лос-Анджелесі.
- Її очі впираються в мої.
- О господи, не тут... Тільки не знову...

Розділ 39

БОТАНІКА*

Я все життя стикався з різними формами магічних вірувань — від техаських церков, куди мене намагалися затягти далекі родичі, до шаманів і цілителів, яких зустрічав під час досліджень у джунглях Південної Америки. Якось я навіть випив чарівного зілля, аби втішити місцевих, вийшов за межі реальності й прокинувся на дереві, волаючи, мов мавпа. Десять років по тому колеги займалися польовими дослідженнями в Гондурасі й розповіли, що місцеві досі запитують, коли повернеться американський мавполюд.

Утім, прогулюючись ботанікою, нью-ейджівською крамницею в бідному районі Атланти, я розумію, що неодноразово стикався з магією й навіть брав участь у символічних церемоніях, та ніколи насправді в цю тему не заглиблювався.

Крамничка заставлена спеціальними молитовними свічками, порошками, оліями з назвами типу «Кров голуба» чи «Порошок удачі містера Гаера», а також різноманітними тотемами — від пір'я до каменів із приклеєними очима-мушлями.

Я й гадки не маю, що означають усі ці предмети. За ними стоїть якась первісна історія чарів? Чи містер Гаер — підприємець, який уміло вигадує новий асортимент?

На багатьох товарах я помічаю етикетки з лос-анджелеськими адресами й розумію, що проґавив там украй важливий вектор.

Власник — жилавий дідок зі шкірою кольору червоного дерева. Я б сказав, що у нього вест-індське коріння. Коли я увійшов, він розмовляв по телефону, пояснюючи клієнту, що в них уже кілька тижнів тому закінчився якийсь «Зміїний укус», та незабаром очікується нова партія. Слава богам, нарешті.

* Магазин народної медицини, свічок, скульптур, амулетів та інших магічних товарів.

Я прийшов до цієї крамниці, аби зрозуміти, в якому світі живе Іграшковий Майстер, і спробувати дізнатися, частиною якої мережі він може бути.

Я вже зрозумів, що серійні вбивці, зосереджені на одному чи двох регіонах, зазвичай пов'язані з соціальними групами своїх жертв.

Серед жертв Джона Вейна Гейсі було багато молодиків, яких він наймав працювати на будівництві. Крім того, він часто спілкувався з сутенерами й проводив чимало часу з поліціантами. Батьки зниклих підлітків не раз розказували про чоловіка, котрий товаришував із хлопцями, яких брав на роботу.

Лонні Франклін любив тусуватися з повіями, підсадженими на крек. Друзі знали про цю частину його життя — деякі навіть підозрювали про його нечисті наміри. Задовго до того, як поліція вийшла на нього, проститутки попереджали одна одну про чувака, схильного до жорстокості.

Серійний убивця з Атланти Вейн Вільямс називав себе музичним продюсером і навіть мав любительський радіопередавач. Пізніше стало відомо, що багатьом жертвам він обіцяв можливість стати зіркою музичної сцени. Коли поліція вперше його затримала, він сказав, що прямує на прослуховування співачки, якої насправді не існувало.

Усі троє терлися в колах, де могли зустріти жертв, і при цьому спілкувалися з тими, ким самі прагнули бути.

Гейсі тусувався з копами. Франклін любив компанію інших «гравців». Вільямс намагався заводити знайомства з музичними продюсерами.

Якщо Іграшковий Майстер справді вважає себе причетним до окультиного світу — він знайомий із відповідними колами людей у Лос-Анджелесі й Атланті.

Біля входу до крамниці висить дошка оголошень із флаєрами, що рекламують молитовні групи, екстрасенсів, цілителів та всілякі інші надприродні промисли.

— Я можу вам чимось допомогти? — питає власник.

Я намагаюся дібрати слова так, щоб не звучати, мов цілковитий профан.

— Я... я шукав... я на цьому мало знаюся...

— Я теж — навіть після п'ятдесяти років роботи. Що у вас за проблема?

Я відвертаюся від флаєрів.

— Останнім часом мене дехто турбує...

Краще говорити загальними фразами, ніж вигадати брехню і заплутатись у ній.

— Багряна. Дехто з клієнтів каже, що допомагає.

Він показує на полицю, заставлену різнокольоровими свічками.

Я беру багряну і кладу на його прилавок.

— Ще щось?

— Може, талісман? — він розуміє, що перед ним чистої води простак. — Подивимось, — обводить поглядом крамницю й зупиняється на полиці з найдорожчими товарами, що висить у нього за спиною. — Кажуть, ось цей кристал може допомогти. Здається, це онікс.

Продавець кладе на прилавок гранований шерл, і близько не схожий на онікс, та я не сперечаюся.

— Скільки?

Якусь мить він пильно мене вивчає, намагаючись вирішити, на якій ціні зупинитись торгуючись, і озвучує спершу геть смішну суму.

— Сотня. Та вам продам за сімдесят п'ять доларів.

Я підіймаю кристал, удаючи, ніби оцінюю його вартість.

— Гарзд... якщо ви кажете, що спрацює.

Він знижує плечима.

— Я можу сказати лише про себе.

Не найкращий хід, як на продавця, та я тут не для скепсису. Виймаю пачку стодоларових банкнот і кладу одну на прилавок.

Він помічає гроші. Цього я й хотів.

— Не знаю, як краще спитати, — заводжу, — та чи не могли б ви допомогти мені декого знайти? Людину, котра б зналася... як би це краще сказати... на закляттях?

Він киває на флаєр з дошки.

— Вам до міс Вайолет. Кажуть, вона найкраща. До речі, як вас звуть?

Потім точно скаже міс Вайолет, що це від нього приходив дурник із товстою пачкою банкнот.

— Крейг, — відповідаю я.

Він дає решту й пакет із моїми покупками.

— Візьміть флаєр собі. Гадаю, вона та, хто вам потрібен.

Я в цьому більш ніж певен. Якщо до неї він надсилає найбагатших клієнтів, дуже ймовірно, це одна з головних осіб у мережі. І, можливо, Іграшковий Майстер їй колись зустрічався.

Розділ 40

БЛАГОСЛОВЕННЯ

Я зупиняюся біля офісу міс Вайолет. На вулиці на пластикових стільцях сидять люди — очевидно, чекаючи на прийом.

Будинки в цьому старому кварталі зведені в середині ХХ століття. Доріжки до них посипані гравієм, а газони трохи порослі бур'яном.

Моє орендоване авто найдорожче серед припаркованих перед будинком, як не брати до уваги «Мерседеса» у відкритому гаражі.

Дорогою до входу мені міцно тисне руку високий чорний чоловік років сорока в класичній сорочці й камуфляжі.

— Містере Крейг, міс Вайолет дуже рада вашому візиту.

Певно, це Роберт, із яким я розмовляв по телефону. Він пояснив мені, що міс Вайолет віддана богові і свої послуги надає безкоштовно. Якщо ж я запропоную гроші, вона образиться.

Я спитав, коли зможу з нею зустрітися, і він повідомив, що на прийом у цієї дивовижної жінки чекає багато людей. Після тривалої паузи я поцікавився можливістю зробити пожертву, й за щедрість мені призначили зустріч наступного дня.

— Яка сума буде прийнятною?

— Тисяча доларів, яку вчора намагався дати один пан, виявилася надто непринятною, — проінформував мене Роберт. — Якби він був багатим, такі гроші взяли б. Але цей чоловік виявився бідним, і міс Вайолет навіть думати було болісно про те, що його діти можуть лишитися голодними.

Яка мила жіночка.

— П'ятсот доларів будуть прийнятними?

Звичайно, будуть. Роберт уже знав, скільки грошей я викинув на нікчемний камінець і що в моєму гаманці.

— Дуже щедро з вашого боку. Якщо ваша ласка, просто покладіть гроші у конверт і передайте мені, аби міс Вайолет не знала, хто саме зробив таку милість.

Аякже. Потиснувши руку, передаю йому конверт.

— Сподіваюсь, це прийнятна сума.

Він не дивлячись ховає конверт у кишеню.

— Ви добра людина. Дуже щедра людина.

Перш ніж навідатись сюди, я трохи дослідив роботу екстра-сенсів, і виявилось, що у багатьох є таємні мережі обміну інформацією про клієнтів. Головна мета — виявити найбагатших і цяпати їх, скільки вистачить сил.

Я переймаюся, що, доки розмовлятиму з міс Вайолет, номер машини перевірять і отримають моє справжнє ім'я. Тому, вантажачи багаж на стоянці аеропорту, я злегка порушив закон і викрав номер іншого орендованого автомобіля.

Людина, що перевірятиме номер, буде спантеличена і, скоріше за все, спише все на бюрократичну помилку, а не на шахрайські наміри «Крейга».

Роберт просить мене сісти на пластиковий стілець поруч із літньою пані, яка в'яже довгий шарф.

Біля неї сидить значно молодша жінка й гойдає на коліні одне дитя, доки інше грає у неї в ногах іграшковою машинкою.

Підозрюю, що свята міс Вайолет працює за структурою про-гресивної ставки й мій візит відбудеться замість іще чийогось.

Як і очікувалося, Роберт змусив мене чекати досить довго, аби я зрозумів, що міс Вайолет — жінка страшенно зайнята, але не задовго, аби я не втратив терпіння й не передумав.

Десь за п'ятнадцять хвилин мене зрештою заводять у будинок, де свічок і релігійних атрибутів більше, ніж у ватиканському соборі. Я опиняюся у віддаленій кімнаті, куди крізь штори вряди-годи проникає призахідний промінь.

Міс Вайолет — щиро усміхнена огрядна чорна жінка у великих окулярах.

Коли я заходжу, вона підводиться, обходить стіл і обіймає мене так, що я ледве втримую рівновагу.

— Містере Крейг! Я так чекала вашого візиту!

Вона вказує на статую святого, що сидить за столом.

— Він повідомив мені, що я зустріну особливу людину, яка приїхала здалеку.

Я розумію, що вона вже в курсі про орендоване авто. Задля сміху на заднє сидіння я поклав копію «Чикаго Триб'юн». Цікаво, скільки часу мине, перш ніж нею скористаються.

— Сідайте, дорогенький, — каже вона, вказуючи на крісло по інший бік столу. — Погляньмо на ваші руки.

Вона бере мене за зап'ястки, розвертає долонями догори й хвилини три роздивляється, час від часу мугикаючи, ніби помітила в газеті знайому новину.

Нарешті відпускає і знову випростується, схрестивши руки на грудях.

— Як я можу зарадити вашій проблемі?

Гадаю, аби більше про мене дізнатися, вона використовує холодне читання, інформацію від власника ботаніки, а також те, що Роберту вдалося почерпнути з орендованого авто.

Але їй стане розуму цим не розкидатися. Підозрюю, тіло видало моє скептичне ставлення, яке я намагався приховати. Їй хочеться дізнатися, чим мене можна переконати, — ймовірно, аби ця зустріч не стала останньою.

Я спрощую їй завдання.

— Одна людина завдає мені проблем.

Я думаю про Парка з OpenSkyAI. Найкраща моя брехня спиратиметься на правду.

— Він вам заздрить?

— Так.

А вона молодець.

— Ясно. Я бачу навколо вас його ауру. Зовсім слабеньку. Він про вас зараз думає. Та річ не в жінці, правильно? Річ у вашій роботі.

— Так. Гадаю, він намагається ускладнити мені життя.

— Візьмімося за руки, — каже вона мені.

Тримавши мене за руку, вона стає навколішки, схиливши голову в молитві.

— Господи, прошу, допоможи цьому чоловікові. Не дай іншому нашкодити йому. Захисти своє дитя. Наглядай за ним і за

всіма його друзями та родиною там, на півночі. А коли він повернеться додому, подбай, щоб його більше ніщо не турбувало.

Вона відпускає мою руку.

— Я дам вам дещо особливе.

Підводиться і знімає з шиї хрестика.

— Коли в дитинстві мене до сліз ображали забіяки, бабуся дала мені цей хрестик і сказала, що доки він на мені, пліч-о-пліч зі мною йтиме Ісус. Забіяки бачитимуть його й не чіплятимуться.

— Я не можу його прийняти, — відповідаю, вдаючи, ніби в одній із шухляд не лежить ціла купа хрестиків, яких вистачить на всіх багатих ідіотів, що відвідують її дім.

— Ні. Бабуся просила, щоб я передала його саме вам. А я завжди роблю все, що вона каже.

— Дякую, — відповідаю я. — Навіть не знаю, що сказати.

— Якщо та людина далі вас займатиме, приїздіть і розкажіть.

Вона знову дарує мені теплу усмішку.

— З ним розбереться бабуся.

Поки що мені провели бездоганний сеанс християнської молитви з мінімальним вкрапленням екстрасенсорного шоу. Не за цим я приїхав.

— Міс Вайолет... цей чоловік... Це лиха людина. — Я молитовно складаю руки. — Дякую за благословення. Але... з ним щось не так. Не знаю, чи досить буде, щоб він просто тримався подалі. — Кладу руку на серце. — Я б ніколи не побажав іншому шкоди, тож поможи мені боже. Я б хотів спитати, чи існує якийсь інший вид... благословення.

Якусь мить вона мене роздивляється, потім хитає головою.

— Містере Крейг, я не робитиму того, про що ви просите. Я християнка, й благословення мої тільки світлі. Ви ж просите мене про те, чого я пообіцяла богам ніколи не робити.

Вона гнівно вказує на двері.

— Якщо шукаєте саме такої магії — краще вам полишити мій дім і забрати сатану з собою. Йому тут не раді.

— Я... я лиш... не зважайте.

Я здаюся, не знаючи, за що ще зачепитись. Хоч і помітив у її відмові дещо дивне. Слід було запропонувати більше грошей? Роблю драматичний жест у бік гаманця.

— Я можу заплатити за незручності....
Вона різко підводиться, ледь не штовхаючи на мене стола.
— Містере Крейг, забирайтеся з мого дому! Такі темні діяння незворотні! Ви самі не знаєте, про що просите!
Я підводжуся.
— Вибачте. Мені дуже шкода.
— Я молитимуся за вас, містере Крейг. Молитимуся.
Роберт чекає мене в коридорі.
— Прошу, передайте, що мені дуже шкода, — кажу я йому, не зовсім розуміючи, що трапилось.
Він злегка підштовхує мене у фойє і впівголоса говорить:
— Усе гаразд. Вона вас вибачить. Міс Вайолет дуже добра жінка.
— Я не хотів її образити.
— Вона знає. Просто те, про що ви попросили...
Він хитає головою.
— ...дорогою ціною обходиться для душі.
— Але це можливо?
Він озирається через плече на її кімнату.
— Про таке ми в цьому домі не говоримо.
Його руки опускаються й хапають мої. Він передає мені папірець.
Я розгортаю його в машині.
Це номер телефону.
Того, кому слід дзвонити, якщо шукаєш темнішої магії.

Розділ 41

КАМЕНІ

— Не хвилюйтеся так, — каже Роберт із пасажирського сидіння мого орендованого авто. — Нема чого боятися Моховика.
Виявилося, це був його особистий номер. Моховик — людина, з якою він може мене познайомити. Як він сам висловився, бо «мені потрібно дещо потужніше».

Здається, Роберт працює посередником для всіляких екстрасенсів та шарлатанів у районі Атланти. Вчора я отримав від нього інструкції: покласти між сторінок Біблії дев'ятсот доларів купюрами по п'ятдесят і лягти спати, сховавши книжку під подушкою. Наступного вечора я мав забрати його зі стоянки на півдні Атланти й поїхати до Моховика. Ще я мав узяти фотографію або ж якусь річ, що належить ворогові.

Я взяв ручку. Скажу, що поцупив зі столу.

Я його підбираю, і він каже їхати сімдесят п'ятим шосе на південь до наступних вказівок.

Здається, світить довга подорож. Нарешті він просить звернути через маленьке місто, чиї два основні джерела заробітку — аквапарк і крамничка «Все за долар».

Непокоїтись я почав, коли ми з'їхали на темну ґрунтову дорогу.

Від самого початку він частує мене історіями про те, як Моховик зміцнив людей і воскресив немовля, і про те, як колись до нього по допомогу приїздив губернатор штату.

Я не питаю, звідки губернатор брав на це гроші — з бюджету штату чи зі своєї передвиборчої кампанії.

Роберт просить не хвилюватись, хоча, побачивши Моховика, дехто застигав від жаху.

До всього, Моховик, здається, розмовляє мовою, якої ніхто, крім Роберта й кількох інших людей, не розуміє, бо язиком його заволодів диявол.

Я слухаю ці пояснення, і в моїй голові лунає пісня «The Devil Went Down to Georgia»*. Якщо Моховик раптом дістане скрипку й зіграє, в мене гарантовано поїде дах.

Якщо дев'ятсот доларів — це остаточна сума, наразі переді мною влаштовують досить непогане шоу. Мій друг венчурний капіталіст Джуліан та його тусівка за таку розвагу точно віддали б значно більше. Коли все закінчиться, можна буде запропонувати Роберту послуги менеджера.

— Якись хлопаки було вирішили, що годі з них Моховика, й пішли на нього з собаками й рушницями, — каже Роберт, розбудовуючи легенду. — Минає три дні, а про них нічого не чути.

* «Приїхав диявол у Джорджію», кантрі-пісня гурту Чарлі Деніелса.

Через деякий час шериф надсилає своїх людей. Усе, що їм вдалося знайти, — гори попелу та рушніці. Кажуть, біля Моховика потім терлася пара псів. Коли його спитали, звідки собаки, — відповів, що їх привів диявол.

Роберт стежить за моєю реакцією і продовжує:

— Розумію, люди й не таке балакають. Та тут у всіх є історія про Моховика. Хоч мало хто його й бачив. Вам пощастило, що він погодився прийняти білого хлопця з Чикаго. Зазвичай він незнайомців не приймає.

Цікаво, він зателефонував Моховику напряду, чи обмін інформацією відбувався в корпоративному месенджері?

— Ось тут зверніть, — каже мені Роберт, коли ми, здається, наближаємося до чергової низки дерев.

— Не певен, що там є дорога.

— Є.

Він вказує на невеличкий білий камінь обіч стежки.

Я звертаю, і по машині ляскають гілки. Добре, що погодився на повноцінне страхування. Зазвичай я відмовляюся, та цього разу не хотілося платити зайве, якби повернув автомобіль із отворами від куль чи запахом трупів. Обидва випадки трапляються з моїми авто частіше, ніж хотілося б.

Фари розрізають темряву, і в їхнє світло потрапляють великі комахи, яких можна сплутати з птахами, а також нові й нові гілки, що деруть дах, мов лісова автомийка.

— Ми на місці. Візьміть Біблію, — командує Роберт.

Дочекавшись, поки він вийде, хапаю з заднього сидіння коричневий паперовий пакет. Не хочу, аби він помітив пістолет за поясом джинсів. Хоча, може, так було б краще.

Заспокоюю себе, що в пограбуванні немає сенсу, позаяк я вже й так погодився дати гроші.

— Сюди, — показує Роберт на тонку стежку попід густими деревами, ледве помітну у світлі місяця. Місяць іде на спад, отже, часу знайти Іграшкового Майстра лишилось небагато.

Я дістаю маленький ліхтарик, та Роберт майже вириває його з руки.

— Хіба я не сказав вам про ліхтарі? Через них нас знаходить диявол. Треба лишатися у світлі господа, — каже він, указуючи на місяць.

Отже, коли місяць новий — чи, радше, коли його нема — бог не дивиться... Цікаво.

Роберт упевнено веде мене ледь помітною стежкою вниз. Я озираюся й шукаю орієнтири, перевіряючи, чи він нічого не мудрує. Тіні лишаються з одного боку, і відчуття, що ми ходимо колами, немає. На цьому я собаку з'їв. Щоразу, вибираючись у похід, подумки складаю гідрологічну мапу і звертаю увагу на типи каміння й флору. Туристичні маршрути зазвичай пролягають вигинами ерозії від проточної води або стежками, які витоптали тварини у пошуках струмків.

— Прийшли, — каже Роберт, коли ми підходимо до невеликої галявини.

Білі камені, як той, що ми бачили на дорозі, викладені ідеальним колом, діаметром близько шести метрів.

Він сідає на колоді всередині кола і жестом кличе мене до себе.

— Це безпечне місце. Тут диявол нас не знайде, доки ми самі його не покличемо.

Доки? Тепер, на моторошному тлі кумкання жаб та стрекодиння цвіркунів, посеред туманного лісу, я налаштований уже не так саркастично.

Місячне світло пробивається крізь гілки дерев, створюючи маленькі осяяні озерця, що зникають удаліні. Таке враження, ніби ми за тисячу кілометрів від цивілізації. Чи за тисячу років. Не чути навіть усюдисущого звуку автомобілів на шосе.

— Тепер чекаємо Моховика. Побачимо, чи з'явиться він.

Десь за двадцять хвилин Роберт указує на рух кушів оддалік.

— Це він, — шепоче.

По спині пробігає морозець, коли навколо нас хвилюю кружляє листя.

— Що він робить? — питаю я.

— Упевнюється, що за нами слідом не прийшов диявол.

Мене раптом осяєє розуміння, від якого стає ще моторошніше. Роберт і міс Вайолет свідомо беруть участь у шоу і роблять свою роботу — але це не значить, що вони насправді не вірять у все, що кажуть.

Рухлива хвиля листя спадає переді мною, і я раптом помічаю, що жаби перестали кумкати.

Таке відчуття, ніби за мною стежать.

Коли я дивлюся під ноги, на наші з Робертом тіні, — помічаю, що тепер між ними стоїть хтось третій.

Розділ 42

ПРОВИДЕЦЬ

Ми розвертаємось цілу вічність. У цю сповільнену мить мій мозок працює на максимумі, намагаючись задіяти якомога більше нейронних зв'язків і оцінити потенційні загрози.

Загроза номер один полягає в тому, що, озирнувшись, я побачу не чергового актора Робертового вечірнього окультичного шоу, а людину, на пошуки якої приїхав в Атланту.

Тепер я розумію, як тупо було їхати в таку далечінь. Якщо Іграшковий Майстер — це Моховик, він може не знати, хто такий Крейг із Чикаго, та йому напевне відомо про Тео Крея, людину, що знайшла його дім жаків.

Побачивши, хто стоїть переді мною, я відчуваю хвилю полегшення. Ні, він справді моторошний, але з першого погляду зовсім не загрозливий.

Моховик сліпий. Це помітно з непрозорої білої рогівки його очей, хоч його обличчя й лишається в тіні. На зріст метра півтора, вдягнений у поношені коричневі штани з очкурором і розхристану білу сорочку. Дерев'яна палиця в його руці ледь не вища за мене.

Він передає палицю Роберту, а мені жестом наказує підвестися й вийти в центр. Потім починає ходити навколо й витріщатися, оглядаючи кожен сантиметр мого тіла. Не питаючи, хапає мій лівий зап'ясток і розкриває кожен палець, роздивляється долоню й невиразно звертається до Роберта мовою, що нагадує креольську.

— Моховик каже, що у вас щось у лівій руці.

Я дивлюся на порожню долоню, намагаючись зрозуміти, що він має на увазі.

— Таємниця. Каже, ви бережете страшну таємницю.

Моховик підходить до мішка, який скинув біля колоди, копирсається там і нарешті дістає пляшку.

Нагадує вона пляшку з-під віскі, але наповнена прозорою рідиною. На чорній наліпці — закручена в спіраль кобра й слова «Зміїний укуси».

Моховик дістає з-за пояса ніж, хапає кінчик мого великого пальця, проколює його й стискає над горлечком пляшки.

Моя кров скрапує в алкоголь, розчиняючись темними згустками.

Після цього Моховик дістає з задньої кишені хустинку й зав'язує навколо мого пальця так, що болить сильніше за надріз.

Закручує пляшку, трусить її й підіймає до місячного сяйва, на щось чекаючи.

Я не розумію, звідки він узагалі знає, де місяць. Хіба що він не повністю сліпий або бачить якимось інакше.

Вдовольнившись побаченням, відкорковує пляшку, ковтає, а потім знову хапає мене за руку й виливає суміш крові з випивкою на мою ліву долоню.

Гадаю, саме це й вирішить мою проблему.

Я зацікавлено зиркаю на Роберта, але Моховик дивовижно міцно хапає мене за підборіддя і вдивляється в очі, ніздрі, а потім і в рота.

— Диявола шукає, — припускає Роберт.

Задовольнившись результатом, Моховик підіймає руку з пляшкою й торкається мені до губ, пропонуючи випити.

Рідина на смак — як зерновий спирт із оцтом.

Щоки заливає жаром, і я відчуваю, як у мозок крижаними кристалами впивається мігрень. За мить трохи чманію, а мое внутрішнє вухо вирішує зробити сальто.

Хтозна, що в тому «Зміїному укусі», та його ефект не тільки алкогольний, а й неврологічний.

— Вам пощастило, — каже Роберт. — Дістати «Зміїний укуси» дуже непросто.

Так, у супермаркеті його точно не купиш.

Моховик силоміць саджає мене на землю й щось каже Роберту.

— У вас є предмет, що належить людині, на яку ви хочете накласти закляття?

— Так.

Я лізу в кишеню, та Моховик ледь не ляскає мене по руці.

— Стривайте, — каже Роберт. — Спочатку йому треба розвести багаття.

Моховик підводиться, йде до кущів навколо білих камінців і збирає там хмиз і галуззя. Досить вправно, як на сліпого.

Складає все переді мною в купу. Деякі гілки хльоскають по схрещених ногах.

Назбиравши вдосталь хмизу, сідає навпроти, дістає коробку сірників і розводить багаття.

Вогонь невеликий: такий зазвичай розпалюють, щоби зварити кави.

Моховик знову каже щось Роберту.

— Біблію маєте?

— Так, — я вказую на паперовий пакет біля колоди. — Заплатити йому зараз?

— Гроші не для нього, — відповідає Роберт, підіймаючи пакет і передаючи його мені.

Моховик простягає руки долонями догори. Я дістаю Біблію з пакета й кладу йому на руки. Він тримає її над багаттям і починає розривати навіпіл. Сторінки летять у вогонь слідом за грошиками.

Не знаю, в чому тоді була річ — у місячному сяйві чи моєму цинізмі, — та принаймні одна купюра з тих, за якими я стежив, запалала, наче ксерокопія. Ким би там не був Роберт, а заміна — справжній фокус.

Моховик ворухить багаття палицею, доки воно добряче не розгоряється. Знову простягає до мене руку.

— Передайте предмет, що належить вашому ворогу, — каже Роберт.

Я даю Моховику ручку. Спочатку пальці обмацують незнайомий предмет, а тоді він бере її обома руками і вкидає у вогонь.

Цікаво, що б він робив, якби я приніс шматок металу – типу ключа від дверей?

Я відчуваю запах паленого пластику. Моховик іще раз набирає в рота «Зміїного укусу», розприскує його в багаття, звідки вилітає вогняна куля, що освічує моє обличчя, й повторює це ще шість разів.

Стає спекотніше, багаття нарешті палає на повну. «Зміїного укусу» майже не лишилося.

Коли догоряє останній вуглик, Моховик бере дрібку попелу. Кидає у пляшку, трусить і роздивляється у місячному сяйві.

Відкорковує й підносить мені, аби я випив.

– До останньої краплі, – каже Роберт.

Там чарки три, не менше.

Ігноруючи здоровий глузд, я випиваю все одним ковтком. Цього разу в голові пече, а в горлі відчуття, ніби його розірвала снігова людина.

Раптом голова важчає, й мене хилить убік. На землі значно приємніше, і я вирішую трошки полежати. Моховик підводить-ся, і я дивлюсь, як його босі ноги віддаляються туди, звідки він прийшов, поступово розчиняючись між дерев і туману.

Якийсь час лежу, намагаючись зрозуміти, чому припхався сюди й на що розраховував. Згодом підходить Роберт і допомагає підвестися, закинувши мою руку собі на плече.

– Ходімо звідси, – каже він мені, доки ми прямуємо стежкою, якою прийшли.

– Я думав, буде гірше, – відповідаю, намагаючись піднімати ноги, щоб не волочилися по землі.

– Дочекайтесь похмілля.

– А існують інші види магії? – питаю я, спотикаючись.

– Що ви маєте на увазі?

– Темніші. І ще потужніші.

Якийсь час Роберт веде мене в тиші.

– Знаю я ще одну людину. З якою Моховик і міс Вайолет не мають нічого спільного.

– А ви маєте?

– Ні, так не піде, – крутить він головою.

– А якщо я заплачу? Чимало.

Доки він обмірковує, триває довга мовчанка.

— Ні. Це дуже лиха людина. Моховик знає, як заморочити демонів та змусити виконувати його накази. Цей інший чоловік — він сам демон.

Розділ 43

УСТАНОВЛЕНИЙ ПОРЯДОК

Я прокидаюся від дзижчання телефона на нічному столику. Відповідаючи, відчуваю, як голова вібрує від затяжного ефекту суміші «Зміїного укусу», попелу й моєї крові.

— Крей, — кажу я, намагаючись не позіхнути.

— Я їм не дзвонив, — каже голос в слухавці.

Дивлюсь на екран. Код Лос-Анджелеса, номер незнайомий.

— Вам пощастило, бо я й гадки не маю, хто ви, — відповідаю, ведучи пальцем до червоної кнопки.

— Це Санджей.

— О, радий чути. Що сталося? Чен вас звільнила?

— Ще ні. В новини це не потрапило, та ми знайшли підозрюваного.

— Той тип із Бразилії? Найманий убивця?

— Так... не питатиму, звідки вам це відомо. Коротше, в будинку ми знайшли його відбитки. І на велосипеді, який належав Крістоферу Бострому, теж. Ми зняли відбитки під сидінням.

— Чудово, — відповідаю я.

— Це ще не все. Підозрюваного, Ордаво Сімса, учора вночі було вбито у тюремній камері. Ми не встигли його екстрадувати.

— Не скажу, що мені його шкода.

— Річ тут ось у чому. У справі він проходив як свідок, позаяк більшість відбитків у будинку належать не йому. Можливо, він був співучасником.

— Цього я й боявся.

— Так, але Чен і компанія надто вже прагнуть закрити цю справу. Ордаво вбивав у складі банди. Є навіть свідки, які бачили, як він зарізав людину ножом.

- Але коли зник Летрой, він сидів за ґратами, — нагадую я.
- Для Чен це не має значення. Їм є діло лише до тіл у вімблдонському будинку. Знайшлася людина, на яку їх можна повісити, — вважай, справу закрито.
- Але не для вас.
- З професійної точки зору — для мене теж. Мені сказали згортати дотичні дослідження, бо суду не буде. Чен проведе завтра прес-конференцію й повідомить, що слідство скінчилося.
- Помітно, що Санджееві не все одно.
- То чому ви мені телефонуєте?
- Бо це лайно собаче. Ми стільки всього знайшли... і Чен уб'є мене, якщо дізнається, що я комусь про це розповів...
- Канібалізм?
- Мить мовчазного шоку.
- Так. Ми знайшли кілька невеликих зазубрин у кістках. Крім того, деяким добре збереженим трупам бракує частин. Пенісів, очей, сердець та інших органів. Ми вважаємо, що він їх з'їв.
- Або ж законсервував, — зауважую, згадуючи, що розповідав Артис про побачене.
- Що? — перепитує Санджей.
- Цей тип вірить у магію. Для нього частини тіл мають надприродні властивості. Вона збирається розповідати про це на прес-конференції?
- Ні. На канібальський ракурс нам наказали не зважати. У їхній добре склепаній історії фігурує просто найманий убивця, який у вільний час полюбляв розбещувати та вбивати хлопчиків. Чим він платив за будинок, не кажуть. Може, орендував за копійки? Лайно собаче. Хай там як, я надішлю вам усе.
- Я не можу вас про це просити, — відповідаю, трохи переймаючись, що це пастка.
- А я не зможу жити з цим, якщо не відправлю. Я вже розповів вам про все, крім експертизи кількох додаткових знахідок на підвір'ї.
- Тіла?
- Так, і трохи сміття. Можете глянути. Я скину вам посилення на свій дроббокс. Якщо Чен щось питатиме, збрешіть.
- Не хвилюйтесь. Я вас не видам.

— Ем... вибачте, що так сталося, — каже він, повертаючись до теми мого арешту. — Я їй нічого не казав. Вона проглянула мій журнал дзвінків і побачила, що, отримавши доступ до профілів ДНК, я говорив із вами.

— Усе гаразд. Я б ніколи не назвав вас щуром. Ваша ситуація дуже відрізняється від моєї.

— О, це добре. Дякую. До речі, де ви зараз?

Доводиться глянути на готельний номер, аби нагадати собі, що я не вдома.

— Джорджія.

— Вирішили зістрибнути з усього цього лайна? Я вас не звинувачую.

— Не зовсім.

— То ви досі займаєтесь справою?

— Так.

— І гадаєте, він у Джорджії? — питає Санджей.

— Гадаю, Чен не поділилася з колегами моїми повідомленнями про кілька викрадень в Атланті.

Це й не дивно.

— Ні. Її цікавить тільки будинок у Вімблдоні. Ви зв'язувалися з офісом ФБР у Атланті? У них тепер є повноваження.

— Ще ні. Поки мене тривожить лиш похмілля та кілька здогадок.

— Дивна ви людина. Не знаю, чим іще можу вам допомогти, та якщо чимось можу — звертайтеся.

— Дякую. І, Санджею...

— Так?

— Ви все правильно робите. Ви й самі це знаєте, бо найлегше — не перейматися і триматися подалі від проблем.

Кладу слухавку і наливаю склянку води, щоб очистити організм.

Трохи отямившись, повертаюся в ліжку з ноутбуком і відкриваю папку Санджея.

Переді мною сотні сторінок із результатами судово-медичної експертизи, які я планую згодом проглянути. Зараз більш за все мене цікавлять знахідки на подвір'ї.

Відкриваю документ із описом знахідок у кожному шарі ґрунту, схожий на звіт про археологічні розкопки.

Окрім тіл, знайшли рештки спаленого сміття, здебільшого — обвуглений папір та биті пляшки.

Ні закривавленого ножа, ні іншої зброї. Лиш звичайний мотлох, який можна побачити на багатьох подвір'ях.

Я вже готовий закрити ноутбук і спробувати ще трохи подрімати, та все ж вирішую повторно глянути на звіт — і маю винагороду: дещо дуже важливе стирчало прямо перед носом.

Перегортаю сторінку з описом сміття й бачу фотографію розбитої пляшки. Одразу ж упізнаю форму. Це через неї в мене досі розколюється голова.

Іграшковий Майстер також любляв «Зміїний укус». Дуже любляв. Звіт показує, що ледь не кожне вбивство супроводжувалося пляшкою тої гидоти.

Із Моховиком чи Робертом це пов'язано не більше, ніж «Над прірвою у житті» — з серійними убивцями. Але інстинкти мене не підвели.

Я натягну джинси, аби ще раз навідатись до ботаніки. Лізу в кишеню й помічаю дещо дивне: хтось чіпав мій гаманець.

Перевіряю вміст. Гроші на місці, але водійське посвідчення лежить в іншому відділенні.

Здається, Роберт не тільки фахівець із підсовування в Біблію фальшивих грошей замість справжніх, а ще й досвідчений кишеньковий злодій.

Він знає, хто я. Питання в тому, кому ще він про це розповів.

Розділ 44

ЗАСЛІПЛЕННЯ

У 1889 році пенсильванський адвокат Джордж Ширас розробив нову технологію, що змінила біологію як науку й наші нинішні спостереження за дикою природою.

Ширас, який виріс біля поселення індіанців оджибве, дізнався від них про цікавий стиль нічного полювання — так зване засліплення.

Мисливець сідає позаду, в тіні, з рушницею, а його напарник розводить у каструлі багаття і стає на носі каное. Помітивши вогонь, тварини на березі завмирають. Мисливець прицілюється поміж яскравих цяток очей і вбиває здалеку.

Ширас застосовував цю техніку значно гуманніше. Замість каструлі з жаринами він використовував яскраву газову лампу, а замість рушниці — фотоапарат.

Установивши камери на березі й використавши розтяжку для магнієвого спалаху, він створив абсолютно новий метод дистанційної фотографії, який навіть не потребував присутності людини.

Його світлини, опубліковані в журналі National Geographic на початку двадцятого століття, демонстрували дивовижний погляд на дику природу, раніше майже недоступний широкому загалу. Знімаючи елотів на берегах річок і розмитих гризлі, що стрибають повз об'єктив, Ширас показав нам, чим займаються тварини, коли поруч немає людей.

Цей метод побутує в фотографії дотепер. Нещодавно ним скористалися, щоби відкрити рідкісну димчасту пантеру в Борнео й новий вид оленів у В'єтнамі.

Науковцю цей інструмент дозволяє перебувати одночасно в декількох місцях. Замість бродити навколо однієї водойми чи місцини, сподіваючись зустріти бажаний об'єкт, можна розмістити декілька камер і натрапити на золоту жилу.

Я гадки не маю, де Іграшковий Майстер, куди прямує чи що планує зробити далі. Мовби фотограф, який без упину шукає невловного звіра, я маю встановити якомога більше камер і впіймати свою здобич на плівку — точніше, на SD-картку.

Інтуїція підказує, що у своїх ритуалах він використовує «Зміїний укус», приправу місцевого окультизму.

Поцікавившись виробником, я дізнаюся, що «Зміїний укус» розливають у В'єтнамі й продають по всьому світу. Офіс американського дистриб'ютора — в Лос-Анджелесі.

Я телефоную туди й дізнаюся, що вантажівка виїхала зі складу в Теннессі і вже прямує до Атланти. Мені ввічливо надають інформацію про всі чотири крамниці, де можна придбати «Зміїний укус».

Позаяк він вважається не алкогольним напоєм, а «гомеопатичною настоянкою», виробнику вдалося обійти цілу купу місцевих законів. Їхня правда: як на мене, жодна жива душа взагалі не повинна вважати це напоєм.

Роберт (а потенційно й будь-хто інший у маленькій спільноті окультних практиків) уже знає, хто я. Тому обходить решту крамниць і питати у власників, чи не купував «Зміїний укус» високий чорний чоловік, схожий на дітовбивцю, — може, й не найкраща ідея.

Не хочеться, щоб Іграшковий Майстер дізнався про виявлений зв'язок між ним і моїми знахідками. Він може змінити поведінку.

На столі в номері лежать п'ять камер, не більших за брелоки для ключів. Замовив учора, наступного ж дня доставили. Кожна робить знімок щоразу, як помічає рух, а в режимі спокою фотографує щохвилини.

Я планую розмістити по камері біля входів до всіх крамниць і щодоби їх забирати, коли заповнюватимуться SD-картки.

Окрім того що Іграшковий Майстер може так і не з'явитися, існує ще й ризик, що коли я встановлюватиму чи забиратиму камери, мене впіймають.

Але фото Іграшкового Майстра — це лиш початок. Як визначити свою здобич з-поміж сотень людей на знімках? А коли він полишить крамницю, без поліційного ордеру годі переконати її власника надати інформацію про підозрюваного. Якщо, звісно, власник узагалі володітиме такою інформацією.

Мені треба можливість стежити за клієнтами.

Тварини лишали на землі та в багні сліди, за якими Ширасові можна було їх відстежити. З клієнтурою ботанік так легко не вийде.

Я маю знати, чи бував покупець «Зміїного укусу» в якійсь із точок Іграшкового Майстра. Маю надію, що таким чином вдасться вистежити, де він живе.

В ідеалі цей план може стати ще одним вектором, який слід розвинути до нового місяця. За найгіршим сценарієм (буквально найгіршим), якщо Іграшковий Майстер обере нову жертву й нам вдасться знайти тіло, потрібно якось пов'язати його з однією з ботанік.

Як вистежити людину, з якою ніколи не мав жодних контактів?

Мій варіант трохи зловісний і потенційно незаконний — за-
ляжно від трактування певних федеральних актів.

Ще мені видається доволі кумедним, що все це відбуваєть-
ся на відстані витягнутої руки від Центру контролю та профі-
лактики захворювань.

Учора, придбавши брелоки для стеження, я зробив іще одне
замовлення. Точніше, декілька.

Вони приїдуть не з Amazon, а з лабораторії в Північній
Кароліні, що займається продажем медикаментів оборонній
промисловості. Це якщо вірити їхній легенді. Насправді ж
там продають спеціально розроблені бактерії для конкретних
цілей.

У Іграшкового Майстра переді мною безліч переваг. Я не
слідчий, не патологоанатом і навіть не здатен помітити, коли
хтось бреше в обличчя. Однак я досить нетрадиційний вчений
із певним набором інструментів. Один із них — уміння влашто-
вувати бактеріологічні війни.

Розділ 45

ОЦІНКА ЗАГРОЗИ

Коли сидиш у барі готелю з групою передових воєнних страте-
гів, чоловіків і жінок, які півжиття проводять у кампусах, а інші
півжиття — на закритих засіданнях у Пентагоні, й питаєш, що
лякає їх найбільше, у відповідь чуєш не про ядерну валізку. За
рік на наших дорогах помирає більше людей, ніж така ядерна
бомба здатна знищити в густонаселеному місті. Найстрашні-
ша загроза — біолог, який працює на терористів чи неконтро-
льовану наддержаву, створюючи в чашці Петрі речовину, здат-
ну стерти з лиця Землі велику частину людства.

Така загроза не нова. В далеких 1940-х уряд витрачав міль-
йони доларів, намагаючись розібратися з загрозою біологічної

війни. Наші бактеріальні засоби навіть розпорошували в дикій природі, аби спостерігати за їхнім поширенням.

У 1950-му з морського судна в затоці Сан-Франциско крізь ранкову імлу розпилили дві теоретично нешкідливі бактерії, *Bacillus globigii* та *Serratia marcescens*. Результати (не кажучи вже про наслідки, коли кілька людей захворіли через ці нібито нешкідливі штами) були жахливими. Крім того, експеримент лише посилив побоювання, що ворожа держава може використати в Сполучених Штатах іще смертоносніший засіб. Тому таємні біологічні випробування тривали — у метро та інші громадські місця, скажімо, далі запускали нешкідливих бактерій, аби побачити, як швидко вони здатні ширитися.

Через шістдесят років після першого випробування у нас є багатомільярдна програма протидії бактеріологічній війні для зменшення її загрози й багатотрильйонна індустрія біотехнологій — для нових способів нас вжахнути.

Сьогодні я можу сісти за комп'ютер, погратися з програмою, що змішує та підставляє гени, немов кубики «Лего», а потім натиснути «Надіслати» — і за вказаною послідовністю генів у лабораторії створять унікальну бактерію.

Ця технологія вже встигла багатьох урятувати й теоретично врятує значно більше людей, ніж наразі вбиває внаслідок зловживань. Принаймні ми на це сподіваємося. Джина випустили з пляшки, коли в XIX столітті один чернець вирішив погратися зі стручками гороху. Спроби відібрати інструменти чи обмежити потік інформації просто робитимуть хороших хлопців менш здібними та поінформованими.

Імовірно.

Але завдяки цікавості до військових розробок бактерій з'явилася ще й низка нелетальних способів використання мікробів. До одного з таких проєктів мене запросили консультантом.

Припустімо, ви вважаєте, що терорист А входить до терористичної мережі, але вам невідомо, чи знайомий він із терористом В з іншої країни. Якщо вони розумні, не користуються електронними засобами зв'язку й завжди спілкуються через посередника — терориста Б — то як поєднати А і В, не катуючи Б і навіть не даючи зрозуміти, що ви за ним стежите?

Можна простежити за всіма, хто зустрічається з А, потім за всіма, хто зустрічається з цими людьми, і, якщо пощастить — знайти слабенький зв'язок із терористом В. Але проблема в тому, що на стеження за всіма можливими посередниками забракне агентів. Гілки дерева людських зв'язків галузитимуться, і незабаром ви зрозумієте, що для справи замало буде навіть усіх людей на планеті.

Саме з такою проблемою зіткнулася розвідувальна спільнота: величезні витрати співіснували з цілковитою неможливістю задіяти достатню кількість людей для стеження за іншими людьми.

Одним із рішень — і проектом, куди мене запросили консультантом, — було використання не людей, а бактерій.

Багата наддержавна з першокласною науковою програмою могла б нанести на нешкідливу бактерію з вашої склянки води спеціальну позначку, яка дозволила б відрізнити її від братів і сестер.

Потім її можна розпорошити на терориста А, коли він ходитиме повз вас на вулиці. Бактерія розмножиться в його роті й носових пазухах, і кілька днів він ходитиме з нею в організмі, доки імунна система її не виведе.

З погляду втілення звучить як потенційний кошмар.

Так і є — але не зовсім.

Проблема з експериментом у Сан-Франциско (як не брати до уваги етичний аспект) була у відсутності доступу до модифікованих бактерій. Доводилося використовувати штами, які були нешкідливими й водночас досить рідкісними, аби їх поширення можна було зафіксувати.

Звичайні бактерії не спрацювали би, позаяк вони й так процвітали на кожному перехожому в Сан-Франциско.

Сьогодні ж ми можемо взяти нешкідливий штам типу *Neisseria lactamica* (але не перебіжчика *Streptococcus pneumonia*, завжди готового мутувати в щось шкідливе), додати до геному кілька маркерів і перевірити, чи наш особливий штам з'явиться на терористі В, — поцупивши стаканчик його кави та взявши мазки з усього, до чого він торкався.

Завдяки магії адаптації ми навіть можемо приблизно підрахувати, через скількох людей нашому бактеріальному шпи-

гуну довелося пройти, перш ніж він потрапив на терориста В. Ми можемо отримати «дистанцію», використати програмне забезпечення, яке я допоміг створити, й врахувати приблизний розмір мережі, оцінивши кількість мутацій, знайдених на терористах Г та Д.

Для когось це може прозвучати моторошно. Для мене — ні. Статистична ймовірність того, що в такому проєкті поширяться мутований небезпечний штам *Neisseria lactamica*, становить одну трильйонну ймовірності того, що, знову вдихнувши в «Макдональдсі» *Streptococcus pneumoniae*, ви створите супергрип, здатний знищити всю цивілізацію.

Лякає те, що мені розповів один товариш. Під час полювання на Осаму бен Ладена велися серйозні розмови про особливий, персональний штам вірусу грипу. Дослідники були тільки на п'ятдесят відсотків упевнені, що їм це вдасться зробити з кількомільярдным бюджетом. Але їм довелося пояснювати керівництву про інші п'ятдесят відсотків — ймовірність того, що найменша мутація знищить цілу сім'ю Бен Ладенів включно з невинними. Серйозніша мутація, дефект у тій частині, що відповідала за пошуки особистих генетичних маркерів, із високою ймовірністю призвела б до винищення дев'яноста відсотків усіх приматів на планеті, включно з *Homo sapiens*.

Проєкт згорнули. Втім, можливо, лише на словах.

Переносимось у сьогодення: розвідувальна спільнота має доступ до спеціально розроблених вірусів і бактерій, здатних виконувати певні чітко сформульовані не смертельні завдання. Ці мікроби не називають за їхніми справжніми намірами. Замість назв вони отримують нудні послідовності чисел і класифікуються за використанням, яке повинно обмежуватися чашкою Петрі.

Я замовив п'ять окремих штамів *Neisseria lactamica* з декількома особливими модифікаціями. Не маючи доступу до високотехнологічного лабораторного обладнання чи навіть якісного сканера з налаштованими чипами, я муситиму виявляти свої штами в полі. Тому в них є спеціальний ген, який за умови розпилення з білковою суміш-

шу змусить їх світитись рожевим під ультрафіолетовим ліхтарем.

Установивши камери стеження, я планую зайти до всіх трьох крамниць і обробити своїми мікробними нишпорками кожну пляшку «Зміїного укусу», яка трапиться на очі.

Назвемо це помстою за головний біль, який не минув навіть сьогодні.

Розділ 46

УПЕРЕДЖЕНІСТЬ

Прилаштувати крихітні шпигунські камери в алюмінієві одвірки й обробити кожну пляшку «Зміїного укусу», йдучи назирці за вантажівкою від крамниці до крамниці, не так і складно. Куди марудніше було передивитися тисячі знімків і відібрати трьохсот двадцятьох трьох відвідувачів за останні два дні.

Камера в «Духовних чудесах благословенного янгола» на другий день трохи змістилася, і мені придалися лише відображення відвідувачів у дверях.

Одного з клієнтів інтуїція виокремила. Це водночас підбадьорює й розчаровує, бо його знімок дуже неякісний. А ще я просто можу бути упередженим. Я вже сформував у голові образ Іграшкового Майстра, і цей чоловік йому відповідає. Мені здається, що він підпадає під Артисів опис, – чи я собі так уявляю моторошного чорного чоловіка?

Можна хоч цілий день гадати про свої упередження, та фахової думки вони не замінять. У нашому випадку – думки Артиса.

Я записався на відеодзвінок до нього. Може, він пригадає ще щось важливе – а я дам знати, що активно займаюся справою й ні про що не забув.

Чекаючи, доки на екрані з'явиться сповіщення про вхідний дзвінок, дивлюся у вікно готельного номера на спадний місяць.

Якщо Іграшковий Майстер дотримується графіку, до чергового вбивства лишається чотири дні.

Інший убивця на час розслідування міг би зачаїтися, але не він... із декількох причин. По-перше, поліція полює на нього зовсім в іншій частині країни й проводить обшук у будинку, з якого він виїхав багато років тому. Вони навіть не спромоглися знайти лос-анджелеське лігво. По-друге, він зарозумілий. Як і іншим розумним убивцям, йому хочеться вірити у власну невловимість. Зупинившись, йому довелося б визнати, що копи принаймні не тупіші за нього. Остання причина, чому я вважаю, що за нового місяця він знову вб'є, — віра в чаклунство. Для кривавого ритуалу ця фаза найвдаліша.

З комп'ютера чути дзвінок, і переді мною з'являється понуре обличчя Артиса. Це вже не той незворушний юнак, я кого я бачив раніше.

— Артис?

— Йоу, Тео.

Зиркає вбік. Зазвичай під час таких розмов у кімнаті стоїть охоронець, тож, напевно, він просто мені про це нагадує.

— Як ти?

— Так... ем... нещодавно приходила детективка Чанг.

— Чен?

— Так, вона і якийсь чувак, прокурор, із яким я раніше не говорив. Мені показали фотографію і спитали, чи то не Іграшковий Майстер.

— І що?

Артис нахилиється і шепоче в телефон:

— Тільки між нами. Ні. Я того типа ніколи не бачив. Але вони дуже, дуже, дуже сильно хотіли почути від мене «так».

— Вони назвали ім'я?

— Так. Якийсь там Сімс.

Очевидно, тиснуть на єдиного свідка, аби назвав прізвище покійного бразильського найманця Ордаво Сімса. Але як далеко вони хочуть зайти?

— Чуваче, вони добряче на мене натиснули. Хотіли, щоб я перед присяжними засвідчив, що то був він. Без ніякого суду.

Так неправильно накидатися на Артиса з оцим усім. Я ледве стримую гнів.

— Але я сказав, що не певен, а вони відповіли, що я тоді був малим пацаном і спогади згодом могли перемішатися.

— То чим усе закінчилося?

— Послав їх під три чорти. Я через таке вже проходив, коли мене запевняли, ніби я вигадав Іграшкового Майстра. Тепер вони вірять, що він існує, але будуть вказувати мені, хто він, а хто не він? Та пішли вони. Мені начхати, що вони обіцяють і чим залякують. Якщо це не Іграшковий Майстер — це не він, і все, розумієш? Я їм так легко не здамся, знаючи, що він десь там кривдить чергову дитину. Як узагалі нормальна людина може з таким жити?

Точно. Навіть Артис, який і сам не раз порушував закон, це розуміє.

— І що тепер?

— Сказали, що дадуть мені подумати й повернуться завтра.

— Тобі запропонували щось конкретне, якусь угоду?

— Ні. Але, здається, той чувак, прокурор, хоче побалакати з суддею про мою справу і якось допомогти. Хтозна. Я їм не довіряю. Пофіг, а в тебе що?

— Теж кілька фотографій. На жаль, твоїй справі я мало чим можу зарадити.

Артис киває.

— Розумію. Та якщо все закінчиться так, як і минулого разу, коли ти вистежував схожого виродка, — мене це влаштує.

Я кахикаю.

— Ну, я все ж сподіваюся, що до такого не дійде.

Дістаю з папки фотографії, тримаючи зворотами до себе. Я добряче їх перетасував, аби не знати, де яка. Я хочу почути від Артиса його думку й не впливати на неї своїми реакціями. Нам усім здається, що ми добре вміємо їх приховувати, та часто що вправнішим ти собі здаєшся, то гірший ти насправді.

— Показуватиму по черзі. Коли побачиш когось схожого на Іграшкового Майстра, дай знати, і я відкладу знімок. Попереджаю — деякі кадри досить розмиті.

— Зрозумів.

Він підсовується ближче.

— Ні. Ні. Ні. Ні.

Навіть не вагається.

— Може, тобі треба більше часу подумати? — питаю я.

— Руки втомилися?

— Вибач. А ця?

— Ні. Ні. Ні. Ні. Ні...

Артис завмирає.

Я несвідомо відвернувся від монітора, щоб не бачити віддзеркалень.

— Артисе? — Я опускаю знімок.

Він ніби під гіпнозом. Очі широко розплющені, рот розтулений.

— Артисе?

— Це він.

— Я її відкладу про всяк випадок, і пройдемося по решті.

— У цьому немає потреби.

Він повільно хитає головою.

— Це він.

— І все ж давай закінчимо.

Він покірно киває.

— Добре, але це точно він. Клятий виродок.

Я показую йому решту знімків і отримую у відповідь нетерплячі «ні». Нарешті остання.

— Ні. Він був на тій першій.

Я перевертаю фото.

Те саме, яке відібрав я сам. Іще раз показую йому.

— Ти впевнений, що це він?

Артис дивиться просто в камеру, а не на зображення на екрані, його погляд спрямований чітко на мене. В очах читається байдужість і образа. В ньому так довго сумнівалися. А тепер ще й я перепитую.

— Сучий син досі їздить на білому «Кадилаку», — відповідає Артис.

— «Кадилаку»? — питаю я, перевертаючи фото.

Це одне з відображень на дверях. І справді, в горішньому кутику я помічаю решітку й лобове скло «Кадилака», які не сплутаєш ні з чим іншим.

У голові крутиться запитання: я обрав фото через вираз обличчя й Артисове графіті, чи річ у тому, що мій тваринний мозок, моя система аварійного сповіщення, яка дослухається

до звуків і шукає ознаки присутності хижаків, помітила «Кадилак», але не донесла це до свідомості.

— Агов, докторе Крей?

Я дивлюся у веб-камеру.

— Так?

— Ти знаєш, як його звати?

Я хитаю головою.

— Це непросто. Не хотілося б, аби він довідався про моє розслідування. Якщо власник крамниці з ним знайомий — може попередити.

— Ясно... то який у тебе план? Надіслати поліції анонімну наводку? — саркастично питає Артис.

— Ні.

Я роздивляюся знімок і шукаю ще якихось деталей. На жаль, номерний знак не видно з-за куща, але у верхній частині можна розгледіти дещо на панелі приладів. Схоже на квитанцію за паркування.

— Спробую дізнатися, що це таке.

Я підіймаю фотографію, аби Артис роздивився.

— Без блейдраннерської* примочки нічого ти там не побачиш. Звідси виглядає просто як розмита пляма.

Я дивлюсь на SD-картку, з якої дістав фото, і починаю обмірковувати алгоритм перетворення фото на відео і той, яким я скористаюся для очищення знімка.

— Вейвлети, Артисе. Вейвлети.

Розділ 47

ФУР'Є

На початку XIX століття французький математик і фізик Жан-Батіст Жозеф Фур'є, який свого часу супроводжував

* «Той, хто біжить по лезу» (Blade Runner) — американський науково-фантастичний фільм за мотивами роману Філіпа Діка «Чи мріють андроїди про електричних овець?»

Наполеона під час експедиції до Єгипту, захопився концепцією теплопередачі й енергообміну. Чому один предмет не віддає все своє тепло іншому? За цим запитанням з'явилося багато інших.

Люди давно замислювалися, чому Земля — не гігантська сніжка. Розрахувавши відстань до Сонця, Фур'є зрозумів, що тепла, яке звідти доходить, замало, аби нас зігрівати, дослідив вплив атмосфери й водяної пари на пом'якшення температури і зрештою відкрив парниковий ефект.

Але перетворення Фур'є з'явилося завдяки роботі вченого над описом математичних функцій передачі енергії. Грубо кажучи, там йшлося про використання арифметики для відновлення сигналу з його невеликої частини.

Перетворення Фур'є стало основою комп'ютерного стиснення, і саме завдяки їм я можу втиснути всі фотографії й відео на крихітну SD-картку. Процесор не має записувати на чип пам'яті абсолютно все. Він пише стільки, скільки необхідно, аби я отримав пристойне зображення.

Недолік такого стиснення у втраті інформації. Навіть крихітний об'єктив моєї шпигунської камери переніс чітке зображення панелі приладів «Кадилака» на ще меншу матрицю із втратами. Імовірно, на цих стадіях іще можна було роздивитися, що написано на папірці. Та після того, як зображення стиснув процесор, будь-які корисні дані могли зникнути.

Однак саме завдяки втратам, які супроводжують перетворення Фур'є, математики почали шукати інші техніки стиснення та відновлення. У ході вейвлет-перетворення з повної хвилі сигналу за допомогою функції, яка її створила, виникає версія без втрат. Навантаження на процесор більше, ніж за перетворення Фур'є, але пам'ять використовується набагато ефективніше.

На жаль, мої шпигунські камери використовують для стиснення саме алгоритми, засновані на перетворенні Фур'є, і багато інформації я з фотографії не отримаю.

З іншого боку, принципи теорії вейвлетів можна використовувати для відновлення сигналу крізь час.

Програми, здатні витягти чисте зображення з фотографії, розмитої від тремтіння камери, вираховують, як довго був відкритий об'єктив, і визначають приблизну кількість його рухів. Обробляючи розмитості, як мазки фарби, вони фактично можуть відкотити час назад і з'ясувати форму кінчика пензля — чи вашого ока.

Коли наш підозрюваний вийшов, на шпигунській камері спрацював детектор руху і знялося чотирисекундне відео. Для відео я використовував метод стиснення JPEG, п'ятнадцять кадрів на секунду. Це означає, що моя камера впіймала шістдесят фотографій його обличчя й передньої частини автомобіля.

Оскільки двері рухалися, обличчя було знято з декількох ракурсів, ніби сканером, для створення тривимірної моделі голови.

Я вже отримав тривимірну модель, скориставшись стандартною програмою.

Витягти форму було неважко, бо голова пройшла близько до скла. Значно складніше отримати чітке зображення папірця на панелі приладів — це двовимірний об'єкт, сфотографований із шістдесяти ракурсів, і кожен новий дещо відрізняється від попереднього.

Та не все втрачено. Частина магії вейвлет-перетворення полягає в тому, що я можу ввести певні відомі показники й надати програмі більше інформації, ніж вона сама отримає з зображення.

Для алгоритму решітка «Кадилака» — просто прямокутник, але я можу точно вказати її ширину й вирахувати, як далеко від дверей і лінзи вона була в момент зйомки.

Стабілізувавши маленький паперовий квадратик у 3D-просторі, я можу накласти інші зображення, зробити поправку на віддзеркалення, оцінити рефракційність паперу й навіть трохи скористатися штучним інтелектом для ймовірнішого припущення про певні форми на знімку.

Через п'ять годин я тримаю в руці копію того, що лежало на панелі приладів. Ну, майже. Можна було б спробувати відновити штрих-код квитанції, якби я мав зразки таких кодів,

а також зрозуміти, що то за розмиті смужки, але головне — логотип, а його видно чітко.

Двадцять хвилин я гуглю атлантську парковку, в логотипі якої використано дві літери E, і вже збираюся розширити пошук на цілий штат, коли усвідомлюю, що за своїм самозакоханим математичним чаклуванням забув перевернути дзеркальне фото.

Підправляю знімок нашого Іграшкового Майстра й додаю шрам над оком, де він має бути.

Пічтрі-стрит, 33 — адреса парковки, де стояла його машина, перш ніж він лишив її біля входу до ботаніки. Це частина сорокаповерхової офісної будівлі. Якщо з крамниці він повернувся туди, мої мікробні нишпорки про це повідомлять...

Розділ 48

ФОТОБУДКА

Зачинившись у готельному номері й складаючи детальну схему спостереження за своїми крихітними бактеріями в польових умовах, я не врахував, як складно це виявиться зробити о сьомій годині вечора в залюдненій офісній будівлі.

Моя мета — глянути, чи не проявилися мікроби на кнопках ліфта та дверних ручках на поверхах, до яких ведуть укриті бактеріями кнопки. Проблема в тому, що крихітки світяться, лише якщо обробити їх спеціальною треоніно-глюкозною сумішшю і піддати впливу ультрафіолетового світла. Оскільки світяться вони надто слабо для нормально освітленого приміщення, зразки необхідно помістити у темну кімнату й спостерігати за ними очима або телефонною камерою.

У якомусь фантастичному світі я мав би купу часу, аби залити в їхню протипожежну систему свій каталізатор, а тоді роз-

робити вірус, що вимкне світло по всьому місту. Та насправді слід вигадати щось трішечки простіше.

Вирішення проблеми спадає на думку, коли я дивлюся на одну з безлічі коробок з Amazon Prime, які скоро витіснять мене з готельного номеру, мов трибли*.

Вирізаю дно середньої коробки, а тоді знову приклеюю скотчем, мов дверцята. Всередину чіпляю ультрафіолетовий ліхтарик.

Так я зможу відкрити коробку, притиснути до будь-якої поверхні й зазирнути всередину.

До того ж, оскільки фірма співпрацює з різними доставками, я можу зійти за кур'єра і вдати, ніби просто несу посилку. Поспішно друкую наліпку з адресою компанії Thompson Consulting, розташованої на двадцятому поверсі.

Перед виходом іще раз дивлюся на себе в дзеркало. Необхідно впевнитися, що ніщо не видає обчислювального біолога, який маскується під кур'єра, аби таємно розповсюдити серед населення непереверений генетично модифікований мікроб.

Коли я зупиняюся за адресою Пічтрі-стрит, 33, автомобілі ще заїжджають у підземний гараж і виїжджають із нього, але всередині вже здебільшого порожньо.

Автомат на в'їзді видає мені чек, і я відчуваю приплив гордості, позаяк він дуже схожий на той, що надрукував я. От тільки в цьому можна чітко роздивитися штрих-код без необхідності звертатися до криптографії.

Я паркуюся поруч із парадними ліфтами, але стримуюся й не перевіряю їх. Якщо за мною стежить охорона, потрапитися не хочеться. Треба принаймні встигнути перевірити основні ліфти.

Заходжу, натискаю кнопку вестибюлю й відчуваю, як зростає тривога. Я не ознайомився з планом будівлі й гадки не маю, чи охороняється вхід і чи треба там реєструватися.

* Вигаданий іншопланетний вид із серіалу «Стар Трек», що вирізняється особливо швидким розмноженням (англ. Tribbles).

Двері відчиняються, і крізь довгий коридор я дивлюся просто в очі охоронцю, який сидить за столом.

Ліфтів по два ліворуч та праворуч, але наразі його увага зосереджена на мені. Я махаю коробкою, ніби це якась універсальна перепустка.

— Знаєте, на який вам поверх? — питає він.

Я починаю затинатися, а тоді згадую, що можна прочитати з наліпки. Це додасть моєму бурмотінню трохи правдоподібності.

— Ем, двадцятий.

— Підіймайтесь на одному з тих, що ліворуч, — каже він мені.

— Ем, дякую, — відповідаю я з ввічливістю тринадцятирічки, який ось-ось прокрадеться на дорослий сеанс.

Стою перед дверима кольору бронзи й чекаю, доки вони відчиняться. Ліфт обслуговує поверхи з одинадцятого по двадцятий. Це означає, що, заглянувши в обидва ліфти горішніх поверхів, доведеться спуститися сходами і скористатися тими, що обслуговують нижні.

— Треба натиснути кнопку, — вигукує мені охоронець через фое.

— Ем, точно.

Я натискаю кнопку, і за мить двері відчиняються.

Заходжу, натискаю «20» і полегшено видихаю. Доки ліфт підіймається, я згадую, що маю не просто стояти, а зайнятися важливою справою. Я витер і дезінфікував руки ще в машині, аби впевнитися, що не принесу з собою бактерій, тому принаймні можу не перейматися, що забрудню кнопки. Дістаю з кишені пляшку активатора, пшикаю на кнопки й виходжу в коридор. На випадок, якщо послужливий охоронець стежить за мною через камеру спостереження, прогулююся до дверей Thompson Consulting і повертаюся.

Намагаюся не роззиратися в пошуках камер. Один із головних прийомів маскування в місті — поводитись якнайнудніше. Незабаром людям набридне на тебе дивитися.

Підходжу до інших ліфтів, натискаю кнопку «Вниз», а коли двері відчиняються — засовую всередину руку й обробляю кнопки.

У голові тим часом проноситься думка: а раптом охоронець дивиться через камеру ліфта? Чи зможу я пояснити таку чудернацьку поведінку ексцентричною гермофобією?

Краще б не довелося.

Я натискаю кнопку одинадцятого поверху, відступаю й викликаю ліфт, на якому приїхав.

Коли він прибуває, я вже тримаю наготові свій ультрафіолетовий ліхтар і відкриту коробку. Якщо хочеться перевірити всі чотири ліфти, слід бути максимально швидким.

Зайшовши всередину, одразу ж стаю навколішки, притискаю коробку до кнопок і радію, що не встиг імпульсивно щось натиснути, адже світіння зруйнувало б ефект маленької темної кімнати.

Зазираю в коробку і бачу лиш пурпурове світло своєї ультрафіолетової лампи. Жодних контрольних плям.

Звичайно, проблема може бути в тому, що підозрюваний зайшов у ліфт, попросив когось іншого натиснути його поверх і не лишив сліду.

Я спускаюся на одинадцятий поверх і виходжу.

Чекаючи на інший ліфт, міркую, скільки часу мине, перш ніж охоронець помітить, що я не повертаюся. Він зателефонує копам чи піде шукати мене сам?

Мене влаштовують обидва сценарії. Головне — отримати дані. Насправді нічого незаконного я не роблю, якщо, звичайно, вони не надто добре знаються на мікробіології чи статуті Нюрнберзького трибуналу.

Я заходжу до другого ліфта, де наніс реагент, знову стаю навколішки й притуляю коробку до кнопок.

Мене вітають яскраві плями.

Привіт, маленькі.

Сумували за мною?

Усі... дві колонії?

Він натиснув дві кнопки, «14» і «17». Мабуть, комусь допоміг. Як мило.

Це означає, що я маю перевірити два поверхи. На кожному від десяти до п'ятнадцяти офісів.

Мисливський захват сповнює мою кров адреналіном, а від страху того, що я можу дізнатися, крутить у животі. Я натискаю кнопку сімнадцятого поверху.

Розділ 49

ГРА НА ШВИДКІСТЬ

За п'ять секунд подорожі з двадцятого поверху на сімнадцятий я прокручую в голові план: пробіжуся коридором, позначу кожную дверну ручку, а дорогою назад якомога швидше оглянущу їх крізь свою камеру-обскуру. Якщо в коридорі умовно тридцять дверей і на кожній я витрачатиму близько десяти секунд, на поверсі проведу не більше п'яти хвилин.

Якщо пощастить — побачу свої мікроби одразу. Та я надто добре знайомий з законами математики, аби розуміти, що з такою ж імовірністю можу на них натрапити й наостанок, коли хтось уже повідомить про психа на сімнадцятому поверсі, який намагається вдертися до офісів з амазонівською коробкою.

У готельному номері вся ця затія видавалася значно вдалішою.

Двері ліфта відчиняються, і я біжу зигзагами по коридору, озираючись, оббризкуючи дверні ручки й не зважаючи на таблички.

Їх я встигну перевірити пізніше. Зараз головне — швидкість. Добігши до останнього офісу ліворуч, розумію, що замість бродити туди-сюди коридором, мов захмелілий моряк, можна було просто пройти спочатку з одного боку, а тоді повернутись і обробити протилежний.

У РУМО не дарма найняли мене для роботи в офісі, а не в полі.

Минувши ліфти й почавши обробляти ручки іншого крила, я чую дзвінок — на цьому поверсі хтось виходить. Я застигаю.

З'являється жінка з великою коробкою піци, помічає мене, усміхається й прямує далі по коридору. Зупинившись біля дверей, розуміє, що має якось дістати ключі.

— Дозвольте допомогти, – гукаю я, підбігаючи підтюпцем до її офісу.

Кладу одну коробку під одну руку, а в іншу беру її піцу.

Шукаючи в сумочці ключі, вона вказує на мою коробку.

— Що це у вас?

Я ледь не вистрелюю заготовкою про те, що нам не називають товару, опускаю очі й розумію, що за відхиленою кришкою коробка світиться пурпуровим, мов мишача гей-дискотека.

— Це... науковий експеримент, – відповідаю.

Судячи з її погляду, краще було сказати про мишей.

Вона переступає поріг, забирає свою піцу, і з виразу її обличчя ясно читається: «Дивакуватий задрот».

— Гарно вам розважитись.

Щойно двері зачиняються, я стаю на коліно, аби прикласти коробку до ручки й перевірити, чи не заходив сюди Іграшковий Майстер.

Тут чисто, але, сподіваюсь, їй смакуватиме треонін на пепероні. Хоча, взагалі-то, на смак його важко відчути.

Я переміщуюсь до наступних дверей, накриваю ручку й дивлюся. Нічого. Повторюю з вісьмома наступними.

Від думки, що вона викличе охорону, прискорюється пульс, та я не зупиняюся. І не зупинюсь, доки мене звідси не викинуть чи не заарештують.

Дійшовши до кінця коридору, я намагаюся розв'язати задачу комівояжера й опрацювати всі двері на чотирнадцятому якомога швидше. Цікаво, що я робитиму, якщо так і не знайду відбитків, бо хтось просто йому відчинив. Південна гостинність, хай їй грець.

На все свій час, Тео. Завжди можна припаркуватися біля ліфтів стоянки й почекати на нього.

Можна навіть поставити камеру в головних ліфтах і сфотографувати на кнопках.

Варіанти є, кажу я собі. Відсутність яскравих плям – це ще не кінець світу. Принаймні не для мене.

Мені не дає спокою думка, що Іграшковий Майстер уже обрав собі жертву і ловить мить, аби схопити її на вулиці.

З появою Ордаво Сімса я почав підозрювати про спільника. Він міг скористатися болторізом і викрасти велосипед

Крістофера Бострома, щоб легше було підкинути малого додому. Неважко уявити, як розчарований хлопчик, засмучений через викрадення велосипеда, стає емоційно вразливою, легкою здобиччю для людини, яка кличе до себе в машину й обіцяє подарувати новий.

Ця думка настільки виводить мене з рівноваги, що я перевіряю двері й іду далі коридором, не усвідомлюючи, що побачив яскраві плями.

Кидаюся назад, іще раз стаю на коліно й зазираю в коробку.

Іграшковий Майстер заходив у ці двері.

Фотографую їх на свій айфон. І завдяки стійкості суспензійного агента, яким укриті бактерії, отримую частковий відбиток пальця.

Він був тут кілька годин тому...

У мене крижаніє кров.

Прямо тут...

Торкався цих дверей.

Іграшковий Майстер — більше не примара. Це справжня людина, з якою ми існуємо в одній площині.

Я роблю крок назад, аби глянути, куди саме він зайшов. Це його офіс? Чи він навідувався сюди у справах? Навіщо?

Поки я читаю напис на дверях, за ними хтось відповідає на телефонний дзвінок. Ніколи в житті кілька простих слів не змушували моє серце так сказано калатати.

Я, трясця, ціпенію.

На табличці написано: «Міністерство національної безпеки».

Розділ 50

БЕЗПЕЧНЕ МІСЦЕ

У нього могла бути тисяча причин сюди зайти. І від будь-якої з них на душі стає по-справжньому неспокійно. Мене жахає сама думка, що така страшна людина могла

спокійно побувати тут, доки на іншому боці країни правоохоронці намагаються зібрати докупи її моторошні злочини.

Спантичусь ще й те, що це лиш філія, а не головне управління. В таких місцях займаються операціями, на проведення яких бракує місця, або ж тими, які слід проводити окремо. Питання в тому, які саме це операції.

Рука натискає кнопку біля дверей, перш ніж мозок устигає обміркувати, обачно це чи ні.

Раптом він відповість?

— Чим я можу вам допомогти? — питає чоловічий голос у домофоні.

Я підводжу погляд і помічаю маленьку камеру, спрямовану на мене. Чи бачили вони, як я перевіряв дверну ручку своєю коробкою? Чи доведеться відповідати на якісь незручні запитання, аби потрапити всередину?

Я дістаю з кишені посвідчення підрядника РУМО й підношу до камери.

— Вітаю... хотів би запитати про людину, яка може тут працювати.

Двері з дзижчанням відчиняються.

— Заходьте, докторе Крей.

Їхня камера обладнана системою розпізнавання зображень, яка миттю зчитує мій бейдж. Тепер у них є не тільки моє ім'я — вони знають про мене все.

Я хапаюся за ручку дверей — ту ж саму, до якої торкався він, — і заходжу.

Офіс невеличкий. За стійкою — ряд скляних дверей. Праворуч — звичайні зачинені двері. Гадаю, вони ведуть до ще одного офісного приміщення. Це означало б, що офіс міністерства має ще один, непозначений вхід.

Перед комп'ютером сидить молодий білий чоловік у білій сорочці та краватці. Біля клавіатури лежить надкушений сендвіч.

— Чим я можу вам допомогти? — привітно питає він. — Майже всі вже розійшлися.

Я дивлюся на скляні двері за його спиною й читаю, що на них написано:

Джек Міллер: помічник заступника — міжнародний відділ
Кім Данн: міжнародні зв'язки
Картер Валчек: міжнародні комунікації

Шпигуни. І повторюване слово «міжнародні» натякає, що цікавлять їх не внутрішні справи країни. Це працівники розвідувальних агентств, які спілкуються з іншими закордонними урядовими шпигунами. Займаються прихованою антитерористичною діяльністю. Прихованою, бо на таблиці немає й згадки про тероризм чи наркотики.

Єдина причина, чому мене впустили всередину, — візитка РУМО. Інакше відправили б у головний офіс. Я в цьому впевнений.

Я вигадую переконливу брехню, що не заведе мене в пастку власних помилок.

— Я був у іншому офісі... мене відправили сюди.

Дістаю з кишені роздруківку зі своєї шпигунської камери — ту, гіршу версію.

— Одну мою колегу поранили під час пограбування. Ми шукаємо свідків. За її словами, безпосередньо перед нападом вона спілкувалася з цим чоловіком і він може підтвердити її свідчення.

Черговий дивиться на фото, зиркає на мене, а тоді знову повертається до знімка. Кволю хитає головою. Це несвідомий рух людини, що каже неправду.

— Хіба він не тут працює?

Він киває головою дещо виразніше — так, як зазвичай погоджуються з чимось правдивим.

— Ні. Він тут не працює.

Я міг би попросити перевірити записи камер, та це порушення безпеки, а він нізащо не суперечитиме власній брехні.

Іграшковий Майстер був тут. Можливо, він тут не працює, та мав досить вагомі причини, аби цьому чоловікові зараз доводилося брехати.

— То це справа РУМО? — питає він, розуміючи, що мене не слід було впускати.

— Не можу сказати, — відповідаю, лишаючи його сам на сам із власними підозрами.

— Ну, я розпитаю. Дайте номер людини, через яку я зможу з вами зв'язатися.

Я на дев'яносто дев'ять відсотків упевнений, що цей чоловік знає Іграшкового Майстра, але, підозрюю, не здогадується, ким той є насправді. Якщо, лишивши фото й лівий номер, я накличу на Іграшкового Майстра більше підозр — тим краще.

Я записую номер і передаю черговому.

— Будемо раді будь-якій допомозі.

А тоді додаю, намагаючись звучати лиховісно:

— Нам треба дещо у нього спитати про Лос-Анджелес.

Черговий бере знімок і кладе на стійку, не глянувши повторно й навіть не прочитавши номер.

— Я порозпитую, — каже він.

Я дякую йому і повертаюся в коридор. Якби не камера над входом, приклав би вухо до дверей і спробував підслухати, кому він телефонує з приводу мого візиту.

Повернення до машини сповнене запитань і гіпотетичних сценаріїв.

Що може пов'язувати Іграшкового Майстра з міністерством нацбезпеки?

Він інформатор? На кого він доносить? І про що?

Існує крихітний шанс отримати про нього хоч якусь інформацію. Не хотілося б за цей шанс чіплятися, позаяк хибно позитивних сигналів може бути безліч. Але тепер, маючи додаткову точку даних, більшість із них я можу відфільтрувати й отримати корисні відповіді.

Розділ 51

НЕЗАХИЩЕНІСТЬ

У світі розвідки існує багато різноманітних категорій інформації — від публічної, як-от телефонні довідники, до надсекретних розвідданих на кшталт розмов, які ведуть люди з тих телефонних довідників.

Я працюю підрядником на РУМО через OpenSkyAI, і мій доступ украй обмежений. Мені проводять брифінги, пов'язані з операцією, в якій просять узяти участь спостерігачем. Іноді я навіть отримую відповіді на запитання, які вони вважають доречними.

Справжні агенти РУМО, такі, як Біркетт, мають доступ до набагато більшого обсягу інформації через розвідувальний портал, та навіть у них є певні обмеження й гарантії. Усе, що вона проглядає, реєструється в журналі. Якби вона вирішила глянути, чи використовував її колишній хлопець інший телефон (така інформація, скоріше за все, зберігається десь на сервері в підвалі у Вірджинії), це викликало б підозри і їй би висунули звинувачення, якби, звісно, комусь до цього було діло.

Та проблемним може бути навіть пошук робочої інформації. Я кілька разів просив її отримати певні розвіддані, а у відповідь чув, що нагорі цей запит вважають несуттєвим, чи навіть гірше — дізнавався, що отримана інформація хибна або застаріла.

Звичайно, я переконаний, що нам слід пильнувати власні секрети. Трохи заспокоює, що більшість відомої урядові про тебе інформації ховається під тонами бюрократії. Саме тому, коли трапляється щось погане, часто виявляється, що в якоїсь зі спецслужб були про це дані, та ніхто нічого не зробив. Ніхто навіть не знав, що дані були. Тож це не дивина.

Дедалі частіше найнадійнішим джерелом розвідданих для РУМО стають приватні розвідувальні агентства, що працюють на корпорації та інвестиційні компанії. До таких агентств я можу без проблем дістатися.

Якби я зв'язався з ЦРУ і спитав, чи буде Chengdu Aircraft Industry Group новий винищувач «J-20» у закинутому промисловому парку за вісімсот кілометрів від Сичуаня, то у відповідь отримав би коротку догану про секретні розвіддані.

А от якщо я зайду на портал Strategic Development Awareness — приватної компанії з Олбані, штат Нью-Йорк, — і пошукаю інформацію про виробництво китайських винищувачів, то отримаю супутникову мапу, де буде зображено, скільки енергії споживається в тій «закинутій промисловій зоні», і знімки нещодавно побудованої незвично довгої

магістралі, яка невдовзі стане величезною злітно-посадковою смугою.

Якщо ви з компанії Boeing чи Lockheed, така інформація стане у пригоді для підготовки пропозицій майбутнього контракту індійському й саудівському урядам, адже раптом стає ясно, що на вухо їм нашіптують повітряні сили Китайської Народної Республіки.

Портал SDA не розповість мені, чи справді російський аташе в Новій Зеландії належить до внутрішнього кола шпигунів Путіна. Але пов'язаний з ним портал Global Connect — це така собі соцмережа для оцінки рівня зв'язку бізнесменів і посадовців. Я можу ввести в пошук ім'я аташе й виявити, що запити, які винятково позитивно впливають на особисті активи Путіна, йдуть через нього частіше, ніж через російського аташе в Австралії.

Неважко покопирсатися в системі й дізнатись, які «джерела» зливають інформацію Washington Post і хто з мексиканських політиків працює з болівійцями, пов'язаними з експортом кокаїну.

Таку інформацію майже завжди збирають досконало законними засобами. Ба навіть більше, її збір заохочується урядом США. Якщо ЦРУ повідомить компанії Boeing, що їхні шпигуни дізналися про китайські заводи, це буде порушенням торговельних домовленостей, але для торгового дефіциту США буде вигідно, якщо компанія Boeing отримуватиме ту ж інформацію, яку Пекін активно викрадає з американських комп'ютерів і регулярно передає своїм компаніям.

Тому, хоч як би чудово було завантажити на портали РУМО, ЦРУ і Агентства нацбезпеки зображення Іграшкового Майстра й отримати можливі збіги разом з біографіями й стоматологічними записами, такого доступу я не маю. Технічно мій рівень доступу збігається з рівнем секретаря штаб-квартири РУМО, який відповідає на дзвінки за стійкою. Але для пошуку збігів я можу скористатися приватними порталами на зразок Global Connect чи Face Tracer.

Як і на решті порталів, дані на Face Tracer найточніші, коли справа стосується грошей. Якщо Іграшковий Майстер — шулер і його викидали з казино або помічали в Антверпені

за продажем фальшивих діамантів, існує висока ймовірність отримати збіг. Якщо ж ні — він лиш один із семи мільярдів інших людей, на кожного з яких є кілька тисяч схожих.

Якось у самій лиш Індії я знайшов шістьох схожих на себе хлопців. Тому Face Tracer — не найвдаліший варіант. До того ж у нього є дещо неоднозначна проблема: більшість алгоритмів розпізнавання облич проходили тестування на білих або азіатах через особливості світловідбиття й невід'ємну необ'єктивність дослідників. Це означає, що Face Tracer, найімовірніше, видасть чимало хибнопозитивних результатів, але я до цього готовий.

Я завантажую фотографії — оригінали з відображення та свої реконструйовані знімки — і даю системі їх опрацювати.

Спершу вона намагається створити власні вузлові точки: відстань між зіницями й ніздрями, форму брів, вуха. Ваші вуха — майже такі ж унікальні, як відбитки пальців.

Далі система обробляє базу даних із мільйонів зображень. Деякі взято з соціальних мереж, інші — з газет і тисяч інших джерел.

А тоді — бац! — і видає мені сім результатів. Менше, ніж я очікував, тому потрібного там може й не бути.

Три відкидаю одразу ж, позаяк їхні профілі не підходять. Двоє інших — просто фотографії з неповними даними.

На двох останніх фото — на одному з 96% ймовірності, а на другому — з 98%, здається, зображена одна й та ж людина.

Але, якщо вірити Face Tracer, це не так. І коли я вводжу імена в Global Connect, отримую дві окремі біографії.

Одного звуть Ойо Діалло. Він служив помічником нігерійського воєначальника, перш ніж зникнути безвісти після конфлікту з «Боко харам».

Інший — проповідник п'ятдесятницької церкви на ім'я Джон Крістіан.

Я ще раз пробігаюся їхніми профілями. Надто дивно, що два чоловіки такі схожі й водночас такі різні.

А тоді читаю їхні біографії, і все стає на свої місця.

Трясця.

Це одна й та сама людина.

Як лідер африканського загону смерті став християнським священиком з півдня? На це моторошне запитання я маю дати неспростовну відповідь, перш ніж звертатися до ФБР чи іншої організації, яку слід буде залучити.

На перший погляд, зв'язок неймовірний, але після перевірки кількох новин і відновлення в пам'яті деяких історичних прецедентів він стає правдоподібнішим.

У 2016-му в новинах почали обговорювати моторошну історію. Охоронець, який працював у міжнародному аеропорту імені Даллеса, виявився колишнім сомалійським силанем, звинуваченим у воєнних злочинах. Серед його звірств значилися смертельні затягування прив'язаних до джипів людей, спалення селищ і масові страти.

Звинувачення розглядали тільки в цивільних судах — Сполучені Штати не мали належних повноважень для кримінальних — та люди однаково були приголомшені, дізнавшись, що обвинувачений пройшов перевірки ФБР і Адміністрації транспортної безпеки, навіть попри сумнівний статус візи його дружини, котра, як з'ясувалося, стверджувала, нібито стала біженкою через конфлікт, який її чоловік допоміг зчинити.

Кілька хвилин пошуку — і я дізнаюся, що, за даними правоохоронних груп, у США мешкає близько тисячі воєнних злочинців. Декого підозрюють у скоєнні жахливих злочинів, як ті, що до них причетний Джон Крістіан / Ойо Діалло.

Серед наших земляків також вистачає людей, які подалися до інших країн коїти звірства у воєнний час. Уряд не раз робив винятки для важливих осіб типу німецьких інженерів з питань ракетобудування, яких ми привезли наприкінці Другої світової, але в мене мороз по шкірі від думки, що така людина, як Ойо, може спокійно розгулювати вулицями. Хто з нещасних біженців не отримав тут притулку, бо Ойо знав, як обійти систему, чи бо якийсь держслужбовець не помітив очевидного?

Уже за кілька хвилин я знаходжу точний збіг. Часова лінія складається бездоганно: за рік після зникнення Ойо з'являється Джон Крістіан. Обое пов'язані з п'ятдесятництвом —

для Західної Африки це не дивина. І в обох однаковий рубець над оком.

Ще переконливіше — принаймні, для мого нового цинічного світогляду, який сформувався за останній рік боротьби з тероризмом, — те, що місіонерство Джона Крістіана стало б ідеальним прикриттям для продажу зброї в понівечених війною регіонах.

На папері все дуже переконливо, та потрібно більше доказів, аби я не здавався божевільним фанатом теорії змови, запевняючи, що вбитий кілька днів тому бразильський ув'язнений — це не Іграшковий Майстер. Що справжній убивця — військовий злочинець, який працює священником у Джорджії.

Розділ 52

МАЯЧОК

Наступного дня я маю на руках три адреси, які можна пов'язати з Джоном Крістіаном.

Перша — маленький будиночок на околиці Атланти. Пройшовши повз нього, я зрозумів, що лігво не тут, — звісно, якщо внизу нема просторого підвалу.

Перш за все, це щільно забудований район, де майже немає парканів. Його дім — двокімнатний одноповерховий особнячок із маленьким подвір'ям, яке проглядається з вулиці. Крізь широке вікно вітальні видно спартанський інтер'єр із доволі великим хрестом на стіні.

У такому житлі й має мешкати простий вірянин, а не небезпечний хижак, що цінує свою приватність. Ця повна протилежність будинку у Вімблдоні підсилює мою підозру про кілька помешкань для різних частин життя. Є дім Джона Крістіана, а є лігво Іграшкового Майстра.

Проїжджаючи, автомобіля я не помітив, тому вийшов, зробив кілька фото й попрямував далі.

Наступна нерухомість, із якою він пов'язаний, — церква — розташована за п'ятнадцять кілометрів від дому вбога металева халупа, пофарбована в білий колір. Вона стоїть на двадцяти сотках землі разом із кількома іншими будівлями.

Там, посеред стоянки, поруч із п'ятьма іншими машинами, стоїть білий «Кадилак» із Артісового кошмару.

Це ніби бачити, як в океані навколо плавця акули здійснюється вода. Те, про що ти знав, досі ховалося глибоко під хвилями.

Тепер воно у моєму світі.

Мій план простий: гадаю, в Ойо є й інша нерухомість, яку годі знайти в архівах. Розташування він тримає в повній таємниці. Коли за три дні зійде новий місяць, він там учинить своє діяння. Щоб його зупинити, я маю дізнатися, де вона.

Я не є досвідченим спостерігачем — а поодинці не працюють навіть досвідчені. Аби його впіймати, доведеться вдатися до чогось прямого й ризикованого. Під'їду до його автомобіля десь на хвилину й помолитимуся, щоб він не вийшов і не застукав мене.

Незаконністю я не переймаюся. Десь є хлопчик, життя якого залежить від мене.

Викручую кермо, заїжджаю на стоянку й почуваюся ніби капітан великого рибальського судна. Насувається шторм Ойо. Буде чудово, якщо його вдасться обійти.

Проїжджаю вузькою асфальтованою доріжкою й паркуюся поруч із «Кадилаком». Машина зовсім новенька на вигляд. На ній досі каліфорнійський номер. Підозрюю, він їх орендує або ж купує нову кожні кілька років. Не тому, що марнослава, а щоб не можна було знайти волосся й волокна від попередніх злочинів.

На піку своїх підозр поліціанти буквально стояли через дорогу від Теда Банді, чекаючи ордерів на обшук, а він у цей час мив свій «Фольксваген Бітл», вичищаючи докази, які вони так відчайдушно шукали.

Переводжу дух і дістаю мапу, якою зазвичай прикриваю свої дії. Трохи застарілий, але досі дієвий метод. Я навіть

підготував туристичне запитання, яке за необхідності можу поставити першому, хто мене помітить.

Розклавши мапу на кермі, дістаю свій маленький пристрій і впевнююся, що все працює.

Я не маю доступу до найтонших пристроїв, що їх використовує РУМО у своїх операціях, тому мушу імпровізувати, сподіваючись, що Ойо — не параноїк і не обшукуватиме машину на предмет маячків. Мій гаджет простий. Це звичайний мобільний, який я придбав у супермаркеті, підключив до блоку живлення й запакував у чорну пластикову коробочку, куплену в магазині електроніки. До коробки я приклеїв найбільший неодимовий магніт, який тільки зміг знайти.

Упевнююся, що нікого немає поруч, відчиняю дверцята й присідаю.

На випадок, якщо мене помітять у такій дивній позі, тримаю в другій руці телефон. Підведуся і вдам, ніби впустив.

Присівши, нервово намагаюся прикріпити маячок під машину, постійно визираю з-понад дверцят, мов наляканий ховрах, і чітко розумію, що така польова робота — не для мене.

Минає ціла вічність, перш ніж мені вдається знайти вдале місце для магніту, і, щойно я його прикріплюю, лунає гучне металеве клацання. Хоч би не почули люди в церкві. Та ніхто не вибігає. Я перевіряю, чи міцно причепився самопальний маячок. Добре. Сам по собі не відпаде.

Повертаюся у своє водійське крісло, адреналін досі зашкалює. Востаннє озираюся, перевіряючи, що за мною не стежать, і виїжджаю зі стоянки.

Переїжджаю на заправку, що на півкварталу нижче вулицею, на іншому боці.

Заправляючи бак орендованого авто, не відводжу очей від машини Ойо. Я чекаю, що він вибіжить глянути, чому біля його машини терся якийсь дивак. Та він не вибігає.

Заправившись, я вагаюся, чи варто спостерігати, що він зробить далі, й вирішую, що для такого завдання в мене

замало навичок. Мені слід зводити точки даних, а не займатися цією практичною хрінню. Як уже було неодноразово доведено, це не моє.

Далі за планом — перевірка третього об'єкта, пов'язаного з Іграшковим Майстром та його церквою. Інтуїція підказує, що там може щось бути, хоча навряд чи він настільки знахабнілий. Важко уявити, щоб він коїв свої злочини в місці, на обшук якого поліція без проблем може отримати ордер. Хоча біс його знає. Може, в особі Джона Крістіана він почувається як удома.

Розділ 53

ПРИХИСТОК

Пошукавши інформацію про парафію Джона Крістіана / Ойо Діалло, я дізнаюся, що вона володіє нерухомістю на захід від Атланти, біля парку Світвотер-Крик. Дитячий християнський табір — це вісімдесят соток землі з трьома будівлями, маленьким басейном, доволі нерівним футбольним полем і місцем для багаття. Принаймні якщо вірити Google Earth.

На сайті сказано, що це християнський прихисток для бідних та малозабезпечених дітей. Звучить, як рай для дітовбивці, але на локацію з «П'ятниці, 13-го» табір не схожий. Парканів немає, будівлі нічим не захищені, а навколо повно сусідів. Тут, як і в заміському будиночку, вбивці було б украй незручно бігати голяка за дітьми.

І все ж табір здається ідеальним місцем, аби знаходити та готувати потенційних жертв.

Доки Ойо в церкві, я вирішую навідатися до ще порожнього табору — принаймні згідно з розкладом — і роздивитися, що до чого.

Паркуюсь і обходжу територію. На ній — старі білі дерев'яні будівлі з запилюженими вікнами.

Зазираючи всередину, помічаю кафетерій та ігрову кімнату, полиці якої заповнені настільними іграми. Ще тут є чотири будиночки з десятима двоярусними ліжками в кожному, а також окремих душ і вбиральня, як зазвичай буває у кемпінгах.

На фотографіях із таборового сайту дітлахи часто сидять у наметах або граються на свіжому повітрі. Озера чи інших принад звичайного літнього табору тут немає, та для дітей із бідних родин це місце — далеко не найгірше у світі... якщо не рахувати, що керує ним дітовбивця...

У глибині табору є парк. Із західного боку — ряд будівель, огорожених високим парканом. Як я розумію — щоб не було чути дитячого лементу. В інтернеті сусідня нерухомість значиться, як «Розсадник Макгентрі». З боку табору ніяких вивісок на загорожі немає. Зарості, що височіють над нею, давно ніхто не підрізав.

Я ще раз проходжуся табором, упевнюючись, що не пропустив якогось бомбосховища чи підземного бункера. Навіть стоячи над ним, я б не дізнався про його існування, та все ж я певен, що лігво Іграшкового Майстра не сховане під дитячим християнським табором.

Убивати він може й тут. Але навіть попри те, що у Вімблдонському будинку вбивали й ховали заразом, навряд хтось настільки розумний, як Ойо, ризикуватиме, даючи юрбі гіперактивних дітей гратися в купу малу на погано закопаних трупах. На відміну від більшості серійних убивць, він занадто обережний для такого.

Історії відомо безліч випадків, коли поліціанти з'являлися на порозі серійних убивць, доки їхні жертви кричали про порятунок із приглушених підвалів чи прихованих кімнат за кілька метрів звідти. Двадцятьох шістьох жертв Джона Вейна Ґейсі виявили закопаними під будинком. Те, що лишилося від жертв Джеффрі Дамера, знайшли в холодильнику й ледь не в кожній кімнаті.

Я минаю кільце з колод, що оточують кострище. Носком черевика копірсаюся в попелі, шукаючи те, чого там бути не має.

Трохи плавленого пластику й фольги, але на місце кремації не схоже. Все у цьому таборі виглядає так, як і має. А от від одного погляду на будинок у Вімблдоні я відчув напад тривоги.

Повертаюся до машини. Треба повернутися в готель, проглянути дані про розташування Ойо й вибудувати мапу його пересувань за останні години. Сподіваюся, так вдасться визначити його секретне місце. Знайти його зараз — питання життя і смерті.

Я лізу в кишеню по ключі від свого орендованого авто, і тут раптом дзвонить телефон.

— Алло? — відповідаю я, сідаючи.

— ЯКОГО БІСА, ТЕО? ЯКОГО БІСА?

— Біркетт?

Такою розлюченою я її ще не чув.

— Що ти накоїв?

— Тобто?

Я нервово озираюся, очікуючи поліційних сирен і гелікоптерів.

— Лос-Анджелес? Ти про це?

— Про це? Господи. Ні. Я зараз не про твоє дивакувате хобі. Я про те, як намагаюся владнати все з Парком, аби він не ускладнював тобі життя. Спілкуюся з подругою, яка займається внутрішніми справами підрядників РУМО. Прошу глянути, чи не написав Парк чого-небудь після вашої з ним, ем, *суперечки*, а вона каже, що хтось піднімав твій файл ОР.

— Мій що?

— Файл оцінки ризику. В ньому зберігаються всі твої потенційні безпекові зобов'язання. Так ми можемо стежити за всіма вами, ідіотами, аби ви не відчували себе Сноуденами й не побігли розпатякувати все росіянам. Тобою хтось дуже цікавився.

— Парк?

— Ні! Як настільки розумна людина може бути такою тупою?

— Раз на раз не випадає, — відповідаю я.

— Людина з іншого управління.

— З якого?

— Я не маю права тобі казати. Але уявімо, що це РУМО без двох останніх букв і з однією попереду.

ЦРУ.

— Якого хріна вони мною цікавляться?

— Якого хріна... стривай...

Вона замовкає, усвідомивши, що хотіла спитати те саме.

— То якого хріна?

— Якщо я скажу, що не маю жодного уявлення, ти мені повіриш? І взагалі — хіба тобі можна мене про таке питати?

— Якби зробили офіційний запит, я б не питала. Та запиту не було, тож це просто місцева чутка. Але серйозно, Тео. Якщо я дізнаюся, що ти записував секретні документи на диски Леді Гаги, я тобі яйця відірву.

— То була Меннінг, не Сноуден.

— ЧОРТ ЗАБИРАЙ, Я РОЗУМІЮ РІЗНИЦЮ!

Вона глибоко вдихає і трішечки заспокоюється. Трішечки.

— Це не лише твої справи. Мої теж. Я по стількох кабінетах бігала, щоби влаштувати тебе на цю роботу. Стільки всього наобіцяла. Твої перепалки з Кавано мало чим допомагають, але принаймні він поважає людей, які виказують своє незадоволення. Якщо ти вплутався в якесь лайно, мені кінець. А я люблю свою роботу. Я особисто знайду тебе й відріжу тобі член або ж упевнюся, що, коли ти сидітимеш у федеральній в'язниці, за мене це зроблять якісь головорізи. Ти зрозумів?

— Так.

— ТИ ЗРОЗУМІВ?

— Господи, так! У чому б мене не звинувачували, за таке не садять до федеральної в'язниці й не відправляють доживати віку в Росії під пильним наглядом купки колишніх шпигунів КДБ.

— Гарзд. Рада, що ми одне одного розуміємо.

— Так. Довірся мені. Я б не зробив нічого такого, що могло б тобі нашкодити.

— Добре.

Вона ще раз глибоко вдихає.

— Я тобі вірю. Та от цікаво — ти соціопат?

— Я й сам себе часто про це запитую.

— Спокійніше мені не стало. Скажи, чи робив ти щось таке, що десь у когось могло б викликати підозри?

От гівно.

— Ем...

— Тео?

Я не розповідатиму про свій маленький експеримент із бактеріями, чи про те, що він допоміг виявити. Про те, як

я буквально на порозі ДНБ лишав генетично модифіковані мікроби, точно мовчатиму.

Нічим хорошим це не скінчиться.

До того ж вона муситиме розповісти керівництву, а за сумісництвом тому, хто так раптово мною цікавився. Можливо, це Парк через посередника намагається мені нашкодити. Але якщо ні, не хочеться ризикувати.

— Бачила моє ім'я в новинах? — питаю риторично. — Може, хтось із іншого управління просто цікавиться? Мене вказали лиш як консультанта OpenSkyAI. Може, просто цікавляться, чим я там займаюся?

— Угу, — каже вона, не повівшись на моє пояснення. — Які ще варіанти?

— Не можу сказати...

— Ти, трясця, сама прозорість. Кажі вже.

— Можу сказати тільки... Пам'ятаєш той дім жахів у Лос-Анджелесі? Підозрюваного, що помер у Бразилії? Головний не він.

— То це тому ти в Атланті?

— А ти звідки знаєш?

— Я працюю на спецслужби, дурнику. Крім того, я мала пересвідчитися, що ти не побіжиш у розпростерті руки китайців. Туди краще не перебігати. Господи.

— Зрозумів. Отже... що я можу розповісти... ну, той тип, який, на мою думку, винен... ем... він може бути... може бути інформатором.

— Добре, — терпляче каже вона. — Чиїм?

— Можливо, міністерства національної безпеки.

— Мусульманин?

— Ні. Все складніше. І інформатор не внутрішній.

— Чорт забирай, Тео. Ти взявся рознюхувати про захищеного інформатора?

— Не знаю, чи він захищений. Але поганий точно. Дуже поганий.

— Тому ми й використовуємо їх як інформаторів. Хороші типи не знають нічого корисного.

— Так, — відповідаю я. — Але цей убив у Лос-Анджелесі принаймні сімнадцять дітей.

— Якщо матимеш докази, надішли їх мені, і ми звернемось до ФБР.

— Я над цим працюю.

— Як це розуміти?

— Треба переконатися, що його одразу ж упіймають. Цей тип може планувати чергове вбивство дитини. Якщо я облажаюся, він зникне, а мені доведеться відповідати на незручні запитання.

Вона гучно зітхає.

— Сподіваюся, ти знаєш, що, на хрін, робиш.

— Знаю.

— Пильнуй. Не всі в нашій команді грають за одними правилами.

Розділ 54

ПОСЛАННЯ

Коли я прямую коридором до свого готельного номера, з думки не йде лиховісне попередження Біркетт. Мене й без того параноїло, а тепер я переймаюся ще й через людей, які мали б бути на моєму боці.

Відмикаю двері, вмикаю світло і бачу статечного літнього чоловіка в костюмі-трійці, який лежить на моєму застеленому ліжку й читає роман Клайва Касслера.

Я повертаюся й перевіряю номер на дверях.

— Ви не помилилися, докторе Крей, — каже чоловік, відкладаючи книгу. — Прошу, сідайте. Спина розболілася, тож вирішив скористатися нагодою прилягти на твердий матрац.

Я шукаю поглядом пістолет чи якусь іншу зброю. Його руки складені на животі в найменш загрозливій позі. Чоловік схожий на розслабленого юриста чи бізнесмена.

Опускаюся в крісло навпроти, намагаючись визначити, хто він такий і що тут робить. Варто б зателефонувати до поліції,

та надто вже мені цікаво, що буде далі. До того ж я будь-якої миті можу дотягнутися до пістолета.

— Зручно? — питає чоловік.

— Так... А вам?

— О, так, значно краще. Поїздка була довгою.

— І яка мета цієї вашої поїздки?

— Допомогти вам, докторе Крей. Ви — людина, що має багато запитань, а я тут, щоб надати вам відповіді.

— Ага, — відповідаю я, намагаючись зрозуміти, він божевільний чи просто моторошний. — Хто ви?

— Можете називати мене Білл.

— Просто Білл?

Він киває.

— Просто Білл.

— Що ж, Білле, можу сказати, що ви мало чим мені допоможете. Був радий знайомству.

Я підводжуся й прямую до дверей.

Він не рухається.

— Докторе Крей, знаєте, як найкраще лікувати невралгію трійчастого нерва?

— Ні. Я спеціалізуюся на іншому.

— Саме так. А я відповідаю на інші запитання. Ви не те питаєте. Прошу, сідайте. Вам слід запитати, чим я можу допомогти.

— З Джоном Крістіаном?

— З тим, як не потрапити за ґрати, докторе Крей. Можна називати вас Тео? Наразі саме це запитання має переймати вас найбільше. Як не провести решту життя у в'язниці.

Зрозуміло. Цей тип — пережиток холодної війни, старий шпигун, якого смикнули з пенсії, щоб мене налякати.

— Кумедно, — відповідаю я. — Наразі це далеко не головна моя проблема. Мені цікаво, як ви живете з думкою про те, що захищаєте триклятого вбивцю, який ось-ось скоїть черговий злочин.

— Гадки не маю, про що ви, — відповідає він.

— Не маєте гадки про сімнадцятьох мертвих дітей, яких відкопали на задвірках будинку в Лос-Анджелесі, де проживав один із ваших?

З погляду Білла можна сказати, що він і справді не розуміє, про що я.

— Серйозно? — ледь не вию я. — Ви просто мужик, якого кличуть, коли хочуть когось до всирачки налякати, й навіть не пояснюють, за що?

— Пояснюють. Я бачив запис камери стеження, на якому один чоловік дуже дивно поведився в коридорі біля офісу міністерства національної безпеки США. Здається, він розприскував якусь хімічну речовину, перш ніж необачно зайти всередину і пред'явити посвідчення.

Я підводжуся з крісла і підходжу до дверей.

— Із хвилину ви таки змусили мене понервувати.

Білл лишається на місці.

— Я роблю вам послугу.

— Так. Ви сама доброта. Коли в мої двері стукають із міністерства нацбезпеки чи Центру з контролю захворювань, я починаю панікувати. Та коли один трухляк із ЦРУ надсилає іншого, щоб мене налякати, позаяк там навіть не здатні уявити, як сильно облажались, лякатись я не в змозі, — я відчиняю двері. — Час вам повертатися до свого передмістя в Александрії чи звідки ви там. І передайте приятелеві, нехай краще придивляється, звідки, чорти б його побрали, він отримує інформацію.

Білл зводиться на ноги. На його обличчі досить вдоволений вираз. Біля дверей він зупиняється.

— Те, що буде далі, вам не сподобається.

Він суне руку в кишеню.

Я хапаю його за плече.

— Як і вам, Білле.

Він повільно виймає руку й дістає мою чорну коробочку, мій маячок.

— Знайти було неважко. Тому навіть не намагайтеся повторити.

Він кладе маячок мені в руку і прямує коридором. Коли він майже дістається ліфта, я вирішую його наздогнати.

— Стривайте!

Білл розвертається.

— Так?

— Що вам про нього відомо?

— Мені дали дуже просте завдання, докторе Крей. Я посланець. Повідомлення доставлено.

Він відвертається.

Я хапаю його за лікоть.

— Годі цього дешевого шпигунського лайна. Забудьте про вашу доставку повідомлень. Просто дайте мені поговорити з тим ідеалістом, який почав працювати, ще коли Хрущов гунав своїм черевиком і погрожував нас закопати. З тим, хто здатен відрізнити, що правильно, а що ні... Вам відомо, хто насправді Джон Крістіан?

На його обличчі жодної емоції. Переді мною чоловік, настільки затяганий системою, що йому байдуже. Коли дзвонить телефон, він доставляє піцу. Йому нема діла, що в ній чи для кого вона. Він лиш знає, що коли надходить наказ, кляту піцу слід доставити.

Я відпускаю його руку. Він повертається до ліфта й натискає кнопку. З відполірованого металу дверей на мене дивляться його холодні очі. Порожній вираз у них на мить зникає.

Повертаюся в номер, намагаючись зрозуміти, що ж станеться далі: я прокинуся посеред ночі від того, що Білл душить мене струною піаніно, чи отримаю жорстку догану з відділу кадрів про неприйнятне ставлення до літніх людей?

Мій погляд опускається на маячок. Перш ніж повернути мені телефон, старий трухляк його навіть не вимкнув. Він хоч усвідомлює, що там збереглися всі дані про їхні з Ойо переміщення?

Здуріти можна.

Розділ 55

МИСЛИВСЬКІ УГІДДЯ

Під час стеження за Джо Віком єдиним дедлайном був початок семестру, коли я мав повернутися до університету. Не встиг. Він убив знайому мені людину, мені не давали спокою його

інші жертви, але про нього я думав лиш у минулому часі. Розкривати його злочини було мов зчищати землю з місця археологічних розкопок і усвідомлювати, що плем'я епохи неоліту практикувало ритуальні вбивства. Так, це може шокувати, та все ж це минуле. Ти не переймаєшся тим, що скелети повилазять із могил і продовжать убивати. Не переймаєшся безпекою якогось свого сучасника. Я знав, що Вік досі активно вбиває, та часові рамки мене не підганяли. Два дні, два тижні – постраждає лише моя професійна кар'єра.

З Ойо все інакше. Сонце зійшло. Коли сяде, найімовірніше, він матиме нову жертву. А як зійде знову, маленький хлопчик буде мертвий.

Моя душа не на місці. За останні кілька днів я стільки всього міг зробити. Якби звернувся до новин, хтось би розповів цю історію. Це привернуло б до Ойо тимчасову увагу і врятувало б життя. Можливо.

А тоді що? Він би вислизнув і з'явився ген далеко, розуміючи, що я можу його відшукати. Міг би виїхати й виринути в якійсь іншій країні, де його злочини було б іще важче розкрити. Цікаво, що його приятель Ордаво Сімс робив у Бразилії? Він був більш ніж лакеєм? Ойо – частина чогось більшого, про що я не знаю?

Я не розумію його самого, що вже говорити про його коло. Цей чоловік – не просто соціопат, що зазнав впливу воєнного конфлікту. Як і Джо Вік, це людина з особливим талантом до переховування та вбивства. Природжений хижак у світі, повному здобичі.

Він уміє переховуватися настільки вдало, що я вже встиг його загубити. Дані з мого телефона показують, що з церкви він поїхав додому. Тоді до іншого будинку в милому передмісті Атланти, що належить багатому адвокату. Після цього знову повернувся додому, а тоді пристрій стеження було доставлено прямо сюди завдяки Трухлякові Біллу. Жодної таємничої поїздки на якийсь підозрілий склад десь на околиці міста.

Адвокат із передмістя, до якого він навідувався, Грейсон Гант, представляє різноманітних міжнародних корпоратив-

них клієнтів. Ойо заіграшки промив би йому мізки. Окрім цього, між ними двома жодного зв'язку.

У мене закінчились варіанти. Наостанок я припаркувався недалеко від будинку Ойо і стежив за «Кадиллаком» на його під'їзній доріжці. Машина не зрушила з місця. Сумніваюся, що він узагалі вдома.

Він вислизнув.

Я чекаю до дев'ятої ранку і телефоную до церкви. Я у відчаї.

— Церква друзів спасіння, — каже привітна жіночка.

— Вітаю. Хотів поцікавитися — пастор Крістіан на місці?

— Вибачте, та він на релігійній конференції в Денвері.

— Он як. А коли він поїхав?

— Здається, вчора ввечері. Має повернутися за тиждень. Ви з приводу духовних питань?

— Можна і так сказати. Дякую.

Релігійна конференція. Гарне прикриття. Кажеш усім, що їдеш у справах, убиваєш, повертаєшся.

Якщо хтось розпитуватиме, людські спогади будуть такими туманними, що годі точно встановити, де ти на той час був. І хай тільки слідчі спробують щось довести.

Це також пояснює, чому його «Кадиллак» спочиває на під'їзній доріжці. Ойо не можна світитися в місті, коли насправді він має бути деінде. Атланта величезна, та її жителі досі поводяться так, ніби це маленьке містечко. Чутки ширяться швидко.

Скоріше за все, в Ойо є ще одна машина чи ще одна особистість, пов'язана з таємним лігвом, яку я не в змозі знайти.

Як завжди, найголовніше — те, що лежить прямо під носом.

Сім'я, що телефонувала з приводу Джона Вейна Ґейсі до поліції понад сотню разів.

Лаоський хлопчик, який, волаючи, втік із квартири Джеффрі Дамера, щоби копи, які вважали, що це звичайна родинна сварка, повернули його назад.

Одна з жертв Лонні Франкліна ледве не привела копів до його порогу, та помилилася на один будинок.

Попереджувальні знаки Теда Банді були всюди. Та щойно поліція наближалася, він переходив під іншу юрисдикцію.

На піку його кривавих злочинів існували поліціанти, які точно знали, хто він такий, проте були обмежені у своїх діях.

Комусь завжди щось відомо, і в моєму випадку єдина людина, яка, здається, знає більше за інших, — це Роберт.

Є мізерна ймовірність, що він поплічник Ойо. Або ж звичайний очевидець, який намагається триматися від нього якнайдалі.

Не маючи іншого плану, я телефоную йому на мобільний.

Потрапляю на голосову пошту.

За кілька хвилин пробує ще раз. Голосова пошта.

Зволікати не можна, тож я їду до будинку міс Вайолет.

Я бачу Роберта на ганку. Він розмовляє з літньою білою жінкою з чорним пуделем на колінах. Перед домом Вайолет припаркований БМВ, який, як я розумію, належить цій пані.

Щойно я підїжджаю, він помічає мене й змінюється на лиці. Він смішив і розважав жіночку, доки та чекала своєї черги увійти й отримати вигадану версію власної долі.

Роберт прямує через газон і зустрічає мене, коли я виходжу з машини.

— Містере Тео, ви на сьогодні не записані.

Я вже не містер Крейґ. Очевидно, він таки зазирнув у мій гаманець.

— Я приїхав не до міс Вайолет. Я хочу дізнатися про чоловіка, від якого ви й Моховик тримаєтесь якнайдалі.

Роберт зиркає через моє плече на жінку на ганку, впевнюючись, що вона не звертає уваги на нашу активну бесіду. Отже, цінна клієнтка.

— Не розумію, про що ви.

— Той, хто практикує дуже поганий вид маґії. Із людськими жертвоприношеннями.

Роберт шукає, що відповісти.

— Я не маю з цим нічого спільного.

— Але знаєте того, хто має.

Його обличчя незворушне.

— Ойо, або ж, як його тут кличуть, Джон Крістіан.

При згадці імені Роберт блимає й хитає головою.

— Не розумію, про кого ви.

Він тягнеться до ручки своїх дверцят.

— Будь ласка, приїжджайте іншого разу.

Я киваю на жінку.

— Важлива клієнтка? Може, вдова, чи в неї дитина померла?

Ви дуже її цінуєте?

— Місіс... — він змовкає, перш ніж вимовити її ім'я. — Це стара добра подруга міс Вайолет. А тепер, прошу, поговорімо іншим разом.

— Може, мені з нею поговорити? Що вона та її багаті друзі думають про вашого знайомого, який убиває діточок? Як вони до цього поставляться?

Він хапає мене за руку.

— Містєре Тео, не робіть цього.

— Тоді скажіть мені дещо. Бо людина, яку ви захищаєте, ось-ось уб'є чергову дитину.

Він хитає головою.

— Цей чоловік дуже сильний. Ви навіть не уявляєте, з ким маєте справу.

— То скажіть мені, Роберте. Скажіть, щоб, коли глянете богу у вічі, були певні, що не чинили зла.

Він починає вагатися.

— А я скажу вам так: скоро весь світ дізнається про містера Крістіана. На чий бік ви хочете стати в цій історії?

Він чухає потилицю, не впевнений, як слід вчинити.

— Гаразд. Я можу лише сказати, що є місце, куди б я ніколи не пустив своїх дітей.

— Літній табір? Я був там. Там нічого немає.

— Більше я сказати нічого не можу, — відповідає Роберт. — Може, ви погано дивилися. А тепер, якщо не поїдете, я буду змушений викликати поліцію.

— Дуже оригінально.

Він махає рукою й похнюплено прямує до будинку. Ця розмова явно його зачепила.

Я вирішую лишити його в спокої. Він уже не переймається клієнтурою. Тепер його значно більше турбує власна безпека.

Розділ 56

СВОЯ ЛЮДИНА

Я дивлюся на інший бік темного поля зі своєї засідки поміж дерев, чекаючи, доки з'явиться Ойо. І сонце, і місяць уже зайшли, тож єдине джерело світла в моїх окулярах нічного бачення — це світло зірок.

У дитячому таборі немає нікого, крім опосума, що час від часу прогулюється територією, перевіряючи, чи не повернулися люди й чи не принесли нових дарів.

Я припаркувався за кількасот метрів звідси й дійшов пішки, сховавшись за рядом дерев, щоб Ойо не помітив мене з дороги. За останню годину повз проїхало всього чотири машини. До табору не заїхала жодна.

Не знаю — можливо, Роберт навмисно повів мене хибним шляхом, а може, я просто неправильно його зрозумів. Наразі в мене закінчилися варіанти, і я намагаюся зрозуміти, що робити далі. Не знаю, що я очікував тут побачити. Як Ойо приїжджає й відчиняє двері до таємного підвалу? Затягує дитину в один із будиночків?

Я прогулююся навколишнім парком. Простір між деревами тут досить розчищений, стежки добре позначені.

Це не лиховісний ліс із моторошної казки. Тут важко було б щось сховати. Уявляю, як у минулому, ще до того, як цей район почали забудовувати, тут тулилися самогонні апарати й дерев'яні хижки. Тепер тут щодня гуляють десятки туристів.

Нема відчуття, що хизаку тут було б зручно. Як і люди, котрі тяжіють до безпечних місць — невеликих водойм, оточених деревами, відкритих просторів, — хизаки шукають середовище, де почуватимуться комфортно.

Для серійних убивць це зазвичай дім чи авто. У Гейсі був підвал. У Банді — мобільність.

Що ж має Ойо? Два сусідні життя? Здатність бути на людях святим і божим, а на самоті — посіпакою зла?

У тому, як він поєднав два світи, є щось надзвичайно майстерне. Звірства з минулого наділили його владними

повноваженнями, якими скористалися агенти спецслужб, намагаючись вирішити нібито важливішу проблему.

Після зустрічі з Трухляком Біллом я підозрюю, що Ойо не простий інформатор. Його пасторство може бути однією з тих загадкових справ, якими користуються підпільні елементи нашого уряду, аби переправляти зброю і гроші до тих частин світу, де ми ведемо таємні війни.

Це означає, що ті, хто віддає накази, буквально працюють на передовій. І моє втручання сприймають як акт державної зради. Хай навіть не з погляду закону, а суто патріотично.

Важко повірити, ніби їм відомо про справжню сутність Ойо. Підозрюю, ніхто й не хоче так глибоко копати. З їхньої точки зору, це лиш побічний збиток у значно важливішому конфлікті.

Я перевіряю годинник. Уже дуже пізно. Чаклунський час іще не настав, та Ойо, скоріше за все, вже пропонує своїй жертві снодійний настій.

Де б вони обидва не були.

За годину я можу доїхати до його будинку, та певен, що там його нема.

Я картаю себе ще й за те, що не перевірів церкву. Навряд би він привів туди жертву, та все ж можна було б пошукати якісь виходи на його місцеперебування.

Вирішую не висовуватися і знову заповзаю у схованку. Це провал. За найліпшим сценарієм, Ойо захвилювався і вирішив нічого сьогодні не робити, а я лиш даремно гаю час.

Я не впевнений, чи збирається він скоїти вбивство саме сьогодні. Просто так мені здалося. А на здогадках науки не збудуеш.

Треба попрацювати над логікою й фактами.

Факт: Ойо не приїхав до табору.

Я походжаю територією, зазираю у вікна у своїх окулярах нічного бачення. Порожні будівлі чекають, коли повернуться діти й заповнять їх своїми голосами.

Наразі єдині звуки лунають від цвіркунів і жаб...

Я заплющую очі й прислухаюся. Є ще один звук. Схожий на крапання води.

Наближаюся до джерела, намагаючись зрозуміти, що це.

Щось у ньому здається дивним.
Нагадує плюхання.
А ще цей звук мені знайомий.
Він неприродний, це імітація звуку.
Я повертаю голову, тепер звук лунає попереду.
Не розплющуючи очей, крокую до джерела.
Натикаюся на перешкоду, гримить щось металеве.
Розплющивши очі, я дивлюся на вкриту листям сітку між
табором і старим закинутим розсадником.
Обережно, намагаючись не гриміти, підтягуюся й визирую.
Територія захаращена бур'янами й маленькими деревця-
ми. З одного боку стоїть будиночок із відчиненими задніми
скляними дверима. В середині блимає світло великого теле-
візора.
Мульцяшне жабеня стрибає з однієї пурпурової платформи
на іншу.
Проходне повітря пронизує дитячий сміх, і в мене волос-
ся стає дибки.
Перш ніж перелізти сітку й стрибнути в зарості, я розумію:
треба було краще придивлятися до інших будинків на Вімбл-
доні...

Розділ 57

ЛІГВО

Нога торкається вологої землі, і я опиняюся в іншому світі. На
тлі темно-сірого неба листя диких папоротей та молодих сад-
жанців здається чорним. Це мініджунглі, сповнені тисячі за-
пахів. Гнилизна рослин, недоглянуті квіти, а під усім цим –
нудотний солодкавий запах напіврозкладеної плоті. Мені
пригадується *Amorphophallus titanum*, так звана трупна квіт-
ка, яка нагадує гігантський багет, що стирчить із переверну-
того дзвона. Та ці запахи виділяє не вона.

Рослинність надто щільна, аби я міг оцінити розмір розсадника. Тому доводиться згадувати, що я бачив на картах Google. Завдовжки територія приблизно така ж, як табір, завширшки — значно менша. Дерев та рослини ростуть настільки густо, що цілком зійшли б за амазонські ліси.

Дивлячись із нової точки, я заледве помічаю світло екрана, але ногою намагаюся плиточки, які, гадаю, ведуть до входу в будівлю. Цікавість кличе вглиб, але спершу необхідно впевнитися, що дитина, яка грає в гру, поки неущкоджена.

Я прокладаю собі шлях крізь гілки й товсту папороть, намагаючись не шуміти й не зачепити якоїсь із десятка тріснутих статуй і фонтанів, що облямовують доріжку.

Наближаюся, і плюхання гучнішає. Сподіваюся, це означає, що дитя ще при свідомості.

Рослинність рідшає, і я опиняюся на бетонному підвір'ї. Будинок прямісінько переді мною. Праворуч — навіс із дерев'яними підпорками. Можливо, він слугував входом для відвідувачів, коли табір іще працював.

Крізь відчинені розсувні скляні двері я бачу маленьку коричневу потилицю хлопчика, який сидить на дивані обличчям до телевізора. Час від часу, коли жабеня досягає нового рівня, він підскакує.

Я не рухаюся, вистежуючи свою здобич.

Гра зупиняється, і голова хлопчика нахиляється вперед. Я роблю крок і бачу, як він тягнеться за склянкою рідини виноградного кольору.

Я вже готовий залетіти в кімнату й вибити склянку в нього з руки, як раптом чую низький голос. Слів не розібрати, але всередині точно є дорослий.

У мене з собою пістолет. Я можу прямо зараз зайти туди і...

А раптом це не він?

А раптом він?

Якщо я не збираюся просто пристрелити його без зайвих питань, слід придумати якийсь план. Якщо я зателефоную копам, я маю надати їм щось конкретне. Не можна просто сказати: копайте на задньому підвір'ї, бо так мені підказує інтуїція.

Я на приватній території.

Раптом я розумію детективів, що спостерігали, як Тед Банді змиває докази зі свого авто. Безсилля, яким нас обдаровує закон.

Я кажу собі, що доля цієї дитини буде схожою на долю Артиса. Він у безпеці, доки Ойо не відведе його до своєї кімнати убивств.

Ця кімната убивств десь у мене за спиною. Десь серед цього звивистого саду.

Я повертаюся в зарості й прямую доріжкою в інший бік, занурюючись у темінь. В окулярах нічного бачення неймовірно вузьке поле огляду — настільки клаустрофобне, що хочеться йти навпомацки.

Окуляри потрібні мені, щоб розрізнати маленьку плитку доріжки, а також помічати будь-які перешкоди. Один хибний крок — і я себе видам.

Доріжка вихляє то ліворуч, то праворуч, та назад не повертає. Припускаю, її виклали садівники, яким належала ця земля раніше. Таким чином відвідувачі могли оглянути все, що їм пропонували. Це не божевільний лабіринт, який має заплутати жертву.

Ойо — розумний опортуніст, а не ландшафтний дизайнер, кажу я собі.

Дерева й чагарники розступаються перед черговим відкритим простором. Це маленька галявина зі зламаним фонтаном посередині. Його шпиль похилений. Басейн заповнений сухим листям і чагарниками, цементом звивається до вершечка виноградна лоза.

З іншого боку галявини стоїть хижа, дерев'яні стіни якої темніші за небо. Вікно збоку затуляють газети, ховаючи те, що всередині.

Єдине джерело світла — віддзеркалення на блискучому замку, що висить на розсувних дверях.

Двері незамкнені.

Я обходжу фонтан і якусь мить дослухаюся. Досі чую віддалені звуки гри.

У голові зринає картина сараю у Вімблдоні, про який розповідав Артис, а також докази, які в ньому вдалося зібрати поліціантам із Лос-Анджелеса.

Запах гнилої плоті тут іще сильніший. До нього додаються нотки кислоти, та я не можу зрозуміти, звідки вони. Очищувач? Не бачу сенсу. Місця вбивств Іграшкового Майстра неможливо очистити.

Я хапаю ручку дверей і якомога обережніше відчиняю. Деревина трохи скрипить, висовуючись із кривої рами.

Зупиняюсь, очікуючи миттєвої реакції, та її немає.

Найперше я помічаю чорний брезент на підлозі. Мій погляд рухається вгору і натикається на ряди дерев'яних полиць уздовж чорних стін.

Сарай із купою скляних пляшок та металевих банок видається не таким уже й зайвим у розсаднику. Тут могли б тримати насіння, добрива та пестициди.

Я роблю крок уперед, аби краще роздивитися. Зернисте нічне бачення починає виловлювати з темряви деталі.

Це не насіння. Пляшки наповнені каламутною рідиною, яку важко розпізнати, але людські вуха та очні яблука не сплутаеш ні з чим. В інших лежать частини тіл, які я навіть не хочу впізнавати.

Потяг виблювати настільки раптовий, що я ледве стримуюсь.

Я чув запахи десятків трупів і навіть брав участь у розтиках, але зараз реакція мого організму інакша. Це реакція на зло.

Дістаю телефон і фотографую. Від спалаху панікую, переймаючись, що світло помітять із будинку.

Малоймовірно, та все ж від такої думки у мене мороз по шкірі.

Я поволі виходжу з сараю й зачиняю двері. Ледь не замикаю, та вчасно згадую, що не відмикав.

Відпускаю замок і усвідомлюю, що відеогра зупинилася.

Дістаю пістолет і відходжу від дверей. Вітер колише листя.

Обходжу фонтан і ступаю на бічну доріжку, що веде до іншої частини розсадника.

Ступаючи дуже обережно, намагаюся повернутися до будинку. Час від часу помічаю між гілок світло телевізора й прямую до нього. Шпичаки дряпають мені одяг, а ноги й руки обплітає лоза. Я присідаю, щоб зняти її з коліна. Коли ж підвожусь, телевізора вже не видно.

Він щойно його вимкнув? Я примружуюся, намагаючись розгледіти деталі в темряві. Бачу поперед себе слабке світіння, та, здається, щось його блокує...

Телевізор знову світить на повну, його більше ніщо не затемнює.

Тут, серед заростів, є ще хтось.

Розділ 58

ЛАБІРИНТ

Я рухаюся ще обережніше, намагаючись відрізнити шелест листя навколо від звуку, з яким людина пробирається крізь кущі.

Намагаюсь триматися якнайнижче, то опускаю пістолет на рівень стегна, то знову підіймаю, повільно рухаючись до наступного каменя. Під ногою щось хрустить. Я опускаю погляд і крізь окуляри нічного бачення бачу дитячу щелепу. Неподалік із землі стирчить кістка пальця, моторошно вказуючи на небо.

Ось підтвердження того, що вже відчув ніс: це сад смерті. Бозна, що тут може бути ще. Чого варта лиш колекція трофеїв у сараї. Вуха сіпаються від звуку скреготу по бетону. Він перемістився й наближається ззаду.

Він на своєму полі. Я ж просто сліпо рухаюсь до нього в пастку.

Зважую ризик вистрілити з пістолета, втім, одразу ж відкидаю цю дурнувату ідею. Шанси влучити в когось майже нульові. Цим кимось може бути дитина.

Дитина, нагадую я собі. Я не маю права на невдачу. Все це — заради хлопчика.

Я прямую далі, на світло. Чую, як щось рухається в моєму напрямку все ближче й ближче.

Я можу опуститися на землю, лягти й почекати, тримаючи пістолет напоготові...

Та ноги несуть мене вперед. Телевізор більшає, вже можна прочитати кількість очок, які набрало жабеня.

Кроки.

Я виразно чую позаду кроки.

Починаю бігти, перестрибую через куц і опиняюся у дворіку.

Дитини на дивані вже не видно, та над підлокітником стирчить нога в білій шкарпетці.

Шум за спиною гучнішає — немов дика тварина несеться крізь кущі.

Я забігаю в будинок, скидаю окуляри й зачиняю скляні двері. Перше, що я бачу, — своє яскраве відображення.

Притуляюся до скла й бачу, що там хтось стоїть. Високий, сильний. На краю двора.

Замикаю двері й оббігаю диван. Хлопцеві на вигляд років дванадцять. Він відключився й лежить головою на подушці.

Склянка з фіолетовим напоєм зникла.

Міцно стискаючи пістолет і нервово зиркаючи на задні двері, я відкриваю малому повіки. На мене дивляться жовті очі.

Його зіниці розширені.

Я ляскаю його по щоці.

— Прокидайся, — шепочу.

— Ми підемо дивитися на форт? — питає він крізь сон.

— Малий, краще тобі туди не ходити.

Я саджаю його й дістаю телефон. Дзвоню 911 і кажу операторові адресу, потім кладу апарат, лишаючись на лінії.

Ігнорую прохання диспетчера повідомити більше інформації, позаяк моя увага повністю зосереджена на скляних дверях.

Він там...

Що ти робитимеш тепер, Ойо? Малий у мене, я знайшов це місце.

Перетворишся на озвірілого монстра, як Джо Вік? Чи розчинишся в темряві?

Відповідь надходить, коли у скло влітає статуя.

На мене летять уламки. Я присідаю й захищаю дитину. Скульптура вдаряється об скляний столик і падає на підлогу.

Я висовую пістолет за диван і стріляю у темряву.

БАХ.

БАХ.

БАХ.

Визираю й бачу лиш верхівки недоглянутих рослин на тлі нічного неба.

Якби це був Джо Вік, я б хвилювався, що він зайде через парадні двері.

Але ні.

Цей абсолютно інший.

Іграшковий Майстер знає, коли тікати.

Здалеку чути звук сирен. Я чекаю, доки вони наблизяться, а тоді ховаю пістолет назад у кобуру.

Сьогодні він мені більше не знадобиться.

Розділ 59

ПІДСТАВНІ

Я вже чотири години сиджу в камері тимчасового утримання, і ніхто досі не прийшов зі мною поговорити.

Копи на місці зробили свою роботу. До мене ставилися з належною підозріливістю, хлопця відвезли до лікарні. Потім я провів їх устеленим кістками садом і показав сарайчик жахів, який удруге виглядав іще страшніше.

Ой, певно, злякався й почав зривати полиці зі стін.

Усюди валялися частини тіл і смерділо ядучими рідинами.

Одного копа вирвало. Я обачно тримався подалі від дверей.

Коли ми приїхали у відділок, я був без кайданків. Але біля входу нас чекав лейтенант.

Він сказав щось копу, який мене привіз, і мене зразу закували й доставили в цю камеру.

Хтось із кимось поговорив.

Тепер цікаво, хто зайде в ці двері першим.

Білл із пістолетом та глушником?

Жорстокий колишній в'язень, якого «випадково» підселили до мене в камеру?

Чи я, чорт забирай, уже зовсім параноїком стаю?

Зате я знаю, що Іграшковий Майстер Ойо в бігах і, скоріше за все, перемістився на іншу свою точку для вбивств. Інтуїція підказує, що вона поза межами США. Не певен, як далеко можу його переслідувати. Я ледве сюди дістався.

Дзвенять ключі, двері відчиняються. До кімнати заходить невисока жіночка років тридцяти п'яти, вбрана у чорний піджак та спідницю, і сідає навпроти. У неї темне волосся й орлині риси. В очах читається розум.

Двері зачиняються, і вона кладе на стіл переді мною папку.

— Докторе Крей, пройдімося по вашій історії.

— Я маю свідчити?

— Ні, — відповідає вона. — Я розповім вам вашу історію. Що ви маєте казати. Як знайшли будинок.

— Перепрошую? Здається, я вже це розповів.

Вона постукує нігтями по металевому столу і якусь мить мене оцінює.

— Докторе Крей, є два типи фактів. Ті, які можна довести, і ті, які не можна. Байдуже, що вам там здається.

Вона розгортає папку і роздивляється її вміст.

— Ви отримали від когось в Атланті анонімну наводку, яка привела вас до будинку містера Баска.

— Баска? Хто це такий?

Вона дістає з папки знімок і показує мені. Крім чорної шкіри, цей чоловік не має нічого спільного з Ойо.

— Це містер Баск. Це він убив людей, знайдених за адресою Світвотер-роуд, 437.

— Ні, не він. Хто це? Якийсь простак із ваших запасів?

— Його ім'я є на квитанції про оренду. Дитина вже підтвердила, що це він.

— Малий досі під кайфом від навару, яким його напоїв Ойо. Він вам хоч на Санта-Клауса вкаже. Чому ви захищаєте цього монстра?

— Ми не захищаємо. Якщо є третя сторона, про неї подбають. Повірити не можу.

— Я знаю, що ви, народ, полюбляєте тупити, але повірити не можу, що ви захищаєте дітовбивцю. Я чогось не розумію?

До мене нарешті доходить.

– Ви захищаєте себе. Бляха. Я все зрозумів. У вас не було зачіпок, або ж ви шукали зовсім не там. Виявилось, що ви допомагали і сприяли вбивці-педофілу, а тепер намагаєтесь прикрити власні сраки.

Я роблю глибокий вдих. Нарешті переді мною повна картина.

– Це, чорт забирай, серйозно. Тут не відбудешся одним керівником управління, готовим кинутись на власний меч. Це місяцями обговорюватимуть у новинах, у Конгресі подаватимуться запити. Скорочення фінансування і все таке. Правда ж?

Вона не реагує.

– То ми розібралися з анонімним дзвінком?

Я хитаю головою.

– Ні. Не розібралися. Брехнею провали не виправити.

– Докторе Крей. У мене є копія підписаного вами документа, де ви погоджуєтесь, що ознайомлені з покараннями за розкриття секретних даних.

– Так. А ще там сказано про конституцію. Ще є закони про інформаторів. Шановна, так воно не працює.

– У такому разі ваші дії буде розцінено як загрозу інтересам Сполучених Штатів.

Я намагаюся підвести руки, але вони пристебнуті до столу.

– Слухайте. Не треба тут розмахувати прапором. Такі слова китайський уряд каже людям, перш ніж відправити їх до фургона для пересадки органів. Такі слова кажуть поганці зі значком.

Моя таємнича відвідувачка дивиться на годинник, іще раз постукує пальцями по столу й відповідає:

– Ми закінчили.

Підводиться, стукає у двері й виходить.

Я кричу крізь прочинені двері:

– Мені можна зробити телефонний дзвінок?

Двері зачиняються без відповіді.

За півгодини по мене приходять два поліціанти. Я намагаюся розпитати, коли мені дадуть змогу з кимось поговорити, але мене ігнорують.

Ми минаємо ряд заповнених камер і опиняємося в іншій секції, де є одна порожня.

Мене професійно заводять углиб камери й розщібають одну руку, лише щоби звести обидві за спиною і прикувати до задніх ґрат.

Я зиркаю на бейдж з іменем.

— Офіцере Генлі, вам не здається, що це дещо дивно?

— Я просто дотримуюся інструкцій, сер, — каже він із благо-
родною південною ввічливістю.

Тут відбувається якась хрінь. Не впевнений, що доброзич-
ливий поліціант у курсі.

— Я маю право на телефонний дзвінок.

— Ви вже зробили свій дзвінок, сер. Завтра зможете погово-
рити з суддею.

— Але мене ж навіть ні в чому не звинуватили...

Він та інший поліціант виходять і зачиняють двері.

Мені ніяк не йде з думки, що решта камер переповнені,
а я сиджу у своєму приватному люксі.

Тут відбувається якась дуже серйозна хрінь.

Розділ 60

МЕСНИК

Я не заплюшую очей. Уся моя увага зосереджена на дверях, що ведуть до цієї камери. Якщо Трухляк Білл був Духом минулого Різдва, а Таємнича Жінка – Дух теперішнього Різдва, то наступний гість виявиться Духом майбутнього Різдва, і, відчую, те, що він принесе, мені не сподобається.

Який би відділ не облажався, там із властивою їм неетичні-
стю вирішили, що життя одного знеславленого язикатого про-
фесора не варте їхніх робочих місць чи свободи.

Мені наказали триматися осторонь. Я не тримався. Мені дали можливість співпрацювати — я відмовився. Тепер у них закінчилися варіанти й час.

З істеричного телефонного дзвінка Біркетт я зрозумів, що вона до цього не причетна. Сподіваюсь, я не в «Шести днях

Кондора»* і річ лиш у купці поганих поліціантів, які, так уже трапилося, працюють на спецслужби.

Якби це була санкціонована операція, я б, певно, сидів зараз у чорному гелікоптері дорогою до якоїсь секретної в'язниці для державних злочинців.

Та нинішня ситуація не менш загрозлива. Радше навпаки.

Коли відчиняються двері камери, по шкірі в мене пробігає морозець, і адреналін розливається по тілу, мов води Амазонки.

Поліціанти заводять двох гостей. Перший — це, чорт би його побрав, скінхед із татуюваннями на шиї та дебілою свастикою на руці.

Кілограмів сімдесят, і вже дивиться на мене з ненавистю. Хтось йому щось сказав, бо зазвичай з першого погляду я всім подобаюся.

Другий чолов'яга кремезніший, без татуювань, і на голові в нього їжачок, а не лисий купол.

На голеному немає наручників, і він сідає прямо навпроти мене й свердлить мене поглядом.

Стрижений підходить до правого кутка й стає метра за півтора. Схрещує руки й відкидається назад, ніби ні до чого на світі йому нема діла.

Я чекаю, як же почнеться це шоу.

Голений явно до мене небайдужий, але нащо тут стрижений? Вони працюють у парі?

Щойно поліціанти виходять, голений підводиться і стає переді мною. Я заздалегідь простягнув ноги, захищаючи особистий простір.

— Я чув, ти гомик, який любить маленьких хлопчиків, — каже він, бризкаючи слиною. — Кажуть, у тебе вдома знайшли мертвих хлопчиків. Це правда, гомику?

— Скільки? — питаю я.

— Скільки? Що? Думаєш, я сам гомик? Дам тобі відсмоктати?

— Скільки тобі пообіцяли за це заплатити? Сказали, що ще й адвоката наймуть, так?

— Що ти чешеш?

* Шпигунський трилер американського журналіста Джеймса Грейді.

— Я Тео Крей. Полкою на серійних убивць. Одного знайшов у Монтані. Нещодавно мене показували в новинах, бо другого я знайшов у Лос-Анджелесі. Його звуть Джон Крістіан, і, виявляється, він інформатор ЦРУ, якого захищають люди, які бажають мені смерті.

Голений хитає головою.

— Господи. Що за маячня?

Він повертається до чоловіка в кутку, який підійшов іще на крок.

— Чув колись про цього шибанутого гомика?

— Здається, він не сприймає тебе серйозно, — каже стрижений.

Голений нахилиється до мого обличчя.

— Не сприймаєш мене серйозно? А, гомику? А якщо я змушу тебе відсмоктати мені, гомику?

— Гадаю, цього не хотілося б жодному з нас. Маю таку надію.

Він хапає себе за промежину.

— Що, мій член тобі не смакує? Любиш члени маленьких хлопчиків?

— Я б такого лайна не терпів, — каже стрижений голеному. — Покажи цьому гомику, що ти не жартуєш.

Голений починає заводитися, та я розумію, що перейматися слід не через нього. Професіонал тут стрижений. Він злить голеного, аби той напав на мене. Але сам стрижений — убивця. Військовий. Може, спецпризначенець у відставці, а може, викликали мокрушника з DEVGRU*. Ми у Джорджії, їх тут знайти не проблема.

Професор Тео хоче звернутися до нього і вказати, наскільки прозору тактику було обрано. Викликали голеного ув'язненого. Він повний ідіот, і коли стрижений розтрощить мій череп об підлогу, їм буде на кого це повісити.

Голений може кричати, що був не сам, та якщо його знайдуть заляпаного моєю кров'ю, всім буде начхати.

Голений розминає пальці, готуючись неочікувано мені врізати. Я говорю якомога тихіше.

* Оперативна група швидкого реагування військово-морських спеціальних операцій ВМС США.

— Коли питають, що трапилося, просто запам'ятай ім'я: Ойо Діалло. Це його вони покривають. Людину, яка вбила дітей у Лос-Анджелесі й на Світвотер-роуд. Тут він відомий як Джон Крістіан. Просто запам'ятай. Тобі можуть запропонувати угоду. Якщо не спробують приборати, як мене.

Це порушує його концентрацію. І збиває з пантелику стриженого. Я розповідаю гололому, чому його прислали мене вбити. Можливо, він і гадки не має, про що я.

На якусь мить стрижений зупинився обдумати почуте.

А тоді раптом його концентрація повертається. Він ніби Термінатор, який щойно перезавантажився. Якщо голений зараз нічого не зробить, він сам почне бійку.

Я маю дочекатися нагоди. Божевільний тюремник-неонацист і тренований убивця ось-ось вчепляться мені у горлянку... а мої руки досі пристебнуті до ґрат за спиною.

Які б докладні інструкції я не отримував від свого студента, фахівця зі змішаних бойових мистецтв, — це все лише теорія.

Більше того, шанс у мене лиш один, і якщо я облажаюся, то помру.

— Якусь дивну хрінь ти несеш, — каже голений, задкуючи.

Стрижений розуміє, що настав час удару.

Розділ 61

ПАРАНОЇК

Якби я сидів там, де зараз стрижений, то дав би собі в голову важкими черевиками. Одним рухом він може вирубити мене й не перейматися за синці й подряпини. Враховуючи прикуті до ґрат руки, голова — моє найвразливіше місце.

Його плечі нахилиються, й він спирається на праву ногу, звільняючи ліву.

Чорт. Він майстер бойових мистецтв. Зараз ударить мене в голову з місця.

Позаяк голений трохи відійшов, я бгаю ноги під лавку. Треба бути готовим рухатися швидко.

Щойно стрижений зрозуміє, що відбувається, іншого шансу в мене не буде.

Він глибоко вдихає і правою рукою хапається за лавку. Я намагаюся не дивитися прямо на нього. Він нічого не має підозрювати.

Голений знову рухається в мій бік, вирішивши, що готовий закінчувати справу.

Справа до моєї голови блискавично рухається нога стриженого.

Але я присідаю, а черевик пронизує повітря і вдаряється об ґрати.

Він і гадки не має, яким вразливим себе зробив.

За мить мої руки опиняються спереду, я рвучко подаюся вперед і лівою встромляю відкритий кінець наручника в ліву очницю стриженого, перш ніж він устигає повернути рівновагу.

Він кричить і розмахує на мене руками. Я б'ю ще раз — цього разу в праве око, розтинаючи брову.

Він звалюється на підлогу, і я б'ю в голову. Крики припиняються.

За мою спиною спантеличено застиг голений.

Я вивертаю праву руку, і кайданки опиняються біля його правої скроні.

— Чорт, ні! Чорт, ні! — волає він, бажаючи милосердя.

Використовуючи наручник як кастет, я тричі різко б'ю в скроню й завалюю його на підлогу. Він скручується й застигає: у нього травма голови.

Я швидко повертаюся до стриженого й витираю кров із кайданків його футболкою.

Він непритомний, важко дихає. Хтозна, чи виживе, — але оком уже точно нічого не побачить.

Повертаюся до ґрат і застібаю наручники, ніби й не відмикав їх ключем, який тримаю при собі, відколи мене мало не вбив Джо Вік.

Поліціанти заходять лише через десять хвилин. Не знаю, так задумано, чи офіцери тут завжди погано працюють.

Голений підняв голову з підлоги і спирається на лавку в дальньому кінці камери.

Охоронці відмикають двері й підбігають до стриженого.

Один із них звертається до мене.

— Що трапилось?

— Він напав на того, іншого. Але програв.

Крізь натовп поліціантів проштовхується літній чоловік у костюмі. Він підходить до мене.

— Хто ви?

— Тео Крей, — відповідаю я.

— Той, що знайшов будинок із трупами?

— Так.

— Що ви, на біса, тут робите?

Я лиш хитаю головою.

— Трапилася плутанина, — каже поліціант. — Ми гадали, що на нього є ордер, а ордера не було.

— Тому ви зачинили його в камері з цими тваринами?

— Вибачте, — каже офіцер.

Чоловік у костюмі тягнеться мені за спину й відмикає на-ручники. На кінчиках пальців лишається кров, яку він витирає об чорні брюки.

— Сюди, докторе Крей, — каже він. — Обережно, тут кров.

Два парамедики намагаються зупинити кров, що хлище стриженому з ока.

Здається, я мав би відчути якесь каяття. Але зараз мені просто хочеться, щоб на його місці був Ойо.

Чоловік у костюмі обережно бере мене за руку.

— Мені дуже шкода, що вам довелося це побачити, докторе Крей. Прийміть мої вибачення. Зазвичай у нас у в'язниці нічого такого не трапляється.

Я озираюся на голеного. Парамедик накладає на його закривавлену скроню бинт. За нього можна не перейматися.

Ненадійний свідок для них — ненадійний свідок для мене.

Тепер слід переконатися, що наступний удар я зроблю до того, як той, хто за цим стоїть, знову до мене добереться.

Розділ 62

СПОВІДАЛЬНЯ

Коли я повертаюся в номер, на годиннику вже майже четверта ранку. Останні кілька годин я викладав усе, що знаю. Плутано пояснив, яким чином вдалося отримати відбитки Ойо на ручці дверей офісу міністерства нацбезпеки, та поліціантів, здається, це мало цікавило. Загалом я спілкувався з двома детективами з департаменту шерифа округу Даглас, з агентом ФБР із Атланти, а також із агентом бюро розслідувань штату Джорджія. Усе це записували на диктофон.

Мені ставили запитання, досі намагаючись зрозуміти, що, на біса, сталося в будинку на Світотер-роуд. Протягом нашої розмови час від часу заходили поліціанти й передавали записки.

Якоїсь миті я запитав:

— Скільки вже нарахували тіл?

Фактично криміналістичне дослідження ще не розпочалося, але серйозність ситуації мали оцінити якнайшвидше.

Шериф Арт Дуейн, чоловік у костюмі, який витягнув мене з камери, відповів:

— Чотирнадцять, і це лише ті, що стирчать із землі.

Один із детективів запитав, чи чув я колись про щось схоже. Як Ойо вдалося скоїти стільки вбивств під пильним оком байдужого уряду.

Спершу я хотів відповісти «ні», а тоді пригадав історію Андрея Чикатила, Ростовського Різника. Він понад двадцять років активно діяв у Радянському Союзі, позаяк комуністична партія не вірила, що таке можливо. Нагорі вважали, що серійні вбивці — симптом відсталих суспільств, таких як американське, і, звісно ж, ніколи б не запідозрили одного зі своїх членів партії.

У випадку з Ойо його наглядачі не могли усвідомити, що дозволили монстру вільно гвалтувати і вбивати. Тепер вони настільки відчайдушно намагаються це приховати, що спро-

бували вбити мене. Або принаймні заткнути мені рота. Не знаю, чи планував стрижений убивати. Може, просто мав покалічити як попередження. Можливо, в його плани не входили такі серйозні травми, які він отримав від мене.

Я радий, що усвідомлюю це зараз, а не тоді, бо інакше б загався й сидів би зі складеною щелепою, а Таємнича Жінка в кутку казала б, що так трапляється з тими, хто відмовляється співпрацювати.

Пішла вона. Пішли вони всі. І стрижений – пішов він до біса.

Я мав повне право розтрошити йому череп.

Цей кипучий гнів не дає мені заснути, і я сиджу у своєму готельному номері спиною до стіни, обличчям до дверей.

Я навіть подушки поклав під простирадла, якщо Трухляк Білл раптом вирішить прокрастися й пристрелити мене. Я на дев'яносто дев'ять відсотків упевнений, що тепер цього не станеться. Я вже розповів місцевим правоохоронцям усе, що їм треба знати. Полюючи на мене, вони лиш зроблять мою історію правдоподібнішою. А я не згадав у ній ані про Трухляка Білла, ані про Таємничу Жінку, ані про стриженого. Змовчав, бо через такі деталі виглядав би ідіотом.

Я намагаюся зосередитись на головному й лютому, бо вони нахабно вдираються в моє життя, а Ойо досі на волі.

Він у бігах, і сумніваюся, що вони йому допомагають. А якщо й так, то, скоріше за все, готують пастку. Але він надто розумний, щоб у неї втратити.

У нього точно був план на випадок, якщо все піде шкереберть. Частиною цього плану був виїзд із країни. Може, саме зараз він і виїжджає?

Я надав копам, які приїхали до будинку на Світвотер-роуд, його опис. Найімовірніше, за кілька годин його розіслали кожному офіцеру в штаті.

Люди в бігах зазвичай тікають якнайдалі або знаходять місце, де можна перечекати.

Якщо розсадник був єдиним безпечним сховком Ойо в Атланті – куди ще він подався б, якби довелося імпровізувати? Якби він заселився в мотель, його б уже спіймали.

Чи є в нього поплічник у цьому регіоні, до якого він би міг податися? Асистент міс Вайолет, Роберт, його боявся, і сумніваюся, що він повернувся б до своєї церкви.

То куди ще?

Можливо, у мене вже є відповідь...

Я відкриваю мапу, яку сформував за даними маячка. Один будинок я позначив як місце вбивств, та, можливо, туди б він поїхав, якби хотів на декілька днів залягти на дно.

Це будинок у затишному передмісті, який належить корпоративному адвокату. Не думаю, що той охоче ховав би в себе втікача, та хіба є для африканського воєнного злочинця у розшуку щось краще, аніж будинок у багатому білому районі?

Розділ 63

ВИКЛИК ДОДОМУ

Я під'їжджаю до будинку на орендованому авто й вилажу, абсолютно нічим не переймаючись і тримаючи в руці пакунок, ніби я зі служби доставки.

Люди їдуть на роботу, з під'їзних доріжок виринають автомобілі.

На дорозі, біля поштової скриньки, припаркований «Мерседес». Це дивно, якщо врахувати, скільки біля особняка вільного місця.

Будинок із сірого каменю на вершині невеличкого зеленого пагорба, найімовірніше, був зразком, який забудовник демонстрував потенційним покупцям ділянок у районі.

Я підіймаюся сходами і стукаю. Крізь віконце у дверях видно килимок, сходи і світло, що лине крізь скляні двері з іншого боку.

Ніхто не відповідає.

Може, це лише передчуття, та я не готовий усе покинути й попросити копія перевірити будинок. Можливо, так слід

було вчинити з самого початку, але тепер я вже в режимі мисливця.

Спускаюся й зазираю у віконце дверей гаража.

Усередині стоять універсал «Вольво» й темно-синя «Тойота Королла» з тонованим склом.

Одній з них точно тут не місце.

Я помічаю ще дещо підозріле — великий пакет корму для собак.

Три машини, а песик — єдиний, хто пішов на роботу?

Знову повертаюся до парадних дверей і натискаю кнопку дзвінка.

Я чудово розумію, що він не відповість. Скоріше за все, думає, що я коп. Перевіряю, чи є хтось удома.

Ще раз заглядаю у дверне віконце й помічаю на сходах те, що цілком може виявитися кров'ю. У будинку бездоганна чистота, тому, найімовірніше, це справді кров.

Її небагато. Не схоже, щоб Ойо прострілив господарю мізки, коли той відчинив.

Можливо, Ойо зв'язав їх із дружиною в спальні на випадок, якщо знадобляться заручники. Я б зробив саме так.

Вибивати двері — не варіант, тому мені потрібен інший план.

Я обмірковую ідею зателефонувати до пожежної частини і глянути, що станеться, якщо пожежники приїдуть до сусідського будинку. А тоді усвідомлюю, що Ойо з тих, хто, перш ніж покинути вечірку, обов'язково вб'є заручників.

Повертаюся в машину. Сідаю і краєм ока помічаю рух у горішньому вікні. Ось. Завіса знову ворухнулася. Він там. Я в цьому не сумніваюся.

Відїжджаю і крізь щілини паркану помічаю дещо на задньому подвір'ї. Це дитячий іграшковий будиночок.

Трясця.

Паркуюся за рогом.

У дзеркалі заднього огляду бачу, що з будинку ідеально проглядаються автомобілі, які до нього підїжджають. З іншого боку вулиці глухий кут.

Ойо сидить у спальні нагорі й стежить за тими, хто наближається.

Слід зателефонувати копам, та я знаю, що він не з тих, хто веде переговори. Варто його сполохати, і за кілька хвилин він буде готовий тікати — повбивавши власників.

Об'їжджаю навколо сусідніх задніх будинків і виїжджаю з протилежного боку.

Заглядаючи через паркан на задньому подвір'ї, помічаю дерев'яні сходи, що ведуть до дерев'яного настилу. Це їх я бачив крізь віконце парадних дверей.

Ліворуч згори — балкончик хазяйської спальні. Завіси наглухо запнуті, згори маленький просвіток. Здається, їх прикололи. Так він може стежити за задньою дорогою.

Тео, викликай копів.

Вони надішлють патрульну машину. Можливо, заблокують його. Та про їхній візит він знатиме заздалегідь.

Я рухаюсь до краю паркана, лишаючись непомітним із вікна спальні.

Треба дістатися до настилу, та доки він стежить за заднім подвір'ям, мені цього не зробити.

Має бути якийсь спосіб відволікти його без сирен та мертвих заручників.

Трясця. Є. Для цього існує навіть спеціальний додаток.

Розділ 64

ЕКОНОМІКА СПІВУЧАСТІ

Я дістаю телефон і замовляю убер до будинку через дорогу. Це страшенно неетично щодо водія, та хочеться вірити, що якби ми мали можливість обговорити ставки, він би погодився.

На дорогу йому знадобилося вісім хвилин, мені ж здалося, що всі вісімдесят. Його авто звертає за ріг, і я чую, як шини котяться пагорбом.

Упевнений, Ойо також стежить.

Я чекаю, доки авто доїде до дальнього боку будинку. Потім перелажу через паркан позаду.

Ще якусь мить чекаю, доки убер зупиниться прямо навпроти іншого вікна Ойо.

Пишу водієві: «Спізнююсь. Буду за п'ять хвилин. Вмикайте лічильник!».

Він відповідає: «Не проблема».

Почуваюся винним, та на це нема часу — я обходжу будинок і починаю крастися сходами, намагаючись триматися як найближче до стіни.

Нарешті дістаюся розсувних скляних дверей і зазираю, аби впевнитися, що Ойо не пішов на кухню налити собі склянку апельсинового соку.

Усередині порожньо, якщо не брати до уваги... Біля парадних дверей хтось стоїть і визирає у віконце.

Ойо.

Трясця.

Це до мого плану не входило.

Я відходжу назад і націлюю пістолет крізь скляні двері просто на нього.

Нейрологи кажуть, що здатні передбачити дію, яку наш мозок вирішив виконати, ще до того, як її розуміння взагалі сягне нашої свідомості. За їхніми словами, функція свідомості полягає не у прийнятті рішень, а в їх раціоналізації після скоєного. Таким чином наш мозок пояснює, чому ми робимо те, що робимо. Такий собі PR-відділ, який перетворює наше підсвідоме на раціонального суб'єкта, а не на мавпопощурів, що керуються лише власним страхом.

Мої дії справді базувалися на раціональних підрахунках. Я зважував ризики й обирав найліпше рішення.

Якби хвилину тому мене запитали, чи вбивця я, я б не знав, що відповісти. Певним показником можна було б вважати мою реакцію на стриженого з голеним, але, навіть зіткнувшись із Джо Віком, я ще шукав якесь інше виправдання, окрім активного самозахисту.

Я вигукую його ім'я:

— Ойо!

Він розвертається.

Я двічі натискаю на гачок. Перша куля розбиває скляні двері, але, підкоряючись законам фізики, летить трохи вбік, а не прямо від мого дула до його чола.

Зате друга влучає куди слід. Прямісінько в голову.

Його шия смикається назад, він валиться на підлогу, а мені під ноги сиплеться дощ скляних скалок.

Я заходжу в будинок, тримаючи його на мушці. Наближаюся до його тіла. У нього за поясом теж пістолет. Нахиляюся, дістаю і вкладаю собі до кобури.

Набагато простіше було б переконати копів, що він був у нього в руці, а не що я дістав його опісля. Хоча це навряд чи матиме значення.

Перевіряю пульс, просто щоб упевнитися, що куля справді пронизала йому мозок, а не лише зачепила шкіру.

Він мертвий.

Я підіймаюся сходами, тримаючи пістолет у руках. Раніше в нього були співучасники.

Двері спальні відчинені. На ліжку два тіла в піжамах: адвокат і його дружина.

Його горло перерізане, її – темно-пурпурове.

Я перевіряю шафу – порожньо.

Прямую коридором і помічаю посеред килима маленьку ляльку.

Перші двері – кімната маленької дівчинки. Заходжу, роззираюся, відчиняю шафу. Лиш одяг.

Іду коридором до наступних дверей. Це також кімната маленької дівчинки.

Перевіряю – знову порожньо.

Я дістаюся ванної кімнати в кінці коридору. Відчиняю двері й помічаю дві розмиті фігури, що лежать у ванні за матовою завісою.

Вони не рухаються.

У мене підкошуються ноги, але треба перевірити. Я стаю на рожевий волохатий килимок прямо перед завісою.

Лівою рукою хапаю край і різко смикаю.

На мене дивляться дві пари наляканих очей.

Заплакані. Живі.

Розділ 65

ЗАКРИТА СПРАВА

Шериф Дуейн сидить біля мене на бордюрі, поки правоохоронці опечатують будинок і оглядають кожен квадратний сантиметр.

Він складає мені компанію, як я складав травмованим маленьким дівчаткам, доки ми чекали на прибуття поліції.

Їх звуть Конні та Бекка. Вони злякалися, бо не могли зрозуміти, чому містер Крістіан такий злий. Вони ніколи його таким не бачили.

Вони ще не знали, що їхні батьки померли. Боже, дай сил тому, хто має їм про це повідомити.

Я попрощався з ними, лише коли до ванної зайшла поліціянтка із заспокійливим голосом. Затим офіцери вивели мене з будинку на подвір'я, розклали по пакетах пістолети, що були при мені, і з належною ретельністю взяли з моїх рук мазки.

Шериф Дуейн прибув за двадцять хвилин. Оцінивши, що сталося всередині, сів поруч зі мною, аби почути мою версію подій.

На щастя, цього разу я не в наручниках.

— То вас сюди привела інтуїція? — питає Дуейн.

— Більш-менш. Я знав, що він якось пов'язаний з цим адвокатом. І подумав, що саме тут він би й міг сховатися.

— І ви жодного разу не подумали зателефонувати до поліції?

В його голосі легкий натяк на звинувачення.

— Шерифе, такі, як ви, ніколи не ставляться до моїх передчуттів серйозно.

— Ну, напевно це зміниться навіть після такого, — відповідає він. — Та я розумію, до чого ви хилите.

— А ще я не знаю, кому можна довіряти. Вдалося дізнатися, чому вчора мене закували в наручники в камері з тими тваринами?

— Ні. І не можу зрозуміти, чому федеральні маршали виписали сьогодні вранці здорованя з лікарні й повезли в немісцевій кареті швидкої. Я навіть не можу знайти рапорт про його арешт.

— Таємниці, — відповідаю я.
— Так. Як і те, чому на внутрішньому боці ваших наручників опинилося так багато крові.

Його очі зиркають на мене.

— Треба б вам там поприбирати.

— Можливо. Можливо.

Він вказує пальцем на будинок за нашими спинами.

— А як щодо цього місця злочину? Тут — чисто?

— На пістолеті Ойо його відбитки.

Мають бути, якщо хтось інший не всунув йому його в штани.

— Добре. Куля пройшла крізь передню частину голови. Це все спрощує.

— А якби інакше?

— Ви прямо зараз викликали б адвоката.

Цікаво, що б я зробив, якби в Ойо не було пістолета. Однаково б його пристрелив? Що б вигадав, виправдовуючись?

З етичного боку я б не переймався його смертю. Навіть попри те, що до цього будинку мене привели лиш непрямі мотиви. А ось тут усе ускладнюється. В принципі, месництво — жахлива ідея. У нас не просто так є суди й поняття необхідної кількості доказів.

Усе свідчить про те, що я вчинив правильно. Але я кажу собі: не варто бути надто зарозумілим. Це було далеко не так просто й очевидно, як зараз усім видається.

Дуейн дивиться, як вулицею котяться фургони з телебачення.

— А ось і канюки. На Світвотер-роуд ми вже влаштували невеличкий карнавал, — він знизує плечима. — Принаймні тепер справу закрито.

— Хіба? Ви чули, як саме я вийшов на Ойо. Це ще далеко не все.

— Конкретно з убивцею — покінчено. А те, про що ви розповідали... Не думаю, що воно потрапить до рапортів.

— Ви ж розумієте, що нічого такого він би не міг зробити, якби певні особи не вивертали шиї, намагаючись дивитися в інший бік.

— Так. Але це вже не моя проблема.

— Може, й так. То коли мені повернуть пістолет?
Він сміється.
— Ви з Техасу. Краще купіть новий. Цей ще побуде доказом.
Я киваю на фургон криміналістів.
— Мене ж ні в чому не звинувачують?
— Гадаю, ні. Якщо ФБР не покаже касети, на яких ви з містером Ойо танцюєте голяка й регочете від того, який веселий жарт утнули. Вас ні в чому не звинувачують.

Він лишає мене на бордюрі. До мене підходить детектив і ввічливо просить сісти в його цивільне авто, щоб у відділку я міг дати свідчення.

Я питаю, чи можна сісти на переднє сидіння, аби репортери не почали роздмухувати той факт, що зустріли мене на черговому місці злочину в ролі підозрюваного.

Детектив погоджується, і вдруге за добу я дозволяю поліції себе підвезти.

Це вже стає моторошно звичним ділом. Зараз я можу думати лише про наляканих дівчаток і про все, що до цього призвело.

Може, з Ойо й покінчено, та це ще не кінець історії. Вони вже кілька разів втручалися в моє життя. Підозрюю, навіть якщо я мовчатиму, не звертатимусь до преси чи до будь-кого, хто готовий слухати, їхні примари однаково до мене навідуватимуться. Доки я не звернуся до когось насправді впливового.

Якщо я справді хочу з цим покінчити, можливо, доведеться йти на компроміси, на які я ніколи йти не хотів.

Розділ 66

РЕАКЦІЯ

Ніколи не вірте новинам у перший день. Особливо тепер, в епоху соціальних медіа. Люди так швидко гортають фейсбук чи твіттер, що, прочитавши заголовок, вірять у нього, навіть не відкривши статті й не почекавши підтвердження інформації.

Стежити, як розгортається історія Іграшкового Майстра, — одне задоволення. Я увімкнув новини у своєму готельному номері й дивлюся, як кореспонденти поспішають на Світво-тер-роуд, аби розповісти про другий моторошний дім жажів.

Вони розмірковують про шанси виявлення двох серійних убивць за такий короткий проміжок часу. Настала нова ера суперсерійних убивць? Ну, новою ерою я б це не назвав. А по-друге, зауважую я собі, почекайте, скоро виявляться цікаві подробиці.

Щойно повернувшись у свій номер і увімкнувши телефон, я отримую десятки повідомлень. Детективка Чен телефонувала мені шість разів, відчайдушно намагаючись дізнатися, що коїться в Атланті. Певно, місцеві надто зайняті, розбираючись, що, в біса, сталося, аби повідомляти інші правоохоронні органи.

До поліції Лос-Анджелеса тепер буде прикута особлива увага, позаяк вони ефективно закрили справу по вімблдонському будинку, назвавши головним підозрюваним Ордаво Сімса. Якщо вони й далі планують триматися цієї історії, їм гаплик.

Оскільки Джон Крістіан / Ойо Діалло був із Каліфорнії й навіть придбав там машину, тепер над цією справою працює ФБР. Отже, вони повторно навідаються до кожного свідка в Лос-Анджелесі. Особливо до Артиса.

Не можу дочекатися, що станеться, коли вони дізнаються, як на нього тиснули місцеві органи.

На додачу до цього, у вімблдонському будинку знайшли ще одні відбитки. Гадаю, вони належать Ойо.

Чен і компанія виглядатимуть надзвичайно погано у світлі того, що дали другому підозрюваному втекти.

Я б зловтішався, якби все закінчувалося внутрішніми розборками. Але загинули люди. Сподіваюся, малий з розсадника швидко відійде від травми. Дівчаткам з ванної доведеться гірше.

Їхні налякані обличчя залишаться зі мною назавжди.

Я бачив жах у заціпенілих виразах на обличчях мертвих і навіть сам його відчував. Але бути там, тієї миті — це зовсім інше.

Я ще краще розумію, як люди на кшталт Джо Віка та Ойо можуть функціонувати. Частина здорової людини, яка відчуває емпатію, яка хоче полегшити біль того, хто страждає поруч... у них її немає. Або ще гірше — вони її позбулися.

Я помітив іще дещо — сильний запах смерті від кімнат для вбивств Ойо та жертв Джо Віка. Частина мозку, що виробляє речовини на зразок окситоцину, який допомагає нам відчувати емпатію, пов'язана з нюхом.

Я не раз чув про зв'язок між серійними вбивцями і особливими функціями нюху. Цікаво, може, в цьому й справді щось є.

Мені здається, що називати спільні гени серійних убивць — небезпечно. Дуже швидко це може перетворитися на новий жахливий спосіб профілювання, і правоохоронці почнуть ігнорувати тих, хто в цей профіль не вписуватиметься. Але, можливо, варто зайнятися дослідженням варіацій, що призводять до такої поведінки. Все може бути значно складніше, ніж «якщо цього немає, ти — вбивця». Натомість можна створити діаграму того, які пересічні мутації здатні призвести до такої поведінки.

У двері стукають. Я хапаю перцевий спрей і квапливо підбігаю до порога, та перш ніж устигаю глянути у вічко, помічаю на підлозі конверт.

Щойно я розумію, що це не готельний рахунок, людини, яка його лишила, в коридорі вже немає.

Розкриваю конверт і бачу копію рапорту про арешт.

У ньому описано чорного чоловіка, арештованого за підозрою у розбещенні та спробі вбивства неповнолітнього.

Ім'я — Скотт Ф. Квінлан, а обличчя — Ойо.

Чорт забирай. Це рапорт поліції Балтимора, і датовано його 2005 роком.

За дві хвилини я вже на телефоні, роблю запит повної справи.

Минає година, і виявляється, що в системі така справа не зареєстрована.

Чорти б його вхопили.

Хто підкинув це мені на поріг?

Я шукаю в інтернеті інформацію про Скотта Ф. Квінлана й нічого не знаходжу. Заходжу на обидва портали, якими скористався, щоб знайти Ойо, і знову порожньо.

Зрештою шукаю ім'я офіцера, що проводив арешт, і отримую його номер.

— Слухаю, — каже чоловік із різким балтиморським акцентом.

— Це офіцер Кімберлі?

— Сержант Кімберлі. З ким я розмовляю?

— Мене звуть Тео Крей. Маю запитання по одній справі.

— Ви поліціант?

— Ні... незалежний розслідувач.

— Це ще що за хрінь така? — відповідає він, очевидно, втрачаючи терпіння.

— Чули в новинах про будинок у Лос-Анджелесі, повний мертвих тіл?

— Так. Ви якось із цим пов'язані?

— Ну, це я їх знайшов. Зараз я в Атланті. Може, про це також чули?

— Трохи. Що вам треба?

— Ви не могли б зайти на один сайт і глянути на фото підозрюваного?

— Слухайте, чоловіче, я зараз саме обідаю. Це не може почекати?

— Довіртеся мені. Просто гляньте.

— Секунду...

За хвилину:

— Чорт забирай. Кляті виродки.

— Упізнаєте цього чоловіка?

— Ще б пак. Я цього вилупка затримав, коли на моє патрульне авто кинулася мати хлопчика. Він собі стояв за два квартали, мив фургон, абсолютно нічим не переймаючись. Зарозумілий хрін. Сказав, що має дипломатичну недоторканість чи щось таке. Він її не мав. Але, видно, хтось таки його захищав.

Ми його заарештували. Взяли свідчення у малого, навіть провели аналізи на предмет зґвалтування. За кілька годин з'являються якісь вилупки з держдепартаменту і заявляють, що мають його забрати.

Наш капітан цього, звісно, не дозволяє. Вони надсилають своїх адвокатів, і пиши пропало. Ми такі – ну тепер це ваша проблема.

Коли я вирішив прослідкувати за справою, її не виявилось в реєстрі. Нічогосінько. Його просто витягли з-за ґрат, а прокурори відмовилися виступати з обвинуваченням. Довбані шури.

Я зупинив одну з них у суді, коли приїздив туди у справах. Спитав, як вони, на біса, дали йому вислизнути?

І знаєте, що вона відповіла? «То була просто домашня сварка, яка вийшла з-під контролю». Довбана домашня сварка. Хлопчика ґвалтують, а тоді той монстр намагається всадити лезо йому поміж ребер, аби малий нікому не розповів. Якимсь чином прокурорка вирішила, що цього ніколи не траплялося. Вилупки.

Він переводить дух.

– Господи. Здається, того сучого сина застрелили. Нарешті, чорти б його взяли. Я б подякував тому, хто це зробив.

– Ви щойно це зробили.

– Трясця, серйозно?

– Так.

– Що ж, добре. Люди можуть поливати вас лайном, але ви зробили світові послугу. Я можу ще якось вам допомогти?

– Узагалі-то, так. Після того як Ойо відпустили, він убив багатьох дітей. І хоч люди, які йому допомогли, такого не очікували, здається, особливо вони цим не переймалися.

– Це точно.

– Мені потрібне ім'я одного з федералів. Когось, кого ви пам'ятаєте.

– Боже. Це ж так давно було. Як я вже казав, вони прибули з держдепартаменту. Та не впевнений, що вони знали, хто він, на хрін, такий. Звичайні робочі агенти.

– Можливо. Та щоб його витягли, підозрюваний з кимось поговорив.

– Так. Так. Я можу вам передзвонити? Може, знайду щось.

Я сиджу біля телефона, чекаючи на його дзвінок. Він телефонує за півгодини.

– Отже, це все, що мені вдалося відкопати. Дзвінки ми не можемо прослуховувати, та маємо право відстежувати, кому

саме людина телефонує. В одного з наших детективів є база даних, яку він почав вести за кілька років до того. Імені того, хто дзвонив, не вказано, та я знаю, коли саме тому вилупку дали зробити дзвінок. Ось номер.

Він диктує його мені.

Я вводжу номер у пошукову систему. Перевіряю двічі, аби впевнитися, що це не помилка. Я очікував побачити лінію ЦРУ чи держдепартаменту. Та це інше... це очевидний доказ.

— Ви самі перевіряли?

— Так. Перед тим, як вам зателефонувати. Просто космос, га? І це пряма лінія.

— Нічого собі, — відповідаю я.

— Щастя вам із цим.

Це вже точно.

Розділ 67

ПРИБИРАННЯ

Я сідаю на ліжку, повністю вдягнений, дивлюсь на годинник і думаю, що час зателефонувати Джилліан.

— Це невловимий доктор Тео Крей? — питає вона, взявши слухавку.

— Досі невловимий. Перш ніж я скажу, чим займався, розкажи, як минув твій день...

— Ха. Гаразд. Так, щоб особливо цікавого, то нічого й не сталося. Керол і Денніс отримали пропозицію по закусочній.

Керол і Денніс — це батьки її покійного чоловіка. Джилліан узяла на себе управління їхнім рестораном у Монтані після того, як повернулася з армії. Коли ми вперше зустрілися, було помітно, що душа в неї не на місці. Вона була готова рухатись далі, та надто сильно їх любила, щоб навіть сказати про це.

— Вони готові?

Моя цікавість дещо егоїстична.

— Гадаю, що так. Ми з Керол обидві продаємо чимало пирогів. Думаю, я допоможу їй зробити з цього новий бізнес.

— Ого... круто, — відповідаю я.

— Так...

Скажи це, Тео. Скажи.

— Знаєш, у Техасі пироги ніколи не бувають зайвими...

— О, справді?

— Може, приїдеш, і я допоможу тобі випробувати рецепти?

— Я подумаю, — каже вона. В її голосі чути тепло.

— Подумай. Лишилася ще одна справа...

— Новий серійний убивця?

— Ем... ні. Не зовсім. Я можу провести решту життя у федеральній в'язниці... чи навіть гірше.

— Гірше? — питає вона.

— Я дуже декого засмутив. Наразі він увімкнув режим прикривання власного задку і, можливо (а може, й ні), спробує запроторити мене до якоїсь секретної в'язниці в чорта на болоті.

— Трясця, Тео. Скажи, що мені треба знати. Я не дам їм цього зробити.

Ніщо так не зігриває серце чоловіка, як кохана жінка, яка каже, що готова проникнути в тил супротивника і врятувати його.

— Не поспішай, солдатко Джейн. Я намагаюся вирішити це питання. Одна пташка розповіла, що мене можуть викликати до секретного суду, де насправді на все накладається ордер про нерозголошення, а тебе просто заарештовують.

— І що ти можеш удіяти?

Я чую звук ключа в замку.

— Маю бігти. Якщо не вийду на зв'язок...

Я випалюю «я тебе кохаю», перш ніж вона встигає що-небудь відповісти.

Коли я кладу телефон у кишеню, заходить літній чоловік із рідким рудим волоссям. На спортивному костюмі — плями поту. Він дивиться на свій ключ, а тоді спантеличено зиркає на мене.

— Здається, це мій номер, — каже зрештою.

— Коли ви дізнались про Ойо?

Цей чоловік, сенатор Генк Терот, голова контррозвідального комітету, здатний помахом ручки виділяти стомільйонні бюджети для таємних операцій, витріщається на мене. Тоді на-решті до нього доходить.

— Ти — той вилупок, професор. Тобі кінець, чорт забирай. Я тебе поховаю в дірі, а ту діру зітру з лиця землі.

— Коли ви дізнались про Ойо? — повторюю я. — Коли дізнались, хто він насправді?

Я точно знаю, що коли Ойо схопив малого в Балтиморі, Терот уже був у курсі всіх його темних діянь і просто не зважав. Ба більше, я маю докази того, що Терот, який особисто доклався до того, щоб зробити Ойо інформатором, захищав його всіма можливими способами, бо розкриття такого інформатора загрожувало його власній репутації.

Терот підозріло озиряється в пошуках камери чи записувального пристрою.

— Чорт забирай, я не розумію, про що ти говориш, — каже він, а тоді повертається до дверей.

Досить передбачувано. Він нізачо не зізнається, що хоч якось причетний до цього. Та це не має значення. Для людей, які тримали його при владі, для тих, хто отримував фінансування, — колишніх політиків, які стали лобістами та підрядниками, — він уже тягар.

Я уклав угоду. Зовсім не втішну. Кавано отримує від мене свою лабораторію для профілювання терористів, а я отримую Терота. Це угода з дияволом. Я переконую себе, що таким чином зможу врятувати чимало життів. Та глибоко всередині боюся, що саме це собі й повторюють люди, перш ніж пускаються берега і починають вживати слова на кшталт «супутні збитки», аби краще спалося.

Терот починає сіпатися, не встигнувши навіть дотягнутися до дверей.

Я змастив зовнішню ручку контактною отрутою, яка відключає навіть у маленьких дозах. Гадаю, відкриті після занять у тренажерному залі готелю сенаторові пори відчули ефект сповна.

Він лежить без тям, а я розприскую засіб для дезінфекції по всіх поверхнях, упевнюючись, що від мене в номері не лишиться ані сліду.

Закінчивши, чую очікуваний стукіт у двері. Натягнувши латексні рукавиці, відчиняю й витираю ручку зовні, доки поруч чекають двоє чоловіків із інвалідним візком.

Я показую великий палець, а вони вантажать безтямне тіло Терота у візок і прикріплюють ремнями.

Вони прямують до службового ліфта, а я — до сходів. Озираюся й ловлю погляд Вільяма Бострома, який разом з Метісом заводить візок у ліфт.

Ми киваємо один одному, розуміючи, що насправді біль це не втамує. Вбивство монстрів ніколи не втамовує біль. Але це однаково треба робити, коли бачиш, хто вони насправді.

Я підходжу до свого орендованого авто, припаркованого за три квартали, і помічаю знайому фігуру, яка сперлась на нього й попиває каву з паперового стаканчика.

— Дайте вгадаю. Ви тут, щоб підчистити хвости? — кажу я Трухляку Біллу, жартуючи лиш наполовину. В моїй лівій руці схований балончик, а права тягнеться до ремня, готуючись дістати з кобури пістолет.

Він закочує очі і стогне.

— Усе це працює не так. Легше просто відкупитися. Гадаю, саме це ми й зробили.

Не розумію, це нотка докору в його голосі чи лиш загальна озлобленість на світ.

Він продовжує:

— Я тут, аби впевнитися, що все пройде гладко. Ви довіряєте своїм людям?

— Ані на крихту, — відповідаю. — Та я довіряю їхнім мотивам.

— Правильна відповідь. І останнє запитання. Просто з цікавості. Навіщо?

Я озираюся на готель.

— Здається, це найефективніший спосіб викорінити вектор, що зробив можливим існування Ойо.

Білл чуває підборіддя, киваючи.

— Зрозуміло, професоре. То для вас це все — просто біологія?

— І математика. Не забувайте про математику.

Білл бурмоче:

— Господи. Здається, ви лякаєте мене більше, ніж Ойо.

— Я просто доводжу речі до логічного завершення.

— Це мене й лякає. Скільки часу мине, перш ніж ви вирішите, що головна проблема — людство, і нахімічите якусь смертоносну бактерію, аби стерти нас із лиця землі?

— Бактерія для такої справи буде неефективною.

Я опускаю погляд на маленький балончик, який тримаю в руці.

— А от модифікований пріон...

Білл дивиться на мою руку, тоді затримує погляд на мені, намагаючись зрозуміти, чи я жартую.

— Трясця. Тепер навіть не знаю, хто має більше перейматися через цю вашу угоду: ви чи вони.

Саме так я й хочу, щоб вони думали.

Трухляк Білл викидає недопиту каву у смітник і йде геть. Мабуть, розмірковуючи про те, як попередити керівництво, що професор Крей — потенційний навіжений геноцидник, який планує влаштувати апокаліпсис.

Я ховаю балончик у кишеню й сідаю в машину. Виїжджаю на шосе, і мене більше не турбує ані Терот, ані Білл, ані його боси.

Я маю збудувати лабораторію.

Книголав — українське видавництво,
що працює з найкращою сучасною літературою і створює
нові можливості для читачів та авторів.

Нам не байдуже, що ти будеш читати,
саме тому ми ретельно добираємо світові бестселери
та тільки найкрутіші новинки. У наших книжках — усе те,
чим світ живе сьогодні й про що говоритиме завтра.

Ми робимо книжку модною і доступною,
бо прагнемо, щоб розумних людей ставало дедалі більше,
і хочемо, щоб вони вміли мріяти та уявляти нові світи.

Ми усіляко заохочуємо читання —
воно має бути модним і вічним, як рок-н-рол та джаз.
Бо ж нація, що читає, завжди перемагає!

 книголав